#3 • MEI/JUNI • PRIJS € 6,99

Jazzism

De cultstatus van
Vulfpeck

Port of Rotterdam
north sea Jazz
JULY 07·08·09 '17
WIN 2x2
kaarten North Sea Jazz Festival 2017
Dag naar keuze!

Avishai Cohen
Over de geest van Ornette en Wayne

Achter de schermen
bij LABtrio

Misha Mengelberg
Afscheid van een aartsvader

Emeli Sandé
"Ik weet nu wat pijn is"

+80 pagina's
programmagids
North Sea Jazz

Vrolijke vernieuwer

Herbie Hancock

Sampha, Gilad Hekselman, SaRon Crenshaw, DAAU, Ivar, Lorrèn, Lula Pena, Koffie, Yussef Kamaal, McCoy Tyner, Shabaka Hutchings, Orchestra Baobab, Billy Cobham, Rhiannon Giddens, Thievery Corporation en meer...

00317
AP 8 719189 232141

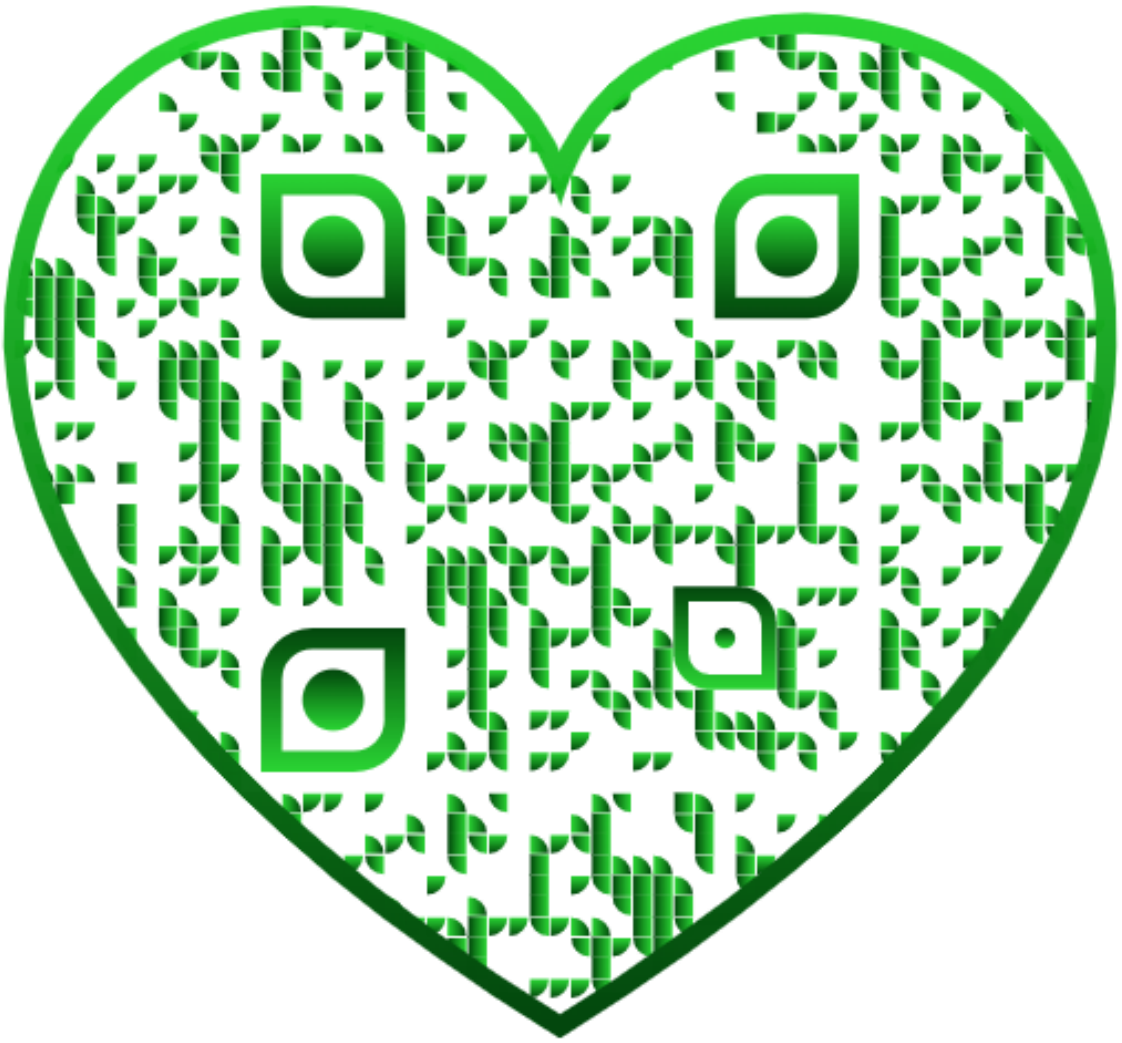

IN EEN VERANDERENDE WERELD, BLIJFT TALENT ZICH ONTWIKKELEN

21DIMES

"Een van mijn inspiratiebronnen, Nina Simone, zei ooit: "It's a musicians job to reflect the times we live in". Ik vind het mooi als ik mensen een spiegel kan voorhouden met mijn muziek"

Jeangu Macrooy

21DIMES.NL

Ontdek de bijzondere verhalen van artiesten over het begin van hun carrière op 21dimes.nl. BNP Paribas helpt al meer dan 20 jaar jazzmusici in de ontwikkeling van hun carrière en steunt bij North Sea Jazz de Paul Acket Award en North Sea Jazz Kids.

BNP PARIBAS

The bank for a changing world

Hoop

In deze editie aandacht voor North Sea Jazz- en Gent Jazz-headliner Herbie Hancock. Samen met zijn long time vriend Wayne Shorter schreef hij onlangs een open brief, gericht aan de volgende generatie artiesten. De heren speelden samen in Miles Davis' tweede grote kwintet en wonnen bij elkaar 25 Grammy's. Naar eigen zeggen liggen hun grootste verdiensten in hun rol als echtgenoten, vaders, als gewone bijzondere mensen op deze aarde. De brief is lang en neemt terrorisme en populisme stilzwijgend als kern. En de boodschap is duidelijk: we leven in roerige tijden, vol verwarring en pijn. Maar er is hoop.

Een fragment:

"As an artist, creator and dreamer of this world, we ask you not to be discouraged by what you see but to use your own lives, and by extension your art, as vehicles for the construction of peace. While it's true that the issues facing the world are complex, the answer to peace is simple; it begins with you. You matter, your actions matter, your art matters."

De wereld heeft nieuwe pioniers nodig. Streef ernaar om nieuwe dingen te doen, zowel muzikaal als op je levenspad, aldus Hancock en Shorter. Respecteer de vorige generatie, vermijdt arrogantie, zoek het avontuur en creativiteit en focus op empathie en compassie. En vergeet vooral de macht van verbeelding niet. *"Look up at the stars and imagine what it would be like to be an astronaut or a pilot. Imagine exploring the pyramids or Machu Picchu. Imagine flying like a bird or crashing through a wall like Superman. All that exists is a product of someone's imagination; treasure and nurture yours and you'll always find yourself on the precipice of discovery."*

Welkom nieuwe vreedzame wereld, welkom ook in *Jazzism*.

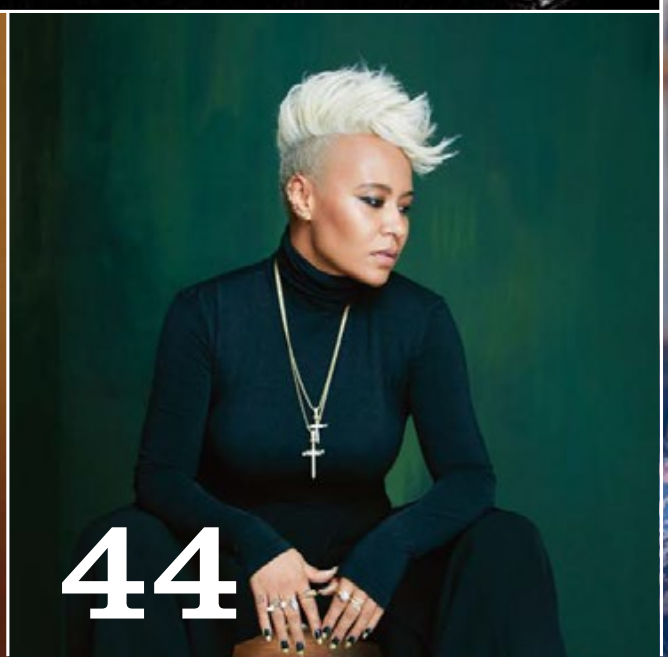

Preview	3	Koffie	42	Jazz Not Jazz	90
Taste of Jazzism	5	Emeli Sandé	44	Cd-recensies	92
I.M. Misha Mengelberg	8	Avishai Cohen	48	Vinylrecensies	108
Sampha	12	Herbie Hancock	52	Giovanca's Vinyl Choices	109
Edison Jazz Awards	14	Yussef Kamaal	58	Bebop Business	110
Gilad Hekselman	16	McCoy Tyner	62	Orchestra Baobab	112
SaRon Crenshaw	20	Shabaka Hutchings	66	Vulfpeck	114
DAAU	30	LABtrio	70	Billy Cobham	118
Ivar	32	Amersfoort Jazz	74	Rhiannon Giddens	122
Lula Pena	36	Outdoors	82	Thievery Corporation	126
Big In Belgium: Hamster Axis of the One-Click Panther	38	Rewind: Transition Festival	84	Leve als Neve	130
Jonge Held: Vera Marijt	41	Audio: Elac	86		
		Mantels must haves	88		

Inclusiviteit

Het woord van deze editie en misschien wel van alle edities *Jazzism*: inclusiviteit. De Preview (pag. 3) weidt deze keer uit over de open brief die coverbabe Herbie Hancock (tevens headliner op North Sea Jazz en Gent Jazz) en zijn kompaan Wayne Shorter samen schreven. Daarmee wordt op een even naïeve als hartstochtelijke manier gepleit voor een vreedzame samenleving, tot stand gebracht door een nieuwe generatie kunstenaars, vooral muziekmakers. Een wereld van inclusiviteit in plaats van uitsluiting. Van open grenzen versus dichte muren. Van insluiting in plaats van afstoting. Dat muziek een leidende maatschappelijke factor kan zijn, zagen we bij uitstek tijdens de *summer of love*, nu veertig jaar geleden. Staan we ditmaal weer aan de vooravond van een bloemenoffensief? De jazz wijst wel de weg naar verbinding, zoveel is zeker. Het genre-, stijl- en grensoverschrijdende Transition Festival ligt nog maar amper achter ons en de rest dient zich aan. Op North Sea brengt Snarky Puppy's Michael League in zijn nieuwe project Bokanté (Creools voor uitwisseling) acht musici uit vier continenten bijeen. En in deze editie van *Jazzism* spreekt het Nijmeegse festival Music Meeting van muziek zonder hokjes... Het is maar een greep, want worden niet alle festivals sowieso overspoeld door een tsunami aan wonderbaarlijke musici uit alle hoeken van deze aarde? En is deze smeltkroes inmiddels niet zelf onze nieuwe identiteit? Jazz anno 2017 gaat strijdbaar voorop. Laat die golf maar komen, *wir schaffen das*.

Paul Evers

Coverfoto:
Herbie Hancock door Andreas Terlaak

BCM
Esp 101, 5633 AA Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
www.bcm.nl

UITGEVER
Eric Bruger

REDACTIEADRES
BCM / Jazzism
Postbus 1392
5602 BJ Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
www.jazzism.nl
info@jazzism.nl

HOOFDREDACTEUR
Paul Evers

EINDREDACTIE
Karlijn Linssen
Teun van Rooij
Annie van der Velde
Dietmar Terpstra (cd-recensies & Jazzism.nl)

MARKETING EN PR
Kristin Bruger
marketing@bcm.nl

ADVERTENTIES
Peter Schrijver
Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
Mob: 06 - 53 21 15 35
p.schrijver@bcm.nl

AANLEVEREN ADVERTENTIES
BCM, Sia Eltink
Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
support@bcm.nl

MEDEWERKERS
Sonja Alferink, Mischa Andriessen, Mark Bink, Tom Beetz, Ad Bijleveld, Rik van Boeckel, Henning Bolte, Fred van Doorn, Koen Graat, Pieter Franssen, Marcel Haerkens, Jean-Paul Heck, Guuz Hoogaerts, Herman van der Horst, Iddo Havinga, Dick Hovenga, Coen de Jonge, Willem Jongeneelen, Kris Keijser, Amanda Kuyper, Hans Mantel, Marie-Claire Melzer, Ruud Meijer, Jef Neve, Angelique van Os, Giovanca Ostiana, Leo Polak, Kees Smallegange, Sjeng Stokkink, Tim Sprangers, Jan Jasper Tamboer, Dietmar Terpstra, Georges Tonla Briquet, Jeroen de Valk, Jasper van Vugt, Ken Vos, Bert Vuijsje, Rien Wisse

FOTOGRAFIE
Tom Beetz, Paul Bergen, Govert Driessen, Dirk W. de Jong, Joost Leijen, Joke Schot Photography, Carolien Sikkenk/ Photoline, Hans Speekenbrink, Andreas Terlaak

CONCERTAGENDA
Kris Keijser
jazzagenda@gmail.com

DTP
Marcha van den Einden, Marjanne Gielen, Patrick Hoogduin, Rik Janssen, Nicole Lennards, Eric Waterschoot, Daniëlle Bouman

DRUK
PreVision, Eindhoven

DISTRIBUTIE
Aldipress

ABONNEMENT
Een jaarabonnement voor zes nummers kost € 41,15.
Bel voor een abonnement:
Tel: 085 7600237 (8.30 - 12.30 uur)
Postbus 1392
5602 BJ Eindhoven
abonnement@bcm.nl | www.jazzismmagazine.nl
Een abonnement kan elk gewenst moment ingaan en kan twee maanden voor de vervaldatum schriftelijk worden opgezegd.

DISCLAIMER
De uitgever kan op generlei wijze aansprakelijk worden gesteld voor eventueel geleden schade door foutieve vermelding in het blad. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

North Sea Jazz

Natuurlijk lees je in deze editie van Jazzism alles over de grote jazzfestivals: wie spelen er, wanneer, waar etc. In de bijgesloten tachtig pagina's dikke programmagids van North Sea Jazz wordt de complete line-up uit de doeken gedaan, met speelschema's en al. Dus overbodig om die grote lijst met artiesten opnieuw af te draaien, maar wel zo leuk om de *Jazzism* NSJF Tips toe te lichten. Onderbelichte maar oh zo interessante acts. Vaak nieuwkomers, maar ook oudgedienden die wat extra aandacht mogen krijgen.

1. Melissa Aldana Amerikaanse - van origine Chileense - tenorsaxofoniste, speelde met krakers als bassist Christian McBride en Jimmy Heath en bracht tot nu toe drie albums uit vol sterke improvisaties en creativiteit. Ze treedt op NSJF op in het project *Woman to Woman!* met Renée Rosnes, Cécile McLorin Salvant, Anat Cohen, Ingrid Jensen en Tineke Postma. (8 juli)

2. Jeangu Macrooy
Soulvolle folk van de uit Paramaribo afkomstige Jeangu Macrooy. Vorig jaar april kwam zijn debuut-ep *Brave Enough* uit, waarop zijn bijzondere stem en persoonlijke nummers centraal stonden. Veel shows en aandacht volgden, zijn debuutalbum is net verschenen. (7 juli)

3. Wolfgang Muthspiel
Oostenrijkse jazzgitarist en -componist, een verfijnd instrumentalist. Muthspiel ging als tiener gitaar spelen, deed dat later met cracks als Gary Burton en Brian Blade. Hij woonde afwisselend in New York en Wenen en heeft inmiddels al een hele rits albums op zijn naam staan, de laatste met onder anderen Brad Mehldau en Ambrose Akinmusire. Onweerstaanbaar sfeervol. (9 juli)

Vergeet Bokanté, Kovacs en LABTrio ook niet! Meer info: northseajazz.com

Tips

Gent Jazz

Ook onze zuiderburen strooien voor de nieuwe editie van Gent Jazz met grote namen als Norah Jones, Wayne Shorter, Herbie Hancock, Einstürzende Neubauten en Grace Jones, maar ook met kleinere acts. Net toegevoegd: GoGo Penguin. Juist uit die hoek komen de *Jazzism*-tips:

1. Miles Mosley Overdonderde al tijdens het afgelopen Transition Festival en gaat dit ongetwijfeld weer doen op Gent Jazz. Zijn stijl is up, urgent en entertaining, met door jazz doorspekte ferme *westcoast songs* en een bevlogen presentatie. (6 juli)

2. Tomasz Stanko/Enrico Rava Quintet Twee van de belangrijkste trompettisten uit de Europese jazz. Orgineel, nog altijd innovatief (Stanko is 75) en lyrisch expressief van toon – een erg aantrekkelijke combinatie. (8 juli)

3. Christian Scott Niet te missen, met zijn ambitie om een trilogie *The Centennial Trilogy* uit te brengen. *Ruler Rebel* is de eerste worp, vol van maatschappelijke relevantie en muziek die slingert van West-Afrika naar New Orleans. (7 juli)

Maar vlak Grace Jones, de Neubauten en GoGo Penguin zeker niet uit. Meer info: gentjazz.com

Bij dit eerste bericht van Jazz Middelheim Festival in Park Den Brandt in Antwerpen (3-6 juli) moet toch de volledige line-up de revue passeren: Charles Lloyd, Joshua Redman, Mark Guiliana Quartet, Antoine Pierre Urbex, Cinematic Orchestra, Matthew Herbert Big Band, Mark Guiliana's Beat Music, Portico Quartet, Randy Weston Monk, Bill Frisell, Mingus Big Band, Tony Allen, Van Morrison, Dans Dans en opnieuw artist-in-residence Mark Guiliana. Meer info: jazzmiddelheim.be

Waar luisteren Jazzism-redacteuren momenteel naar? In elke editie van Jazzism - en iedere maand online ververst - vijftien tracks van vijftien prominente albums. Ga naar jazzism.nl en beluister de speciale Spotify-playlist Taste of Jazzism

COEN DE JONGE

Bob Dylan *I Could Have Told You* (Triplicate)
Frank Sinatra & Antonio Carlos Jobim *How Insensitive* (50th Anniversary Sinatra & Jobim)
Eric Ineke & Eddie 'Lockjaw' Davis *Body & Soul* (Eric Ineke Meets The Tenor Players)

ANGELIQUE VAN OS

Neil Cowley Trio *Weightless* (Spacebound Apes)
Marzio Scholten *Holy Water* (We Never Left Town)
Kika Sprangers *Delight* (Leaves of Lily)

SJENG STOKKINK

Lettuce *116th Street* (Mt Crushmore)
Jon Cleary *Boneyard* (GoGo Juice)
Raul Midon *Bad Ass And Blind* (Bad Ass And Blind)

PAUL EVERS

Thievery Corporation *The Temple of I&I* (The Temple of I & I)
Kneebody *For The Fallen* (Anti-Hero)
Somi *They're Like Ghosts* (Petite Afrique)

KOEN GRAAT

Cameron Graves *Planetary Prince* (Planetary Prince)
Tigran Hamasyan *The Cave of Rebirth* (An Ancient Observer)
LABtrio *Elevator* (Nature City)

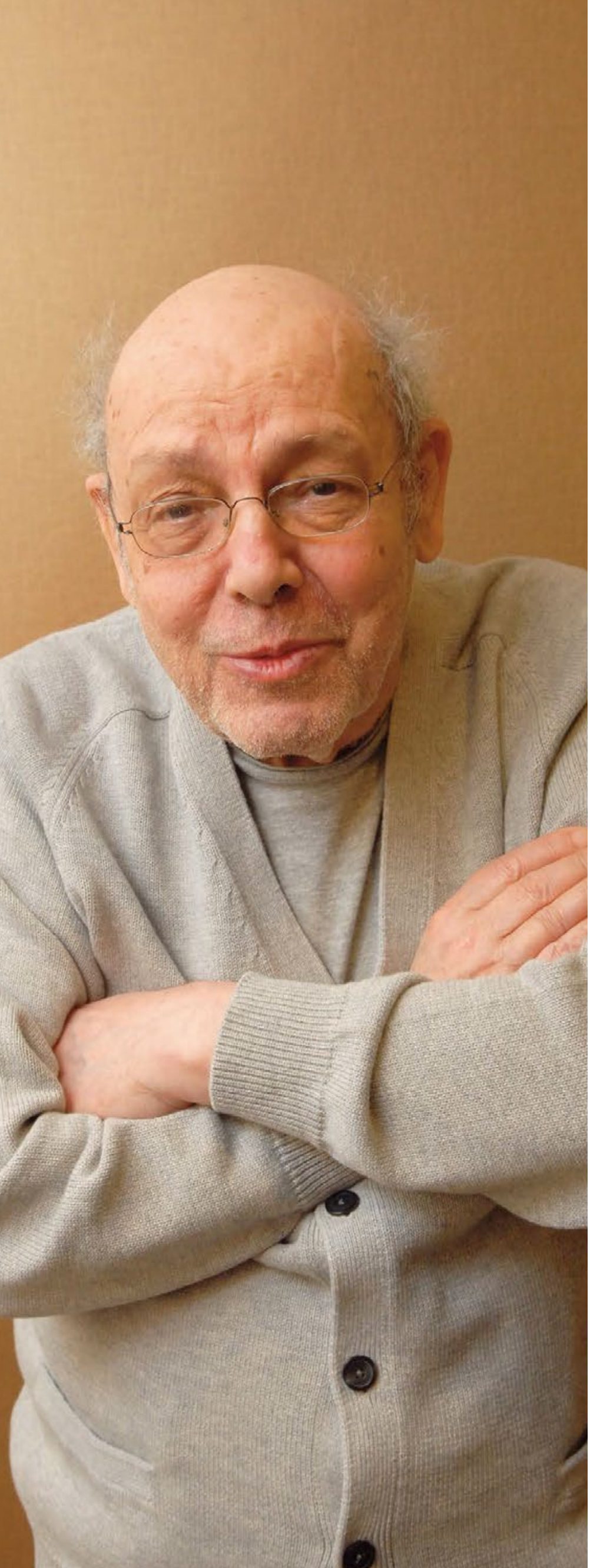

In Memoriam

Misha Mengelberg

(1935- 2017)

Misha Mengelberg was de aartsvader van de Europese jazz en geïmproviseerde muziek. Hij stond aan de wieg van het Bimhuis en richtte in 1967 met Han Bennink en Willem Breuker het Instant Composers Pool Orchestra op. Met de stroming *New Dutch Swing* gaven zij de Hollandse School een naam.

Tekst: **Jan Jasper Tamboer** | Foto's: **Ken Weiss**

The Guardian en *New York Times* wijdden artikelen aan hem en Amerikanen noemen zijn naam als ze worden gevraagd naar Nederlandse jazzmusici. Componist, improvisator en pianist Misha Mengelberg overleed na een langdurige ziekte op 3 maart jongstleden in zijn geliefde woonplaats Amsterdam. Hij werd 81 jaar oud.
Jazzism sprak musici van drie verschillende generaties, die sterk verbonden zijn met de maestro. Eeuwige muzikale soulmate en slagwerker Han Bennink, met wie Mengelberg decennialang samenwerkte, saxofonist Yuri Honing, met wie hij optrad en twee albums opnam en toetsenist Oscar Jan Hoogland, die les kreeg van Mengelberg en voor hem een onuitputtelijke inspiratiebron was.

Muzikale vrienden

De naam van Han Bennink zal voor altijd verbonden blijven aan die van Mengelberg. In 1959 ontmoetten ze elkaar en speelden ze stukken van Monk. Bennink: "Ik zag Misha in een club in Bussum, hij droeg een geruite blazer en rookte veel sigaretten. Zijn naam ging rond. Hij zag mij ook en vroeg me voor een optreden in jazzkelder Persepolis in Utrecht. Dat ging zó goed dat we het nog een keer wilden doen. We speelden daarna in club De Wieck op de Coolsingel in Rotterdam, onder anderen met trompettist Ado Broodboom.
Ik kwam er al snel achter dat Misha superintelligent was en geheel zijn eigen leven leidde. Op muzikaal gebied konden we het heel goed met elkaar vinden en waren we bevriend, maar we zijn niet vaak bij elkaar over de vloer geweest en kwamen nooit op elkaars verjaardagen. Ik bewonderde Misha enorm als ongelooflijk goede componist. Als jongetje kwam hij vaak in club Sheherazade in Amsterdam, week na week. Uiteindelijk durfde Misha aan drummer Wessel Ilcken te vragen of hij naar een zelfgeschreven compositie wilde kijken. Ilckens commentaar was kort: 'Dit is geen jazz.'" Later gaf Mengelberg er blijk van dat dit wel het minste was waar hij zich druk over maakte.
Nu, na zijn overlijden, worden zo'n driehonderd van zijn composities geordend en gedocumenteerd in een groot omvattend overzicht. Bennink zegt dat ze jarenlang zelf opnamen maakten op waardeloze apparatuur. Hij noemt het oeuvre van Mengelberg romantisch en harmonisch sterk, ondanks al zijn weerbarstigheid. Bennink: "Misha zette de vijf lijnen van het notenschrift met de losse hand op papier, dat was erg knap, maar de noten vormden soms onmogelijke stukken. Als uitvoerder was hij ongrijpbaar. Hij zette geen tempo in en snellere stukken waren moeilijk voor hem, daar

"Snellere stukken waren **moeilijk voor hem**, daar vogelde hij zich uit"

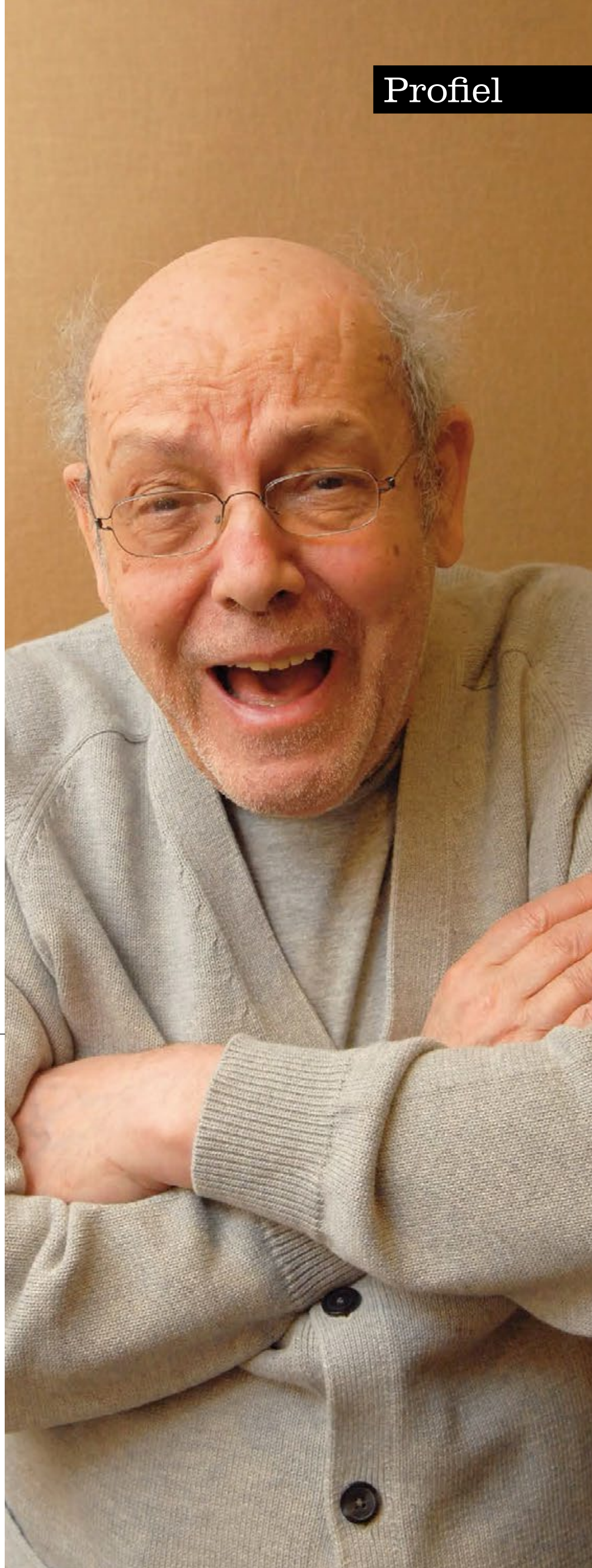

vogelde hij zich uit. In het orkest kon hij een stoorzender zijn. Misha was sowieso af en toe een lastpak, hij kon je zo treiteren dat hij het bloed onder je nagels vandaan haalde. Toch heb ik me zijn ziekte en de onttakeling enorm aangetrokken. Misha wist op een gegeven moment van voren niet meer dat hij van achteren leefde. Ik heb altijd het gevoel gehad dat ik tot hem kon doordringen, ook in de laatste jaren, hoewel dat steeds moeilijker werd. Ik ben blij dat hij nu uit zijn lijden verlost is. Het was een mooi afscheid. Misha kwam tijdens zijn leven altijd te laat opdagen, maar op zijn eigen begrafenis kwam de kist te vroeg binnen. Er was veel muziek en er waren in totaal acht sprekers, inclusief ikzelf. Ik heb het kort gehouden: 'Lieve Misha, bedankt en goede reis.' Daarna heb ik mijn drumstokken op de kist gelegd."

Duoalbum

Yuri Honing kreeg in 1997 carte blanche bij de Wereldomroep. Hij kende het ICP Orchestra en Misha Mengelberg toen al langer. "Ik wilde iets met improvisatie doen en dacht meteen aan Misha, Han Bennink en Willem Breuker. Ik sprak af met Misha in café Keyzer, naast het Concertgebouw. We waren toevallig allebei net gestopt met roken, dus daar spraken we over, maar natuurlijk ook over een mogelijke samenwerking. Daar kwam in 1998 het album *Playing* uit voort, dat we als duo opnamen. We hadden geen zin om elkaars werk te spelen, dus werden het stukken die uit improvisatie ontstonden. Met dat materiaal hebben we door Europa getourd. Het album werd genomineerd voor een Edison. Twee jaar later maakten we het vervolg *Lively*, waar ook cellist Ernst Reijseger bij betrokken was. Misha was een vrije geest, zijn denken was onbegrensd als slimste man in het veld. Ik vond hem ook een lieve en humoristische man. Hij kon grenzeloos iets uitvergroten met zijn anarchisme, waarbij de moraal niet in de weg stond. Als hij met mijn trio speelde, bracht hij alles in de war – de muzikanten wisten niet wat ze moesten doen. Hij bezag de wereld steeds vanuit een ander standpunt. Het is bittere ironie dat juist hij, met zijn scherpe geest, zozeer de aftakeling heeft ondergaan. Ik herinner me een keer in een lift. We waren zo in het gesprek verwikkeld, dat de lift ettelijke keren op en neer ging zonder dat we eruit stapten. Of die keer in Frankrijk dat we ons hele gage verbrasten aan eten en wijn. Het staat me

"Of die keer in Frankrijk dat we ons **hele gage verbrasten** aan eten en wijn"

bij dat Misha midden op de weg reed, werd aangehouden en naar zijn papier werd gevraagd. Hij gaf de politieagent toen het bonnetje van het restaurant waar we gegeten hadden. In zijn composities was Misha beïnvloed door Duke Ellington, Herbie Nichols en Monk. Soms hoorden we de hele avond stukken van Messiaen of Debussy. Hij was enorm erudiet,

Mengelberg met Han Bennink op drums.

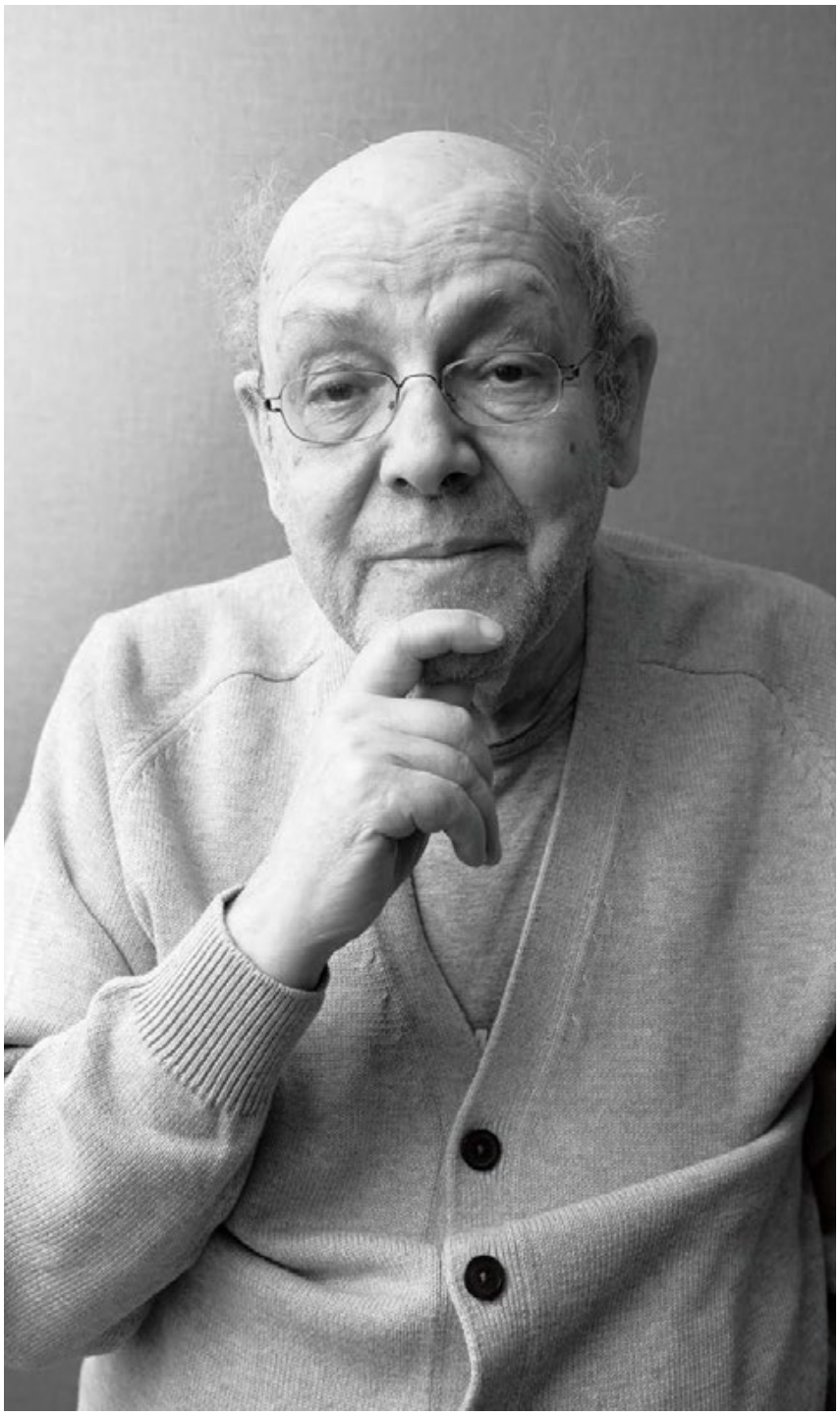

kende zijn klassiekers, ook als het ging om literatuur en poëzie. In zijn muziek was er voortdurend een wisselwerking, hij was sterk in het contrapunt en moduleerde veelvuldig.
Als pianist had hij een bijzonder toucher, harmonisch vergiste hij zich nooit. Hij had een enorm palet aan mogelijkheden, ook als arrangeur.
Ik voel me onwaarschijnlijk bevoorrecht dat ik Misha heb gekend en met hem heb samengewerkt. In de Europese jazz en geïmproviseerde muziek nam hij de toppositie in. Door hem voel ik me verantwoordelijk om de muziek voort te zetten en door te geven. Bij zijn begrafenis overheerste mijn dankbaarheid, omdat ik zoveel van hem geleerd heb. Misha's overlijden betekent sowieso het einde van een tijdperk."

Lawaailessen

Ook Oscar Jan Hoogland heeft veel persoonlijke ervaringen met Mengelberg: "Ik hoorde Misha voor het eerst live op het podium van het Bimhuis. Ik ontdekte jazzmuziek in de platenkasten. Met een vriend ging ik eerder al eens naar Zaal 100 in Amsterdam. Bij Misha kreeg de jazz meer dimensies. Ik weet nog dat hij met Anthony Braxton speelde, een heel snel stuk dat eigenlijk té snel was voor hem. Misha gooide er ineens een klein liedje doorheen, bassist Ernst Glerum volgde, waarna het snelle tempo terugkeerde. Je wist bij een solo nooit wat zijn volgende noot zou zijn. Listig zette hij je steeds op het verkeerde been, eeuwig onvoorspelbaar. Hij was lui, maar toch was hij iedereen te vlug af. Hij riep weerstand op, maar zijn ontwrichting was constructief.
Ik volgde zijn 'lawaailessen', wanneer hij soms uitgebreid de krant zat te lezen. Ik leerde van hem een grondhouding: er is een situatie en daarin gebeurt van alles, daarin ben je bezig. Je denkt: ik kan hier pianospelen, maar ik kan ook koffie drinken. Door het heel serieus nemen van dagelijkse dingen en flauwekul, kon hij hoger geachte zaken ontheiligen.
We speelden impro in de lessen, maar Misha vertelde ook vaak verhalen met gepeperde meningen. Hij vertelde over het optreden van Ellington in het Concertgebouw en over Miles, die 'zo'n rotzak was'. Bach was volgens hem waardeloos, maar zijn poes speelde heel goed. Zo schopte Misha tegen heilige huisjes

"Hij riep weerstand op, maar **zijn ontwrichting** was constructief"

aan. Ik heb maar één pianoles van hem gehad. Ik hield mijn hand boven de toetsen en Misha zei: 'Doe je hand naar beneden, maar niet te snel, want dat doet pijn.' Toen ik voor het eerst met Han speelde, voelde ik de lessen van Misha tot me doordringen, hun reikwijdte is groot. Hij leerde me wat swing is. Als de trein dreigt te vertrekken, blijf je rustig lopen, terwijl anderen zich haasten. Dan stap je met een hupje de trein binnen.
Misha speelde kernachtig, met een fantastische timing. Hij speelde soms akkoorden zoals ik die nog nooit gehoord had. Hij ontwikkelde met Han een geheel nieuwe taal, ook als het gaat om contrapunt. Met hem verhield je je door tegenstellingen, door tegen elkaar te spelen, want dat maakt het interessanter. Het situationele en het theatrale zijn pijlers in zijn werk met ICP Orchestra en dan zijn er de liedjes die onschuldig lijken, maar duivels zijn, als handvatten om te improviseren.
Ondanks alle grollen en gekkigheid werd Misha wel degelijk serieus genomen door collega's, vanwege zijn onmiskenbare kwaliteit. Ook is veel van zijn werk eigenlijk heel toegankelijk, met een grote helderheid en transparantie. Je kunt het meefluiten. Hij heeft zijn gedachtegoed nooit willen conserveren, maar bleef het altijd ontwikkelen. Daarmee heeft hij iets aangezwengeld dat een blijvend effect heeft. De laatste herinnering aan mijn oude leraar? Een Misha Mengelberg die zijn vuist in de lucht steekt, uit pure vreugde." JJ

Port of Rotterdam
north sea Jazz
JULY 07·08·09 '17

Foto: **Ben Walker**

Sampha

Op zoek naar focus

Zijn artiestennaam doet wellicht niet meteen een belletje rinkelen, maar zijn stem kennen we onder andere van de catchy track *Hold On*, die hij in 2011 opnam met SBTRKT. In februari verschijnt Samphas debuut *Process*, een persoonlijke plaat over een bewogen periode in zijn leven.

Sampha praat zacht en formuleert behoedzaam. In het middelpunt van de belangstelling staan, lijkt niet aan hem besteed. Toch heeft hij al voor het verschijnen van zijn debuut samengewerkt met verschillende grote namen, onder wie Alicia Keys, Kanye West en Solange. In de nummers op *Process* ligt de nadruk echter op zijn persoonlijke leven. Zijn vader overleed toen Sampha negen jaar was en zijn moeder stierf tijdens de opname van de plaat. "Dat hield me sterk bezig terwijl ik aan het album werkte. Ik heb veel geleerd door erover te praten, wat vooral gebeurt tijdens interviews. De vragen die journalisten me stellen, maken me bewuster van mijn gevoelens." Sampha was in eerste instantie niet van plan het album *Process* te noemen. "Die term valt te pas en te onpas, maar ik ontkwam niet aan de gedachte dat geen ander woord de lading zo goed dekt van wat ik op dit moment doormaak."

"Soms luister ik naar mijn eigen muziek en **heb ik geen idee** hoe ik het gemaakt heb"

Creëren

Waar Sampha eerder zijn tijd verdeelde tussen de zorg voor zijn zieke moeder en zijn muziek, ligt de focus nu volledig op muziek. "Het voelt onwennig om me volledig op mijn werk te richten, want ik vind het belangrijk om aandacht te besteden aan de mensen die me dierbaar zijn. Maar het is als de veiligheidsinstructie die je krijgt in een vliegtuig; zet eerst zelf een zuurstofmasker op voordat je de persoon naast je te hulp schiet." Het creëren van muziek vindt hij niet altijd gemakkelijk. "Ik heb een vreemde relatie met mijn werk. Soms luister ik naar mijn eigen muziek en heb ik geen idee hoe ik het gemaakt heb. Toen ik jonger was, kwam ik op een willekeurig moment op een goed idee. Tegenwoordig heb ik meer rust nodig. Afgelopen zomer ben ik verhuisd naar een nieuw appartement. Na de komende tour wil ik een ruimte maken in mijn flat waar ik me volledig kan bezighouden met het maken van liedjes. Mezelf ontwikkelen in het schrijven van nieuwe muziek is mijn grootste ambitie." Op de vraag waar zijn voorkeur naar uitgaat, optreden of creëren, kiest Sampha voor het laatste. Optreden vindt hij echter ook uitdagend. "Ik wil meer toe naar een manier van spelen waarbij tijdens een show iets nieuws ontstaat. Dat doe ik nu al in lichte mate, maar de uitdaging is dit grootser aan te pakken."

Mark Bink

So Sez Co!

Co de Kloet presenteert elke zaterdag en zondag van 19.00 tot 21.00 uur Co Live! op NPO Soul & Jazz met liveopnamen van nieuw talent en grote namen. Op Jazzism.nl steeds een unieke, gratis download. Enjoy!

Een vast onderdeel van het programma CoLive! is de gitaarrubriek op zondag. Nederland kent een duizelingwekkend aantal gitaristen die op hoog niveau musiceren. En omdat niet een stijl, maar het instrument in die rubriek *leading* is, wordt het ook duidelijk dat de gitaar zowel vanuit de traditie als het de vernieuwing grenzeloze mogelijkheden biedt.
Ook in onze serie in Nick Vollebregt Jazzcafé, elke eerste zondag van de maand, treden regelmatig gitaristen op. Op 5 maart verwelkomde ik Tim Langedijk. Ik draaide zijn muziek al langer, maar dit was de eerste keer dat hij zelf kwam spelen. Met twee andere helden: bassist Udo Pannekeet, die we ook steeds vaker als producer tegenkomen en slagwerker Niek de Bruijn, ook zo'n alleskunner. Een van de stukken heet *Current* en werd geschreven door Tim en Udo.

Luister naar de download en stay tuned!

De download vind je op jazzism.nl. Kom eens langs in Laren (en kom op tijd want, we beginnen scherp om twee uur).
colive@ntr.nl

Dutch Jazzism 5

Dutch Jazz, het radioprogramma waarin de Nederlandse jazz centraal staat, wordt elke dinsdag van 22.00 tot 23.00 uur uitgezonden op Sublime FM. Deze selectie van vijf platen is speciaal samengesteld door presentatoren Rolf Delfos en Bart Wirtz en te beluisteren op Sublime FM en jazzism.nl

1. Fuchs/Van Vliet/Erker - *Linden*
Een album met oude Nederlandse liedjes verzameld door Ate Doornbosch en werkelijk prachtig muzikaal vormgegeven door Kristina Fuchs samen met Jeroen van Vliet en Mete Erker. Dit zou in de theaters te horen moeten zijn.

2. My Baby - *Prehistoric Rhythm*
Wat een enorme dosis creativiteit heeft deze driemansband. Stukken worden mooi uitgesponnen, gave sounds, prachtig gitaarspel en veel meer dan alleen een liedje. Je wordt meegenomen in de *swamp* sound en het diepe bluesgevoel. Zeer terecht dat ze nu eindelijk ook in Nederland volle zalen trekken.

3. Rein Godefroy - *It Will Come*
Rein Godefroy is een pianist van grote klasse en een zeer bescheiden man. Speelde in Fullduplexx en het Paul van Kemenade Quintet. Nu dan eindelijk een trioplaat onder eigen naam met Pim Dros op drums en Guus Bakker op contrabas. Het is opvallend hoeveel ruimte hij aan de ritmesectie geeft, alles in dienst van de stukken.

4. Jasper van 't Hof - *The Kicker*
Misschien wel een van de meest eigenzinnige pianisten van Nederland en in elk geval iemand die al veertig jaar zijn eigen koers vaart. Wij willen nog eens wijzen op dit album uit 1978: nog steeds hip en niets aan uitstraling verloren. Mooie lange stukken waarin veel gebeurt met sounds en waarin echt geïmproviseerd wordt.

5. Hank Mobley in Holland - *To one so sweet. Stay that way*
Opnieuw een uitgave van het Nederlands Jazz Archief. Hoe gaaf is het om deze held te horen met het Hobby Orkest dat veel meer is dan de naam doet vermoeden, immers met giganten als Frans Elsen, Herman Schoonderwalt, Ferdinand Povel. Wat een geluk dat we dit materiaal nu tot onze beschikking hebben, want het is echt de Mobley zoals we hem kennen uit de Blue Note-periode: wat een sound, wat een lijnen en wat een fijn spel!

Edison Jazzism Publieksprijs

EDISON JAZZ/WORLD

De uitreiking van de Edison Jazz/World vindt ook dit jaar plaats in het nieuwe Luxor Theater in Rotterdam. De verkiezing van de Edison Jazzism Publieksprijs blijft onderdeel van het programma. Grijp nu je kans om de winnaar of winnares te bepalen. Hier zijn de acht albums die de shortlist hebben gehaald, in willekeurige volgorde.

Voor wie is deze prijs bedoeld? Welk talent komt ervoor in aanmerking? *Jazzism* is een blad voor lezers met een brede smaak. Voor wie houdt van jazz, maar ook van soul, blues en niet minder van world of funk. Er is één stemronde. Je kiest dus meteen het album en de artiest die je graag tijdens de uitreiking van de Edison Jazz/World wilt terugzien.

Wie kiest wie?

Vanaf 5 mei staan de albums op de website www.edisons.nl/jazz. Je kunt daar stemmen op je favoriet.

Uitreiking

Een week voordat het North Sea Jazz Festival losbarst in Rotterdam, kun je genieten van de muzikale opwarmer met de uitreiking van de Edison Jazz/World op vrijdag 30 juni, als onderdeel van North Sea Round Town. Het nieuwe Luxor Theater in Rotterdam staat dan bol van muziek. De verschillende categorieën van de Edison Jazz/World komen aan bod, waaronder de uitreiking van de Edison Jazz Oeuvreprijs aan Joshua Redman. Redman zal hoogstpersoonlijk de prijs komen ophalen en optreden. Uiteraard is er ook aandacht voor de Edison Jazzism Publieksprijs.
Lezers van Jazzism kunnen **kaarten met korting** bestellen om bij de uitreiking aanwezig te zijn. Ga hiervoor naar de website van het Luxor Theater luxortheater.nl en geef bij het bestellen van je kaarten de kortingscode Jazzism17 in. Je betaalt dan slechts € 20,- per kaartje eerste rang (in plaats van € 27,50).

De genomineerden

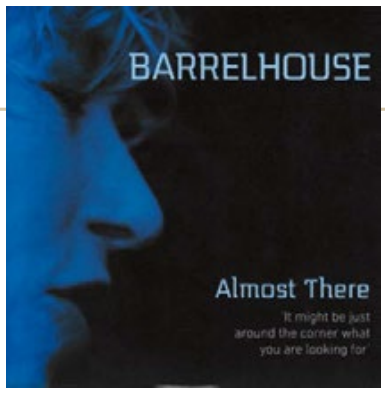

Almost There
Barrelhouse

(V2 Records)
Erg productief aan het platenfront zijn ze niet, maar als Barrelhouse met iets op de proppen komt is het steevast de moeite waard. Dat geldt zeker voor *Almost There*, een persoonlijk album waarop Tineke Schoemaker zingt over het overlijden van een dierbare vriend (*I Wish I Could Pray*) en haar scheiding. De lat ligt hoog. Met veel gevoel voor detail exploreert de band alle uithoeken van de blues. Van een relaxte boogie en het dartele *Goodbye* tot het soulvolle *Walk That Road*.

Italian Opera Meets Jazz
Mike del Ferro & Metropole Orkest

(Challenge Records)
In zijn serie *Songs Inspired By Wandering The Globe* is pianist Mike del Ferro in Napels aangekomen. Dit vierde deel van de reeks werd geïnspireerd door de Italiaanse opera en belcanto. Titels als F*uniculi Funicula, La Donna è Mobile* en *Tiritomba* veranderen in jazzstukken mede dankzij de samenwerking met het Metropole Orkest en maar liefst acht arrangeurs. Martin Fondse bewerkte *O Mio Babbino Caro* van Puccini. Hij zette er heel nieuw weefsel achter, terwijl sopraan Claron McFadden het stuk aanvankelijk langs de bekende lijnen zingt, later vocaliseert ze.

Saxify
Susanne Alt

(Venus Tunes)
Voor *Saxify* werkte Susanne Alt samen met een groot aantal gevestigde en ervaren muzikanten. Musici van onder meer Zuco103, Parliament Funkadelic, Maceo Parker en The S.O.S. Band. Het resultaat is een vette plaat met funk, soul en swing. *Saxify* zit vol hitgevoelige songs die opwindend klinken, waarbij Susanne haar helden Prince en Candy Dulfer duidelijk laat terugkomen. Fijne gitaarlicks, zang, funky basritmes en swingende blaaspartijen maken het geheel compleet.

Battleplan
Gallowstreet

(V2 Records)
Instrumentale muziek blijft een lastig genre voor het grote publiek. Dankzij het werk van Kyteman en Jungle by Night wordt het populairder. De twaalfkoppige Amsterdamse band Gallowstreet helpt daar zeker aan mee. Een jeugdig, bombastisch geweld van trompettisten, trombonisten, saxofonisten en een sousafonist. Dit in combinatie met een percussionist en een drummer. Het resulteert in een fijne wisselende plaat met beukende tracks en ingetogen materiaal. Zwoel, groovy en dansbaar, zo zijn de nummers op *Battleplan* te noemen. Gespeeld door muzikanten die weten wat ze doen.

Velvet
Michiel Borstlap

(Harmonia Mundi/GPMusic)
Het album *Velvet* gaat over vriendschap en verlangen en heeft zijn naam te danken aan het thuistheater van Michiel Borstlap dat de naam The Velvet Room draagt. Hier staan onder andere een Steinway D-vleugel en de upright piano waarop Michiel heeft leren spelen in zijn jeugd. Op deze piano heeft hij nummers gecomponeerd die terug te vinden zijn op *Velvet*. Het album is een echt 'onthaastplaat', bedoeld voor de luisteraar. Volgens Borstlap is het rumoerige leven zijn inspiratie geweest. *Velvet* is het rustige tegenwicht.

Beneath The Surface
Bart Wirtz

(iDreamer Records)
Bart Wirtz toont op zijn vierde studioalbum *Beneath The Surface* wellicht meer verschillende muzikale emoties dan we van hem gewend zijn. Volgens eigen zeggen betreft dit emoties die aan én onder de oppervlakte liggen. Het hoofd versus het hart, vormt het centrale thema, de ene keer helder geformuleerd, de andere keer vaag en onzeker. Resultaat: een mix van hiphop, funk, elektronica en jazz, bestaande uit vette beats, rijke elektronische instrumentatie, gastbijdragen van rapper Soweto Kinch en zangeres Ntjam Rosie.

Dexternity, The Music Of Dexter Gordon
The Eric Ineke Jazz Xpress

(Daybreak / Challenge Records)
De drummende veteraan Eric Ineke heeft *Dexternity* op een integere en springlevende manier gemaakt met jongere musici. Tien stukken nam hij op met trompettist Rik Mol, saxofonist Sjoerd Dijkhuizen, pianist Rob van Bavel en bassist Marius Beets. Negen daarvan zijn composities van de legendarische saxofonist Dexter Gordon en een standard *Body & Soul*. Die mocht volgens Dexter namelijk op geen enkel concert ontbreken... De stukken op dit album klinken vol autoriteit en zijn pure jazz.

Superjazz
BRUUT!

(Dox Records)
De trein van BRUUT! dendert voort, met het *Superjazz*-album en een bijbehorende tournee door het land. Het album is onmiskenbaar met als bakens het walmende hammondspel van Folkert Oosterbeek en de onbevangen frasen van saxofonist Maarten Hogenhuis. Aangevuld met drummer Felix Schlarmann en bassist Thomas Rolff weet het viertal een sound te creëren die staat. De songs zijn nu meer liedjes, meer pop, met bewust minder solo's en een uitgesproken rocknummer, ook bop komt voorbij. De machine van BRUUT! loopt gesmeerd en er is voortdurend afwisseling tussen opwindend en ingehouden werk.

Gilad Hekselman

"Jazzmuzikant worden was nooit mijn doel"

Gilad Hekselman (1983) geldt als een van de golden boys van een nieuwe generatie jazzgitaristen die zich kenmerkt door het gebruik van gedoseerde virtuositeit en een veelzijdig soundpalet. Zijn belangrijkste project is het Gilad Hekselman Trio met bassist Rick Rosato en drummer Jonathan Pinson.

De in New York wonende muzikant werkt regelmatig samen met uiteenlopende muzikanten als saxofonist Ben Wendel, bassist Petros Klampanis of klarinettiste Anat Cohen. Hekselman is opnieuw een interessante naam uit het inmiddels indrukwekkende lijstje hedendaagse jazzmuzikanten uit Israël. Toch meent de gitarist dat het jazzklimaat in dat land nog weleens te rooskleurig wordt ingeschat. "Van buitenaf lijkt het misschien of er een enorme waardering is voor jazz in Israël, maar ondanks de vele goede muzikanten is bereik van het publiek marginaal." Zelf kwam hij via rock en fusion bij jazz uit. "Op de middelbare school volgde ik een jazzprogramma. Ik wist nauwelijks iets van die muziek, niet eens welk instrument Miles Davis bespeelde. Aanvankelijk luisterde ik vooral naar jazzgitaristen. Dat begon als een beperking te voelen, want ik wilde juist verder dan alleen mijn eigen instrument kunnen kijken. Toen heb ik me op pianisten als Bill Evans, Horace Silver en Ahmad Jamal gestort. Het is sowieso nooit mijn doel geweest om specifiek jazzmuzikant te worden. Het gaat erom of bepaalde muziek me wel of niet aanspreekt, ongeacht het hokje. Ook Israël is één grote smeltkroes van muzikale culturen, mede omdat mensen van over de hele wereld er naartoe zijn getrokken. Tegenover de vallei waar ik opgroeide, stond een moskee. Op vrijdagen kon ik de muezzin horen zingen. Voor mij is dat een muzikale invloed geweest. Dat geldt ook voor de Braziliaanse muziek die ik om me heen hoorde."

"Al snel stond ik **op het podium** met muzikanten waar ik eigenlijk nog fan van was"

Steile leercurve

Net als veel Israëlische muzikanten zette Hekselman de stap richting New York. "Overdag zat ik op school en 's avonds bezocht ik concerten. Die vinden plaats in kleine clubs, waardoor mensen makkelijk benaderbaar zijn. Al snel stond ik op het podium met muzikanten waar ik eigenlijk nog fan van was." Sindsdien schoot de leercurve van Hekselman, naar eigen zeggen, snel omhoog. "De creativiteit in New York is enorm. Het is een soort laboratorium waar je dingen kunt uitproberen voordat je op tournee gaat." Na enkele wisselingen in de bezetting, heeft de gitarist met Rosato en Pinson een ideale eenheid gevonden. "Op het podium hercomponeren we als het ware de composities. Niet alleen het thema of de solo's, maar ook de structuur en de vorm veranderen ter plekke. We spelen dezelfde stukken telkens anders, haast tot in het extreme. Alsof we langs een afgrond lopen. We merken dat ook het publiek die energie en uitdaging voelt."

Koen Graat

Fred in Bim

Op 17 mei treedt in het Amsterdamse Bimhuis een meesterlijk trio uit New York op onder leiding van pianist Fred Hersch. *"Luxurious, free-flowing, unashamedly gorgeous jazz"*, aldus The New York Times. "Er is niets mis met schoonheid", zegt Fred Hersch, een van de meest hooggewaardeerde jazzpianisten van dit moment. Dankzij beroemde leerlingen als Brad Mehldau en Ethan Iverson (The Bad Plus) inspireert hij een hele generatie pianisten. Al sinds de jaren zeventig, toen hij in New York begon in de bands van Lee Konitz en Art Farmer, streeft hij naar absolute schoonheid. In het Bimhuis speelt Fred Hersch met zijn vaste trio met improviserende musici uit New York, John Hébert op contrabas en Eric McPherson op drums. Hun meest recente album *Sunday Night At The Vanguard* werd genomineerd voor twee Grammy Awards. Daar wil je bij zijn! En dat kan, als lezer van Jazzism krijg je € 4,- korting op zitplaatsen van € 25,- en staanplaatsen van € 21,- via bimhuis.nl, kortingscode Jazzism.

Raul in Lantaren

De blind geboren singer-songwriter Raul Midón brengt dit voorjaar zijn nieuwe album *Bad Ass & Blind* uit, waarmee hij de hele wereld over tourt. Afgelopen jaar was hij al in Nederland te zien met uitverkochte soloshows in Amsterdam, Rotterdam en Den Bosch. In 2005 brak Midón door met zijn debuutalbum *State Of Mind*, een plaat waarop hij zijn bijzondere combinatie van jazz, soul, latin en flamenco voor het eerst aan het wereldwijde publiek liet horen. Acht albums en samenwerkingen met artiesten als Jason Mraz en Stevie Wonder volgden. Op zijn nieuwe plaat laat hij opnieuw horen waarom hij niet in een hokje te plaatsen valt. Op 21 mei staat hij met zijn trio in LantarenVenster in Rotterdam en daar kun jij als Jazzism-lezer met korting naartoe. Je betaalt, geen € 20,- maar € 17,- met de kortingscode JazzismLV, via desktop op lantarenvenster.nl.

Me Dunkt

Hedendaagse jazzbespiegelingen van Tim Sprangers

In jazz we trust

Een paar maanden terug was ik in Griekenland. Het gaat niet goed daar, lees je in de krant. Financieel ligt het land in de kreukels.

Ik praatte met een vriendelijke Amerikaan die lang een boekwinkeltje in Athene had. Hij was opgewekt van aard, maar nu sceptisch. We spraken over geldnood en radicale bezuinigingen. Daarna wees hij me op een berg stenen midden op de weg: een onafgemaakte wegwerkklus, het geld was op.
Toch was de sfeer niet somber, integendeel. Ik belandde en overnachtte in Kerameikos, een voormalige grauwe wijk van Athene. Nu is het een omgeving waarin kunstenaars en muzikanten wonen, mensen die het leven helpen geestelijk zin te geven als de materie afwezig is. Ontwikkeling en creativiteit ontstaan op plekken die in disbalans zijn. Daar waar armoede is, scheefheid, woede en revolutiedrang. Het boeit waar het broeit.

En zo zie je van alles (gebeuren) in het levendige Kerameikos. Mooie graffiti en muurschilderingen, een schilder op straat, een jamsessie in de kroeg. Jonge en oude mensen die op volle terrassen zitten, discussiërend over politiek, met een flesje ouzo op tafel dat wordt gedeeld en waar ze uren over doen. Maar het vrolijkst werd ik van de muziek die klonk. De broodjeszaak om de hoek: snoeihard John Coltranes *Love Supreme*. Een cafeetje tijdens de schoonmaak 's ochtendsvroeg: Thelonious Monk. En uit een huiskamer klonk de zang van Chet Baker. Alles binnen een straal van vijftig meter. En allemaal jonge mensen die het luisteren.

Jazzmuziek is muziek van de hipster, van de creatieveling, van de vrije geesten. Het troost, het bemoedigt en stimuleert. *In jazz we trust.*

VIER DE LENTE
EN PLANT
EEN BOOM
IN HET
SUBLIME BOS
DOE MEE VIA SUBLIMEFM.NL/BOS

90.7 fm

SUBLIME FM

fresh jazzy sounds

SaRon Crenshaw

Pit uit The Big Apple

Vorig jaar september maakte de New Yorkse blueszanger/gitarist SaRon Crenshaw een vier optredens omvattend tourtje door ons land. Hij realiseerde bovendien opnamen voor een half live-, half studioplaat. De ritmesectie van de Nederlandse band Blind B' & the Visionairs zorgde daarbij voor de begeleiding. In juni speelt hij opnieuw in Nederland en half juli is hij te zien in België.

Bart Kamp is basgitarist van Blind B' & the Visionairs. De afgelopen vier jaar was hij regelmatig in New York, waar zijn vrouw woont en werkt. Uiteraard verkende hij de plaatselijke muziekscene en kwam hij in contact met muzikanten als Chris Bergson, Greg Gumpel en Junior Mack, inmiddels bekend op de Nederlandse podia. Na een tip van Junior Mack zag hij in Terra Blues op Bleecker Street de tamelijk obscure SaRon Crenshaw. Deze man versmelt de soul uit zowel de Stax- als Motown-hoek, jazz, funk, gitaarwerk à la B.B. en Albert King tot pittige blues. Kamp was verkocht.

Muzikaal nest

Crenshaw komt uit een muzikaal nest. Opa speelde vooroorlogse gitaarblues en gospel in de kerk, waarbij zijn broers piano en drums voor hun rekening namen. Pa speelt eveneens gitaar en ma zingt. "Thuis werd er veel soul en Motown gedraaid. Daar zongen en dansten we bij. Mijn vader wilde een familiegroep zoals Jackson Five formeren, maar dat is nooit gelukt. Ik ben de enige van de familie die uiteindelijk fulltime de muziek is ingegaan. Begin jaren tachtig kapte ik met dag- en bijbanen. Ik was een jonge twintiger en had al in diverse bands basgitaar gespeeld. Dat had ik geleerd door naar bassisten als Larry Graham en Stanley Clarke te luisteren."

Gekrompen clubscene

"Mijn oorspronkelijke liefde is toch de gitaar. Ik heb anderhalf jaar bij soulzanger Lee Fields gespeeld en ben vervolgens in Virginia gaan wonen. Daar heb ik twee jaar in de band van zanger-gitarist Roy Roberts gewerkt. Door het spelen in zijn band ben ik langzaam in de rol van frontman gegroeid. Ik heb gitaar leren spelen door naar Albert en B.B. King te luisteren. De funk in mijn spel heb ik van Albert Collins, voor mij de meest funky bluesman aller tijden.
Terra Blues is mijn vaste uitvalsbasis, ik speel daar maandelijks enkele keren. Dat doe ik in steeds in verschillende settings; in front- en sidemanrollen, solo-akoestisch en zowel in combobezettingen als in bands met een blazerssectie. Soms speel ik in de band van Junior Mack en andere keren speelt hij in de mijne. Dan is er ook nog de huisband, de T-Blues Band, waarin we eveneens verschillende rollen vervullen. Bovendien lopen gastmuzikanten in en uit. Sommigen daarvan kennen we niet eens, maar doorgaans pakt het goed uit. De clubscene in New York barst niet van jong talent, maar King Solomon Hicks is een jonge zanger/gitarist die inmiddels in de spotlights staat. Daarnaast speel ik in de Lucille Room van de B.B. King Club, The 55 Bar, 966 Brooklyn Arts Center en Frank's Place. De clubscene in New York is de laatste jaren gekrompen."

"Ik leerde basgitaar te spelen door **Larry Graham en Stanley Clarke** te luisteren"

Ruw materiaal

Tot dusver heeft SaRon twee volledige albums gemaakt. *Bits & Pieces* (2002) is een plaat met diverse stijlen, terwijl de live-cd *Tight, Cranky & Loose* (2009) een bluesplaat is met drie nummers van eigen hand. "Inmiddels heb ik voor het Amerikaanse label One Trick Dog de cd *Driving* opgenomen met uitsluitend eigen werk. Dit album komt uit voor mijn komende bezoek aan Europa, net als de cd die ik in Nederland heb opgenomen. Voor mijn eigen songs bedenk ik meestal eerst de melodie, waarop ik vervolgens een tekst schrijf. Die teksten gaan vaak over de stemming waarin ik verkeer of over een verbroken relatie."
Bij het in druk gaan van deze uitgave verkeerden beide cd's in de afwerkingsfase, maar we kregen wat ruw materiaal voorgeschoteld. *Driving* is een opvallend gevarieerde plaat, met onder meer twee *instrumentals* en een countrysong. Het in Nederland opgenomen album bevat verder ook enkele covers, waaronder een fraaie uitvoering van John Hiatts *Feels Like Rain*. SaRon reageert enthousiast als we hem vragen hoe hij het vindt om opnieuw naar de oude wereld te komen: "Man, wat kijk ik ernaar uit om weer in Nederland te spelen en alle mensen die ik daar heb leren kennen terug te zien. *It will be a blast!*"

Rien Wisse

Foto: **Leo Gabriëls**

inJazz Rotterdam

De opening van twee weken jazz

North Sea Round Town, twee weken jazz in Rotterdam, opent met inJazz op 22 en 23 juni en sluit af met het Port of Rotterdam North Sea Jazz Festival. Tijdens inJazz presenteren artiesten zichzelf in LantarenVenster en Kantine Walhalla. Ontmoetingen en kennisuitwisseling staan centraal tijdens de conferentie in LantarenVenster. 's Avonds volgen vele optredens van nationaal en internationaal talent.

inConference

Ben je jazzprofessional? Dan mag je het conferentieprogramma op vrijdag 23 juni niet missen. inJazz is het belangrijkste jazznetwerkevenement in Nederland. De conferentie brengt vraag en aanbod in de Nederlandse jazzscene bij elkaar, helpt kennis en ervaring te delen en is aanjager van nieuwe ontwikkelingen. Het programma omvat onder meer inspirerende panels, workshops en presentaties. Stilzitten en luisteren alleen is niet genoeg. Rondlopen, netwerken en contact leggen is minstens even belangrijk. Bijzonder onderdeel van inJazz is de uitreiking van de Buma Boy Edgarprijs. Een gewichtige Nederlandse prijs voor jazz en geïmproviseerde muziek. De winnaar in 2016 was Wilbert de Joode. Benieuwd naar het volledige programma van de conferentie? Op injazz.nl wordt steeds meer bekendgemaakt. Registreren voor inConference is verplicht en kan via de website. Met je registratie krijg je toegang tot de conferentiedag inclusief *matchmaking* en toegang tot de database die het hele jaar toegankelijk is.

inFestival

Tijdens het festivalprogramma op donderdag- en vrijdagavond kun je alle kanten op. Je hopt van het ene naar het andere optreden, waar tientallen artiesten elkaar afwisselen met kleine sets. De internationale acts en Next Generation Jazz worden nog bekendgemaakt. De line-up van de Nederlandse showcases is wel bekend. Zij spelen tijdens het gratis toegankelijke inFestival.
Op het podium staan in ieder geval BRUUT, Molino, Tin Men & the Telephone, The BvR Flamenco Big Band, Lwela Kasulwe, Trempera!, Xavi Torres Trio, Broken Brass Ensemble, Joost Lijbaart, Kika Sprangers, Marzio Scholten, The Nordanians, Allison Philips Trio, Gidon Nunes Vaz Sextet, Sanem Kalfa & George Dumitriu, Quibus, CCQ (Chris Corstens Quartet), Rogier Telderman's TRIPTYCH, Bruno Calvo Quartet en Fridolijn – een indrukwekkende line-up.
Met een Spotify-playlist (injazz.nl/playlist) kun je alvast voorgenieten van alle acts tijdens inJazz.

EvenSanne blikt terug én kijkt vooruit

EvenSanne bestaat uit gitarist Eran Har Even en zangeres Sanne Huijbregts. Samen met Eran haalt inJazz herinneringen op aan hun showcase in 2016: "Het was geweldig! We speelden in de bioscoopzaal, wat ons de kans gaf om visuals te tonen tijdens het concert. Het publiek was oprecht geïnteresseerd. Na afloop kwamen mensen naar ons toe voor een praatje en een compliment. Ik moet zeggen dat een halfuur eigenlijk niet voldoende was om ons echt goed neer te zetten, maar ik denk dat we een prima impressie gaven." Het duo luisterde tijdens inFestival ook naar de andere showcases. "Natuurlijk hebben we ook de andere artiesten gezien. We moeten elkaar steunen, vind ik. Ik herinner me vooral de zangeres van de Noorse band Rohey. Ze creëerde een geweldige vibe in de foyer. Dat is me bijgebleven."
Sinds hun optreden mag het duo absoluut niet klagen. "Na inJazz ging het ineens heel hard! Onze boeker Robert van Bird Call Bookings heeft echt zijn best gedaan met het netwerken na onze showcase. Daardoor kunnen we nu bijvoorbeeld onze nieuwe plaat *What If* presenteren bij het Bimhuis en TivoliVredenburg." Naast het versterken van hun relaties met boekers en andere jazzprofessionals kregen ze na inJazz ook een aantal verrassende e-mails. "Het Franse Jazz Sous Les Pommiers heeft interesse getoond in een toekomstige samenwerking. Ook zijn we in gesprek met iemand uit Engeland om daar onze nieuwe plaat te presenteren tijdens een tour. Dingen die zonder onze inJazz-showcase nooit gebeurd waren. We hebben ontzettend veel zin om iedereen te laten zien waar we zo hard aan hebben gewerkt. Dat we geselecteerd waren, betekent eigenlijk ook dat een paar van de meest belangrijke personen in de jazzscene zeggen: '*Hey! You can do it!*'. Zeker vanwege die steun willen we hen laten zien wat we hebben bereikt."

Voor alle info: injazz.nl

Studenten strijden om Conservatorium Talent Award

Jazz in Duketown is het grootste gratis Jazzfestival van Nederland en richt zich op alle facetten van jazz. De 44e editie vindt plaats tijdens het pinksterweekend wanneer de historische binnenstad van 's-Hertogenbosch door een tiental podia zal veranderen in één grote jazzclub.

Tijdens Jazz in Duketown zijn grote (inter) nationale artiesten te bewonderen zoals Joshua Redman Trio, Room Eleven, Trijntje Oosterhuis & Dutch Concert Big Band, Renegade Brass Band, China Moses en Sons of Kemet.
Nieuw toegevoegd aan het zaterdag-programma is de befaamde gitarist Al Di Meola. Hij staat bekend om de virtuoze wijze waarop hij jazz combineert met flamenco. Dezelfde dag treed ook bassist Ben Williams op met zijn eigen band Sound Effect, waar onder anderen saxofonist Marcus Strickland in meespeelt.
De toekomst klopt echter aan de deur. Negen veelbelovende conservatorium-studenten strijden op zaterdag 20 mei in de Verkadefabriek in 's-Hertogenbosch om de felbegeerde Conservatorium Talent Award (CTA). Het is de zesde editie van dit unieke evenement dat onderdeel is van Jazz in Duketown en biedt letterlijk en figuurlijk een podium aan afstuderende jazzmuzikanten. Dit jaar vindt CTA twee weken voorafgaand aan het festival plaats.

Finalisten

De optredens van de finalisten zijn op zaterdag 20 mei gratis te bezoeken. De spits wordt om 's ochtends om half 11 afgebeten door Sanne Rambags (Tilburg, zang) en daarna volgen Benjamin Torbijn (Utrecht, drums), Jelle Rozenburg (Rotterdam, gitaar), Annelie Koning (Arnhem, zang) en Patrieck Bonnet ('s-Gravenhage, saxofoon). Hierna zal Gijs Idema (Amsterdam, gitaar) het podium betreden om afgelost te worden door Babs van Bree (Maastricht, zang), Kasper Rietkerk (Zwolle, saxofoon) en Gerben Wasser (Groningen, saxofoon).
De finalisten zijn afkomstig uit meerdere disciplines, maar hebben één ding gemeen: het niveau is erg hoog. Eerdere deelnemers en winnaars aan CTA zijn bijvoorbeeld Maarten Hoogenhuis, Sebastiaan van Bavel, Kika Sprangers en Jasper van Damme.
Een professionele vakjury beoordeelt en de winnaar krijgt behalve een geldbedrag ook een uitnodiging om tijdens het komend Jazz in Duketown op te treden.

Meer programmainformatie:
jazzinduketown.nl

Annelie Koning

Gerben Wasser

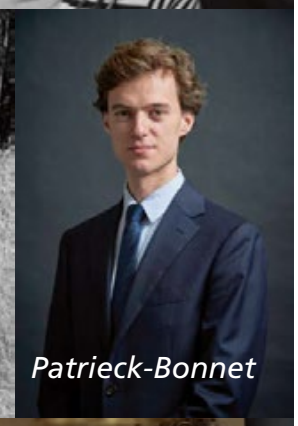
Patrieck-Bonnet

Kasper Rietkerk

Gijs Idema (midden)

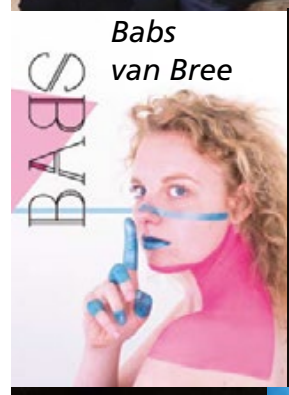

Babs van Bree

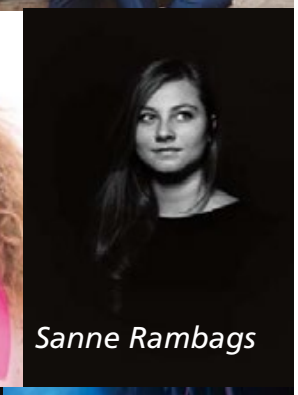
Sanne Rambags

Jelle Rozenburg

Benjamin Torbijn

KAARTEN WINNEN?

2 x 2 kaarten voor de gala-avond van de CTA op zaterdagavond 20 mei.
Op zaterdag 20 mei worden de Conservatorium Talent Awards uitgereikt tijdens een speciale gala-avond in de Verkadefabriek in 's Hertogenbosch. *Jazzism* mag hiervoor 2 x 2 toegangskaarten weggeven. Interesse? Ga dan naar bcm.nl/jazzism-winactie en vul daar alle velden in. Vul ook de unieke code JA317CTA17 in. De actie loopt tot 15 mei 2017, dus reageer snel!
De winnaars ontvangen bericht na deze datum.

DE NIEUWE VOLVO V90 CROSS COUNTRY

THE GET AWAY CAR

Ontsnappen aan de hectiek van de dag is een ultieme luxe. Bewust kiezen voor zaken die écht belangrijk zijn. De nieuwe V90 Cross Country biedt u de perfecte balans tussen avontuur en ontspanning.

Zodra u instapt ervaart u het ruime en rustgevende interieur, een samenspel van natuurlijke materialen en Scandinavisch vakmanschap. Dankzij de krachtige all-wheel drive, hill descent control en de royale 21 centimeter bodemvrijheid kunt u elk terrein aan.

DE NIEUWE V90 CROSS COUNTRY
ONTWORPEN OM ALLES UIT HET LEVEN TE HALEN

BOEK EEN PROEFRIT OP VOLVOCARS.NL
OF KOM LANGS BIJ DE VOLVO-DEALER

U heeft al een volledig uitgeruste Volvo V90 Cross Country vanaf € 64.195 (consumentenadviesprijs) of € 63.015 (fiscale waarde). Lease vanaf € 849 p.m., excl. btw en brandstof, o.b.v. Full Operational Lease, 60 mnd, 15.000 km p.j., Volvo Car Lease: 020-65 873 10 (kantooruren). Wijzigingen voorbehouden. Raadpleeg voor meer informatie de verkoopvoorwaarden op www.volvocars.nl. Gem. verbruik: 5,1 – 7,7 l/100 km (19,6 – 13,0 km/l), gem. CO_2-uitstoot resp. 136 - 176 g/km.

Amsterdam wordt wicked

Na een uitverkocht festival vorig jaar vindt op zaterdag 24 juni de derde editie van Wicked Jazz Sounds Festival plaats op de NDSM-Werf in Amsterdam. Funk-, soul-, afrobeat- en hiphopliefhebbers kunnen hun vingers aflikken, want Jungle by Night, NSJO ft. Pete Philly & Yoran Vroom, Omar vs Mark de Clive-Lowe, BLOW Trio en Moods zijn aan de line-up toegevoegd.

Of Jungle by Night nu op Fuji Rock, Glastonbury, Lowlands, North Sea Jazz of Montreal Jazz speelt, elke keer weet de negenkoppige band te verrassen met hun karakteristieke mix van afro, disco, house, Turkse psych en krautrock. Wicked Jazz Sounds Festival wordt geen uitzondering!
Ook het Nederlands Studenten Jazz Orkest, dat bestaat uit twintig muzikanten, staat op het festival samen met Pete Philly en Yoran Vroom. Deze combinatie van improvisatie en freestyle bewijst dat de gedachte 'hiphop is de jazz van deze tijd', zo gek nog niet is. Ook de organische en dansbare combinatie van Omar de warme stem van Omar en de beats van Mark de Clive-Lowe, de drums en twee saxen van het mysterieuze BLOW Trio en de funk, house, hiphop en nu-disco van Moods zijn aan de line-up van Wicked Jazz Sounds Festival toegevoegd.
Eerder werd al bekend gemaakt dat legende Tony Allen op Wicked Jazz Sounds Festival staat. Hij was de drummer van Fela Kuti, de grondlegger van de afrobeat. Daarnaast zijn ook de Belgische sensatie STUFF, de grote belofte Jeangu Macrooy en de sexy mix tussen disco, afrobeat, cumbia, punk en wave van The Mauskovic Dance Band, 22tracks curator LeFtO en de lievelings-dj van Banksy, Boca 45, op Wicked Jazz Sounds Festival te zien.
Meer info: wickedjazzsoundsfestival.com

Foto: **Alexander Popeliers**

Stuff!

Foto: **Matan Achai**

Hotline met... Lorrèn

In 2015 bracht Lorrèn op haar debuut *Shades Of Blue* een prettige potpourri van pop, soul en jazz uit. Nu keert ze terug in de schijnwerpers met opvolger *Land Of Possibilities.*

Je bent nog maar 24, maar in vergelijking met je vorige album spreek je van een muzikale groei. Wat heb je geleerd?
"Je maakt in een paar jaar veel mee. Ik heb nieuwe mensen ontmoet en nieuwe manieren van liedjes schrijven ontdekt. Op mijn eerste album schreef ik alles zelf, nu wilde ik bewust met anderen samenwerken. Hoe doen anderen het? Daar was ik erg benieuwd naar. Het heeft voor nieuwe inzichten gezorgd. Voorheen schreef ik bijvoorbeeld vooral wat ik voelde, nu besprak ik vooraf waar ik over wilde schrijven. Dat heeft ervoor gezorgd dat ik veel gerichter te werk ben gegaan en het album klinkt daardoor een stuk volwassener."

Het album heet Land Of Possibilites. Waar verwijst die titel naar?
"Het maakt niet uit waar je bent of hoe slecht je je voelt, er zijn altijd nieuwe mogelijkheden. Dat is de boodschap die ik wil uitdragen. Ik schrijf vaak als ik emotioneel ben en muziek is op dat moment voor mij dé manier om mijn emoties om te zetten naar iets positiefs en opbeurends. Die positiviteit probeer ik in mijn muziek te leggen en door te geven aan mijn publiek. Tijdens het schrijven van de titeltrack klopte mijn gevoel, dus ik heb het uiteindelijk zo genoemd."

Je kroop dit keer zelf achter de knoppen. Waarom?
"Ik merkte tijdens de productie van mijn debuut *Shades Of Blue* al dat ik een uitgesproken mening heb. Dit keer wilde ik het geheel zo organisch mogelijk laten klinken, dus met zo min mogelijk effecten. Het moest muziek in zijn puurste vorm worden."

Teun van Rooij

injazz'17

22 & 23 June - Rotterdam

// conference
// festival

// 600 DUTCH JAZZ PROFESSIONALS
// 40 INTERNATIONAL PROFESSIONALS
// 6 STAGES
// 2.500 VISITORS

injazz.nl

Initiative of buma

HERBIE HANCOCK / GRACE JONES
WAYNE SHORTER QUARTET
WITH CASCO PHILHARMONIC
KAMASI WASHINGTON
NORAH JONES / TRIXIE WHITLEY
EINSTÜRZENDE NEUBAUTEN / STUFF.

MCCOY TYNER TRIO WITH GERI ALLEN & CRAIG TABORN
CHRISTIAN MCBRIDE'S NEW JAWN / FRENCH QUARTER
VINCENT PEIRANI & EMILE PARISIEN / OMER AVITAL QUINTET
TOMASZ STANKO & ENRICO RAVA QUINTET
SHABAKA AND THE ANCESTORS / MAKAYA MCCRAVEN
CHRISTIAN SCOTT ATUNDE ADJUAH / LABTRIO / ARCHIVE
CHRYSTA BELL / DAAU / BEN WENDEL GROUP

AND MANY MORE!

Gent Jazz festival

PRESENTED BY ethias

THIS IS A JAZZ.be JOINT

#GENTJAZZ

6-15 JULI '17 - BIJLOKESITE GENT

INFO & TICKETS GENTJAZZ.COM + fnac

Duvel · De Standaard · Knack · 1 · La Libre · LILLET · Le Grand Nord · Sandton Grand Hotel Reylof · Port of Ghent · Fluxys · gent: · Vlaanderen verbeelding werkt · Provincie Oost-Vlaanderen

SANDTON GRAND HOTEL REYLOF GENT

ARRANGEMENTEN

RESERVEER NU!

+32 (0)9 235 40 70
reservations.reylof@sandton.eu
www.sandton.eu/gent

SANDTON
GRAND HOTEL REYLOF

Boek uw festivalarrangement in dit schitterende viersterrenhotel in het centrum van Gent. Geniet van de gastronomische keuken, wellness en zomerse binnentuin met terras in het Gent Jazz artiestenhotel. Wandel naar het autovrije historische centrum met haar drie torens, middeleeuwse burcht en gemoedelijke cafés. In de namiddag bezoek je het grootste jazzfestival van België op wandelafstand van je hotelkamer. Beleef dit alles aan een extra voordelige prijs, inclusief ontbijt, dagticket voor Gent Jazz Festival en shuttle naar het festivalterrein.

LUNCH

Lof Restaurant Bar

Het gastronomisch restaurant Lof, in Sandton Grand Hotel Reylof, biedt tijdens Gent Jazz Festival onweerstaanbare jazzlunches aan vanaf €28,5 pp. voor een 2-gangenlunch (inclusief koffie of thee). Of waarom niet een 3-gangenlunch aan de speciale prijs van €35 pp. (inclusief koffie of thee)? U geniet van verfijnde gerechten onder begeleiding van livemuziek, geprogrammeerd door Gent Jazz Festival. Op vertoon van een Gent Jazz Festival-ticket krijgt wie een 3-gangen-lunch neemt bovendien een gratis aperitief van het huis aangeboden.

NOTEER EVENEENS IN JE AGENDA

MARDI GRAS
@GENTSE FEESTEN
14 - 23 juli 2017

3-6 aug '17 Jazz Middelheim
Park Den Brandt Antwerpen

VAN MORRISON, RANDY WESTON
CHARLES LLOYD & THE MARVELS
THE CINEMATIC ORCHESTRA
ARTIST IN RESIDENCE: MARK GUILIANA.

AND MANY MORE!

INFO & TICKETS: WWW.JAZZMIDDELHEIM.BE + fnac

25 jaar Die Anarchistische Abendunterhaltung

“Zot doen met klassieke instrumenten”

Het Vlaamse kwartet Die Anarchistische Abendunterhaltung (DAAU) bestaat 25 jaar. Dat heeft een groot aantal memorabele stukken opgeleverd, in diverse samenstellingen met steeds verschillende uitgangspunten. Nooit gedroeg de band zich standaard. Zelfs het terugblikken geschiedt anders, met twintig *hineininterpretierungen* op een dubbelalbum en een voorstelling op de podia: *DAAU Spielt DAAU.*

In 1992 waren het nog jochies. Jonge pubers met een klassiek instrumentarium, invloeden uit de klassieke muziek, jazz, rock en Balkan, gespeeld met een punkattitude. “Zot doen met klassieke instrumenten. Onszelf amuseren en in cafés spelen”, aldus Roel Van Camp, de oudste van de club. Hij was toen nog net geen achttien jaar, de andere boys rond de zestien. De samenstelling was bijzonder: Roel speelde accordeon, Han

Foto: **Tom Verbruggen**

Stubbe klarinet en de broertjes Buni en Simon Lenski viool en cello. "Buni en ik speelden bij een derde broer, pianist Adriaan Lenski. We begonnen daarna voor onszelf, met Han en Simon erbij. Wat voor instrument ze speelden was bijzaak. In korte tijd staken we de nummers in elkaar en we waren vertrokken. Het was een boeiende, creatieve periode in Antwerpen. We werden destijds gelinkt aan De Muziekdoos, een café met een vrij podium. Ook Stef Kamil Carlens en Tom Barman, later samen in dEUS, traden daar op. We speelden ook weleens mee met Rudy Trouvé, later ook lid van dEUS. De onderlinge wisselwerking was bijzonder."

Persoonlijke missie

Roel van Camp speelt accordeon, ook in de band Dez Mona trouwens. Zijn vader bouwde muziekinstrumenten. "Er zwierven in ons huis altijd instrumenten rond om te onderzoeken. Zo was daar plots een geleende accordeon. Ik was acht jaar, speelde al van alles, maar nadat ik eenmaal die accordeon had aangeraakt, liet dat instrument me niet meer los. Een jaar daarna speelde ik op de jaarmarkt en haalde ik als straatmuzikant echt belachelijk veel geld op. Later ben ik op het conservatorium gaan studeren, maar dat was geen succes. Die moderne stukken voor accordeon vond ik verschrikkelijk. Ik wilde eigen stukken maken, had met DAAU al in Spanje gespeeld en wilde veel liever de rest van de wereld ontdekken. Na zo'n tournee ga je niet terug naar school. Dat gold ook voor de andere bandleden." Van Camp vond de accordeon, zoals die vaak gebruikt werd, eigenlijk een oersaai instrument. Hij had echter een

"We hadden **veel te vertellen,** het liefst ook allemaal tegelijk"

persoonlijke missie. "Ik wilde laten zien dat je er wel degelijk alle kanten mee op kunt. Het grootste nadeel was dat het gemaakt was om alleen te spelen. Het is laat ontwikkeld en uiteindelijk wijdverspreid in de volksmuziek als begeleidingsinstrument. Dat verschafte het ook een imago dat niet zo snel geassocieerd werd met pop, jazz of klassieke muziek. Dat wilde ik in De Anarchisten even veranderen. Samenspelen is het mooiste dat er is. De dynamiek binnen de band was bijzonder groot in het begin. Daar werd niet over nagedacht. Het was gek doen en vrijheden opzoeken. We hadden allemaal een klassieke opleiding achter de rug. Die was strikt. Wij braken uit."

Explosie en creativiteit

DAAU stond bekend vanwege hun explosie van creativiteit. "We hadden veel te vertellen, het liefst ook allemaal tegelijk. Het kwam in het begin niet eens in ons op om even niets te doen en de ander de ruimte te gunnen. Dat heet jong zijn. Later wilden we percussie en elektronica erbij betrekken, want we luisterden ook graag naar dub en dance." Roel van Camp en Han Stubbe zijn tot op de dag van vandaag actief gebleven bij de groep. Tot 2010 behoorde de cello tot het instrumentarium, de viool was al eerder ingeruild voor drums, keyboards of percussie. De huidige bezetting, met Hannes D'Hoine op contrabas en Jeroen Stevens op drums en marimba, houdt alweer een aantal jaar stand. Ook die samenstelling is qua instrumentarium niet voor de hand liggend. Van Camp: "Dat maakt de band anders. We zoeken altijd bijzondere oplossingen. We zijn al 25 jaar twee soorten bands ineen: de ene is meer klassiek georiënteerd, de andere meer pop of rock. Strijd tussen die twee was er altijd, op iedere plaat. Dat moet vooral ook zo blijven. Persoonlijkheden zijn belangrijk binnen DAAU. Dat evenwicht moet bewaard blijven, want we zijn alle vier even belangrijk. Als er één als leider zou gaan fungeren, betekent dat het einde van de band."

Herinterpretaties

De samenstelling en het opnameproces van het nieuwe album kwam op een bijzondere manier tot stand. "We kennen muzikant/producer Rudy Trouvé al heel lang. Hij stelt al jaren mixtapes samen. Die zijn altijd speciaal. We gaven hem al onze albums en een vrijbrief: stel maar een mixplaat samen. Hij ging knippen en plakken en gebruikte materiaal uit al onze, totaal verschillende albums. Om het verschil aan te geven: op ons debuut passeerden soms tien ideeën in twee minuten, op een later album als *The Shepherd's Dream* waren er soms twee ideeën in tien minuten. We zijn die mixtape, bestaande uit twintig stukken, opnieuw gaan spelen zoals Rudy er één totaalcompositie van maakte. Niet alles was even gemakkelijk opnieuw tot leven te wekken. We gebruiken andere instrumenten dan in de oorspronkelijke versies. Het zijn herinterpretaties. Met bijvoorbeeld marimba in plaats van viool. In de studio sloten bovendien veel gastmuzikanten en -vocalisten aan. Live doen we het met ons huidige kwartet. Met minder vrijheid, want meer afspraken. Het blijft onverminderd boeiend!"

Willem Jongeneelen

Ivar

"Ik zoek altijd naar de essentie van een nummer"

In 2001 verwierf hij de titel *Best Blue Eyed Soul Singer* van Nederland met zijn titelloze debuutalbum. Daarna werd het stil rond de Amsterdamse singer-songwriter en multi-instrumentalist Ivar. Wat deed hij in godsnaam al die jaren? Dat is de kernvraag bij het verschijnen van zijn ijzersterke tweede album *Shorelines*.

"Ik besloot dat ik wel **wat schaalvergroting** kon gebruiken"

"Ik werkte indertijd met topmuzikanten, waardoor ik veel te weinig over ze kon beschikken voor repetities en optredens. Zo bloedde toen een goed gelukt album snel dood. Ik ging mij bezinnen op wat ik werkelijk wilde als artiest, en probeerde van alles uit, van Nederlandstalig tot hiphop. Ik kwam uiteindelijk uit bij het componeren en produceren van materiaal voor commercials, films en dergelijke. Dat duurde zeven jaar, totdat het gebrek aan de persoonlijke noot daarin mij opbrak. Ik vertrok naar Indonesië, op zoek naar mijn roots. Mijn ouders zijn daar namelijk geboren en ik ben Indisch opgevoed. Na drie maanden kocht ik in Sumatra een gitaartje voor zestig dollar en begon daarmee weer echte nummers te componeren, iets wat ik in die zeven jaar reclamebureau helemaal was kwijtgeraakt. Zo vond ik mijzelf terug als singer-songwriter."

"Toen ik een dertigtal nieuwe nummers had geschreven, ging ik geloven in een nieuw album. Ik ging weer optreden en werd weer ontdekt. Kraak & Smaak vroeg mij als invaller en dat klikte wederzijds zo goed, dat ik daar nu alweer drie jaar ben ingelijfd. Ik werd gevraagd door *The Voice* en besloot na lang overwegen dat ik wel wat schaalvergroting kon gebruiken."

Goede start

Shorelines bevat tien nieuwe eigen nummers en één cover, *Hurt*, in 1961 een internationale toptienhit voor Timi Yuro. "Ik deed dat zonder *wall of sound*, het werd een zeer rudimentaire versie. Ik zoek namelijk altijd naar de essentie van nummers. De eerste single *Untitled Hymn* haalde zonder enige promotie al bijna 200.000 hits op Spotify, dus de start was goed. Ik heb nu ook een band die echt voor mij gaat en waarmee ik vanaf eind april ga toeren."

Je favoriete track op 'Shorelines'?
"Ik denk *New Orleans*, omdat dat totaal van alle franje ontdaan is. *Shorelines* is dan ook heel anders dan mijn debuutalbum, omdat ik mijzelf nooit wil herhalen."

Je bent multi-instrumentalist, maar in welke volgorde van kundigheid?
"Allereerst gitarist, zowel acoustisch als elektrisch, dan bassist, want ik houd heel erg van bas, dan toetsenman, waar ik op mijn zevende ooit mee begon en dan drums. Ik heb ook een trompetje waar ik af en toe op blaas."

Wat beoog je met je muziek?
"Mijn toehoorders behagen, vanuit een onbedaarlijke behoefte om mijzelf te uiten, zowel muzikaal als poetisch."

Zou je wellicht ooit een dichtbundel willen uitgeven?
Gretig en volmondig: "Ja! Maar ik sluit ook niet uit dat ik over een jaar of tien fulltime kunstschilder ben."

Slotopmerking?
"Mijn volgende plaat zal weer heel anders worden!"

Sjeng Stokkink

Foto: **Richard Alma**

SÜDTIROL JAZZ FESTIVAL ALTOADIGE

New Sounds
Fresh Perspectives

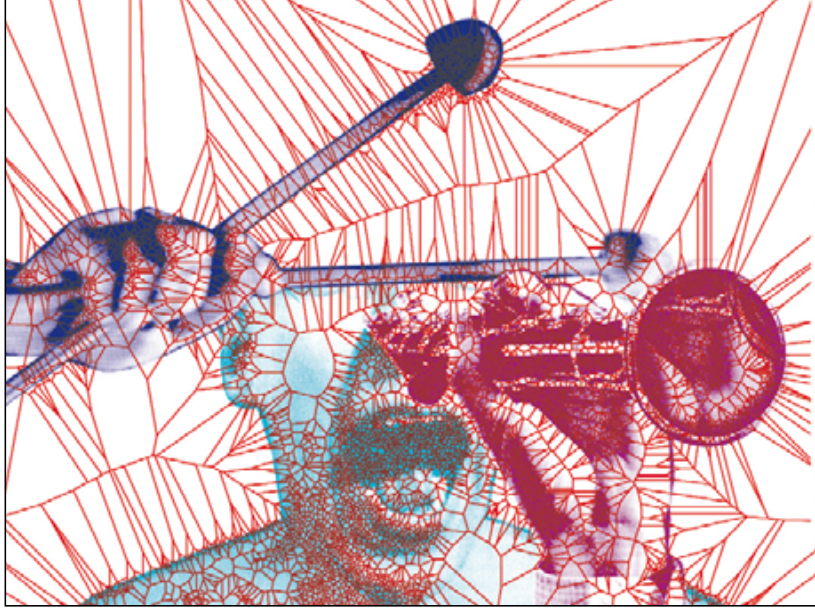

SÜDTIROL

gefördert von Stiftung Südtiroler Sparkasse Fondazione Cassa di Risparmio sostenuto da

- ALL_CHE_ME
- Anne Paceo „Circles“
- Antoine Pierre - Urbex
- Baas - van Gelder - van der Feen
- BeNeLux Trio: Baas - Badenhorst - Schumacher
- Ben van Gelder - Reinier Baas
- buffzack
- Carate Urio Orchestra
- Clemens van der Feen - Bram van Sambeek
- CLOD!
- David Helbock Trio
- De Beren Gieren
- Dock In Absolute
- Euregio Projects
- Fil
- Francesco Diodati XL
- Francesco Diodati Yellow Squeeds + 2
- Guitar Workshop with Reinier Baas
- Han Bennink Mix & Match feat. Ben van Gelder, Reinier Baas, Onno Govaert, Joris Roelofs, Joachim Badenhorst
- Hermia - Darrifourq - V. Ceccaldi
- In Love With
- Jazz & Wine Tour feat. Ramos, Bly, Vignato, Benedetti
- Jazz Labs (in collaboration with Bimhuis Amsterdam)
- Jazzrausch Marchingband
- Kœnig
- Kompost 3
- KUHN FU
- LABtrio
- Laura Perrudin Solo
- LBT
- Leïla Martial BAA BOX
- Little Known Facts
- Mario Rom's Interzone
- Marraffa - Chientaroli - Govaert
- Metromara
- Music for Brass & Guitar by Reinier Baas
- Nora Fischer - Reinier Baas
- On Dog
- Perrudin - Ceccaldi - Casagrande
- Pol Belardi's Urban Voyage
- Rawfishboys
- Reinier Baas vs. Princess Discombobulatrix XL
- Reis / Demuth / Wiltgen
- Rope Dance - Light Footed Music for All and None
- Saslonch Vibes
- Shake Stew
- Sketchbook Quartet
- Sweet Alps Jazz Orchestra
- The Enourmous Wizard Zendor DJ set
- Three Fall & Melane
- Verena Marisa's CLÆNG
- Warped Dreamer
- Woody Black 4

30.06.–
09.07.2017

www.suedtiroljazzfestival.com
www.altoadigejazzfestival.com

REACH NEW HEIGHTS

V21 reeds for saxophone

Vandoren®
PARIS

Distributed by www.jtmusic.nl

Ontdek de wereld op Music Meeting

SPECIALE JAZZISM-ACTIE
Met *Jazzism* kun je met korting naar Music Meeting. Je krijgt 5 euro korting op een dagkaart met de code JAZZISMxMM33. Deze actie is geldig tot en met 26 mei.

Zin in een flinke portie muziekavontuur? Tijdens het Pinksterweekend (3, 4 en 5 juni) reis je de wereld over op Music Meeting in Park Brakkenstein in Nijmegen. Het programma van de 33e editie van dit internationale festival staat weer bol van bijzondere jazz-, wereld- en cross-overmuziek.

Op de line-up staan onder anderen JUNUN featuring Shye Ben Tzur & The Rajasthan Express, Brian Blade: Mama Rosa, BCUC invite Shabaka Hutchings, de grote Colombiaanse zangeres Totó La Momposina, Banda Magda en het befaamde Orchestre Poly-Rythmo de Cotonou uit Benin.
Op zaterdag laat je je gaan op de dansvloer bij MMMoves: *dance meets traditional*. Op zondag en maandag bruist het festival met concerten op zes verschillende podia, waaronder de swingende Afro-Latin Night op zondag, maar ook intieme optredens in een botanische tuin op zondag en maandag. Tussen de concerten door duik je verder de muziek in bij interviews, workshops, films en de silent disco. Er is een speciaal kinderprogramma en kinderen tot en met vijftien jaar hebben gratis toegang (onder begeleiding van een volwassene). Voor het programma en kaartverkoop: musicmeeting.nl.

NU AL SO WHAT'S NEXT

Met tromroffel kondigt het grensverleggende So What's Next Festival (3,4,5 november Muziekgebouw Eindhoven) de eerste namen van haar vijfde editie aan: Kamasi Washington, Jacob Collier, Zara McFarlane, Donny McCaslin, Ambrose Akinmusire, Shabaka & the Ancestors, Mark Guiliana Jazz Quartet, Steve Lehman en Ala.Ni. Op vrijdagavond 3 november vindt de aftrap plaats met een speciaal project in de Grote Zaal van het Muziekgebouw. Op zondag is het showcasedag: So What's Next? Downtown. Op diverse locaties in de binnenstad van Eindhoven spelen twintig bands uit Europa en de VS.
Meer info: sowhatsnext.nl

MONDRIAAN JAZZ

Op 14 oktober vindt de eerste editie van het Mondriaan Jazz Festival #MJAZZ plaats in het Paard, Koorenhuis en Humanity House in Den Haag. Tot nu zijn de volgende acts bevestigd: Ravi Coltrane & Canto Ostinato, FORQ, Nate Smith Kinfolk, Jaimeo Brown Transcendence, Rohey, Ganavya ft. Pianohooligan, Evan Marien x Dana Hawkins, Jamire Williams, Mammal Hands, La Tène en Mike Parker's Trio Theory. Daarnaast zijn er filmvoorstellingen en wordt de (jazz)platencollectie van Piet Mondriaan zelf geëxposeerd. Meer info: mondriaanjazz.nl

SUMMERNIGHTS EXTRA

De 29e editie van Robeco SummerNights in het Concertgebouw Amsterdam heeft een laatste en niet de minste toevoeging: op 21 juli treden twee van de grootste jazzmusici van deze tijd op in de Grote Zaal: Branford Marsalis en Kurt Elling.
Meer info: robecosummernights.nl

Red Light Jazz festival AMSTERDAM©

LIVE JAZZ

2|3|4 juni 2017

JAN AKKERMAN | HANS DULFER | BRUUT!

DE DEELDELIERS | JACK BROADBENT (UK)

CONRAD HERWIG (USA) | DJ MAESTRO

and many others

www.redlightjazz.com

De Telegraaf · Heineken · The Bulldog Amsterdam · Erotic Museum · IN2RETAIL · NH COLLECTION HOTELS

Lula Pena

"Pin me niet vast op een identiteit"

De Portugese zangeres/gitariste Lula Pena heeft een eigen poëtische stijl ontwikkeld. Daarvoor laat ze zich inspireren door schilders en surrealistische kunstenaars. Op haar nieuwe album *Archivo Pittoresco* schetst ze met haar stem en gitaar een bijzonder en sober muzikaal landschap.

Lula Pena groeide op in Lissabon en begon met gitaarspelen op haar tiende. "Ik heb het mezelf aangeleerd", vertelt ze. "Toen ik achttien was, ben ik weggegaan uit Portugal en daarna heb ik in verschillende Europese landen gewoond." Pena zingt in diverse talen, zoals het Portugees, Spaans, Grieks, Engels en Italiaans. Ze wil zich niet beperken tot één stijl. Al is ze Portugees, fado is voor haar maar een middel om zich muzikaal uit te drukken. "In mijn muziek is fado niet veel belangrijker dan dat andere stijlen zijn. Pin me niet vast op een identiteit. Ik wil me vrij voelen en zing daarom ook in het Sanskriet en de Afrikaanse taal Lingala. Sommige talen spreek ik niet, maar het gaat me om het gevoel dat de klanken oproept."

Surrealisme

De tekst voor *Poema/Poème*, de openingstrack van *Archivo Pittoresco*, schreef Pena zelf. "Deze tekst is geïnspireerd op de Belgische dichter Louis Scutenaire. Hoewel hij een surrealist is, is zijn gedicht dat juist niet. Mijn reactie op het gedicht is dat weer wel. Ik creëer met zijn woorden een verborgen realiteit." Vergelijkbaar met bijvoorbeeld een schilderij van Dali.

Lula Pena wordt in haar manier van werken zeer geïnspireerd door de schilderkunst. "Bijvoorbeeld door schilders uit de negentiende eeuw", zegt ze. "Die werkten niet met symmetrie en perspectief." Ze kiest net als zij voor een intuïtieve benadering, voor het experiment. "Ik werk vanuit improvisatie, verbind intuïtief melodie en tekst met elkaar."

Verbinding

Voor Lula zijn alle teksten van de dertien nummers op haar nieuwste album met elkaar verbonden. "Voor mij zijn zij één lied. Om commerciële redenen moet ik ze onderscheiden. Zo is *Ojos, Si Quereis Vivir* verbonden met *Las Penas*, een Mexicaanse klaagzang uit de twintigste eeuw en een van de eerste opnames die Edison heeft gemaakt. *Ausencia* is van de Chileense zangeres/gitariste Violeta Para. Zij gaf alleen met gitaar en stem een politieke en economische lading mee aan haar liederen." Lula doet dat zelf in *Pes Mou Mia Lexi*, een Grieks lied. "Ik zing hier over de economische problemen van Griekenland. Toen ik daar optrad, was ik getuige van de demonstraties. Ik werd ontroerd door de manier waarop de mensen op straat zongen." Lula Pena wil je als luisteraar meenemen door haar muzikale landschap. "*Come wander with me*", zingt ze op haar album.

"Ik creëer **met zijn woorden** een verborgen realiteit"

Rik van Boeckel

Foto: **Lucile Dizier / byBuddy**

JAZZ IN
TIVOLIVREDENBURG
14 MEI CHRIS POTTER QUARTET
26 MEI VANBINSBERGEN PLAYSTATION
21 SEP TINGVALL TRIO
22 SEP BOHREN & DER CLUB OF GORE
30 SEP WOUTER HAMEL
1 NOV ALA.NI
1 NOV SEUN KUTI & EGYPT 80
7 NOV AN EVENING WITH PAT METHENY
13 NOV MARCUS MILLER
15 NOV VRIJE GELUIDEN LIVE MET O.A. COLIN VALLON
16 NOV BEN L'ONCLE SOUL
22 NOV MACEO PARKER
26 NOV ENRICO RAVA 4TET
30 NOV ELIADES OCHOA
20 DEC NEW COOL COLLECTIVE
5 JAN CHRIS BARBER AND THE BIG CHRIS BARBER BAND
28 JAN MARCIN WASILEWSKI TRIO
25 FEB WOLFERT BREDERODE TRIO
SUNDAY AFTERNOON JAZZ SERIE 2017-2018:
MET ARTVARK, JEROEN VAN VLIET, REMBRANDT FRERICHS, ANDERSON-BENNINK
-GLERUM-VAN KEMENADE, BEETS-BENNINK-HERMAN-JACOBS, REIN DE GRAAFF
EN BAAS-GOVAERT-ROELOFS + DELANNOYE-ANDRIOLI
IEDERE VRIJDAGAVOND: CLOUDNIGHTS IN CLUB NINE.
KIJK VOOR HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP TIVOLIVREDENBURG.NL/JAZZ
TIVOLI
VREDEN
BURG
UTRECHT

de Bijloke
puur muziek
JAZZ
SEIZOEN 2017-18
BRUSSELS JAZZ ORCHESTRA – 'SMOOTH SHAKE' //
MARIA MENDES QUINTET - vr 29 sep '17
BILL FRISELL - wo 8 nov '17
THE ABERCROMBIE QUARTET - wo 29 nov '17
KAJA DRAKSLER & EVE RISSER - za 9 dec '17
URI CAINE & BUSSELS PHILHARMONIC - vr 19 jan '18
SINISTER SISTER //
CRISS CROSS EUROPE - do 22 feb '18
MARY HALVORSON 'CODE GIRL' - wo 14 mrt '18
YOUN SUN NAH - wo 28 mrt '18
ALIFBATA - wo 4 apr '18
CRAIG TABORN QUARTET - do 3 mei '18
START TICKETVERKOOP DI 2 MEI - Tickets vanaf € 18
Meer info www.debijloke.be
foto (c) Youn Sun Nah

In deze serie tast onze Jazzism België-correspondent de grenzen af en belicht de Belgische jazz.

Hamster Axis of the One-Click Panther

Vanuit de hoerenbuurt naar een vintage studio

Net als jazz ontstond Hamster Axis of the One-Click Panther in een rosse buurt. Niet die van New Orleans, maar in havenstad Antwerpen.

Tien jaar geleden organiseerden drummer Frederik Meulyzer en altsaxofonist Lander Van den Noortgate sessies in de Afrikaanse bar Kilimanjaro, gelegen in de toen groezelige hoerenbuurt nabij de zoo en het station. Beiden studeerden nog aan het conservatorium. Toen ze voor hun eindwerk extra muzikanten nodig hadden, kozen ze hen waarmee ze tijdens hun befaamde jamsessies de meest directe band voelden: pianist Bram Weijters, saxofonist Andrew Claes en bassist Janos Bruneel. Een decennium later zijn het nog steeds dezelfde vijf die samen musiceren op de grens van jazz en pop.
"Jazzmuzikanten zijn in eerste instantie solisten", aldus Meulyzer. "Tot je de juiste personen samenbrengt en er een hechte band ontstaat die het individualisme overstijgt. Vandaar dat we nooit met vervangers spelen."

Eclectische visie

Na een eerste ep, gehuld in ambachtelijk gefabriceerde hoesjes, volgde meteen winst tijdens de wedstrijden van Dinant Jazz Nights en Motives For Jazz, evenals een JazzLab-toer door Vlaanderen. Het officiële debuut, *Small Zoo*, verscheen bij het kwaliteitslabel W.E.R.F. in 2010. Een eclectische visie op kruisbestuivingen tussen jazz en rock, boordevol destabiliserende factoren en ingekleurd met junglegeluiden. De link met rock werd verdergezet op *Play The Peter Houben Songbook* met gitarist en stoorzender par excellence Mauro Pawlowski. Zappa is nooit ver weg.

Trouw aan elkaar

De vijf zijn eveneens afzonderlijk actief op diverse fronten (STUFF., BRZZVLL, Dez Mona, DelVitaGroup en meer) maar blijven elkaar trouw. Hun avontuur nam de meest verrassende vormen aan dankzij concertreeksen in Luchtbal en Arenbergschouwburg, beide in Antwerpen. Een soort terugkeer naar de beginjaren. Van den Noortgate over het principe: "Elke keer krijgt iemand anders carte blanche om ons een aantal nummers voor te stellen die ik dan zodanig bewerk dat deze centrale gast uit zijn comfortzone gerukt wordt. Na twee repetities volgt een eenmalig concert." Notoire genodigden waren onder anderen Gregory Frateur, Tijs Delbeke en Roland. Hoe het eindresultaat klonk, kan je nu horen op de gloednieuwe plaat *Mest* (Starman Records). Een lust voor oor en oog. Opnieuw uitgebracht op vinyl, maar nu met uitklaphoes en gesierd door een kunstwerk van Mathieu Verhaeghe. Ook wederom een extreem geschipper tussen jazz en pop. Van Noortgate hierover: "We kozen er bewust voor om de opnamen te doen in de studio van Pascal Deweze. Hij komt uit de rockwereld en heeft allemaal vintage materiaal. Het geflirt gaat dus verder, zelfs met andere kunstdisciplines. Zo vroegen we acteur Josse De Pauw en hebben we net een concert gedaan met kunstenaar Rinus Van de Velde."
De reeks *Small Zoo* gaat volgend seizoen verder. Wie ze uitnodigen, ligt nog niet vast. Maar van wie dromen ze, mocht alles mogelijk zijn? "Voor Bowie is het helaas te laat," reageert Meulyzer, "maar Nick Cave, James Blake of Daniel Lanois zien we zeker zitten."

> "Elke keer krijgt iemand anders **carte blanche** om ons een aantal nummers voor te stellen"

Georges Tonla Briquet

ROBECO SUMMER NIGHTS 2017

SABRINA STARKE
IMAGINE

Songs van Curtis Mayfield,
Bob Marley, John Lennon e.v.a.

22 JULI

© Agata Serge

VIVA LA DIVA

Sven Ratzke, Tania Kross
en het Metropole Orkest:
van Bassey tot Bowie

23 JULI

© Hanneke Wetzer

© Ben Wolf

HENRIK SCHWARZ

en het Metropole Orkest
o.l.v. Jules Buckley met
een dynamische set

19 AUG

© Bumi Thomas

JAZZ CLUB

in de intieme Koorzaal.
Met o.a. Ayanna Witter-Johnson
en het Dominic J. Marshall Trio

ELKE VRIJDAG (JULI-AUG)

BESTEL NU KAARTEN

ROBECO
The Investment Engineers

HET CONCERT GEBOUW

DUTCH DOUBLE BASS FESTIVAL

19 20 21 mei

De Electriciteitsfabriek Den Haag

John Patitucci
Adam Ben Ezra
Wilbert de Joode
Matangi Quartet
Ernst Glerum en veel meer!

www.ddbf.nl

PRINS BERNHARD CULTUURFONDS De kunst van het geven

VREDE EN RECHT Den Haag

uniper

1A first alternative

Fonds 1818

BNG CULTUURFONDS

Het Kersjes Fonds

JONGE HELDEN
Fotograaf & schrijver Govert Driessen portretteert aanstormend talent.

Vera Marijt

piano
Bühl (DE), 6 maart 1989

OPLEIDING

2008 - 2014: Koninklijk Conservatorium, Den Haag (bachelor 2012, master 2014)
2014 - 2015: McGill University, Montreal Canada (graduate diploma in Professional Performance)

BANDS

Vera Marijt Trio
Steven Willem Zwanink - bas
Wouter Kühne - drums

WEB

veramarijt.com

"In Montreal was ik **zelf die buitenlandse student** en heb ik de onzekerheid een beetje van me af kunnen schudden."

"Mijn vader had wat cd's van Diana Krall en als dertienjarige heb ik die volledig grijsgedraaid. Vervolgens ben ik op zoek gegaan naar wie haar helden waren en kwam ik uit bij pianisten als Oscar Peterson en Nat 'King' Cole. Nou, toen ging er een wereld voor me open!
Later, ongeveer in het derde jaar van het conservatorium, las ik het boek *Dance Of The Infidels: A Portrait Of Bud Powell* en dat was een keerpunt voor me. Ik besloot me te verdiepen in de bebop. Barry Harris gaf al regelmatig workshops op school en van hem heb ik meer dan tien uur aan workshops, YouTube-materiaal en solo's uitgeschreven. Al met al een dikke stapel transcripties die ik heb gebruikt voor mijn masterscriptie en waarmee ik nog jaren vooruit kan.
Na het halen van mijn master had ik niet het gevoel uitgeleerd te zijn. Het idee ontstond om in Canada verder te studeren. Dat was het beste idee ooit! Ik kon terecht op de opleiding *'Graduate Diploma in Professional Performance'*, aan de McGill University in Montreal, Canada. Ik heb een hele toffe tijd gehad in Den Haag. Ik vond het heerlijk om de hele dag met muziek bezig te zijn en in Juraj Stanik en Eric Ineke had ik heel erg goede en inspirerende docenten, maar zeker in het begin was ik gewoon best onzeker. Het niveau op school was ontzettend hoog en er liepen veel buitenlandse studenten rond, die vaak al een hoop ervaring hadden en daardoor een voorsprong. En nu, in Montreal, was ik zélf die buitenlandse student en heb ik de onzekerheid een beetje van me af kunnen schudden. Het was bovendien voor mij een sprong in het diepe. Ik kende daar helemaal niemand en ook dat was uiteindelijk heel goed voor mijn zelfvertrouwen.
In Canada heb ik ook mijn eerste cd opgenomen, *Insight Out* kwam in juli 2015 uit. Er staat grotendeels eigen werk op, sommige stukken geschreven in Den Haag en afgemaakt in Montreal, maar het meeste is daar geschreven. Eigenlijk beschrijft de plaat mijn tijd in Canada het best. Aan de ene kant het extreme weer met winterse temperaturen van bijna min 40°, het ver van huis zijn, maar anderzijds juist het avontuur, het op eigen benen staan en de pracht van het land."

Koffie

“Koffie geeft energie”

De Amsterdamse band Koffie begon in 2008. Op een paar nummers na spelen ze volledig instrumentaal, in de geest van Fela Kuti, met funk en jazz als ingrediënten. Op hun derde album *Huntu* vindt de groep zijn definitieve vorm als groovevehikel.

Tekst: **Sjeng Stokkink** | Foto: **INDVDU Tom van der Sluijs**

In 2008 zat drummer Abe van der Woude in zijn derde jaar van het Amsterdamse conservatorium toen hij de band Koffie begon als een Fela Kuti-tributeband. Na diverse gedaanteverwisselingen gingen ze in 2013 de studio in om een titelloos album te maken met zanger Nassan Silva Lopes. Omdat Lopes niet in de gelegenheid was om te toeren, moest de band de nummers instrumentaal uitvoeren bij optredens. Die nood bleek echter een deugd en nog datzelfde jaar namen ze een geheel instrumentaal album op, *Éh Lady*. Die plaat heeft elementen van zowel funk - James Brown en Red Hot Chili Peppers waren inspiratiebronnen - als jazz en nog steeds de overduidelijke geest van Fela Kuti. Met wervelende optredens op festivals en in clubs bouwde de groep een gedegen livereputatie op.

Definitieve vorm

Het derde album *Huntu*, 'samen' in het Papiaments, komt nu uit. Volgens woordvoerders Abe van der Woude en gitarist Valentijn Bannier, beiden Koffie-leden van het eerste uur, is dit het album waarop de groep zijn definitieve vorm vond als groovevehikel. Abe: "We hebben nu twee blazers, twee percussionisten en een nieuwe toetsenist in de persoon van Niels Broos. Dat is een enorme verrijking voor de band. Niels speelt ook bij Jameszoo en werkt aan een soloalbum, dus soms moeten we hem vervangen."
En wie noemt zijn groep nou Koffie? Abe: "We hebben lang naar een goede naam gezocht en opeens wisten we het gewoon zeker: Koffie! Er komen vele soorten koffie uit West-Afrika, waar wij toch onze inspiratie vandaan haalden en bovendien is Kofi daar een jongensnaam." Valentijn: "Pas achteraf bedachten we nog dat koffie energie geeft en dat pretenderen we met onze muziek ook te doen, haha!"

Kiezen voor instrumentaal

Op het nieuwe album staat één nummer waarop gezongen wordt, door Bennie Sings. Hinken ze nog steeds een beetje op twee gedachten, vocaal of instrumentaal? Valentijn, die nota bene leadzanger is van zijn eigen groep Cirque Valentin: "We hebben voor dit album nog wel even gedacht aan een nieuwe vocalist, maar uiteindelijk kozen we toch voor instrumentaal. Er valt voor ons nog steeds veel te ontdekken en te ontginnen op dat gebied." Abe aanvullend: "Vooral nu we zo'n hechte eenheid zijn geworden, een groovende machine zeg maar, durven we alles aan. We merken dat we nu op het juiste spoor zitten. Begin dit jaar speelden we op Noorderslag en omdat we als laatste band optraden, stonden er heel wat bevriende collega's tussen het publiek. We gingen daar echt als een trein, met als gevolg dat we er twee dagen later meteen negen boekingen bij hadden." Wat vocalen betreft, de groep zingt wel hier en daar met z'n allen, zoals het een echte funkband betaamt.
Koffie nam het nieuwe album op bij Simon Akkermans (van C-mon & Kypski) en Pieter Vonk in hun Epic Rainbow Unicorn Studio in het Utrechtse Kytopia. Het bijna onmogelijk om de live-energie waar Koffie bekend om staat, op plaat te vangen. Toch is er een dappere poging gedaan met de afsluiter van het album *Ippa* (geen Papiaments, maar Rotterdamse slang), een *one-take* met de hele band.

Schaalvergroting

Huntu verschijnt via het V2-label niet alleen in Nederland, maar in de hele Benelux en ook Frankrijk. Alles wijst erop dat schaalvergroting voor Koffie aanstaande is. Abe: "Op 25 mei presenteren we ons in Paradiso, met zowel een showcase als de lancering van ons nieuwe album. We hebben net een optreden met publiek in een Amsterdamse loods gefilmd, wat we gaan gebruiken voor onlinepromotie rond die tijd." Valentijn: "We hebben allemaal het gevoel dat we onze eigen sound nu helemaal gevonden hebben en als je daar per se een naam aan wilt hangen, noem het dan maar afrofunk met een psychedelisch randje. Weet je wie ons nieuwe album *fucking amazing* noemde? Michael League van Snarky Puppy! Daar zijn we natuurlijk heel blij mee. Hij is niet alleen een topmuzikant, maar heeft ook een enorm bereik als meervoudig Grammy-winnaar. Dus wanneer zo iemand je ongevraagd toezegt dat hij je gaat steunen…"
Deze zomer gaat Koffie toeren door Engeland, samen met Gallowstreet - waarvan Abe ook de drummer is - en staan dan zelfs op spannende festivals als The Secret Garden Party en Kendall Calling. Verder zijn ze toegevoegd aan de line-up van de Nederlandse festivals Transition en North Sea Jazz. En het nieuws van hun nieuwe album was nog niet bekend, of ze werden al uitgenodigd door VPRO's *Vrije Geluiden*. De band met Abe, Valentijn, bassist Daniël Schotsborg, de blazers Itai Weissman en Floris van de Vlugt, de percussionisten Steven Brezet en Vernon Chatlein en *last but absolutely not least* toetsenman Niels Broos; alles wijst erop dat ze in de lift zitten. JT

"Na Noorderslag hadden we er **meteen negen boekingen** bij"

Emeli Sandé

"Ik weet nu wat pijn is"

Met *Our Version Of Events* brak Emeli Sandé vijf jaar geleden wereldwijd door. Daarna bleef het erg lang stil. Nu is de Schotse zangeres terug met *Long Live The Angels,* een plaat waar verlies en hoop hand in hand gaan. "Ik weet dat er nu geen weg meer terug is. De wereld zal mij moeten nemen zoals ik ben." De ooit zo gesloten Sandé is tegenwoordig een open boek.

Tekst: **Jean-Paul Heck**

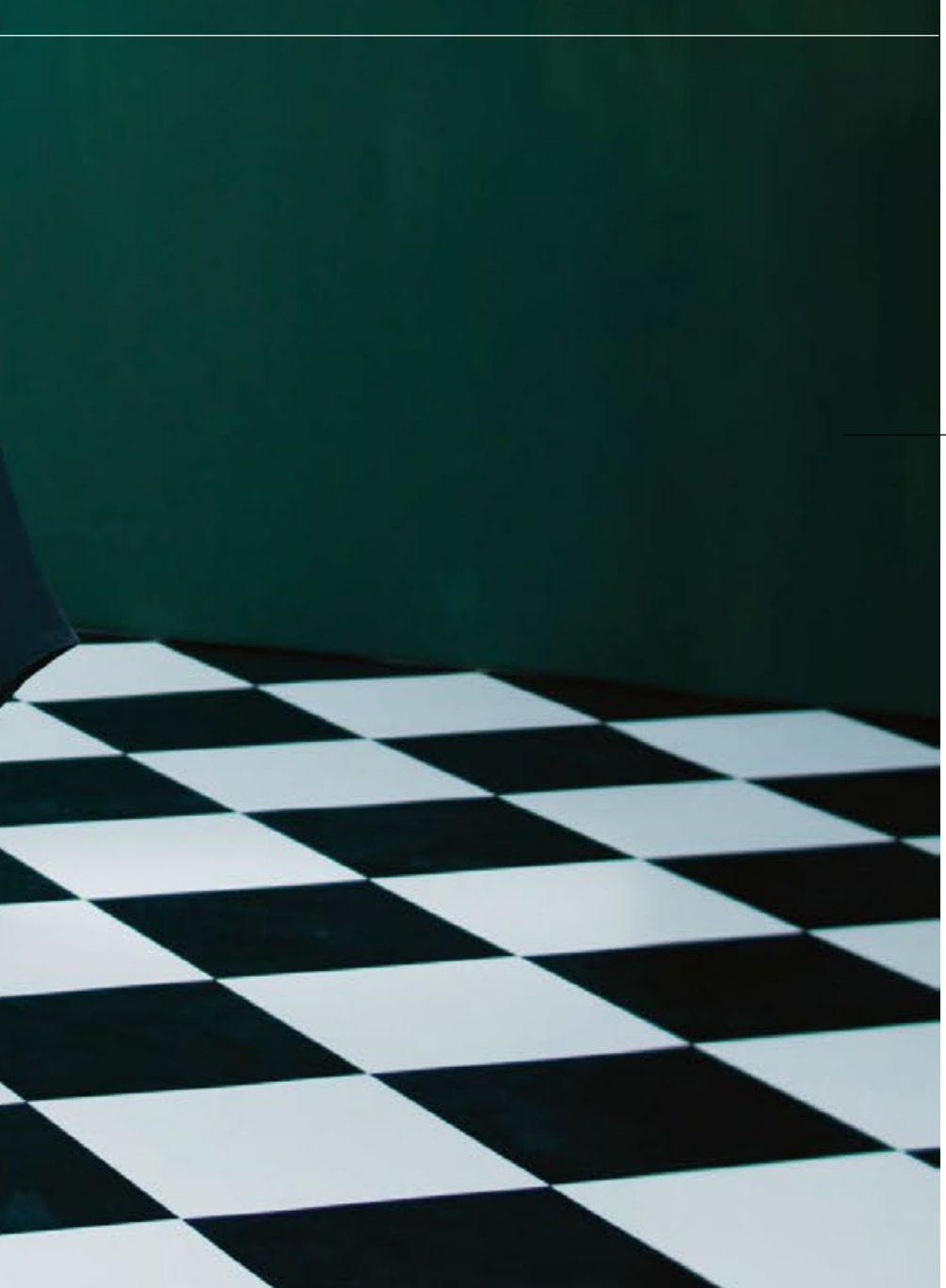

Emeli Sandé is een gevalletje apart. Ze schrijft songs voor de grootste sterren van deze planeet, maar ze zal daar geen moment goede sier mee maken. "Het enige wat ik wil, is een mooi oeuvre opbouwen. Ik hoef niet alles te zingen wat ik zelf schrijf. Er zijn artiesten die sommige liedjes veel beter kunnen vertolken. Daar ben ik trots op." Sandé, die 29 jaar geleden werd geboren het Schotse Aberdeen, is een dame in balans. Daar ging echter wel een serie pijnlijke momenten aan vooraf. "Het duurde even voordat de impact van mijn eerste succes binnenkwam. Het is zo raar. Je naam komt voorbij, maar soms heb je het idee dat het niet over jou gaat." Een relatiebreuk met zowel vriendlief als met haar manager, zorgde voor een nieuw perspectief. "Ik durf nu pas echt over mijn eigen gevoelens te zingen en daar was in eerste instantie veel moed voor nodig."

Vooraf aan het schrijfproces en de opnames van dit album bezocht je Zambia, het land waar je vader werd geboren. Hoe moet ik mij zoiets voorstellen?
"Dat was een overweldigende ervaring. Kijk, de mensen daar hebben niet zoveel. Nou ja, tegenwoordig wel een televisie en mobiele telefoons. Het is echt niet zo karig als sommige westerlingen denken. Mijn vader had een dvd meegenomen van mijn optreden in de Royal Albert Hall. Mijn familieleden en onze vrienden weten wel dat ik een vrij bekende zangeres ben, maar zij kunnen absoluut niet inschatten wat dat betekent. Vroeger keek mijn familie op de televisie in een kroeg naar Night Of The Proms in de Royal Albert Hall. En nu stond ik daar. Alleen met mijn band. Dat is voor hen echt iets ongrijpbaars.

"Ik was in eerste instantie **meer een songwriter** dan een vertolkster"

Zo verkoop je in 2012 de meeste albums van het jaar en zo ben je volledig verdwenen. Wat gebeurde er?
"Het succes van *Our Version Of Events* was overweldigend en de hoeveelheid tournees daarna onuitputtelijk. Ik had wel gehoord dat succes zwaar kan zijn, maar ik had in die periode ook nog eens privé de nodige problemen. Ik ben een jaar getrouwd geweest in de drukste tijd van mijn leven. Dat trok een behoorlijke wissel op mij. Muziek was, zoals zo vaak, mijn redding. Het schrijven aan deze plaat werkte bevrijdend."

Je was de laatste jaren een poosje op jezelf aangewezen. Geen vriend, geen manager. Was dat een zelfgekozen isolement?
"Als je bekend bent, is er altijd iemand bij je. Of het is je manager, of het is iemand van de platenmaatschappij of het was mijn voormalige partner. Ik hoor dat vaak bij sterren die heel jong beroemd zijn geworden. Die blijven op een bepaalde

manier heel kinderlijk omdat ze eigenlijk nooit echt verantwoording hoeven af te leggen. Ze hebben geld genoeg en alles wordt voor ze geregeld. Ik heb dat ook een poosje gehad, totdat mijn relatie eindigde. Zonder overdrijving durf ik te stellen dat de laatste drie jaar de meest emotionele jaren uit mijn leven waren. Ik werd opeens geconfronteerd met de echte wereld en die pijn daagde mij uit om de songs te schrijven die nu op *Long Live The Angels* staan."

Je bent nog maar 29 jaar, maar je oogt als een ervaren rot die alles al heeft meegemaakt.
"Haha, dat is maar uiterlijke schijn hoor. Ik weet hoe ik mijzelf moet presenteren, dat helpt. Maar in het dagelijkse leven ben ik erg verlegen, schuw haast. Eigenlijk net als mijn grote voorbeeld Nina Simone. Meer dan ooit was zij een enorme inspiratiebron voor deze nieuwe songs. Ik heb de laatste jaren veel gereisd. Het heeft mij sterker gemaakt, als mens en als songschrijver. Ik wil ook niet zo'n muzikant worden die alleen maar landen bezoekt om er op te treden. Ik moet cultuur snuiven. Het is een enorm voorrecht om op zoveel verschillende plekken te komen."

Je bent van Afrikaanse afkomst, maar opgevoed volgens een redelijk strenge Britse manier.
"Mijn vader was docent op een universiteit en predikte regels en regelmaat. Daar ben ik hem nog altijd dankbaar voor. Ik heb ook geen spijt dat ik een poosje medicijnen heb gestudeerd op de universiteit van Glasgow. Daardoor heb ik veel meegekregen. Maar waar ik in het verleden altijd voor de ratio ging, durf ik nu veel meer mijn emotionele kant aan te spreken. Dat komt vooral door mijn reis naar Zambia. Ik kwam er veel familie tegen en ze bleken echt allemaal muzikaal te zijn. Mijn grootmoeder zong en zingt soms drie uur per dag onafgebroken. Mijn vader heeft nog iets opgenomen met een recordertje en dat is ook op dit album terug te vinden (op de track *Tenderly*, red.)."

Je hebt songs geschreven voor de groten van de mainstream, zoals Rihanna, Katy Perry, Mary J. Blige, Alicia Keys…
"Deze vrouwen hebben allen een hele sterke mening en ik weet dat ze van mijn songs en mijn stem houden. Maar ik schrijf veel meer songs dan ik zelf kan opnemen. Ik was in eerste instantie ook meer een songwriter dan een vertolkster, maar ik denk dat het ook belangrijk is om zelf te schrijven. Kijk naar de groten in de muziekwereld: Billy Joel, Carole King, Paul McCartney, Joni Mitchell of Elton John. Het zijn niet alleen geweldige vocalisten, maar eerst en vooral toch fenomenale liedjesschrijvers. Vanaf het moment dat ik met muziek maken begon, wilde ik een volleerd componist worden. Ik heb daar heel veel tijd ingestoken en ben pas serieus over een carrière gaan nadenken toen ik dat onder de knie had."

Je nieuwe album opent met de song 'Selah'. Dat is volgens mij een bewuste keuze geweest.
"Ik wilde ook absoluut dat *Selah* de eerste song van de plaat zou zijn. Alsof je een avontuur instapt. Zo voel ik het ook. Ik heb het verleden afgesloten en stap nu in een nieuw leven."

Sandé zingt in het nummer:

I'm still tryna act like, nah it ain't that serious
But I'm deep in my womb and I'm kicking on the diaphragm
Try not seizure, blades like Caesar
Funny when I feel the choke of the umbilical
My soul gets deeper, songs real spiritual

"Elk woord dat hier staat, voelde ik zo en kwam er zo uit. Er is geen sprake van mooimakerij of wat dan ook. Zo ook bij

"Als je bekend bent is er **altijd iemand** bij je"

Breathing Underwater. Dat is echt mijn gospel, mijn song van bevrijding. Zeker ook op de tekst."

And it's safe to say we surrendered a day
To pay back all the love you borrowed
And hope that I had survived yesterday
And today is jealous of tomorrow

"Ik ben trots op die laatste zin. Zoiets van, vanaf vandaag kan het alleen maar beter gaan. Ik vind het heel mooi als media en fans aangeven mijn stem zo mooi te vinden. Maar eerlijk gezegd doet een compliment over een tekst mij nog veel meer."

De song en single 'Hurts' vind ik wel een hoogtepunt. Zowel tekstueel als muzikaal.
"Ik wilde mij zonder een laagje vernis presenteren en niet alleen de emotie van liefde. Het zijn woorden die je normaal fluistert, maar niet hardop zegt. Een mijmering die iedereen elke dag wel heeft. Zeker als een relatie is beëindigd doe je veel aan dagdromen. Ik ben op zich niet zo'n emotioneel mens. Althans, ik laat het niet zo snel zien. Ik zing in *Hurts* dat ik zelden huil en dat is ook echt zo."

"Eerlijk gezegd doet een **compliment over een tekst** mij nog veel meer"

Meer dan voorgaande platen is dit album doordrenkt met jouw liefde voor Nina Simone. De teksten, het pianospel, de gospel en de pijn.
"Mensen vergeten soms wat voor een geweldige pianiste Nina was. Ze werd niet voor niets op jonge leeftijd toegelaten op The Juilliard School in New York. Toch wel het summum voor elke klassieke pianist. Het eerste wat ik van haar hoorde was het nummer *Plain Old Ring* van haar debuutplaat *Little Girl Blue*. Later hoorde ik ook nog een versie van Nick Cave die bijna net zo intens was. Ik luisterde onlangs nog *The Amazing Nina Simone*, haar tweede album en *High Priestess Of Soul*, toch haar hoogtepunt. Vrienden vroegen wie dit was en dachten dat ze een nieuwe artieste hoorden. In mijn ogen was zij de allergrootste. Eigenzinnig, maar zo getalenteerd."

Mis je Aberdeen en Glasgow nog weleens?
"Absoluut! Ik vind het geweldig om in Londen te wonen, maar de Schotten zijn zo'n bijzonder volk. Veel nuchterder dan de Engelsen, maar ook vreselijk trots. Daar heb ik geleerd wat folkmuziek is en daar heb ik leren zingen. Op mijn Schotse accent ben ik nog altijd trots. Nee, Schotland zal nooit ver weg zijn. Ik besef ook hoe belangrijk Schotland voor mijn ontwikkeling is geweest. Ik had wellicht nooit deze songs kunnen schrijven als ik daar niet was geboren. Ik werd er volledig vrijgelaten en niemand sprak mij aan op mijn toch wel aparte manier van zingen en mijn ambities. Eigenlijk zit Schotland in elk liedje." J

Avishai Cohen

“Vrij zijn is het belangrijkste”

De nieuwe plaat van de Israëlische trompettist Avishai Cohen heet *Cross My Palm With Silver*. De titel verwijst naar succes en welvaart, maar ook naar de bedelaar die een muntstuk in de hand gedrukt krijgt. In januari was Cohen in Nederland, reden genoeg voor een interview.

Tekst: **Mischa Andriessen** | Foto’s: **Roberto Cifarelli**

Het zijn turbulente tijden, waarin weinig nog zeker is en het nogal wat moeite kost het hoofd koel te houden. De carrière van trompettist Avishai Cohen loopt echter als een trein. In een paar jaar tijd is de Israëliër van een geheimtip uitgegroeid tot een jazzster. Enkele uren na dit interview zal hij de goedgevulde grote zaal van TivoliVredenburg volledig plat spelen. Maar hoe goed het ook gaat, het wordt steeds belangrijker en ook moeilijker om de focus te bewaren. Je niet laten afleiden en voortdurend bewust zijn van wat er op het spel staat, waar het uiteindelijk om gaat. Zoals nu: in de ontbijtzaal van zijn hotel probeert Cohen zijn ergernis te verbergen. De soundcheck is flink uitgelopen. Er is kostbare tijd verloren gegaan, waarin hij had kunnen bijslapen, studeren of aan nieuwe muziek kunnen werken. Heeft die irritatie invloed op het concert vanavond? Cohen: “Meestal kan ik me er wel voor afsluiten, maar ik merk dat zaken die me een paar jaar terug koud lieten, me meer en meer ergeren. Vooral de technische zaken, als het geluid niet deugt of er andere technische problemen zijn die het optreden beïnvloeden. Dat komt omdat het niveau van mijn concentratie tegenwoordig veel hoger ligt. Ik moet me op dat moment alleen met de muziek kunnen bezig houden en alles wat dan niet in orde is, verstoort het evenwicht.” Hij lacht, vanonder de woeste baard komt even een vriendelijke, zelfs guitige mond tevoorschijn. “Weet je, vroeger moest ik een vaak een beetje lachen om iemand als Keith Jarrett, die zich over schijnbare bijzaken zo kan opwinden, maar ik begrijp hem steeds beter en ik moet ook steeds beter mijn best doen om zulke irritaties van me af te zetten en de focus niet te verliezen.”

> “Die complexiteit bij andere muzikanten lijkt **soms een doel op zich**. Ik wil iets anders”

Spontaniteit

Het is Cohen menens. Juist nu het hem in veel opzichten voor de wind gaat. Vorig jaar verscheen *Into The Silence,* zijn zeer goed ontvangen debuut-cd op ECM, en nu is opvolger *Cross My Palm With Silver* er al. Een plaat met een iets andere sfeer dan de twee

Port of Rotterdam
north sea jazz
JULY 07·08·09 '17

Interview

voorgaande. *Dark Nights* uit 2014 werd tot Cohens verrassing een nogal duistere plaat. Een gevolg van een intense opnamesessie, waarin Cohen samen met bassist Omer Avital en drummer Nasheet Waits vanuit de grootst mogelijke spontaniteit werkte. Nooit meer dan twee takes per song en geen vooropgezet plan. Ook bij de opnamen van *Into The Silence* speelde spontaniteit een grote rol. Cohen: "Mijn band bestond toen eigenlijk nog niet. We hadden nooit in die formatie samengespeeld en de muzikanten hadden de door mij geschreven muziek toen ook nog niet gezien. Er was één repetitie gepland, maar de vluchten waren vertraagd en Nasheets bekkens waren niet aangekomen. We moesten kiezen: met een lege maag chagrijnig oefenen óf eten, wijn drinken en vrolijk zijn." Weer die lach: "Dat was een makkelijke keuze."

"Er is censuur, terwijl een kunstenaar **de vrijheid moet hebben** om te kunnen zeggen wat hij wil"

Ook *Into The Silence* is een sombere plaat. Cohen componeerde de muziek vanuit een treurige aanleiding: het overlijden van zijn vader. De liefdevolle sfeer en de gelatenheid over het feit dat de dood nu eenmaal bij het leven hoort, kleurden *Into The Silence*. De plaat markeerde een overgang. Van Cohens succesvolle Triveni Trio, dat onder meer naam maakte met eigenzinnige en gloedvolle vertolkingen van standards, naar een kwartet/kwintet, dat veel ingetogener speelde. Dat bovendien de sfeer en intensiteit van Miles Davis' beroemde *Ascenseur Pour L'échafaud* combineerde met de karakteristieke ruimtelijkheid van veel ECM-uitgaven. Het betekende ook Cohens definitieve doorbraak.

Tegenstrijdige emoties

De nieuwe plaat volgde snel en in die korte tijd is er veel gebeurd. Cohen had anderhalve maand om het nieuwe materiaal te componeren. In dat tijdsbestek kwamen heftige en soms ook tegenstrijdige emoties naar boven, die allemaal in de muziek van *Cross My Palm With Silver* zijn doorgesijpeld. Eerder in het interview liet Cohen vallen dat hij meer compassie wil tonen, maar op de vraag of die compassie weerklank heeft gevonden in de nieuwe composities, lacht hij en schudt dan zijn hoofd: "Nee, eerder het tegenovergestelde, ben ik bang. Er kwam heel veel woede, frustratie, machteloosheid en wanhoop naar boven. Het nummer *340 Down* gaat over driehonderdveertig vluchtelingen, die op één dag verdronken. Als ik het op een andere dag had geschreven, had er een ander getal gestaan, want het houdt niet op. Ik voel ook veel woede en onmacht ten opzichte van de situatie in Israël. Ik ben daar nu weg en woon het grootste deel van het jaar in India, maar er is zoveel dat me kwaad maakt: de bezetting die maar duurt, de censuur. Ik weet dat dit in veel landen speelt, maar dit gebeurde vlakbij. Stel je voor: censuur, terwijl iedere kunstenaar de vrijheid moet hebben om te kunnen zeggen wat hij wil."

Cross My Palm With Silver bestaat uit vijf sterke composities, die zo vanzelfsprekend op elkaar volgen dat ze als een geheel klinken. De vrij korte plaat is opnieuw heel ruimtelijk, iets dat door de productie wordt versterkt, maar ook een stuk feller dan de vorige.
Cohen schept grotere contrasten. Er zijn prachtige, melancholische passages, waarin de trompet en piano fluwelig samenklinken, maar ook haast agressieve momenten, waarin de scherpe, hoge noten van Cohen de eenheid en rust bijna letterlijk verscheuren.

Jaloerse minnares

Terug naar de kern. De trompet - waarvan een miniatuur aan een lange ketting op Cohens buik rust - is het instrument dat hij sinds zijn achtste speelt en in de sindsdien dertig verstreken jaren zelden níet heeft aangeraakt. Zoals veel trompettisten heeft hij een haat-liefdeverhouding met zijn instrument, omdat het zo moeilijk en veeleisend is. Een dag niet spelen eist meteen zijn tol – Cohen vergelijkt zijn trompet weleens met een jaloerse minnares. Hij stopte jaren van intensieve studie in zijn instrument. "Je moet alles kunnen spelen, om vervolgens dingen te kunnen weglaten."
Cohen is op zoek naar vereenvoudiging. "Jazz is een complexe muziekstijl en ik begin daar steeds meer de beperkingen van in te zien. Een rockmusicus speelt bijvoorbeeld maar drie akkoorden. Jazz is ook zo begonnen, maar het is sindsdien almaar ingewikkelder geworden. Ik zeg niets over andere muzikanten, maar die complexiteit lijkt soms een doel op zich. En ik wil iets anders. Tijdens een concert probeer ik me volledig op de muziek te concentreren en verder alles zoveel mogelijk te vergeten. Ook mijn instrument. Het enige waar ik op moeten blijven letten, is mijn ademhaling. Dat klinkt vreemd, want ademhalen is zo ongeveer het enige waar een mens niet over hoeft na te denken, maar tijdens optredens is dat juist essentieel. Dus ik richt me nu vooral daarop en volg yogalessen

"Op het podium wil ik **muziek maken** die ik nog niet eerder heb gemaakt, het moet iedere avond anders zijn"

om goed te kunnen ademen. Dat brengt me tot de kern van mijn muzikantschap. Alles wat de afgelopen jaren gebeurd is, heeft me doen inzien dat wat ik wil, ik nú wil en niet later. Bewust en vol overgave. Als ik op het podium sta, wil ik muziek maken die ik nog niet eerder heb gemaakt. Het moet iedere avond anders zijn, dat is voor mij essentieel, omdat ik me snel verveel. Maar als ik thuis ben bij mijn gezin, wil ik ook daar volledig zijn. Niet met mijn gedachten bij mijn werk, maar écht aanwezig en vol liefde."

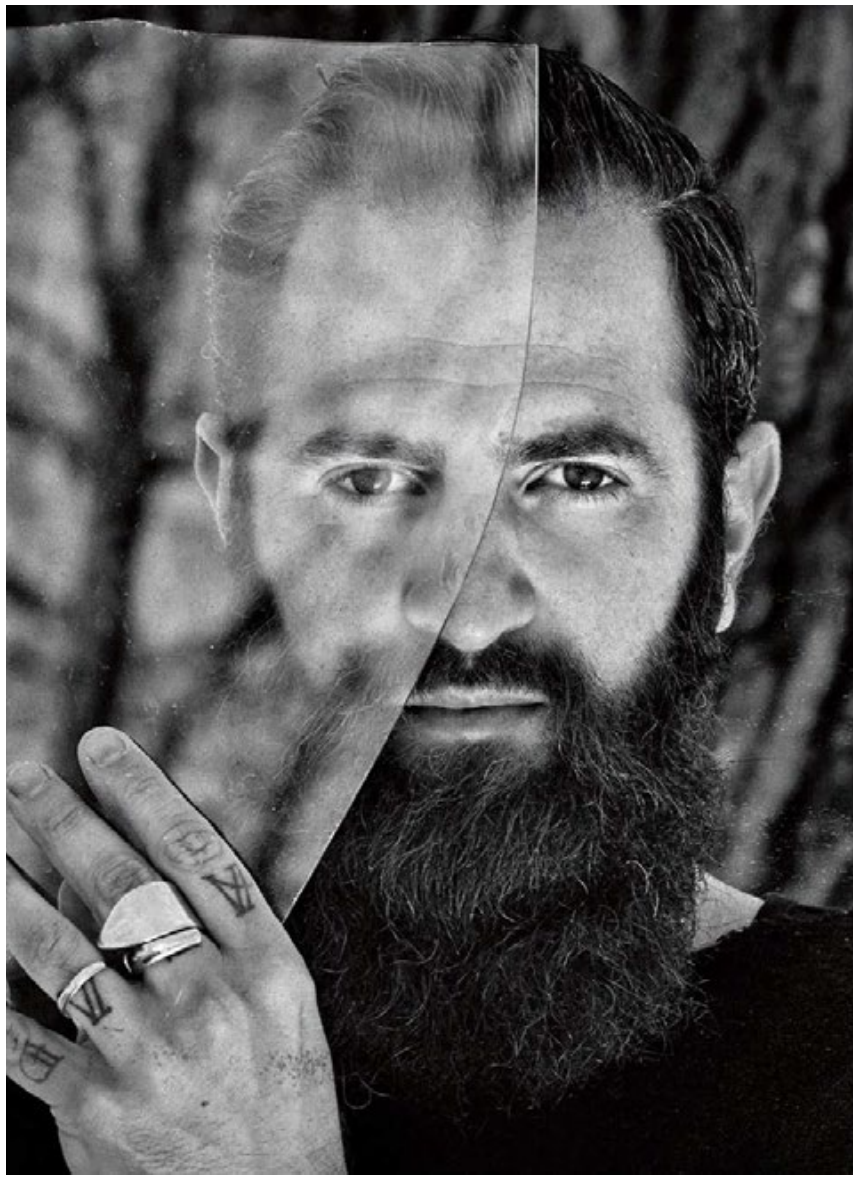

Geesten van Ornette en Wayne

De focus, de bewustwording, het streven naar eenvoud en het verlangen werkelijk iets met muziek over te brengen – het hangt allemaal samen met de wens om vrij te zijn en overal van los te komen. Cohen: "Zo vrij als Ornette Coleman en Wayne Shorter, dát is waar ik naar op zoek ben. Ik heb lange tijd geprobeerd het allemaal correct te doen, complexe jazz te spelen zoals het hoort, maar dat interesseert me nu veel minder. Ik wil genreloos werken, het maakt me niet uit of het jazz is en het allemaal klopt. Het gaat erom dat er iets nieuws komt, dat ik iets overbreng. Het kan zijn dat de manier waarop ik nu speel en werk enigszins ten koste gaat van mijn toon, maar dat kan me niet schelen. Vrij zijn, dat is het belangrijkste."
Een paar uur later voegt Cohen op het podium van TivoliVredenburg de daad bij het woord. Met zijn kwartet laat hij zich weinig gelegen liggen aan de versies waarin de nummers van *Cross My Palm With Silver* en *Into The Silence* zijn vastgelegd. Die worden met grote intensiteit gespeeld en totaal verschillend in elkaar gezet. De geesten van Ornette en Wayne waren inderdaad rond. Vooral de laatste, want er zijn momenten waarop Cohens optreden Miles Davis' monumentale plaat met Wayne, *Live At The Plugged Nickel*, in herinnering brengt. Cohens carrière mag dan als een trein gaan, hij is duidelijk pas net begonnen en begint nu vaart te maken. J

Herbie Hancock

De man die muzikaal sneller denkt dan een computer

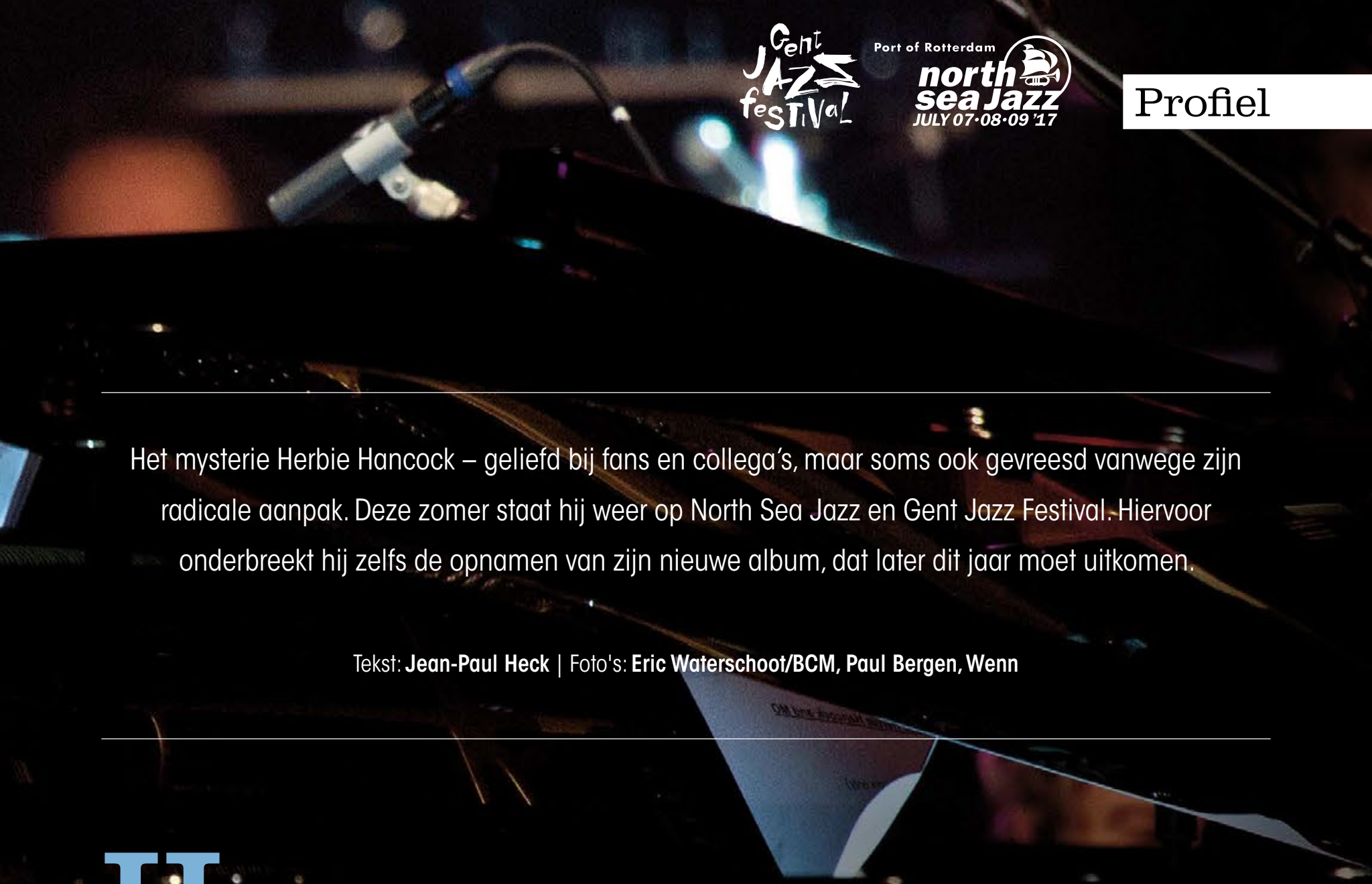

Het mysterie Herbie Hancock – geliefd bij fans en collega's, maar soms ook gevreesd vanwege zijn radicale aanpak. Deze zomer staat hij weer op North Sea Jazz en Gent Jazz Festival. Hiervoor onderbreekt hij zelfs de opnamen van zijn nieuwe album, dat later dit jaar moet uitkomen.

Tekst: **Jean-Paul Heck** | Foto's: **Eric Waterschoot/BCM, Paul Bergen, Wenn**

Hancock is minder actief dan pakweg vijftien jaar geleden. Zijn tourschema's zijn niet meer zo rigide en de stroom van nieuw werk lijkt ook gestopt. Maar áls hij iets uitbrengt, dan staat de jazzwereld even stil. Op dit moment werkt hij in zijn woonplaats Los Angeles aan een nieuw album. Sporadisch druppelt er wat informatie naar buiten en de afgelopen twee jaar circuleerden er al verschillende geruchten over werktitels. Flying Lotus, de Amerikaanse producer Steven Ellison, schijnt zich danig met het project te bemoeien. Hij maakte zelf een aantal fabuleuze albums en was als producer onder meer betrokken bij Kendrick Lamars *To Pimp A Butterfly* en werk van Erykah Badu en José James.
De bekendste naam die waarschijnlijk op het nieuwe Hancock-album meedoet, is die van zijn oude makker Wayne Shorter. Ook Robert Glasper, de Engelse hammondspeler Jacob Collier, drummer Vinnie Colaiuta en zelfs popster Pharrell Williams zijn gesignaleerd in de studio. Daarnaast liet Hancock in een interview weten dat wereldmuziekmuzikanten als tablaspeler Zakir Hussain en zanger Dhafer Youssef een gastrol vervullen.
Hancock liet in een eerder interview al wat meer los over het aankomende album. "Ik weet dat er de laatste jaren heel veel is veranderd met al die jonge muzikanten. Ik was gewend om geheel voorbereid de studio in te gaan. Dat heb ik nu niet gedaan, ik had geen vastomlijnd idee. Ik wilde graag uitzoeken hoe Steven Ellison werkt. Ik heb veel van hem geleerd en vond het geweldig. Het had zeker raakvlakken met hoe Miles werkte toen ik vijf en een half jaar bij hem speelde." Hancock noemt als voorbeeld een nieuwe song met de titel *Tesla*. "Dat was grappig. Ik hoorde een drumtrack die Steven had gemaakt. Het geluid kwam uit zijn computer. Hij vroeg: 'Denk je dat je hier iets overheen kunt spelen?' Dat kon ik natuurlijk. Ik vond een aantal fraseringen dat werkte. Later hoorde ik datgene wat ik had gespeeld in een *loop* voorbijkomen. Het bleef maar doorgaan. Ik kwam met nieuwe ideeën en hij bleef ze opnemen en toevoegen aan die *loop*. Hij bewerkte alles en uiteindelijk zijn delen ervan gebruikt in het nummer *Tesla*."

Eigengereid fenomeen

Hancock weet dat de critici hem, zelfs in deze fase van zijn carrière, scherp zullen volgen. Maar de pianovirtuoos heeft in zijn meer dan 65 jaar durende carrière wel meer tikken gehad uit de hoek van de elitaire jazz. Zo treiterde hij hen in 1983 ook al eens danig met het door elektrobeats aangedreven album *Future Shock*, met daarop de hit *Rockit*. De pianist, die op 12 april 1940 in Chicago werd geboren, is eigenlijk al vanaf jeugdige leeftijd een eigengereid fenomeen. Hancock werd in 1960 door trompettist Donald Byrd uitgenodigd om naar New York te komen en vanaf dat moment schreef hij historie.
"Er zijn veel muzikanten die mij hebben beïnvloed, maar Donald Byrd en Miles Davis staan eenzaam bovenaan", zei hij in 2010. "Voor Miles was niets transparant en voorspelbaar. 'Het moet actueel en fris zijn, anders steek ik er mijn tijd niet in', zei hij altijd. Die gedachte heb ik de rest van mijn leven vastgehouden. Zijn stimulans draag ik dag en nacht bij me."

George Duke en Herbie in 2009.

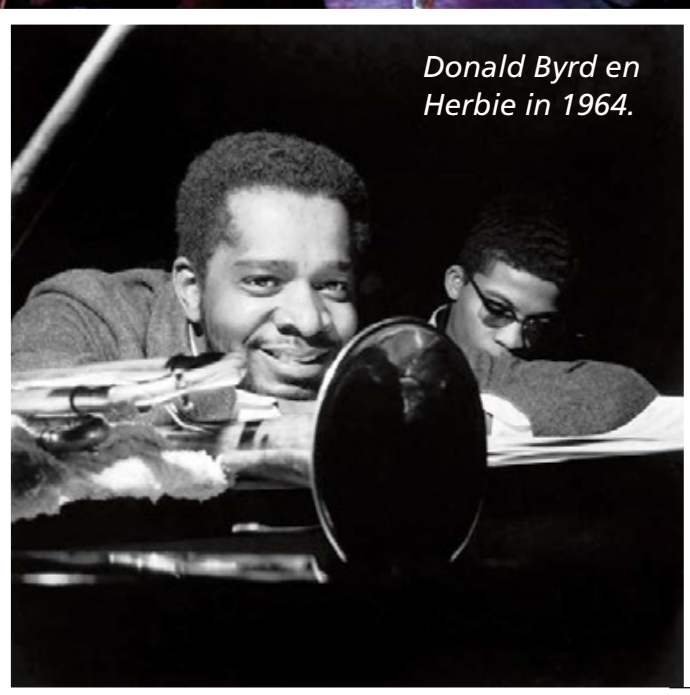

Donald Byrd en Herbie in 1964.

Twee jaar voor dat interview had hij de wereld nog op de knieën gekregen met *River: The Joni Letters*. Een plaat die in 2008 zelfs de Grammy Award kreeg voor Beste Album van het Jaar. Bij die gelegenheid versloeg Hancock gevestigde popiconen als Foo Fighters, Kanye West en Amy Winehouse.

Onzelfzuchtige Byrd

De eerste keer dat ik Hancock uitgebreid sprak, was op de North Sea Jazz Cruise in 2007. Hancock was relaxt en bereid om uit te wijden over zijn beginperiode met onder meer Miles Davis. "Het is een cliché, maar Miles is met afstand de man die mij het meest heeft beïnvloed en geïnspireerd. Toen ik in de lente van 1963 werd gevraagd om deel uit te maken van zijn kwintet, had ik in de eerste instantie mijn bedenkingen. Ik had een paar jaar in de band van Donald Byrd gespeeld en had een goede en warme relatie met hem. Ik hing aan Donalds lippen als hij verhalen vertelde over Art Blakey, Thelonious Monk en John Coltrane. Hij liet mij in 1961 ook debuteren op *Royal Flush.* Het bijzondere aan Donald was dat hij zelf niet die grote ster wilde zijn en ik wist niet of ik bij Miles dezelfde vrijheid zou krijgen.
Uiteindelijk was het Donald die mij aanmoedigde om de aanbieding van Miles serieus te nemen. Hij zei: 'Man, Miles is de man die de jazzmuziek gaat veranderen. Je móet dit doen.'
Uiteindelijk trad Hancock toe tot het befaamde tweede Miles Davis Quintet, met daarin bassist Ron Carter en drummer Tony Williams.

"Het bijzondere aan Donald Byrd was dat hij zelf **niet de grote ster** wilde zijn"

V.l.n.r.: Freddie Hubbard, Tony Williams, Wayne Shorter, Herbie Hancock en Ron Carter.

Hancock noemt het zelf een *lucky spell*. "Of het was Miles' kracht om drie uiteenlopende individualisten bij elkaar te brengen. Het was niet zo dat er meteen sprake was van magie. Ik had bij Donald wel geleerd om bebop te spelen, maar Miles bleek vooral geïnteresseerd in mijn klassieke piano-opleiding."
Interessant is dat Hancock zijn eerste soloplaat *Takin' Off* een jaar voordat hij bij Miles kwam uitbracht. Het is een album dat wordt gezien als een van de meest spectaculaire debuutplaten in de historie van de jazzmuziek. "Dat had alles te maken met het onzelfzuchtige karakter van Donald Byrd. Ik leende zelfs zijn ritmesectie voor die plaat en hij moedigde mij continu aan om mijn composities te verbeteren." Drummer Tony Williams hoorde het album en was zodanig onder de indruk dat hij aan Miles voorstelde om Hancock te benaderen.

De dirigent in Miles

Freddie Hubbard, de trompettist op *Takin'Off*, zou hij later ook laten spelen op zijn befaamde soloalbums *Empyrean Isles* en *Maiden Voyage*. "Ik ben loyaal aan muzikanten, zolang het werkt. Ik kan per nummer kiezen voor een andere bezetting, dat heeft niets met gebrek aan loyaliteit te maken."

Dat werd wel duidelijk toen hij in 1968 de plaat *Speak Like A Child* maakte. Hancock lacht al bij het noemen van de titel. "*Speak Like A Child*, tja, dat was wel heel bijzonder. Ik was in die periode echt zoekende. Amerika stond op politiek en sociaal gebied in brand en ik hing de jazzsnob uit. Ik had succes met Miles en met mijn eigen soloplaten, maar ik zag dat generatiegenoten als Sly Stone en James Brown opkwamen voor hetgeen waarin zij geloofden. Ik wilde ook een funkplaat maken, maar dat ging volledig de mist in. Simpelweg omdat ik niet de kennis had om dat op de juiste manier te doen."
Na een gesprek met Miles kwam Hancock tot de conclusie dat hij een andere richting in moest slaan. "Miles hamerde er altijd op dat je dicht bij jezelf moest blijven. Ondanks allerlei demonen waar hij constant mee in gevecht was, kwam dat bij hem immer bovendrijven. Hij was niet perfect, verre van dat, maar hij was wel superintelligent en niet egoïstisch. Zijn basisdoel was om medemuzikanten een podium te geven, waardoor hij én zij zich konden onderscheiden. Het allerbelangrijkste voor hem was het publiek. Dat hij regelmatig met de rug naar het publiek stond, had niets met arrogantie of desinteresse te maken. Nee, dat was nodig om zijn muzikanten naar een hoger niveau te tillen, net zoals een dirigent van een groot orkest met zijn rug naar het publiek staat. Dat is de basis van de jazzmuziek en tot op de dag van vandaag probeer ik de lessen van Miles in de praktijk te brengen." Bassist Marcus Miller, met wie Herbie vaak samenspeelde, beaamde dit nog eens in 2015. "Ik groeide op met Herbie en hij neemt, net zoals Miles en Chick Corea, een aparte plek in mijn leven in. Met hem kun je praten over snelle auto's, mooie vrouwen, goede hotels en lekkere wijnen. De levensvreugde die hij uitstraalt, maakt hem zo uniek."

Sterrencast

Voor het volgende gesprek met Hancock gaan we terug naar 2005. Het album *Possibilities* was volgestouwd met popsterren en stond op het punt van uitkomen. Niemand durfde te weigeren, want een aanbieding om mee te doen op een plaat van Mister Herbie Hancock laat toch niemand lopen? Hancock: "Dat is niet helemaal waar. Sting en Carlos Santana kende ik al jaren. Zij kenden mij ook, maar hadden toch wat bedenktijd nodig." Christina Aguilera had zelfs nog nooit van Herbie Hancock gehoord. "Zelfs toen ik haar vertelde dat ik ooit met Miles Davis had gespeeld, ging er geen lichtje branden." Paul Simon, die ook op de plaat meedeed, wilde er vorig jaar nog wel wat over kwijt: "Ik ben niet snel geïntimideerd door iemands muzikaliteit, want ik had al eerder met heel wat jazzmuzikanten op mijn eigen platen samengewerkt. Maar alleen al de keuze om mijn song *I Do It For Your Love* samen te doen, was een bevestiging van zijn smaak. Die man denkt muzikaal sneller dan een computer. Hij is daarnaast ook nog eens een uiterst gemoedelijk en fijnbesnaard mens. Muzikale genieën die ook nog eens aardig zijn, kom je niet vaak tegen."
Hancock was in 2005 ook complimenteus over Simon. "Ik vind Simon, Dylan, Cohen, Lennon en McCartney de beste songschrijvers van onze tijd. Simon is alleen zo serieus en precies. In vergelijking met hem ben ik grappiger dan de clown van het Russische Staatscircus."

Herbie Hancock in 1990.

Gevaarlijke ontwikkeling

Possibilities maakte ook meteen duidelijk dat Hancock niet was blijven hangen in de jaren zestig, zeventig of tachtig. Zo gaf hij singer-songwriter Damien Rice de kans om mee te doen. "Tijdens de opnamen kreeg ik de soundtrack van de film *Closer* te horen.

"Ik ben **loyaal aan muzikanten**, zolang het werkt"

Daar staan twee liedjes op van Damien Rice. Zijn stem sneed dwars door mijn ziel. Ik móest hem hebben voor deze plaat." Het album werd echter door een deel van de behoudende jazzgemeenschap niet goed ontvangen. Want ja, Stevie Wonder, Sting of Paul Simon, oké, maar een samenwerking met de sexy Aguilera ging toch echt te ver. Zijn antwoord op die kritiek kenmerkt juist de vernieuwde Hancock. "Wat een onzin, dat gezeur. Christina kwam samen met haar verloofde en binnen vijf takes stond haar nummer erop. Dat ze kan zingen weet iedereen, maar álles wat ze zong was bruikbaar en ze wist perfect de intensiteit van een Leon Russell-nummer te pakken. Ik bespeur dat de rijen van de traditionele jazzliefhebbers zich weer lijken te sluiten. Dat is een gevaarlijke ontwikkeling."

Piepjonge breakdancers

Tijdens dat gesprek in een hotelkamer in Amsterdam vulde zijn bulderende lach continu de kamer. Bij die gelegenheid haalde Hancock zelfs een gedrukte versie van de Amerikaanse albumlijst van een week eerder uit zijn zak. Met een rode stift had hij zijn naam en de titel van zijn eigen plaat onderstreept. "Sinds deze hitnotering lach ik elke dag en knijp ik mezelf in de arm. Herbie Hancock die op de 22ste plaats van de pophitlijst binnenkomt, dat is iets wat ik nog nooit in mijn leven heb meegemaakt." Het was de opmaat naar *River: The Joni Letters,* wellicht zijn grootste commerciële succes. "De laatste tien jaar werk ik veel meer met een visie. Dat doe ik eigenlijk vanaf *Gershwin's World* (1998). Ik vorm eerst een visie, praat daar met mijn muzikanten over en dan gaan we aan het werk. Ik wil eigenlijk elke plaat maken met het idee dat het mijn allereerste plaat is. Een nieuw album moet geen reactie zijn op de plaat die ik daarvoor heb gemaakt. Zo heb ik jarenlang wel gewerkt. Toen ik in 1983 *Future Shock* maakte, was dat niet alleen voor het publiek, maar ook voor mij een openbaring. Piepjonge breakdancers over de hele wereld kozen het zelfs als hun favoriete nummer, niet wetend dat het was gemaakt door een jazzcat van middelbare leeftijd. Daarna maakte ik *Sound-System* (1984), een werkje waar ik een Grammy voor won, maar wat wel een herhaling was. Ik heb mij toen voorgenomen dit nooit meer te doen."

Analytisch vermogen

Terugkomend op het succes van *River: The Joni Letters*, vertelde Hancock vaak terug te vallen op zijn analytisch vermogen. "Dat is ook waarom ik het boeddhisme praktiseer. Daardoor kan ik zaken terugbrengen naar de elementaire essentie: dingen afbreken en vanaf het begin weer opbouwen. Toen ik naar school ging, kon ik kiezen tussen een technische of een muzikale opleiding. Ik had volgens mijn docenten het vermogen om aan een technische universiteit te studeren. Ik was later daarom in staat om mijn synthesizers zelf te manipuleren."

Sonny Rollins, een man naar wie Hancock al op jeugdige leeftijd opkeek, vond dat Hancock in die periode weleens uit de bocht vloog. In 2006, tijdens een interview in New York, merkte hij op: "Ik heb Herbie als mens en muzikant enorm hoog zitten, maar soms maakt hij zijn techniek en muzikaliteit ondergeschikt aan zijn drang voor vernieuwing. Ik vind dat de balans op de elektronische platen die hij met Miles Davis maakte dik in zijn voordeel uitvielen, maar ik heb niet veel op met de platen die hij in de jaren tachtig maakte. Gelukkig heeft hij daarna weer een reeks hele mooie dingen opgenomen."

Hancock is de eerste die toegeeft dat niet alles wat hij in zijn leven maakte van een uitmuntende kwaliteit is. "Maar datzelfde zal ook Sonny zelf, Miles, Marcus of Freddie Hubbard tegen je zeggen. Het blijft een gevecht van proberen en fouten maken. Ik ken veel jazz-, pop- en klassieke musici die jarenlang dezelfde muziek en dus dezelfde platen hebben gemaakt. Vaak van een hoog niveau, maar door de voorspelbaarheid hoogst oninteressant. De geest van jazz is juist dat het open moet staan voor alle invloeden. Het garandeert de flexibiliteit van jazz en vormt meteen de fundering en de grootheid van deze muzieksoort." J

> "Miles was **niet perfect als mens**, maar wel superintelligent en niet egoïstisch"

Wayne Shorter en Herbie Hancock in 2002.

Yussef Kamaal

“We klinken niet als een Amerikaanse band”

Rauw, hard en energiek: de muziek van het duo Yussef Kamaal is naar eigen zeggen doordrenkt van het ruige Zuidoost-Londen. Drummer Yussef Dayes (24) en toetsenist Kamaal Williams (27) debuteerden vorig jaar met het album *Black Focus*. Sindsdien gaat het hard en zijn er concerten over de hele wereld. Deze zomer maakt de groep zich op voor festivals als Best Kept Secret en North Sea Jazz.

Tekst: **Koen Graat** | Foto’s: **Larissa Araz**

Ja, er gebeurt momenteel veel op jazzgebied in Engeland. Populaire bands als GoGo Penguin, The Cinematic Orchestra en groepen rondom saxofonist Shabaka Hutchings of drummer Moses Boyd steken met enige regelmaat het Kanaal over om hier voor volle zalen te spelen. Zo ook het duo Yussef Kamaal. Afgelopen maart stonden ze, aangevuld met een gitarist en een bassist, nog in een uitverkocht Bird in Rotterdam.
Van een coherente Engelse jazzscene is volgens de Londenaren echter geen sprake. Sterker nog, het woord jazz lijkt Williams en Dayes een wat ongemakkelijk gevoel te geven. "Wat wij doen, zou ik eerder betitelen als 'muziek uit Londen'. Jazz is een belangrijke invloed, maar wat we doen, is veel meer dan dat", vertelt Dayes. Williams: "Het is ook heel anders dan wat Amerikanen doen. De akkoorden, de drumbeats, de ritmes; het is meer verbonden met drum-'n-bass, jungle, garage en *broken beats*. Je hoort dat Yussef met deze muziek is opgegroeid. Ons tempo ligt veel hoger dan bij de Amerikanen. Het is sneller en rauwer, net als Zuidoost-Londen zelf. Dat is waar we zijn opgegroeid, het is de enige plek die we kennen. Dat zit in ons. We luisteren nauwelijks naar Amerikaanse jazz."
Ook ten opzichte van stadsgenoten zien de drummer en toetsenist en drummer grote verschillen. "Shabaka Hutchings speelt mee op ons album, Moses Boyd komt uit dezelfde wijk als wij. Toch is het anders", volgens Williams. "Yussef en ik hebben geen jazzopleiding gehad. We hebben geen conservatorium gedaan. Mijn harmonische kennis is bijvoorbeeld erg beperkt. Ik werk vanuit een eenvoud en een soort rauwheid. Als ik muziek schrijf, doe ik dat niet met die theoretische bagage in mijn achterhoofd. Ik gebruik wat ik tof vind en ga ermee aan de slag. Mansur (Brown, gitarist) kijkt me vaak verbaasd aan, omdat mijn akkoorden vreemd klinken. Dat is juist wat me bevalt."

Attitude

Dayes en Williams groeiden op in een stadsdeel dat - zeker tot zo'n tien jaar geleden - in Nederland met gemak zou slagen voor het predicaat vogelaarwijk. "In die tijd was het een van de ruigste wijken van Londen. Je moest hard zijn om je daar staande te houden. Gelukkig heb ik me op muziek gestort. Dat was mijn redding. Geen idee wat er anders van me terecht was gekomen", blikt Williams terug. Als toetsenist vond hij een escape, waarbij de keuze voor dat instrument vooral een pragmatische was. "Ik begon als drummer, maar ik was niet goed genoeg om voor een band te worden gevraagd. Niemand in Zuidoost-Londen speelt piano of toetsen, want dat werd gezien als een ouderwets instrument. Iedereen ging voor gitaar of drums. Toen ben ik toetsen gaan spelen, maar wel alsof het een percussie-instrument was. Via mijn leraar op school, die ook hiphopproducer was, kwam ik in contact met groepen als 4hero en The Roots."
Terwijl Williams zich ontwikkelde als toetsenist en houseplaten produceerde onder de naam Henry Wu, trad Dayes onder meer op met de afrobeatgroep van zijn oudere

Holland
INTERNATIONAL
Blues
FESTIVAL

9&10 JUNE 2017

Blues Village Grolloo

BUDDY GUY • FABULOUS THUNDERBIRDS FT. KIM WILSON • GOV'T MULE • JAMES HUNTER • KENNY WAYNE SHEPHERD BAND • LAURENCE JONES • RIVAL SONS • THE MAGPIE SALUTE • VINTAGE TROUBLE • WALTER 'WOLFMAN' WASHINGTON •

BOOK YOUR TICKET NOW!

HOLLANDINTERNATIONALBLUESFESTIVAL.COM

broer. Dayes: "In 2008 werden we aan elkaar voorgesteld. Ik kende wat van het werk dat Kamaal had geproduceerd en dat vond ik heel tof. We zijn toen gaan jammen en langzaamaan werd het serieuzer." Williams: "Ik wil niet slijmerig klinken of zo, maar de samenwerking met Yussef was voorbestemd. Onze muzikale klik was er meteen. Dit was wat ik al die tijd al had willen doen." Dayes: "Kamaal speelde een paar akkoorden en ik drumde er wat omheen. Het grappige is dat ik eerder al ritmes had verzonnen waar ik niets mee kon. Tot ik met Kamaal ging spelen, toen kon ik die dingen opeens wel kwijt."
Onder de democratische naam Yussef Kamaal werkte het duo aan eigen materiaal en een eigen sound, waarbij de populariteit in eerste instantie beperkt bleef tot de eigen buurt. Dayes: "We hadden het naar ons zin op het podium en daar ging het voor ons om. We dachten niet aan het publiek. Met het verschijnen van *Black Focus* is dat allemaal anders geworden. Dat ook nog eens zoveel mensen het tof blijken te vinden, is een soort kers op de taart."
Vooral de Britse dj en producer Gilles Peterson zorgde ervoor dat de kers voor Yussef Kamaal alsmaar groter werd door de groep vast te leggen voor zijn gerenommeerde label Brownswood Recordings. "Hij is fan", zegt Williams. "Toen Gilles ons voor het eerst live zag, liet hij ons na afloop weten dat hij niet eerder een groep uit Londen had gezien die met zoveel intensiteit en attitude speelde. In promotionele zin heeft hij vervolgens enorm veel voor ons gedaan door zijn contacten in de Verenigde Staten, Japan en Europa. We gaan nu overal naartoe." Dayes: "Kamaal en ik doen dit al jaren en opeens gaan er allerlei deuren open. De laatste tijd zijn we benaderd door meerdere grote platenmaatschappijen. Alsof alles nu op zijn plek valt." Williams: "Ook vanuit Amerika is er veel interesse. Hoe dat komt? We klinken niet als een Amerikaanse band. Als je kijkt naar Engelse bands die daar populair waren, heb je het over The Beatles of Oasis, groepen met een Britse attitude. Ons muzikale verhaal is anders, maar misschien hebben we iets van die attitude, maar dan op een funky manier."

> "Alles **staat of valt** met de energie die we overbrengen op het publiek"

Mazzel

Het is te begrijpen dat Yussef Kamaal zich niet echt senang voelt bij de omschrijving 'jazzband'. Net als op het album *Black Focus* valt ook tijdens het optreden in Bird op hoeveel verschillende gedaantes de groep kan aannemen, variërend van dance en funk tot jazzrock en hiphopachtige breakbeats. "Wij zijn altijd op zoek naar die ene loop die we kunnen blijven herhalen", legt Williams uit. "Als we de perfecte groove hebben, gaan we die uitbouwen. Niet dat we daar heel specifiek over nadenken, we doen het gewoon. Het is eigenlijk een lange solo. Op het podium proberen we altijd nieuwe dingen uit. We stijgen op en proberen het moment vast te houden. De inspiratie daarvoor halen we vooral uit jarenzeventigfunk. We houden een groove desnoods een kwartier lang vast zonder dat er iets hoeft te veranderen. Alles staat of valt met de energie die we overbrengen op het publiek. We hebben enorm veel mazzel dat we de wereld mogen rondreizen en dat het is gelukt om Zuidoost-Londen te ontstijgen. Alleen al door die gedachte speel ik elke avond met alles wat ik in huis heb. Die intensiteit komt terug in de muziek. Deze kans moeten we grijpen. Al is het maar voor de mensen in onze Londense wijk die daar nooit weg zullen komen." J

McCoy Tyner

“Eén met mijn instrument”

Pianist McCoy Tyner werd tijdens zijn leven legendarisch omdat hij begin jaren zestig lid was van het beroemde John Coltrane-kwartet. Die faam pakte naderhand niet altijd vruchtbaar uit. Zijn latere werk werd steeds weer vergeleken met de baanbrekende platen die hij maakte met Coltrane. Als hij andere paden insloeg, werd dat niet altijd gewaardeerd. Toch vertoonde Tyners loopbaan later een zeer gevarieerd parcours. In juli komt hij met twee andere pianisten naar North Sea Jazz.

Tekst: **Coen de Jonge** | Foto’s: **Eric Waterschoot/BCM, Hollandse Hoogte**

Na een prachtig optreden in de club Blues Alley in Washington hielden drie Nederlandse jazzfans in 2002 een boekje voor de neus van McCoy Tyner. Of hij zijn handtekening wilde zetten. Hij was vereerd, maar wel met gemengde gevoelens. “Dat is een boek over Coltrane”, mopperde hij zwakjes. Dat klopte, het was net gekocht bij een stalletje met tweedehands spullen. De krabbel kregen ze, maar het leek toch even te schrijnen. Had hij zojuist niet een concert afgewerkt dat vooral zijn eigen keurmerk droeg? Voor de zoveelste keer werd de pianist geconfronteerd met de keerzijde van een glorieus verleden.

Die Nederlanders (onder wie deze scribent) hadden tijdens het concert met verbazing gekeken naar de manier waarop de pianist zijn linkerhand steeds hoog ophief, om hem dan met donderend geweld op de toetsen te laten vallen. Dat waren ze niet gewend van de bopgeoriënteerde pianisten, naar wie ze in eigen land meestal naar luisterden. Hier zagen ze een man die een soort ‘totaalpiano’ speelde en die opmerkelijke harmonieën gebruikte die verder gingen dan het strikte bopidioom. Later werd duidelijk dat Tyner linkshandig was, wat zijn dominante linkerhand voor een deel verklaarde.

McCoy Tyner beschouwt zijn instrument eigenlijk als een soort uitbreiding van het slagwerk. “Thelonious Monk deed dat ook”, vertelde hij eens. “Monk was percussief en ritmisch. Hij deed dingen die buiten het ritme vielen of tegen het ritme of het tempo van het stuk in. Het was wonderbaarlijk hoeveel gevoel en diepte hij kon injecteren in zulke eenvoudige ideeën.”

Meer kleuren op palet

Maar zo eenvoudig was zijn werk bij John Coltrane niet. Stelde McCoy Tyner (1938) zonder zijn leidsman later echt minder voor? Er zijn nogal wat jazzkenners die deze vraag bevestigend hebben beantwoord. Zoals Ruud Kuyper in zijn handboek *Jazz in stijl*, die vond dat het spel van de pianist rond 1990 ‘slechts een oppervlakkige afspiegeling’ was van zijn bezielde werk bij Coltrane. Diezelfde opvatting leefde bij meer critici. In hun visie werd McCoy tussen 1960 en 1965 muzikaal opgetild door de grote saxofonist, terwijl hij daarna terugzakte naar zijn eigen niveau. Een opinie die merkwaardig aandoet als we beseffen dat de pianist in zijn Coltrane-tijd ook platen maakte onder eigen naam. Zoals het album *Plays Ellington* uit 1964, waarop Tyner zich omringde met bassist Jimmy Garrisson en drummer Elvin Jones – inderdaad, de andere leden van het Coltrane-kwartet.

Opmerkelijk was dat het trio twee dagen later weer in de studio stond, nu om te beginnen aan de eerste sessies voor het iconische Coltrane-album *A Love Supreme*. Je zou denken dat Tyner in die week ongeveer dezelfde aanpak zou hanteren, maar dat was niet het geval. Zijn Ellington-plaat kende niet de hemelbestormende stijl die hij samen met Coltrane ontplooide, maar had een vriendelijker, gelijkmatiger toonzetting. Behalve een overdonderende versie van *It Don't Mean A Thing*, die men voor de oorspronkelijke uitgave van de plaat eerst terzijde had gelegd. We hebben niet de indruk dat Tyner door een aanval van schizofrenie was overvallen. Daarom gaan we ervan uit dat deze professionele pianist gewoon meer kleuren op zijn palet had. Toch, voor wie goed wil luisteren, stroomde onder al deze opnamen van december 1964 dezelfde pianistische benadering door.
Zoals John Coltrane zelf eens over Tyner opmerkte: "Hij krijgt een heel persoonlijk geluid uit zijn instrument en vanwege de 'clusters' die hij gebruikt en de manier waarop hij ze stemt, klinkt het helderder dan gebruikelijk is bij de akkoordenpatronen die hij speelt. McCoy heeft een buitengewoon goed gevoel voor vorm, zowel als solist als begeleider. In onze groep neemt hij onveranderlijk een toon en bouwt er zijn eigen structuur voor."

McCoy Tyner **beschouwt zijn instrument** eigenlijk als een soort uitbreiding van het slagwerk

Unieke chemie

Strikt eigen structuren, inderdaad. Soms legde hij zijn variaties daarop binnen één stuk naast elkaar neer, zoals in de compositie *Tunji*, op de plaat *Coltrane* uit 1962. Tijdens de solo van John Coltrane gebruikte Tyner vooral open akkoorden, de zogeheten *rootless voicings*, die hij steeds herhaalde. In zijn eigen solo volgde hij vervolgens het spoor van een bluesstructuur, maar dan ingevuld met complexe *seventh-chord mixolydian voicings*. Had

"McCoy heeft een buitengewoon **goed gevoel** voor vorm"

hij dat vooraf allemaal theoretisch diep doordacht? Welnee, eerder was er sprake van een unieke chemie tussen de leden van het Coltrane-kwartet, waardoor men tot andere oplossingen kwam dan in andere omstandigheden.
In een terugblik op *A Love Supreme* zei de pianist in 2001 dat deze grensverleggende muziek een logisch resultaat van de ontwikkelingen in de jazz was. "Wat je moet onthouden is dat jazz een kunstvorm is die de tijdgeest weerspiegelt door middel van klank. Je kunt teruggaan naar de jaren twintig en dan hoor je hoe de muziek toen klonk, waarna het zich ontwikkelt tot de bebop in de jaren veertig en vervolgens de moderne periode in de jaren zestig. Je kunt zo de veranderingen horen, wat heel, heel normaal is voor muziek. Als je die ontwikkeling probeert in een context te stoppen die daar beperkingen oplegt, dan wordt het heel iets anders. Het kan dan niet groeien naar iets wat er eigenlijk had moeten zijn. Je moet flexibel blijven."
Tyner werd door John Coltrane zeer gewaardeerd als begeleider. In dat opzicht was hij niet de enige. Ook de in 2007 overleden tenorsaxofonist Michael Brecker vond hem een volmaakte begeleider. Brecker won in 1996 een Grammy voor zijn solo in het Coltrane-stuk *Impressions* op Tyners album *Infinity*. "Hij biedt je een weelderig, wijdopen canvas, en je hebt een gevoel van complete vrijheid. Als ik hem een hint geef om een harmonische spanning op te bouwen is hij er ook onmiddellijk, alsof hij mijn gedachten kan lezen. Het is overweldigend om die kwaliteit van spanning en ontspanning te beluisteren op de grote Coltrane-albums, maar als je dat in werkelijkheid zelf meemaakt, is het ongelooflijk."

'The invasion of electronics'

In 1965 was Tyners verbond met John Coltrane helaas over. De saxofonist zocht grenzen op die de pianist niet kon of wilde verleggen en de nieuwe mevrouw Coltrane (Alice) had ambities om de pianokruk over te nemen, dus Tyner ging zijn eigen weg. Hij maakte een rij uitstekende platen voor Blue Note en trad ook op als begeleider van anderen, zoals blueszanger Jimmy Witherspoon en zelfs het duo Ike & Tina Turner. Daarna, eind jaren zestig, volgden enkele magere jaren. Tyner: "Het was een heel moeilijke periode. Men vond dat ik maar als taxichauffeur moest gaan werken, maar dat heb ik niet gedaan. In die tijd was de jazz

zoals wij het speelden in competitie met fusion en elektronische muziek. *It was the invasion of electronics*. Veel jazzradiozenders veranderden hun format om daaraan tegemoet te komen. Jazz heeft een brede definitie en de mensen mogen doen wat ze willen. Als je echter iets aan de kant schuift en zegt dat het niet meer belangrijk is en het door iets anders vervangt waarvan je denkt: wel oké, dit is nu jazz, dan is dat heel gevaarlijk." De achtergrond van deze opmerking was ook zijn weigering om van de akoestische piano over te stappen naar een keyboard, zoals veel van zijn collega's deden. De piano zonder stekker bleef zijn grote liefde houden. "Na een poosje wordt je instrument een deel van jezelf en word je één geheel met je instrument."

Spirituele elementen

Gelukkig kwam hij na 1972 uit de impasse. De pianist maakte voor het label Milestone het album *Sahara*, dat kreeg van het blad *Down Beat* de aanprijzing *Record of the Year*. In de jaren die volgden werd het muzikale spectrum van McCoy Tyner hoe langer hoe breder. Hij trad op met allerlei soorten gezelschappen, zelfs met een bigband. Tyner verdiepte zich in de muziek van Afrika, India en de Arabische landen, studeerde ook op Europese klassieke muziek en kwam ten slotte tot de conclusie dat alle soorten muziek met elkaar is verbonden. Langzamerhand sloop er weer een soort spiritualiteit in zijn spel, maar van een andere orde dan bij Coltrane. Tyner zei daarover: "Ik denk dat muziek enkele spirituele elementen moet bevatten omdat het geen stoffelijk materiaal is. Het is een andere soort dimensie en het moet er voor je zijn om de geest en de levens van mensen te raken. Je moet ze een unieke beleving geven en als je dat niet doet, dan mist er iets."

"Men vond dat ik maar **als taxichauffeur** moest gaan werken, maar dat heb ik niet gedaan"

Tyner is nu 78. Geen bezwaar om weer naar North Sea Jazz te komen, met een programma dat eigenlijk een soort eerbetoon aan hemzelf is. *Echoes With A Friend* heet het concert, waarin ook enkele gerenommeerde collega's van Tyner zullen optreden: de pianisten Craig Taborn en Geri Allen. De titel verwijst naar McCoys soloplaat *Echoes Of A Friend* uit 1974, een showcase van zijn eigen spel, maar ook een onverholen eerbetoon aan Coltrane. Helemaal los van 'Trane' kwam Tyner namelijk nooit.

Shabaka Hutchings

"Voor mij gaat alles om intensiteit en expressie"

De uiterst productieve en creatieve saxofonist Shabaka Hutchings (1984) geldt als spraakmakend figuur binnen de innovatieve Engelse jazzscene. Wat vooral opvalt, is de veelzijdige en originele context waarbinnen de bands van Hutchings opereren. Jazzism probeert te achterhalen welke albums en welke muzikanten Hutchings hebben gevormd tot de muzikant die hij nu is.

Tekst: **Koen Graat** | Foto's: **Yvonne Schmedemann**

Het overvolle tourschema van Shabaka Hutchings brengt hem deze zomer weer naar Nederland. Zo speelt hij begin juni met Sons of Kemet en The Coming is Coming op Jazz in Duketown in 's-Hertogenbosch. Een maand later staat hij met Shabaka and the Ancestors op North Sea Jazz. Met die laatste groep bracht de Engelsman vorig jaar het zeer goed ontvangen album *Wisdom Of Elders* uit, waarop hij samenwerkt met Zuid-Afrikaanse muzikanten. Welke albums en welke muzikanten hebben Hutchings gevormd tot de muzikant die hij nu is?

Wat is voor jou een belangrijk historisch jazzalbum?

Miles Davis - *Miles Smiles* (1967)
"Mijn favoriete groep van Miles Davis dateert eigenlijk van iets later, de periode van *Live-Evil* met Gary Bartz op sax en het gebruik van elektronische instrumenten. Maar ik houd enorm van het geluid op *Miles Smiles*, opgenomen met het *second great quintet*. Dan bedoel ik niet zozeer het geluid van de opname, maar van de wijze waarop de groep een bepaalde sfeer neerzet. Door de keuzevolgorde van de nummers is ook de opbouw van dit album geweldig. Het voelt alsof je naar een totaalconcept luistert zonder dat het er te dik bovenop ligt. In het algemeen vind ik het mooi als je op een album een grotere beweging ervaart. Ook op mijn eigen albums werk ik met een startpunt dat uitkomt in een middendeel om bij een eindpunt uit te komen. Dat kan op verschillende manieren. Met The Ancestors werkten

we op *Wisdom Of Elders* toe naar een ingetogen afsluiting. De grote lijnen op een album en het overkoepelende gevoel dat het oproept, zijn voor mij belangrijk."

Welk album was voor jou een eerste serieuze kennismaking met jazz?

Don Byron - *Romance With The Unseen* (1999)
"Ik woonde op Barbados en studeerde klassieke muziek op klarinet toen ik met dit album in aanraking kwam. Het was voor het eerst dat ik jazz hoorde die me kon boeien. Don Byron zweeft boven de muziek. Zijn persoonlijkheid staat op de voorgrond. Hij vervalt niet in een karikatuur van hoe jazz zou moeten klinken. Dat is wat me aansprak. Ik viel niet voor een saxofonist of klarinettist, maar voor de persoonlijke zeggingskracht van Don Byron. Je kunt het een beetje vergelijken met de werkwijze van Duke Ellington. Hij componeerde en arrangeerde niet voor bepaalde instrumenten, maar juist specifiek voor zijn bandleden die allemaal eigen kwaliteiten hadden. Met The Ancestors werkte het ook enigszins op die manier. Een aantal partijen had ik uitgeschreven, maar ik zorgde er bijvoorbeeld voor dat de toetsenist volledig blanco de studio inkwam. Dat was een bewuste keuze, omdat hij op die manier meer ruimte zou laten. Als ik hem een akkoordenschema had gegeven, zou hij waarschijnlijk alles dichtsmeren. Toetsenisten spelen meestal te veel, omdat ze te veel harmonische kennis hebben. Ik houd er sowieso niet van om met mensen te spelen die meer weten dan ik, haha! Maar het is wel de reden waarom we bijvoorbeeld bij Sons of Kemet niet met een toetsenist werken. Het maakt de muziek meer ruimtelijk en duisterder. Als ik een toetsenist kon vinden die maar 25% van de tijd zou spelen, zou dat geweldig zijn. Maar ja, meestal proppen ze alles vol."

Welk album vormde een motivatie om dieper in de jazz te duiken?

Kenny Garrett - *Songbook* (1997)
"Toen ik in Birmingham woonde, trok ik veel op met Soweto Kinch (saxofonist en rapper). We luisterden naar uiteenlopende saxofonisten als Myron Walden, Seamus Blake en Warne Marsh. Maar één album hebben we echt helemaal grijsgedraaid en dat was dus *Songbook* van Kenny Garrett. Ook hier geldt weer dat je zijn persoonlijkheid door de muziek heen hoort. Ik vind zijn benadering mooi, zijn droge sound en subtiele spel. Dat is zeker een inspiratiebron voor me, maar tegelijkertijd houd ik ervan om altijd verschillende opties te hebben. Toen ik saxofoon studeerde, hield ik niet echt van wat nu *spiritual jazz* wordt genoemd, behalve dan dat het volume waarmee werd gespeeld me wel aansprak. Ik wil namelijk de mogelijkheid hebben om met uiteenlopende nuances te kunnen spelen waardoor ik me in

verschillende emotionele zones kan begeven. Daarom klinken mijn groepen allemaal anders. Ze zijn ontsproten aan verschillende delen van mijn hersenen. Wanneer ik na een concertreeks met The Ancestors weer het podium opstap met Sons of Kemet, neem ik elementen van die eerste band mee terwijl de muziek van die tweede band wezenlijk anders is. Maar het blijft elkaar continu beïnvloeden. Dan ontstaat natuurlijk het risico dat al die bands een karikatuur van mij worden, maar dat gebeurt volgens mij niet. The Comet is Coming zou kunnen vervallen in een clichématige elektrogroovejazzband, maar dat is niet het geval, juist omdat ik de intensiteit en rafelranden uit andere bands toevoeg."

Welk album inspireerde jou als saxofonist?

Albert Ayler - *Spiritual Unity* (1965)
"Niet zozeer vanwege het geluid van de saxofoon, maar meer door de wijze waarop Albert Ayler zijn instrument gebruikt. Hij creëert een totaalgeluid vanuit een soort mentaal concept. Als muzikant werk je met toonladders en ritmische patronen. Dat is het fundament waarmee je gaat variëren. Voor Ayler is dat ook een fundament, maar het voelt alsof hij vervolgens nieuwe fundamenten creëert tijdens zijn improvisaties. Hij spiegelt zijn saxofoonspel meer aan de menselijke stem en roept op die manier

"Mijn groepen zijn ontsproten aan **verschillende delen** van mijn hersenen"

emoties op die niet meteen herkenbaar zijn. Wat het zo goed maakt, is zijn expressie en intensiteit. Wanneer een muzikant daar niet het maximale uithaalt, begin ik te luisteren naar de keuzes voor bepaalde noten en toonladders. Maar daar gaat het voor mij helemaal niet om. Bij Albert Ayler zijn de specifieke noten die hij speelt totaal niet relevant, want die worden tenietgedaan door de intensiteit van het totaal. Wat me verder aanspreekt aan Ayler, is het ongelooflijke volume waarmee hij speelt. Voor mij geldt ook dat ik de saxofoon zo fysiek mogelijk wil kunnen bespelen. Zo hard blazen dat je hoofd bijna explodeert."

Door welk recent verschenen album werd je omver geblazen?

A Tribe Called Quest - *We Got It From Here… Thank You 4 Your Service* (2016)
"Soms vergeet je waar het allemaal vandaan komt. Dit zijn de gasten die bepaalde ritmische fraseringen in hiphop hebben uitgevonden. Die taal hebben zij verzonnen. Als je naar A Tribe Called Quest luistert, hoor je hoezeer bijvoorbeeld Kendrick Lamar is beïnvloed door Q-Tip. Of hoe de invloed van Phife Dawg is terug te horen in de moderne beats waarover Busta Rhymes rapt. Na een radiostilte van jaren definieert A Tribe Called Quest op *We Got It From Here* opnieuw die muziek. Ze zijn zich blijven ontwikkelen en blijven groeien om vervolgens te kijken hoe ver ze de muziek kunnen stuwen. Voor mijn gevoel heeft de jazz zo'n moment al lang niet meer gehad. Het zou goed zijn als er een veteraan opstaat die een album maakt dat alles in de jazzwereld zou overstijgen."

Welk album laat volgens jou horen wat jazz anno 2017 kan zijn?

Mette Henriette - *Mette Henriette* (2015)
"Het klinkt misschien als een vreemde keuze, maar ik heb heel veel geluisterd naar de Noorse saxofoniste Mette Henriette. Dit is een van de weinige jazzalbums die ik de laatste jaren heb gehoord waarvan ik echt ondersteboven was. Het is een ijzersterk persoonlijk statement waarop ze speelt met ruimte en lange lijnen. Er is tegenwoordig veel nieuwe jazz die zogenaamd cool en relevant is. Een combinatie van muziek die met jazz wordt geassocieerd en genres waar mensen toch al van hielden. Ik vind eerlijk gezegd dat het heel vaak uitmondt in oppervlakkigheid."

Wat is je grootste muzikale guilty pleasure?

Kanye West - *Yeezus* (2013)
"Een geweldige plaat. Eigenlijk zou het geen guilty pleasure moeten zijn, maar door alles wat er rondom Kanye West gebeurt, is dat toch het geval. Wat de teksten betreft is het volgens mij een eerlijk album vanuit een bepaald type persoonlijkheid. En sonisch gezien, het seriële, experimentele in de elektronische muziek, is *Yeezus* echt voortreffelijk. Je moet het beluisteren op een heel goede geluidsinstallatie om het volledig tot zijn recht te laten komen. Heel erg schuldig voel ik me dus niet als ik dit luister!" JJ

LABtrio bij 'Vrije Geluiden'

“Alsof je bij de tandarts zit”

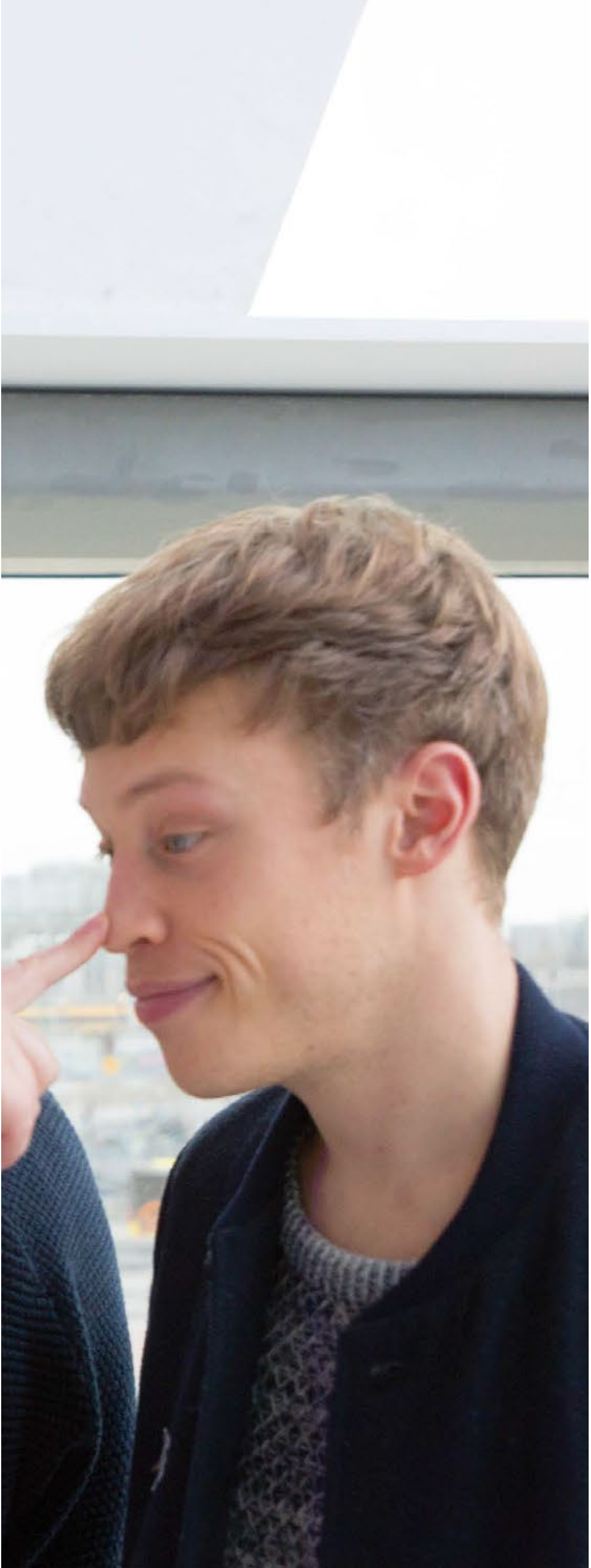

We noemden hen in ons jubileumnummer veelbelovende hedendaagse muzikanten. Het Vlaamse LABtrio bestaat echter al tien jaar en viert dat met het nieuwe album *Nature City*. Om het hechte drietal wat beter te leren kennen, volgden we de musici op de voet. We spraken het drietal achter de schermen tijdens tv-opnamen van *Vrije Geluiden*.

Tekst: **Angelique van Os** | Fotografie: **Joke Schot**

We zijn haar even kwijt. TivoliVredenburg is een prachtig gebouw, maar ook een doolhof. Bassiste Anneleen Boehme zit ergens in de make-up, terwijl de uitbundige drummer Lander Gyselinck en de dromerige en introverte pianist Bram de Looze chillen in de kleedkamer. Ondertussen is het regieteam een stukje verderop in de gang druk doende om mooie shots te selecteren van het beeldmateriaal dat een verdieping hoger wordt vastgelegd. Voor de crew van *Vrije Geluiden* is het wellicht nog wat zoeken naar de juiste vorm, want begin dit jaar verhuisde het muziekprogramma van het vertrouwde Bimhuis naar Cloud Nine, bovenin TivoliVredenburg. Aanleiding waren praktische redenen, zoals de mogelijkheid om hier na de opnamen een minifestival van de desbetreffende artiesten te organiseren.
We zoeken verder naar Boehme en vinden haar relaxt achteroverleunend in een stoel. Ze laat zich verzorgen door visagiste Judith van Dongen. “Welke kleur lipstick vind je leuk?”, vraagt de make-upartiest. “Ik draag vaak donkerpaars, maar kies maar iets wat je bij mijn kleding vindt passen”, antwoordt de bassiste met haar zachte Vlaamse accent. Het wordt een felrode kleur, zwarte eyeliner, opvallende wimpers en strak achterover gekamd haar. Nog even lunchen en dan is het showtime.
De wat bescheiden Boehme staat niet dagelijks voor de camera, ondanks dat het trio in eigen land al ruim tien jaar hard aan de weg timmert. De Vlamingen mixen klassieke muziek, avontuurlijke jazz en elektronica. Het drietal is samen volwassen geworden, zowel op muzikaal als persoonlijk gebied. Dat vieren ze nu met hun derde album *Nature City*. Afgelopen jaar maakten ze internationaal veel meters, vooral dankzij veel exposure en een concert tijdens het gerenommeerde Duitse showcasefestival Jazzahead!.

Ook Nederlandse programmeurs spotten de Vlamingen en prompt waren ze in de herfst op diverse podia te zien. In juli openen ze in hun woonplaats het Gent Jazz Festival en ook North Sea Jazz is bevestigd.

Kritische tv-opnamen

Het muziekprogramma op televisie onderging niet alleen een verhuizing, maar ook een verjongingsoperatie, met zangeres en columniste Giovanca als fris gezicht voor de presentatie. Terwijl de altijd stralende Giovanca haar eerste tv-opnamen erop heeft zitten - een draaidag bestaat uit twee uitzendingen - en bijkomt met een kop soep, schuift ook het drietal aan tafel. Na een snelle lunch haasten ze zich naar Cloud Nine, waar cameramensen, technici en redacteuren zich voorbereiden en waar het trio zich klaarmaakt voor de soundcheck. Boehme heeft voor het eerst de leenbas in handen.
De akoestiek is mooi, evenals de intieme setting van de compacte ruimte. De ronde jarenzeventigramen zorgen voor sfeervol daglicht. Het oogt wel rommelig, doordat er een open verbinding is tussen de opnameruimte en de Cloud Nine-zaal. Daar is constant beweging van technici en geluid van de repeterende musici die wachten. Camera's nemen hun positie in, terwijl Giovanca nog wat details doorneemt met eindredacteur Melchior Huurdeman. Redacteur Maarten van Heuven observeert alle bezigheden en vertelt hoe blij hij is dat LABtrio te gast is. "Ik wilde deze groep vanaf hun eerste plaat al hebben, wat toen niet lukte qua planning. Ze hebben zo'n eigen hedendaags geluid, zijn super inventief en durven te experimenteren, zonder hierin door te slaan." Giovanca leest ondertussen zelfverzekerd haar tekst vanaf de autocue. "Stop, dat was heel mooi", roept de regisseur. "Ah, verdorie, we hebben een storing. Sorry mensen…" Er gebeurt van alles, terwijl de bandleden geduldig wachten.
Boehme staart in de verte en probeert haar concentratie vast te houden. Gyselinck zit zenuwachtig heen en weer te wiebelen en De Looze zet voor de vierde keer zijn underscore in, terwijl Giovanca de band aankondigt. Dit keer gaat het goed. Boehme zet de krachtige pulserende baslijn van het nummer *Elevator* in, terwijl de drummer de boel opzweept met zijn strakke spel. De pianist heeft constant een ondeugend glimlachje op zijn gezicht en musiceert virtuoos tussen de anderen door.
Er volgt een kort interview, met daarna de Bachvariatie *No.15*. Dat laatste stuk doen ze opnieuw, want LABtrio is kritisch op zichzelf. Als de laatste noten wegsterven, zit het erop. Terwijl het trio afdaalt naar de kleedkamer, staat boven de volgende act klaar.

Bewust van je tanden

De muzikanten ploffen neer op de bank. Snoepgoed vliegt door de kamer en Gyselinck ontfermt zich over een eenzaam pintje in de koelkast. Rust is er voor het drietal nog niet bij, want we starten ons interview.

Tevreden? Was het spannend?
Gyselinck: "Het was alsof je bij de tandarts zit. Je bent je opeens heel bewust van je tanden. Ken je dat gevoel? Dat je denkt te moeten spoelen of je mond verder te openen en dat de tandarts iets heel anders wil."

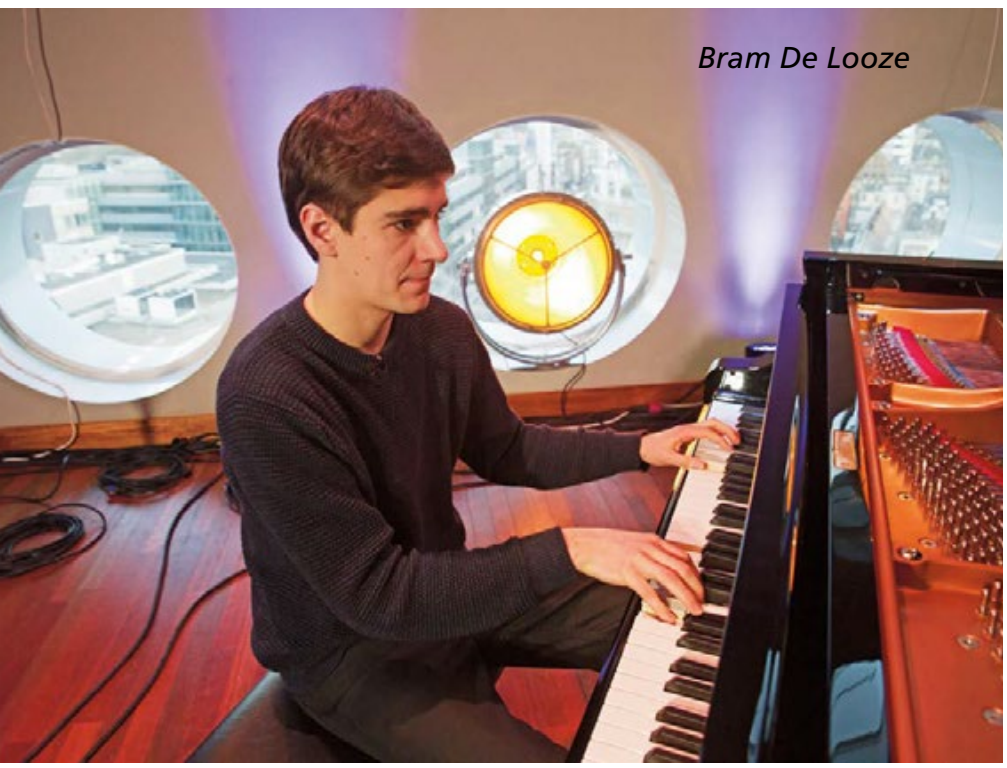
Bram De Looze

Anneleen Boehme

Lander Gyselinck

Boehme: "Ja, en dan kijk je ineens in opperste concentratie in de camera en denk je: nee, niet doen. Dat leidt af van de muziek. Het is eigenlijk te kort om in een flow te komen, maar dat is televisie, hè."

Het lijkt alsof jullie in een stroomversnelling zijn terechtgekomen. Waar komt dat door?
Boehme: "Voor ons voelt dat ook zo. Begin 2016 verscheen ons vorige album *The Howls Are Not What They Seem*, waarna we direct zijn gaan touren en vervolgens aan deze plaat zijn gaan werken. Dat werpt z'n vruchten af, waardoor we nu grote podia bereiken, mede dankzij ons management"
Gyselinck: "Het repertoire van onze vorige plaat was wellicht wat minder toegankelijk voor een breed publiek, met twee gastmuzikanten uit New York. Voor *Nature City* kwam dit het creatieve proces ten goede, omdat we onszelf als trio in een andere richting duwden."

Wordt het succes wellicht versterkt doordat jullie zo actief zijn en opvallen met andere projecten, zoals STUFF en Gizmo?
Gyselinck: "Wel veel, ja. Anneleen zit wat meer in het theater, Bram doet veel soloprojecten en heeft connecties in New York en bij mij loopt er ook van alles. Dat effect zie je."

Hoe combineren jullie al die projecten met LABtrio?
De Looze: "We zijn korte periodes bezig."
Boehme: "Ja, we zijn nu zo'n drie volle weken samen, waardoor het spelen bijna vanzelf gaat. Dat versterkt alles, waardoor je als groep groeit. Maar het is ook goed om afstand te nemen."
De Looze: "Dat hebben we ook nodig. Ik vind het tof om je na zo'n periode te kunnen terugtrekken en er vervolgens samen weer volledig voor te gaan."
Boehme: "En dan moeten we eerst een dag bij elkaar zitten, zodat alles weer goed werkt."

Gyselinck: "Ik merk nu al dat na veertien concerten de nummers wat verzadigen. Ik ben eraan toe om ze opnieuw te ontdekken, maar daar is nu de rust niet voor. Ik wil niet in de routinemodus komen."

Laten we de plaat niet vergeten. 'Nature City' is een afspiegeling van tien jaar LABtrio. Was het voor jullie een ander schrijf- en opnameproces vergeleken met de voorgaande albums?
Gyselinck: "We werken nu met een deadline, dat is veel efficiënter. Sommige stukken hebben we samen geschreven, andere juist niet. De hele plaat stond in tien à vijftien schrijfdagen, dat is snel. We hebben natuurlijk ook nog gerepeteerd en dingen veranderd. De Belgische popmuzikant Daan was zo vriendelijk om zijn studio vier dagen beschikbaar te stellen. Daar hebben we ons eerste muziek geschreven."
Boehme: "We hebben elkaar die dagen verplicht om geen andere concerten aan te nemen en ons volledig af te zonderen om te kunnen schrijven."

Op 'Nature City' staan twee frisse bewerkingen van Bach, geïnspireerd op 'The Goldberg Variations' (Glenn Gould) en een fuga. Waarom hebben jullie juist die stukken uitgekozen?
De Looze: "De fuga is mijn favoriete stuk, vanwege de complexe harmonieën. Die zijn onvoorspelbaar en gaan alle kanten op. Ik ken het van buiten, maar het valt nauwelijks te analyseren."
Gyselinck: "Ja, die melodieën zijn echt *crazy shit*! Bach was een vroege lsd-tripper, haha. En ik ben geobsedeerd door Glenn Gould, omdat hij nogal persoonlijke interpretaties heeft van

"Het repertoire van **onze vorige plaat** was wellicht wat minder toegankelijk voor een breed publiek"

klassieke muziek en klank. Die sound associeer ik ook met Bram, die een zachte ronde klank heeft. Bram was bezig met de fuga en Anneleen is gek op klassieke muziek, dus ze was sowieso al in haar nopjes. Alles viel mooi samen."

Jullie hebben een decennium afgesloten, waar kijken jullie nu naar uit?
Boehme: "Nog meer spelen in het buitenland. In Japan of de Verenigde Staten."
Gyselinck: "We moeten nu het moment pakken en doorbouwen. Wellicht gaan we samenwerken met rietblazer Michel Portal, hij is een van de grootste Franse muzikanten."

Terwijl de klok vijf slaat, ronden we af. Na een fotoshoot hebben de Vlamingen nog krap anderhalf uur om te relaxen, te eten en zich weer klaar te maken voor het avondconcert. Het is een pittig dagje, maar LABtrio is weer een ervaring rijker. Wanneer ze 's avonds in Cloud Nine spelen, staat het 'focusknopje' gewoon weer aan. J

Rabobank

AMERSFOORT JAZZ

8 - 11 JUNI 2017

4 DAYS OF WORLD JAZZ

350 ARTISTS | 21 COUNTRIES | 85 CONCERTS | 12 VENUES

www.amersfoortjazz.nl

FESTIVAL LINE UP

DUTCH ARTISTS LAVINIA MEIJER & CAREL KRAAYENHOF | TINEKE POSTMA & REINIER BAAS | THE QUARTET - HERMAN, BEETS, BENNINK, JACOBS | BRUUT! | A TRIBUTE TO TOOTS: HERMINE DEURLOO, KAREL BOEHLEE, LILIAN VIEIRA, E.A. | GIOVANCA | ARTVARK | SENA NATIONAAL JEUGD JAZZ ORKEST O.L.V. ANTON GOUDSMIT | NTJAM ROSIE | ERIC INEKE JAZZXPRESS - DEXTERNITY | SINAS | PAUL VAN KEMENADE QUARTET | LICKS AND BRAINS BIG BAND FT. HOUSTON PERSON | JAZZ ORCHESTRA OF THE CONCERTGEBOUW & MADELINE BELL | GARE DU NORD | WICKED JAZZ SOUNDS | RAAD VAN TOEZICHT | MATTEO MIJDERWIJK | FUNKY ORGANIZERS | STORMVOGEL & LEO JANSSEN | TOMMY MOUSTACHE | C | H | D | EGBERT DERIX | DELFOS? | FILET AU FONQUE | THIJS BORSTEN | APPEL & DE BOOM: MASHA & DRIES BIJLSMA, ROB & SEBASTIAAN VAN BAVEL, MARIUS & SIMON BEETS, ANNA & MARCEL SERIERSE | DJ MAESTRO FT. SUSANNE ALT & ROB VAN DER WOUW | BIG BAND ON THE MOVE FT. DUNCAN DE MOOR | MARUTYRI | MENNE SMALLENBROEK & JOSE SOARES INTERNATIONAL ARTISTS MARCO MEZQUIDA (SPAIN) | NONO GARCIA TRIO (SPAIN) | XAVI TORRES TRIO (SPAIN) | ALEXEY LEON TRIO (SPAIN) | CAMERATA FLAMENCO PROJECT (SPAIN) | DAAHOUD SALIM QUINTET (SPAIN) | MARIA MENDES (PORTUGAL) | DASHA SKOROKHODOVA (UKRAINE) | URIEL HERMAN (ISRAEL) | DOMINIC J. MARSHALL TRIO (UK) | SUBTEXT (ISRAEL) | BELEM (BELGIUM) | FLORIAN FAVRE TRIO (SWITZERLAND) | MIHAEL HRUSTEIJ (SLOVENIA) | VUMA LEVIN QUINTET (SOUTH AFRICA) | ZOE MODIGA (SOUTH AFRICA) | BOKANI DYER (SOUTH AFRICA) | LINDA SIKHAKHANE (SOUTH AFRICA) | PAUL JARRET - PJ5 (FRANCE) | OKABE FAMILY (JAPAN) | ASIANSCHOLARS (SOUTH KOREA) | SISTERS OF INVENTION (SWEDEN) | LRK TRIO (RUSSIA) | ADEDEJI ADETAYO (NIGERIA) | ANTISIA MACHNEVA QUARTET (RUSSIA) | FUENSANTA MENDEZ (MEXICO) | TEIS SEMEY GROUP (DENMARK) | AKUA NARU (USA) | MARJORIE BARNES & EQUINOX (USA) | INTERNATIONAL ARTIST IN RESIDENCE HOUSTON PERSON (USA) |

AND MANY MORE

Rabobank
AMERSFOORT
JAZZ
8 - 11 JUNI 2017

4 DAYS OF WORLD JAZZ

350 ARTIESTEN | 21 LANDEN | 85 OPTREDENS | 12 PODIA

WERELDJAZZ IN AMERSFOORT

DONDERDAG 8 T/M ZONDAG 11 JUNI, AMERSFOORT

Kom genieten van vier dagen WERELDJAZZ in Amersfoort! Met 350 artiesten uit 21 landen, 85 optredens, verdeeld over 12 bijzondere locaties in de sfeervolle historische binnenstad van Amersfoort. Dit jaar een 'Focus on Spain': toonaangevende en verrassende artiesten uit de Spaanse wereldjazz. Met veel crossover en nieuwe stijlen. Met 'XL concerten' op de pleinen en intieme 'XS concerten' op de mooiste binnenlocaties van Amersfoort. Nagenoeg alle concerten zijn gratis toegankelijk.

kfHein,fonds

HERITAGE JAZZ WALKS

ZATERDAG 10 JUNI, AMERSFOORT BINNENSTAD, 12:00u (CONCERTEN 14:00u)

Amersfoort heeft een prachtige middeleeuwse binnenstad met grachtensingels, poorten, kloosters, kerken en 'Muurhuizen'. Op zaterdag kun je proeven van wereldjazz op diverse bijzondere historische locaties. Laat je inspireren door het rijke verleden van de stad, gecombineerd met intieme luisterconcerten door topmusici als Artvark, Tango Extremo, Paul van Kemenade's Three Horns and a Bass, Stormvogel & Leo Janssen, Adedeji Adetayo. Elke Heritage Jazz Walk staat onder leiding van een bevlogen stadsgids. Aanmelden via • www.amersfoortjazz.nl

DE APPEL EN DE BOOM

ZONDAG 11 JUNI, HOF, 13:00u

Wordt muzikaliteit van generatie op generatie overgedragen? Oordeel zelf en kom naar dit speciale muziekprogramma 'De Appel en de Boom'. Verschillende familiegeneraties komen samen op het podium in Amersfoort, mainstage Hof! Een twee uur durend concert met Dries Bijlsma (drums) en dochter Masha Bijlsma (zang), Sebastiaan van Bavel (piano) en vader Rob van Bavel (piano), Marcel Serierse (drums) en dochter Anna Serierse (zang), Marius Beets (contrabas) en zoon Simon Beets (trompet).

DONDERDAG / VRIJDAG UITGELICHT

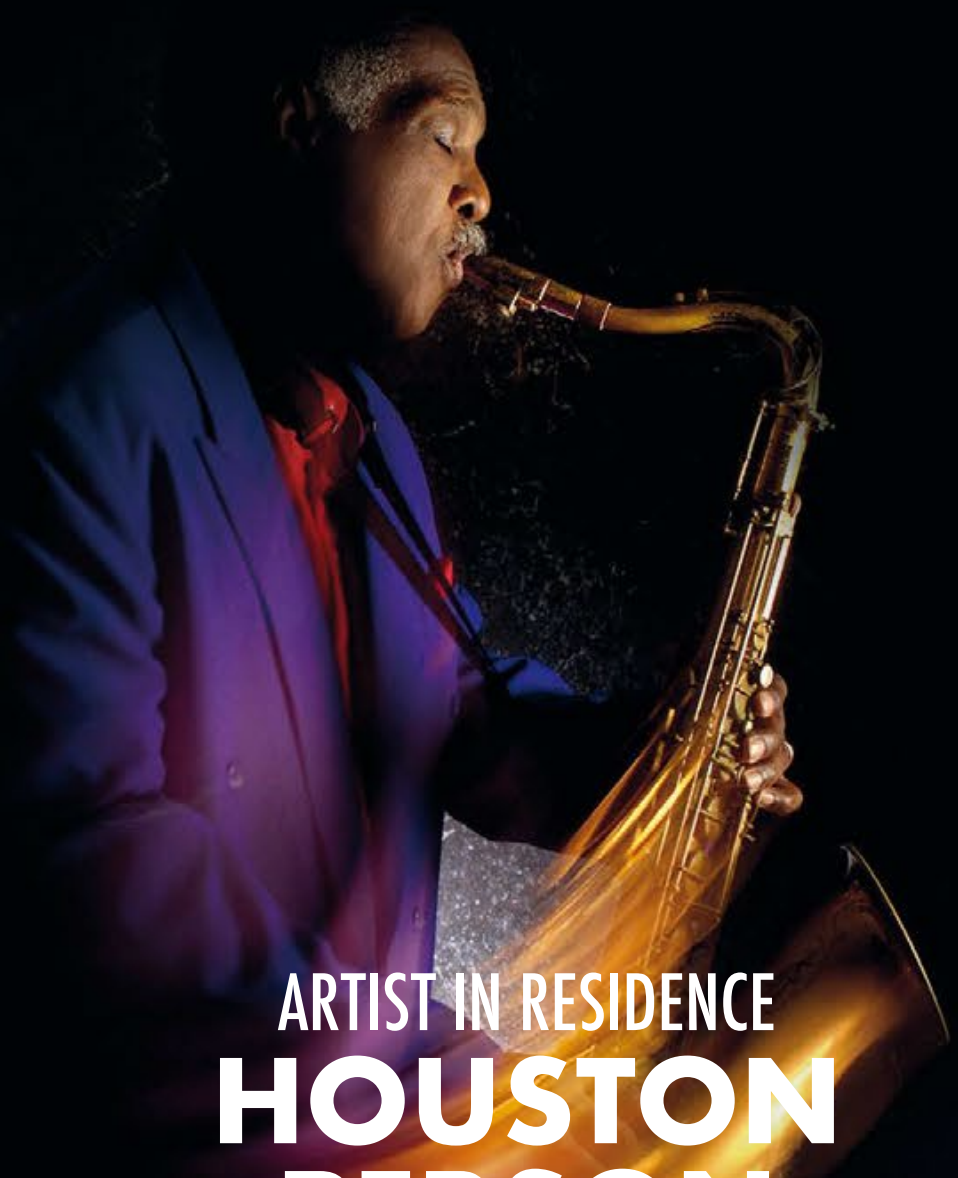

ARTIST IN RESIDENCE
HOUSTON PERSON

DONDERDAG

DONDERDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 20:30u

OPENINGSCONCERT MET HOUSTON PERSON

Houston Person (84) is een levende legende die de oude vette blues sound van de Texas Tenors nog levend houdt. Festivaldirecteur Alexander Beets ontmoette hem op het Joy of Jazz Festival in Johannesburg en vroeg hem 'artist in residence' van Rabobank Amersfoort Jazz 2017 te worden. Hij zegde toe, op voorwaarde dat hij dan wel met de broers Marius en Peter Beets mocht optreden.
Tickets (à 10,-) via de kassa van theater De Lieve Vrouw.

- www.lievevrouw.nl

VRIJDAG

VRIJDAG, THEATER FLINT, 20:15u

SWINGIN' HARLEM XL

Swingin' Harlem neemt je mee diep in de nachtclubs van de New Yorkse wijk Harlem, waar jazz de 'belangrijkste bijzaak van het leven was'. New York Round Midnight ft. Jeffrey Spalburg, Graziëlla Hunsel Rivero, Izaline Calister, Koen Schouten en 'artist in residence' Houston Person! Speciaal voor deze festival-editie wordt de voorstelling verrijkt met zeven jonge Nederlandse jazztalenten.
Tickets via de kassa van theater Flint.

- www.flint.nl

RAAD VAN TOEZICHT

Een optreden van De Raad van Toezicht mondt steevast uit in een feestje. Deze twaalfkoppige band uit Arnhem maakt muziek uiteenlopend van knallende rock tot Afrikaanse muziek, latin en zelfs westernmuziek. De jazz en de funk blijven echter de basisingrediënten waar De Raad zijn spontaniteit en sterke grooves vandaan heeft.
VRIJDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 20:30u

URIEL HERMAN DUO

De klassiek geschoolde jazzpianist Uriel Herman vormt samen met sax- en fluitspeler Uriel Weinberger een bijzonder duo. Sinds hun 'old windmill session' in Jeruzalem, kreeg de formatie internationale erkenning. Zo speelden ze als headliner voor 45.000 mensen op het Taichung Festival in Azie.
VRIJDAG, MANNENZAAL 1, 23:00u

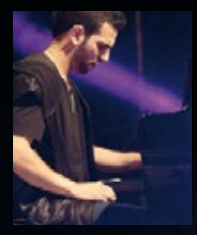

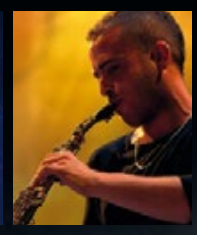

SENA NATIONAAL JEUGD JAZZ ORKEST O.L.V. ANTON GOUDSMIT

Het 'Jong Oranje van de jazz', het Nationaal Jeugd Jazz Orkest, wordt eens in de twee jaar samengesteld uit toptalenten van maximaal 26 jaar. Het NJJO wordt begeleid door Anton Goudsmit (o.a. The Ploctones en Estafest, New Cool Collective) en ook wel 'De leukste gitarist van Nederland' genoemd.
VRIJDAG, HOF, 20:30u

BELEM (BELGIUM)

Didier Laloy en Kathy Adam vormen een atypisch duo met een diatonische accordeon en cello. Ze flirten met kamermuziek zonder de expressieve kant te vergeten. Subtiel, verrassend, stiltes en geruis, en de aparte maar elegante ritmes kruisen elkaar.
VRIJDAG, ST. AEGTENKAPEL, 20:30u

AKUA NARU (USA)

Akua Naru stopt haar ervaringen in een achterbuurt in New Haven (in de Amerikaanse staat Connecticut), waar segregatie aan de orde van de dag was, in al haar geëngageerde nummers. Ze zingt zonder haar hoofd te verliezen uit haar hart en verbindt op overtuigende wijze hip hop met soul, blues en jazz. Elk optreden is voor haar een statement. De bezieling spat er vanaf.
VRIJDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 23:00u

THE QUARTET

Een nieuwe band bestaande uit vier internationaal gelouterde en bekende jazzmusici. Drummer Han Bennink, vooral bekend van zijn abstracte improvisatiemuziek, speelt met saxofonist Benjamin Herman, pianist Peter Beets en contrabassist Ruud Jacobs. Deze grote heren van de Nederlandse jazz speelden nooit eerder in deze combinatie.
VRIJDAG, GROENMARKT, 23:15u

performers
Sena

INTERNATIONAL JAZZ LAUREATE FESTIVAL

Jong talent en ervaren professionals verbinden is onderdeel van Rabobank Amersfoort Jazz. Op het 'Sena International Jazz Laureate Festival' wordt talentvolle competitiefinalisten uit 14 landen de gelegenheid geboden zich te presenteren aan meer dan 30 programmeurs van internationale jazz- en wereldmuziekfestivals. Onder de laureaten ook de finalisten van de Dutch Jazz Competition en het Prinses Christina Concours (PCC). Kom kijken en vooral luisteren naar dit aanstormend talent in wereldjazz.

PREMIERE AVOND LAUREATEN FESTIVAL

VRIJDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 20:15 - 21:15u

ZOE MODIGA / BOKANI DYER / LINDA SIKHKHANE (South Africa)

Zangeres en songwriter Zoë Modiga, pianist Dyer en saxofonist Sukhkhane zijn enkele revelaties van de booming jazz in Zuid-Afrika. De drie winnaars van de SAMRO Overseas Scholarships Competition, presenteren zich in een unieke samenstelling met een Nederlandse ritmesectie.

VRIJDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 21:45 - 22:45u

SUBTEXT (Israel)

Twee aanstormende talenten in de internationale jazzscene. Eerste prijs Israeli Jazz Compettion en een 'full scholarship' voor Berklee, Boston. Tevens finalisten van het Montreux International Guitar Competition. Tom Oren, piano en Yoav Eshed, gitaar.

VRIJDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 23:15 - 00:15u

VUMA LEVIN QUINTET (South Africa)

Winnaar Dutch Jazz Competition. Gitarist Vuma Ian Levin brengt een muzikaal portret van het hedendaagse Zuid-Afrika. Vrolijke en soms melancholische klanken van Zuid-Afrikaanse Nguni-Sotho, gelardeerd met digitale samples.

PRINSES CHRISTINA JAZZCONCOURS

PRINSES CHRISTINA CONCOURS PRESENTS

ZATERDAG, OBSERVANT, 16:30 - 19:15u

SCHUTTER IDEMO QUINTET (Netherlands)

Het Idemo Quintet bestaat met Gijs Idema op gitaar. Gijs doet dit jaar examen aan het Conservatorium Amsterdam. Hij won met zijn trio in 2014 het PCC en in 2016 de Leidse Jazz Prijs.

DOELEN FUENSANTA MENDEZ QUINTET (Mexico)

De geboren Mexicaanse vocaliste Fuensanta Mendez koestert een grote liefde voor poëzie en brengt met haar kwintet een pallet van kleurrijke harmonieën en constante improvisatie.

-SCHUTTER ANTISIA MACHNEVA QUARTET (Russia)

Het Antisia Machneva Quartet bestaat uit studenten van het Prins Claus Conservatorium Groningen. Met Antisia Machneva op piano, Mindaugas Apulskis op tenorsaxofoon, Andrea Caruso bas en Roberto Pistolesi drums.

DOELEN TEIS SEMEY GROUP (Denmark)

Teis Semey is een Deense gitarist die momenteel jazz studeert aan het Conservatorium Amsterdam. In 2014 won hij de 1ste prijs in het PCC categorie 3 (12 t/m 21 jaar) en won de 2de prijs en de persprijs van de Leiden Boonekamp Jazz Award 2015.

INTERNATIONAL LAUREATES

ZATERDAG, OBSERVANT - SCHUTTER, 19:30 - 20:30u

ASIANSCHOLARS (South Korea)

De muziek van AsianScholars van bandleider Yechan Kim is beïnvloed door traditionele Koreaanse muziek. Yechan Kim, piano; Hongie Kim, drums; Inyoung Kim, bas en Ji-chul Ryu, gitaar.

ZATERDAG, OBSERVANT - DOELEN, 20:45 - 21:45u

PJ5 (France)

Paul Jarret is een jonge Franse gitarist en componist van jazz en geïmproviseerde muziek. Met zijn band PJ5 maakt hij een nieuw soort lyrische en moderne jazz, vermengd met rock en pop.

ZATERDAG, OBSERVANT = SCHUTTER, 22:00 - 23:00u

FLORIAN FAVRE TRIO (Switzerland)

De klassiek geschoolde pianist Florian Favre komt met drummer Arthur Hnatek en contrabassist Manu Hagmann naar Amersfoort en brengt jazz, met invloeden van rock, klassiek én hedendaagse muziek. Winnaar B-Jazz 2016.

YOUNG VIPs

ZATERDAG, MANNENZAAL, 22:45 - 23:45u

OKABE FAMILY (Japan)

Altsaxofonist Genzo Okabe maakt hedendaagse muziek gebaseerd op de vroege jazz uit New Orleans. Op piano schittert Miguel Rodriguez, de Young VIP van 2014!

ZATERDAG, MANNENZAAL, 20:15u

XAVI TORRES TRIO (Spain)

Winnaar Sena Dutch Jazz Competition 2016. "Lyrisch, technisch en ritmisch.... één adem van energie en samenspel". Xavi Torres (piano), Vic Moliner (bas) en Joan Terol (drums).

INTERNATIONAL LAUREATES

ZONDAG, OBSERVANT – DOELEN, 13:00 - 14:00u

SISTERS OF INVENTION (Sweden)

Winnaar Euroradio Jazz Competition. Kleurrijk, poëtisch en breekbaar. Karolina Almgren: sax, fluit, bas, stem. Malin Almgren: slagwerk, piano, stem.

ZONDAG, OBSERVANT – SCHUTTER, 14:15 - 15:15u

MIHAEL HRUSTELJ TRIO (Slovenia)

Hrustelj's composities zijn beïnvloed door Mozart, Charlie Parker, Sting, Balkan melodieën, Indiase klassieke muziek en meer.

ZONDAG, OBSERVANT – DOELEN, 15:30 - 16:30u

LRK TRIO (Russia)

Hedendaagse jazz met muzikale schetsen uit het Franse impressionisme en de Russische klassieken.

ZONDAG, OBSERVANT – SCHUTTER, 16:45 - 17:45u

TOMMY MOUSTACHE (Netherlands)

Schizofrene trip met jazz, funk en rock- ingrediënten. Meedogenloze ritmewisselingen en onwaarschijnlijke genre-uitstapjes.

ZONDAG, GROENMARKT, 13:15 - 14:15u

DOMINIC J. MARSHALL (UK)

Eigenwijze, groovy en actuele jazz van pianist Dominic J. Marshall met zijn trio.

ZONDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 17:15 - 18:30u

DAAHOUD SALIM QUINTET (Spain)

De virtuoze pianist Daahoud Salim mengt klassiek en jazz. Winnaar van de B-Jazz competitie en van GETXO.

jazznl

In collaboration with: AJC / Jazz Migration | B-Jazz | Dutch Jazz Competition | EBU | Euroradio Jazz Competition | GETXO | Grachtenfestival | Israel Showcase for Jazz and Worldwide Music | Tel Aviv Jazz Festival | Ambassade Israel | Prinses Christina Concours | SAMRO Foundation | SGAE | Sori Festival | Usadba Jazz Festival | Young VIP

ZATERDAG UITGELICHT

Rabobank AMERSFOORT JAZZ
8 - 11 JUNI 2017

PRINSES CHRISTINA CONCOURS PRESENTEERT WINNAARS PCC 2016

TADJIRO VELZEL QUARTET | RAQUEL KURPERSHOEK
IAN CLEAVER | FUENSANTA MENDEZ QUINTET
JUNIOR JAZZ UNLIMITED BIG BAND O.L.V. PETER GUIDI
BIGBAND DE PUBI'S O.L.V. GUUS TANGELDER
ZATERDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 13:00 - 16:00u

MARUTYRI

In 2015 speelde Marutyri op het North Sea Jazz Festival en won de prestigieuze NPO Radio 6 Soul & Jazz Award voor Beste Talent 2015. Deze Rotterdamse fusionband onder leiding van bandleider en bassist Rik van der Ouw staat bekend om de diepe en stevige grooves, intense harmonieën, verhalende solo's en goed gearrangeerde stukken.
ZATERDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 16:30u

NTJAM ROSIE

Ntjam Rosie won na haar studie aan Codarts Rotterdam (cum laude) de Music Matters Award en werd Muziekambassadeur van Rotterdam. Op haar laatste album The One neemt gospelmuziek een prominente plaats in.
ZATERDAG, HOF, 19:30u

SPANISH NIGHT
THEATER DE LIEVE VROUW

AMERSFOORT FOCUS ON SPAIN

Rabobank Amersfoort Jazz richt elk jaar de focus op een ander land. Vorig jaar was dat Zuid-Afrika. In 2017 presenteert het festival diverse toonaangevende en verrassende artiesten uit Spanje. Spaans temperament op het snijvlak van flamenco en jazz tijdens de 'Spanish Night' in theater De Lieve Vrouw.

CAMERATA FLAMENCO PROJECT

Bij het Camerata Flamenco Project vloeien klassieke muziek, jazz en flamenco op wonderbaarlijke wijze samen. Met Pablo Suárez (piano), José Luis López (violoncello) en Ramiro Obedman (fluit en sax).
ZATERDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 19:30u

NONO GARCIA TRIO

Nono Garcia groeide op met de flamenco, maar ontwikkelde al vroeg belangstelling voor andere genres. Spaanse tradities worden vermengd met jazz en geïmproviseerde muziek.
ZATERDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 20:45u

ALEXEY LEON TRIO

Alexey Leon Reyes (Cuba) kreeg zijn muzikale scholing op academisch niveau in Rusland en Spanje. Hij valt op door zijn veelzijdigheid, want hij zingt niet alleen met de sax en dwarsfluit, maar ook met zijn stem.
ZATERDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 22:00u

ADEDEJI AFREEKANISM PROJECT (Nigeria)

Gitarist Adedeji Adetayo groeide op in Lagos, maar studeerde aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Met 'Afreekanism' brengt hij meeslepende, dansbare wereldjazz. Op zaterdag geeft hij ook nog drie solo optredens in Het Seminarie: 14/15/16:00u.
ZATERDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 19:45u

FLORIAN FAVRE TRIO (Switzerland)

De klassiek geschoolde pianist Florian Favre komt met drummer Arthur Hnatek en contrabassist Manu Hagmann naar Rabobank Amersfoort Jazz. Een wonderlijke symbiose van jazz, rock, klassiek én hedendaagse muziek. Winnaar B-Jazz 2016.
ZATERDAG, OBSERVANT - SCHUTTER, 22:00u

MARCO MEZQUIDA SOLO (Spain)

Een van de meest actieve jazzpianisten uit Spanje. In zijn spel worden klassieke muziek, moderne jazz en popmuziek vermengd tot een lyrisch en spannend geheel. Mezquida speelt ook op zondag 16.00 uur in de St. Aegtenkapel.
ZATERDAG, ST. AEGTENKAPEL, 21:30u

STORMVOGEL & LEO JANSSEN

Jazz Vespers... Stormvogel & Leo Janssen (tenorist van het Metropole Orkest) spelen 'Songs from the Great Indo European Songbook'. (electroacoustic impro).
ZATERDAG, LUTHERSE KERK,14/15/16:00u

DELFOS?

Pure jazzrock met een lekker rauw randje: onvoorspelbaar, dynamisch enenergiek. Saxofonist Rolf Delfos, bekend van onder meer The Houdini's en The Jazzinvaders, brengt met zijn nieuwe kwintet een aantal eigen composities, die eerder dit jaar zijn uitgebracht. Met Pascal Vermeer (drums), Udo Pannekeet (basgitaar), Berthil Busstra (toetsen) en Peter Heijnen (gitaar).
ZATERDAG, GROENMARKT, 19:45u

MONDRIAAN & JAZZ

2017 is het Stijljaar. Uiteraard wordt dit ook gevierd tijdens Rabobank Amersfoort Jazz. In het Mondriaanhuis, geboortehuis van de wereldberoemde kunstenaar en jazzliefhebber. De bevlogen Amersfoortse jazz-auteur Jeroen de Valk vertelt en speelt met zijn band.
ZATERDAG, MONDRIAANHUIS, 17:00u en 19:00u

Rabobank
AMERSFOORT
JAZZ
8 - 11 JUNI 2017

ZATERDAG UITGELICHT

SISTERS OF INVENTION (Sweden)

Winnaar Euroradio Jazz Competition. Kleurrijk, poëtisch en breekbaar. Malin en Karolina Almgren zijn multi-instrumentalisten en zij tourden in 2015 al met de Bohuslän Big Band.
ZATERDAG, MANNENZAAL, 21:30u

GARE DU NORD

De geboren Italiaanse vocaliste Dorona Alberti vormt het sensuele middelpunt van het gloedvolle sextet Gare du Nord. Gare du Nord is door heel veel te spelen heel goed geworden, zo goed dat de band inmiddels onder contract staat bij het fameuze Blue Note Records. Deze Nederlandse jazzhitmachine is een regelrechte aanrader!
ZATERDAG, HOF, 21:30u

JAZZ ORCHESTRA OF THE CONCERTGEBOUW FT. MADELINE BELL

'TRIBUTE TO RAY CHARLES'

Het Jazz Orchestra of the Concertgebouw brengt met Madeline Bell een ode aan Ray Charles. De genialiteit van de blinde Amerikaanse rhythm and blues legende behoeft weinig toelichting: wie kent niet klassiekers als Georgia on My Mind, What'd I Say en Hallelujah en I Love Her So. Let The Good Times Roll!? De Amerikaanse zangeres Madeline Bell (die woont in de UK) tourt wereldwijd en graag in Nederland. Zij wordt internationaal gezien als "one of the best voices in the business. Her vocal range can tower to spectacular heights, then swoop to deep emotional intensity, vibrant and expressive in its delivery."
ZATERDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 21:45u

GIOVANCA

Op het podium straalt ze als een sterke persoonlijkheid met een dijk van een stem, waarmee ze moeiteloos hopt van jazz naar soul en van soul naar pop. Ze is een onvervalste publiekstrekker, zeker in Amersfoort dat haar vanaf die allereerste keer, al weer de nodige jaartjes geleden, in de armen sloot. Dat Giovanca meer kan dan prachtig zingen, bewijst ze sinds januari van dit jaar in het wekelijkse tv-programma VPRO Vrije Geluiden.
ZATERDAG, HOF, 23:30u

URIEL HERMAN DUO (Israel)

De klassiek geschoolde jazzpianist Uriel Herman vormt samen met sax- en fluitspeler Uriel Weinberger een bijzonder duo, dat momenteel internationaal furore maakt.
ZATERDAG, GROENMARKT, 13:30 - 14:15u

AMERSFOORT
FOCUS ON ISRAEL 2018

SUBTEXT (Israel)

Aanstormend talent: Tom Oren, piano en Yoav Eshed, gitaar. Het duo won de eerste prijs van de Israeli Jazz Competition en stond in de finale van het Montreux International Guitar Competition.
ZATERDAG, GROENMARKT, 14:30 - 15:15u

LICKS & BRAINS FT. HOUSTON PERSON

Sounds en grooves, daar gaat het om bij Licks &Brains. Een 19 man sterke band die Jazz, Funk, Soul, Dance, Hip-Hop en Latin weet te mengen tot een verfrissende mix van dansbare Nu-Jazz XXL. Vanavond een bijzonder concert met de Amerikaanse saxofoonlegende Houston Person, 'artist in residence' tijdens Rabobank Amersfoort Jazz.
ZATERDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 23:45u

BRUUT!

De bekende vierkoppige Amsterdamse band BRUUT! maakt geen gewone jazz maar 'superjazz', oftewel: muziek met rock en afrobeat invloeden die swingt! Vier virtuoze vrienden die voortdurend gas geven. Maarten Hogenhuis (sax), Folkert Oosterbeek (Hammond), Thomas Rolff (bas) en Felix Schlarmann (drums).
ZATERDAG, GROENMARKT, 23:45u

PLASTIK SOLDIERS

Organische house- en technogrooves, verhalende solo's, pulserende bassen en dansbare jazz. Coen Witteveen (sax en synths), Luc van Ruler (keys en bassynths) en Willem van der Krabben (drums en elektronische percussie).
ZATERDAG, HOF, 20:45u en 22:45u

JEFFREY SPALBURG JAZZ & JOKES

Is jazz ook om te lachen? Jeffrey Spalburg gaat met collega comedians en het Pim Dros trio op zoek naar het antwoord. Deze co-productie met Amersfoort Jazz beleeft tijdens het festival zijn premiere.
ZATERDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 23:30u

CROONERS NIGHT CLUB FT. PAUL VAN KESSEL

Amersfoort Jazz nachtprogramma tot in de kleine uren.
ZATERDAG, OBSERVANT, 23:30 - 03:00u

Rabobank AMERSFOORT JAZZ
8 - 11 JUNI 2017

ZONDAG UITGELICHT

LAVINIA MEIJER & CAREL KRAAYENHOF

Een bijzonder duo-concert van bandoneonist Carel Kraayenhof en harpiste Lavinia Meijer. Luister naar tango's, milonga's en andere prachtige Argentijnse, Spaanse en Italiaanse composities. Kraayenhof en Meijer worden gerekend tot de absolute top op hun instrument. Een niet te missen concert! Tickets (à € 10,-) via de kassa van theater De Lieve Vrouw.
• www.lievevrouw.nl
ZATERDAG, ST. AEGTENKAPEL, 11:30u

BACH, POETRY & JAZZ / CHOPIN MEETS THE BLUES

De internationale vocaliste Dasha Skorokhodova (Oekraïne) arrangeerde werk van Bach naar jazz. Een gewaagd experiment, maar tot nu toe uiterst succesvol, onder andere op het Holland Festival in Amsterdam. Met Dasha Skorokhodova, vocals en het trio van pianist Peter Beets. Tevens kunnen we luisteren naar Peter Beets die delen uit het internationaal bejubelde klassieke cross-over programma 'Chopin meets the Blues' ten gehore brengt. Tickets via de kassa van theater De Lieve Vrouw. • www.lievevrouw.nl
ZONDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 11:30u en 13:00u

MATTEO MIJDERWIJK

De klassiek en licht geschoolde pianist Matteo Mijderwijk breekt door met een verfijnde stijl, waarin pop, jazz, klassiek en minimal music samengaan. Na het New Arrivals talentontwikkelingstraject (Paradox, Tilburg), en televisie-optredens presenteert hij in mei zijn solo-album 'To Move' op het bekende label Excelsior.
ZONDAG, MANNENZAAL, 12:45u

HERMINE DEURLOO & KAREL BOEHLEE 'A TRIBUTE TO TOOTS THIELEMANS'

Een ode door Hermine Deurloo aan de grootmeester van de jazzharmonica, Jean 'Toots' Thielemans. Samen met toppianist Karel Boehlee, die jarenlang met de grote Belg optrad, vertolkt Hermine deze middag vooral het latin repertoire van Toots. Met zangeres Lilian Vieira (Zuco 103) en Bruno Viricimo (bas) uit Brazilië en Enrique Firpi (drums) uit Uruguay.
ZONDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 14:30u

TINEKE POSTMA & REINIER BAAS

De internationaal gelauwerde saxofoniste Tineke Postma (Buma Boy Edgar prijs 2016) treedt op met de bijzondere gitarist Reinier Baas (Edison Jazz 2013), maar ook met haar eigen groep, met onder meer pianist Marc van Roon.
ZONDAG, MANNENZAAL, 14:00u

PJ5 - PAUL JARRET (France)

Paul Jarret is een jonge Frans-Zweedse gitarist en componist van jazz, jazzrock en geïmproviseerde muziek, zoals vooral in Parijs aan de hand lijkt. Zijn band PJ5 is zijn belangrijkste project, waarmee hij tourt in Frankrijk en Europa. Lyrische, moderne jazz, vermengd met rock, pop en radicale impro. Jarret won in 2012 Jazz à La Défense.
ZONDAG, GROENMARKT, 14:45u

THIJS BORSTEN 'UITGEDAAGD'

'The International Guitar Challenge: duets, impro and a battle'. Pianist Thijs Borsten (bekend van 'De Uitdaging') ontvangt tijdens Rabobank Amersfoort Jazz vier gitaristen uit het scala van internationale artiesten. Een uitdagende, avontuurlijke kruisbestuiving in semi-akoestische setting, met Adedeji Adetayo (Nigeria), Nono Garcia (Spain), Paul Jarret (France) en Vuma Levin (South Africa).
ZONDAG, THEATER DE LIEVE VROUW, 16:00u

FOCUS ON SPAIN

ZONDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 13:30u

DAAHOUD SALIM QUINTET (Spain)

De Spaanse Daahoud Salim maakt furore als wonderpianist. Hij studeerde onder meer in Nederland (Amsterdam) en won diverse prijzen, waaronder B-Jazz en GETXO. Invloeden van Bartok gaan hand in hand met die van de jazzgroten. Met Bruno Calvo (trompet), Pablo Martinez (trombone), Hendrik Muller (bas) en Sun Mi Hong (drums).
ZONDAG, LIEVE VROUWEKERKHOF, 17:15u

Rabobank AMERSFOORT JAZZ 8 - 11 JUNI 2017
mogelijk gemaakt met ondersteuning van

Amersfoort · provincie :: Utrecht · performers Sena · FONDS PODIUM KUNSTEN PERFORMING ARTS FUND NL

Kijk voor het complete programma op • www.amersfoortjazz.nl
Festivalprogrammering: Alexander Beets en Matti Austen

COLOFON Teksten: Joop Hengeveld, Robin Bruinsma e.a. | Vormgeving: STAB
Fotografie: Gene Martin, Daniel Ziegert, Roberta Cristini, Nico Brons, Merlijn Doomernik, René Dissel, Lieve Boussauw, Jurjen Donkers, Cees Wouda, Yohan Jacquier, Peter van Breukelen, Miriam Rijhiner, Herre Vermeer, STAB, overige artiesten en artist managements.

Rabobank · auren · VBC Notarissen · Marree Dijxhoorn Advocaten · kfHein,fonds · jazznl · Flint · De Observant · Theater Film Cafe De Lieve Vrouw

Concert & Festival Tips

Elk nummer tipt Kris Keijser bijzondere concerten en festivals.

The Fabulous Thunderbirds

Holland International Blues festival

Blues leeft! Voor de tweede editie heeft het Holland International Blues Festival geweldige namen: Walter 'Wolfman' Washington, Kenny Wayne Shepherd, James Hunter, The Fabulous Thunderbirds en de nieuwe band van Black Crowes-gitarist Rich Robinson, The Magpie Salute. Verder nog Gov't Mule en legende Buddy Guy. Welke reden heb je, als bluesliefhebber, om niet te gaan? Info: hollandinternationalbluesfestival.com

9 en 10 juni - Grolloo

Amsterdam Roots Festival!

Op verschillende locaties in de stad vindt het Amsterdam Roots Festival plaats. Met een gevarieerd programma van explosieve afro-funk, wervelende salsa en dansbare retro-pop tot Zuid-Amerikaanse folk, traditionele Malinese blues en hedendaagse Arabische jazz. Geprogrammeerd staan onder anderen T.P. Orchestre Poly Rythmo de Cotonou, La Mambanegra, Pascuala Ilabaca y Fauna, Alsarah & The Nubatones, Nahawa Doumbia, Bachar Mar-Khalifé. Info: amsterdamroots.nl

19 tot en met 25 juni - diverse locaties, Amsterdam

Alsarah & The Nubatones

Foto: **Carlos Ramirez**

Ajuma Summer Festival

Ajuma Summer Festival is een mix van livemuziek, Asian food, cocktails en beach experience. Het festival wordt gehouden op het strand van Zandvoort. Stap uit de dagelijkse routine en geniet van dj's en soulvolle livemuziek met onder meer Giovanca, Lilith Merlot, Liz Aku en Ivar. Je kunt ook meedoen aan de early yogasessie, een Stand Up Paddling-workshop of genieten van een massage. Meer info: ajuma.nl

29 juli - Strandpaviljoen Ajuma, Zandvoort

WIN:
5 x 2 tickets voor Ajuma Summer Festival. Hoe? Ga naar de website bcm.nl/jazzism-winactie, vul alle velden en de code JA317ASF17 in. De actie loopt tot 15 juni. *De winnaars ontvangen na die datum bericht.*

Liz Aku

Foto: **Alexander Popelier**

Jack Broadbent

De vierde editie van dit bijzondere jazzfestival in de oude binnenstad van Amsterdam heeft de gitaar als centraal thema gekozen. Gitaristen als Jan Akkerman, Jack Broadbent (UK), Chris Beckers, Anton Goudsmit en Jerôme Hol geven acte de présence. Daarnaast zijn er optredens van Bruut!, De Deeldeliers, Hans Dulfer en vele anderen. Meer info: redlightjazz.com

2, 3 en 4 juni - Amsterdam

Take Off Music Event

Voorheen het Meer Jazz Festival in Hoofddorp heeft een nieuwe naam: het Take Off Music Event. Vier dagen livemuziek op acht podia met ZO! Gospel Choir & Berget Lewis, Tim Welvaars Trio met zijn *Tribute To Toots Thielemans*, Mathilde Santing *sings Joni Mitchell*, Moonglow, Steve King Big Band, Big Band of The Karol Lipinski Academy of Music en nog veel meer.
Info: meerjazz.nl/takeoff

8 tot en met 11 juni - diverse locaties, Hoofddorp

Berget Lewis

Foto: **Maurice Giltjes**

Carmen Souza

On The Roof

Op vrijdagen verspreid over drie zomermaanden, vindt een reeks concerten plaats op het dak van bedrijfspand OpZeezand in Amsterdam. De industriële sfeer, het weidse uitzicht over het IJ, de exclusiviteit van een maximaal aantal bezoekers per concert, maar vooral de optredende artiesten maken hier een concert een bijzondere ervaring. Deze zomer onder meer met Carmen Souza en Márcio Faraco.
Voor namen en data ga naar on-the-roof.com

ZeelandJazz

Festival ZeelandJazz wordt in zowel Terneuzen als in Middelburg gehouden. In Terneuzen is Porgy en Bess het hoofdpodium voor de concerten. Daar zijn onder anderen te zien Het ZeelandJazz Festival Orkest o.l.v. Arno Krijger, Montis/Goudsmit/Directie en Lew Tabackin Trio. Middelburg heeft een aantal podia met optredens van onder meer Eric Vloeimans met Oliver's Cinema, BRUUT!, Lucy Woodward en Broken Brass Ensemble. Meer info: zeelandjazz.nl

9 tot en met 18 juni - Terneuzen en Middelburg

Lucy Woodward

CrossCurrents Festival

CrossCurrents is een nieuw festival uit de koker van Jazz Maasticht. Het Sphinx-kwartier in Maastricht wordt gevuld met out-of-the-box-jazz in een combinatie van muziek, wetenschap, kunst en film. In de line-up onder meer Jacob Collier, Jungle by Night, Neil Cowley Trio, STUFF, BRUUT!, Buscemi en Lucy Echo. Meer info: crosscurrents.nl

13 mei - Maastricht

Afrika Hertme festival

Het Afrika festival vindt plaats in het openluchttheater van het Twentse kerkdorp Hertme, tussen Almelo en Hengelo. Naast muziek is er een Afrikaanse markt met het beste wat het Afrikaanse continent te bieden heeft op het gebied van cultuur, eten en drinken. Ook dit jaar weer met grote namen zoals: Oumou Sangaré, Trio Da Kali, Jupiter & Okwess, Rokia Traoré, Dele Sosimi Afrobeat Orchestra, Eyo'nlé Brass Band, Terakaft, Ali Farka Touré Band. Info: afrikafestivalhertme.nl

1 en 2 juli - Openluchttheater, Hertme

Rokia Traoré

Rewind:
Transition Festival

Tom Beetz bezoekt de beste Jazzfestivals in Nederland en zet zijn impressies voor ons op de gevoelige plaat.

Altijd goed voor een top-optreden. Trompettist Christian Scott maakte er met saxofonist Logan Richardson een funky optreden van.

De grote verrassing Guillaume Perret. Uit zijn sax spoot licht. Achter hem een opstelling met licht- en muziekproducerende saxen. Niet onbelangrijk: hij maakte speelse en opwindende muziek.

Transition Festival in het Utrechtse TivoliVredenburg is het kleine broertje van het North Sea Jazz, maar dat betekent niet dat het NSJ-*light* is. Het is wel een concentraat van het beste dat de jazz, funk en impro op dit moment te bieden heeft.
Meer dan dertig concerten in zeven zalen, bijna alles het beste in zijn soort, leiden tot keuzestress. Nieuw was zangeres Somi, Amerikaanse met Afrikaanse ouders. Haar reputatie was vooruitgesneld, maar ze bleek een zangeres die weinig jazzgevoel tot haar gewichtige zang toeliet. De tegenstelling met de andere nieuwe zangeres Ala.Ni kon niet groter. Geen chique opleiding, maar met weinig middelen een zinderend jazzgevoel tentoonspreidend. Van de bijna legendarische Ethiopische vibrafonist Mulatu Astatke werd verwacht dat hij de Ethiopische ritmen tot leven zou brengen. Zijn achtmansband speelde supergoede jazz, maar de ritmen leken toch meer hun basis in New York te hebben. De Britse groep GoGoPenguin experimenteerde door live de soundtrack te spelen bij de cultdocumentaire *Koyaanisqatsi*. Het verschil met dat andere aan de weg timmerende trio Phronesis was minder groot dan gedacht. Bij GoGoPenguin speelt de piano de dominante rol, bij Phronesis de drums van Anton Eger, maar beide maken spannende muziek.
De Nederlandse groepen kwamen sterk uit de hoek met kamikaze-jazz van de Japanse groep van saxofonist Joris Posthumus, bij pianist Rembrandt Frerichs en saxofonist Ties Mellema met een prachtige combinatie van Bach en jazz, en met keiharde jazzfunk van Koffie. Iets traditioneler waren Steve Coleman, van begin tot einde ijzersterk met zijn energieke spel, en Branford Marsalis die nummers bracht van zijn nieuwe plaat met als *special guest* zanger Kurt Elling. José James begon in een stampvolle zaal, maar wist die te evacueren toen hij zijn honigzoete zang inruilde voor rap en een oeverloos lange drumsolo. Daar was het publiek duidelijk niet voor gekomen. Gelukkig maakte saxofonist Shabaka Hutchings alles meer dan goed met een opzwepende finale waarin Zuid-Afrikaanse ritmen het succes van deze strak uitverkochte tweede editie onderstreepte. J

Legendarische vibrafonist-percussionist Mulatu Astatke. Ouderwetse hardbop met mooie arrangementen zonder veel Ethiopische ritmen.

Voor zijn honingzoete zang was men in groten getale naar José James gekomen. Toen hij ging rappen liep de zaal snel leeg.

Een van de mooiste concerten was van het trio Phronesis. De energieke drummer Anton Eger ging er vol in.

Ingetogen en bezonken zang van Ala.Ni met een diep jazzgevoel.

Kurt Elling zong standards, Branford Marsalis speelde saxofoon.

De Elac EA101EQ-G: ja, zo eenvoudig kan het ook.

Ad Bijleveld houdt ons op de hoogte van de nieuwste audio-ontwikkelingen.

Elac versterker EA101EQ-G

Pienter met power

Vermogen is er in voldoende mate voorhanden, maar belangrijker is de vraag: hoe ga je daarmee om? Welnu, deze nieuwe versterker van Elac is bijzonder pienter met power.

De versterker gaat vergezeld van een handige afstandsbediening die we, dankzij de fraaie app, nauwelijks hebben gebruikt.

Zo herbergt het slechts 21 cm brede kastje zowel digitale als analoge versterkers. En noem het maar eens niet pienter als optimaal gebruik wordt gemaakt van het beste uit beide werelden. De digitale versterker pompt als het ware met kracht steeds de op dat moment vereiste hoeveelheid stroom in de richting van de beide eindversterkers. Niet meer, maar ook niet minder.

Unieke app

Die analoge versterkers, goed voor zo'n 2x 40 W, stellen zich volledig in dienst van de muziek en dat lukt opmerkelijk goed. Met dank aan de digitale versterker worden ze doorlopend voorzien van niet meer stroom dan strikt noodzakelijk en dus ook zonder dat de eindtrappen overmatig warm worden. En ja, eerlijk is eerlijk, het is ook nog eens een relatief goedkope oplossing zonder dure voedingscomponenten, zoals grote condensatoren en een loodzware transformator. Het is eveneens heel clever om het beschikbare vermogen aan te wenden voor de weergave van juist die frequenties waarmee de luidsprekers wat meer moeite hebben en minder energie te steken in klanken die als vanzelfsprekend de kamer in worden geslingerd.
Maar ja, hoe kom je er achter wat het karakter is van de aangesloten luidsprekers? Elac heeft daar, opnieuw heel slim, het volgende op gevonden: de Duitse fabrikant ontwikkelde, speciaal voor deze versterker, een volstrekt unieke app (voor iOS en Android), waarmee niet alleen de bediening ter hand kan worden genomen. Nee, het stukje software is, met behulp van de microfoon in de tablet of smartphone, in staat om vast te stellen waar de sterke en zwakke punten liggen van de gebruikte luidsprekers. Sterker nog, via een eenvoudige procedure wordt zelfs de akoestiek van de ruimte meegenomen in de optimalisatie zoals die uiteindelijk door de versterker wordt doorgevoerd. Een voortreffelijk idee. Maar werkt het ook?

Verhip het werkt

Om de prestaties van de versterker goed te kunnen beoordelen, worden er in onze luisterruimte - een kamer zonder akoestische problemen - twee uitstekende referentieluidsprekers ingezet. Dat spreekt voor zich. Als we bovendien met behulp van de computer en via de USB-B

Omdat er achterop geen plaats is voor grote draaiklemmen worden er ten behoeve van de luidsprekerkabels handige banaalstekers meegeleverd.

interface hoogwaardige hd-muziekbestanden aanbieden, dan blijkt al snel dat deze nieuwe Elac, zeker in relatie tot de prijs, uitstekend presteert.
Onder deze omstandigheden zette de optimalisatie met behulp van de app geen zoden aan de dijk. In een akoestisch minder prettige ruimte hebben we daarom een 2.1 systeem van twee kleine luidsprekers en een actieve subwoofer aangesloten op de EA101EQ-G. Geen klankbeeld om de vingers bij af te likken en dus gingen we met de app aan de slag. Eerst houden we de smartphone in de buurt van een luidspreker en starten we de testcyclus. Die procedure wordt herhaald op de luisterpositie. Vervolgens slaat de versterker de resultaten op, waarna de ingebouwde dsp de weergave succesvol aanpast. Niet alleen de zwakke punten van de luidsprekers verdwijnen voor een belangrijk deel, ook de overgang tussen de luidsprekers en de subwoofer kent niet langer de problemen die eerder wel duidelijk hoorbaar waren.

Dankzij de aparte uitgang voor een subwoofer kan de versterker uitstekend overweg met zo'n 2.1-systeem. Daarom heeft Elac ook maar een Dolby Digital decoder ingebouwd. Wordt de versterker verbonden met bijvoorbeeld de digitale audio-uitgang van de tv, dan komt de EA101EQ-G ook nog eens goed uit de verf als dynamisch hart van een goed klinkende homecinemaset.

Conclusie

De EA101EQ-G van Elac is een bijzonder pientere stereoversterker met ingebouwde digitaal/analoog-omzetter. Pienter vanwege de samenwerking tussen de digitale en analoge versterkers. Pienter omdat handig gebruik wordt gemaakt van een smartphone of tablet, inclusief de daarin toegepaste microfoon. Daarmee wordt de EA101EQ-G eveneens het middelpunt van een goed klinkende thuisbioscoop en omdat het ook nog eens een heel fijne hoofdtelefoonversterker is. En dat allemaal voor krap 700 euro. JJ

ELAC EA101EQ-G

uitgangsvermogen:	2x 40 W (8 Ohm)
ingangen:	2x line (cinch), 4x digitaal (2x optisch, elektrisch, USB-B), Bluetooth (aptX)
uitgangen:	2x luidspreker (draaiklemmen), subwoofer (cinch), hoofdtelefoon (jack voorzijde)
afmetingen (bxhxd):	214x60x315 mm
gewicht:	2,2 kg
prijs:	€ 699,-

info: www.servi-q.nl

Het oog wil wat, het oor ook

Wat ik met enige regelmaat merk, is dat veel mensen luidsprekers nog steeds foeilelijk vinden. Per definitie. Dat kan natuurlijk, smaken verschillen immers, maar ik ben ervan overtuigd dat als een klant het juiste product krijgt voorgeschoteld, een 'geluidsweergever' juist een aanwinst voor zijn of haar interieur is. Dat heeft niet alleen met het apparaat te maken, maar uiteraard ook met de gewenste en juiste plaatsing daarvan.
Eind jaren negentig, begin jaren nul was de algehele tendens bij binnenhuisarchitecten dat particulieren niks wilden zien: geen apparatuur, geen kabels, niets. Luidsprekers kregen zodoende het formaat van melkpakjes. Ik ga de naam van de fabrikant die daarmee begon niet noemen, maar alras volgden de andere toonaangevende audiomerken. Begrijp me niet verkeerd, ook de 'traditionele' formaten waren nog steeds verkrijgbaar, te weten satelliet, boekenplank en vloerstaander, maar het gros van de consumenten stopte kleine speakertjes weg in de hoeken.
Dat zit zo: vroeger, in de jaren tachtig en negentig, waren vloerstaanders volgens velen maar 'lelijke gedrochten': breed, matig afgewerkt. Tegenwoordig zijn die echter veel mooier vormgegeven en aanzienlijk smaller, omdat de woofers een diepere uitslag kunnen maken of in een rijtje geplaatst kunnen worden.
Wij willen niet direct een speaker verkopen waarvan we unaniem zeggen: dat is de beste, met afstand. Hetgeen we verkopen, is sowieso technisch goed en klinkt dik in orde, maar we kijken naar het interieur van de klant en geven dán pas advies op maat. Want, zoals gezegd, smaken verschillen. Oren en ogen ook.
Soms wil een klant een inbouwluidspreker, soms een geluidsweergever van een wat onbekender merk, soms een grote vloerstaander. Kortom: wij denken mee. Ik zeg altijd maar zo: wij verkopen geen dozen, maar oplossingen.

Robert Remkes

Mantels must haves

Er zijn van die platen die je nu eenmaal moet hebben. Bassist, musicoloog, presentator en jazzspecialist Hans Mantel maakt een keuze uit een enorme stapel must have jazzschijven. Hij bespreekt de muziek en zoekt naar het verhaal achter de opnames.

Deel #38

Foto: **Joke Schot**

Dizzy Gillespie, Sonny Rollins, Sonny Stitt
Sonny Side Up
Nola Recording Studios, New York City
19 december, 1957
Verve 521 426-2

Toen trompettist Dizzy Gillespie in 1953 een samenwerking met producer en concertorganisator Norman Granz aanging, was dat voor hem op verschillende manieren een belangrijke beslissing. Ten eerste kreeg Norman Granz het voor elkaar om met grote groepen van de allergrootste namen, de Jazz At The Philharmonic-formule, over de wereld te reizen en overal voor uitverkochte zalen te spelen. Dat verdiende goed geld, deed veel voor de naamsbekendheid van de deelnemende musici over de hele wereld en hielp de platenverkoop. Granz zorgde ervoor dat de musici goed werden verzorgd. Racisme uit de hoek van bijvoorbeeld politie, hotel- en zaaleigenaren werd door hem absoluut niet getolereerd en er werd ook niet voor gesegregeerd publiek gespeeld. Dat was een unicum in die jaren.
Er heerste binnen de Granz-organisatie een liberaal opnamebeleid, waarbij het idee van de jamsessie nooit ver weg was en er snel platen gemaakt konden worden met een vlot bij elkaar gezette band van grote namen. Dizzy had voor *Sonny Side Up* min of meer de vrije hand. Het samenstellen van een goede groep voor een *blowing session* kon je aan hem wel overlaten. Door zijn ervaring als bandleider van verschillende bigbands en grote en kleine ensembles, was deze sessie een kolfje naar Dizzy's hand. Zijn persoonlijkheid en natuurlijk overwicht, alsmede zijn ongelooflijke staat van dienst als trompetfenomeen en drijvende kracht achter de vernieuwingen van de bebop, maakten Dizzy buitengewoon geschikt voor dit project. Sonny Stitt maakte in de JATP-organisatie vast deel uit van de kleine groepen waarmee Dizzy optrad voor Granz. Een logische keuze, omdat de voortreffelijk spelende Stitt precies wist hoe hij naast Dizzy in het bebopidioom moest functioneren. Stitt, die van huis uit eigenlijk altist was, speelde altijd feilloos op hetzelfde zeer hoge niveau. Hij had een buitengewoon scherp muzikaal gehoor, een fabelachtige techniek en een enorme plooibaarheid voor verschillende muzikale situaties. Stitt deed dat overigens allemaal met dezelfde souplesse op zowel de alt-, als de tenor- en baritonsaxofoon. Op *Sonny Side Up* speelt Stitt uitsluitend tenorsaxofoon, omdat Dizzy hem wilde horen met tenorsaxofonist Sonny Rollins, die weliswaar niet tot de JATP-stal behoorde, maar die door zijn open instelling en muzikale wendbaarheid stilistisch wonderwel paste bij wat Dizzy in gedachte had. Stitt en Rollins hebben veel overeenkomsten als het om de late bebop gaat, maar helemaal congruent zijn hun stijlen niet. Dat is natuurlijk interessant en was voor Dizzy een overweging om de twee heren op deze manier bij elkaar te zetten en het contrast uit te buiten.
Rollins, die kort voor deze opname *Saxophone Colossus* had opgenomen en spoedig daarna voor *The Freedom Suite* de studio in zou gaan, was op *Sonny Side Up* nog maar 27 jaar. Stitt was vijf jaar ouder en Dizzy was net veertig geworden. Ondanks zijn jonge leeftijd had Rollins zijn bebopsporen al verdiend in het Clifford Brown/Max Roach kwintet van een paar jaar daarvoor. Met het gegeven dat Stitt een onverslaanbare bebopheld was en Rollins weliswaar meer dan zijn mannetje daarin stond, maar toch ook een breder soort muzikaal palet ontwikkelde, dat zijn vruchtbare brein alle kanten op kon laten springen, kwamen de laatste puzzelstukjes van de productie aan de beurt.
De keuze voor Ray Bryant was snel gemaakt en dat was een gouden greep. Bryant is wat in het vak een '*two-handed piano player*' heet: een pianist die het hele instrument goed gebruikt en zijn linkerhand inzet voor meer dan alleen het neerleggen van een akkoord en met beide handen zorgt voor ritmische afwisseling, beweging in de middenstemmen en nadrukkelijk functionele basnoten. Een doorgewinterde en uiterst smaakvolle solist en begeleider, die in dit soort situaties wat meer vlees op de botten heeft dan veel andere beboppianisten uit die dagen. De keuze voor Bryants broer Tommy op bas was overigens ook een logische, omdat de beide broers in die periode vaker met Gillespie werkten en twee dagen daarvoor al met een octet onder leiding van Dizzy voor Verve de lp *The Greatest Trumpet Of Them All* hadden opgenomen. Daarop speelde drummer Charlie Persip mee, die ook op *Sonny Side Up* op de drumkruk zit.
Persip was een oudgediende bij Dizzy en zat ten tijde van deze plaat aan het eind van de periode van de vijf jaar die hij in Dizzy's bigband en verscheidene van diens kleine groepen gespeeld had.
Met een uitstekende ritmesectie op z'n plaats was het samenstellen van het repertoire snel bekeken. Geen moeilijke arrangementen, maar gewoon twee standards, een blues en wat *rhythm changes* om over te improviseren, zoals dat bij een *blowing session* hoort.
Maar Dizzy zou Dizzy niet zijn als er niet toch hier en daar wat listige ingrediënten en leuke dingen op de vier stukken van deze opname bij zaten. "Er moet altijd een beetje *Gillespiana* in zitten", zei Dizzy altijd over platen maken.
Dat vinden we dan ook terug in Gillespies fameuze arrangement van *On The Sunny Side Of The Street*, dat wellicht mede is uitgekozen vanwege de klankrelatie met de voornamen van de twee saxofonisten. Het wordt gespeeld in een fraai medium tempo, met een geweldige bebopvocal door Dizzy aan het eind. Stitt schreef *The Eternal Triangle*, een stuk gebaseerd op *rhythm changes*, maar met een harmonisch beweeglijk tussenstuk. Het is een weldaad om te horen hoe Rollins en Stitt elkaar hier achter de broek zitten, terwijl Dizzy en Ray Bryant hem er eveneens van langs geven.
De blues *After Hours* is een classic uit 1940 van Avery Parrish, die hier in het originele 12/8 tempo wordt gespeeld. Blues goed spelen is al geen sinecure, maar héél langzaam blues spelen, is een van de moeilijkere dingen om écht goed te doen. Op veel Verve-platen met *blowing sessions* uit deze periode, en zeker als Gillespie er iets mee te maken heeft, staat altijd wel een stuk in een *breakneck* tempo. Op deze plaat is dat de standard *I Know That You Know*, die Stitt in die jaren op zijn repertoire had en al vaak had opgenomen. Het is ronduit spectaculair om Rollins een geweldig *stop chorus* te horen spelen, de duizelingwekkende Dizzy te horen doen wat alleen Dizzy kan en Stitt een lesje *textbook bebop* op het hoogste niveau te horen weggeven.
Sonny Side Up is de optelsom van alles wat een sublieme jazzplaat moet zijn en typisch zo'n album dat je móet hebben.

Hans Mantel
info@hansmantel.com

JAZZ NOT JAZZ /#03

De Jazz Not Jazz 10 zet de tien meest invloedrijke en actuele platen op het gebied van jazz op een rij. Niet gebaseerd op verkoopcijfers, maar op de smaak van de voorhoede van de vaderlandse jazzscene. Dj's, organisatoren, programmeurs, muzikanten, programmamakers en journalisten bevolken het colofon. Jazz wordt door ons zo breed mogelijk benaderd. Daarom misstaan soul, funk, blues, world, broken beats, hiphop en singer-songwriters niet in de lijst. Kortom: de Jazz Not Jazz 10 is jouw barometer in een muzikaal omvangrijk landschap. Met naast gevestigde namen meer dan genoeg ruimte voor nieuwe initiatieven.

#1: STUFF. *Old Dreams New Planets* (Sdban)

Nieuw! Deze lijst is ook te beluisteren op Spotify. Zoek naar Jazzism.

2. Tigran Hamasyan
An Ancient Observer
(Nonesuch)

3. LABtrio
Nature City
(Outhere)

4. Phronesis
The Behemoth
(Edition)

5. Christian Scott
Ruler Rebel
(Ropeadope)

6. Daymé Arocena
Cubafonía
(Brownswood)

7. Kneebody
Anti-Hero
(Motema)

8. Thundercat
Drunk
(Brainfeeder)

9. Somi
Petite Afrique
(OKeh)

10. Nate Smith
Kinfolk: Postcards From Everywhere (Ropeadope)

Is dit even mooi? Het explosieve Belgische vijfkoppige monster dat **STUFF.** heet, heeft amper z'n tweede album uit of eist direct de koppositie van deze editie JazzNotJazz10 op. Terecht, met deze aanstekelijke mix van future funk, elektronica, jazz en hiphop. De wonderbaarlijke Armeense toetsenist-componist **Tigran Hamasyan** experimenteert er weer lustig op los op deze opvolger van zijn succesvolle album *Mockroot*. Invloeden van Barok tot hiphop en elektronica en jazz volop. Tien jaar bijeen en nog altijd dynamisch en een spil in de avontuurlijke Belgische jazzscene: **LABtrio**. Het virtuoze jazztrio **Phronesis** heeft nu zijn meest ambitieuze album uit: *The Behemoth*, samen met de fameuze Frankfurt Radio Big Band. Op nieuwe arrangementen van hun eigen catalogus klinkt deze combinatie vuriger en kleurrijker dan ooit. Dan **Christian Scott**, aka aTunde Adjuah, die de lat hoog legt, met zijn ambitie om een trilogie *The Centennial Trilogy* uit te brengen. *Ruler Rebel* is de eerste worp, vol van maatschappelijke relevantie en muziek, die slingert van West-Afrika naar New Orleans. Dwingende muziek met visie & boodschap. De nieuwe Cubaanse ster **Daymé Arocena** is liefdevol omarmd door Gilles Peterson's Brownswood en dit tweede album is een geslaagde combi van haar Cubaanse roots, neo-soul en jazz. Op nummer zes staat **Kneebody**, die glorieus terugkeert na hun succesvolle samenwerking met dj Deadelus. Op eigen kracht redt dit kwintet het makkelijk met die aanstekelijke rauwe energie en de jazzy fusie van elekctronica, jazzrock en hiphop. De topper van de vorige JazzNotJazz10 handhaaft zich in de huidige Top 10: bassist/producer/componist **Thundercat** heeft met zijn sterrencast een duizelingwekkend album gemaakt dat nog wel even beklijft. **Somi** bezingt vanuit Harlem-New York City de Afrikaanse erfenis die ze om zich heen terug vindt. Verpakt in een mengsel van moderne jazz, Afrikaanse muziek en met een singer-songwriter insteek, met Somi als een eigentijdse Afro-Amerikaanse vrouw: intrigerend album. Tot slot weer even Kneebody, want **Nate Smith** is de vaste drummer. Maar ook sideman van Chris Potter en Dave Holland en soloartiest, met dit debuut vol invloeden uit de jazz, hiphop en r&b. Een krachtige afsluiter van een altijd weer verrassende JazzNotJazz 10.

Paul Evers

COLOFON JAZZNOTJAZZ10
Aan deze editie van de JazzNotJazz10 werkten mee: Frank van Berkel (Jazz Int.) Mike Bindraban (Het Concertgebouw Amsterdam/GoodMusicCompany), Frank Bolder (LantarenVenster/NSJF), Jaap Brienen (Dj), Benny Clasier (KAAP), Guido van Dieren (Bird/NSJClub), Koen Graat (Jazz in Duketown, Verkadefabriek), Sander Grande (Mojo/NSJF), Jean-Paul Heck (Jazzism, Soundz), Phil Horneman (Wicked Jazz Sounds), Dick Hovenga (Jazzism), Guy van Hulst, (TivoliVredenburg), Gijsbert Kamer (Volkskrant), Pieter Koten (KAAP), Marcel Kranendonk (Jazz Enter), Amanda Kuyper (NRC), Huub van Riel (BIMhuis), Davey van Robays (Gent Jazz), Monte la Rue, Niels Nieuborg (NSJClub), Onno Post (LantarenVenster), Etienne de Smet (jazz030.nl), Tim Sprangers (Volkskrant), Martijn Soetens (NPO Radio 2 Soul & Jazz), Bartho van Straaten (Paradox), Merijn Tiemessen (Sublime FM), Arie Verstegen (De Boerderij)

Selectie individuele lijstjes

MIKE BINDRABAN (GOOD MUSIC COMPANY, HET CONCERTGEBOUW AMSTERDAM)

1. Tigran Hamasyan - *An Ancient Observer* (Nonesuch)
2. Christian Scott - *Ruler Rebel* (Ropeadope)
3. Little Dragon - *Season High* (Piccadilly)
4. Alexi Tuomarila - *Kingdom* (Edition)
5. Le Boeuf Brothers & Jack Quartet - *Imaginist* (New Focus)
6. Ashley Henry - *5ive* (Jazz Re:freshed)
7. Niels Broos - *Niels Broos* ep (Alpha Pup)
8. Daymé Arocena - *Cubafonía* (Brownswood)
9. Nicholas Payton - *Afro-Caribbean Mixtape* (Paytone)
10. Rohey - *A Million Things* (Jazzland)

FRANK BOLDER (LANTARENVENSTER, NORTH SEA JAZZ FESTIVAL)

1. Craig Taborn - *Daylight Ghosts* (ECM)
2. Kneebody - *Anti-Hero* (Motema)
3. Tigran Hamasyan - *An Ancient Observer* (Nonesuch)
4. Daniel Herskedal - *The Roc* (Edition)
5. Snorre Kirk - *Drummer & Composer* (Sundance)
6. Estafest - *Bayachrimae* (BMC)
7. Laurent Coulondre - *Gravity Zero* (Sound Surveyor)
8. Becca Stevens - *Regina* (GroundUp)
9. Yaron Herman - *Y* (Blue Note)
10. Mokoomba - *Luyando* (Outhere)

JAAP BRIENEN (DJ, PROGRAMMAMAKER)

1. Orchestra Baobab - *Tribute To Ndiouga Dieng* (V2)
2. Tuxedo - *Tuxedo II* (Bertus)
3. Daymé Arocena - *Cubafonía* (Brownswood)
4. Somi - *Petite Afrique* (OKeh)
5. Lord Echo - *Harmonies* (Soundway)
6. Bruut! - *Superjazz* (Dox)
7. Jamiroquai - *Automaton* (Virgin)
8. Raul Midón - *Bad Ass And Blind* (Artistry)
9. Trombone Shorty - *Parking Lot Symphony* (Blue Note)
10. Ondatrópica - *Baile Bucanero* (Soundway)

GUIDO VAN DIEREN (BIRD)

1. Valerie June - *The Order Of Time* (Concord)
2. Dayme Arocena - *Cubafonía* (Brownswood)
3. Cameron Graves - *Planetary Prince* (Mack Avenue)
4. Ill Camille - *Heirloom* (Jakarta)
5. Bastien Keb - *Fit Rare* (First Word)
6. Various - *Spiritual Jazz 7* (Jazzman)
7. Fabiano Do Nascimento - *Tempo Dos Mestres* (Now Again)
8. Les Amazones D'Afrique - *Republique Amazones* (Real World)
9. Alpha Mist - *Antiphon* (Eigen Beheer)
10. Ibibio Sound Machine - *Uyai* (Merge)

KOEN GRAAT (NOVEMBER MUSIC, JAZZ IN DUKETOWN, VERKADEFABRIEK)

1. Tigran Hamasyan - *An Ancient Observer* (Nonesuch)
2. LABtrio - *Nature City* (Outhere)
3. Kneebody - *Anti-Hero* (Motema)
4. Tomasz Stanko New York Quartet - *December Avenue* (ECM)
5. Lijbaart/ Rambags /Stadhouders - *Under The Surface* (Challenge)
6. Daniel Herskedal - *The Roc* (Edition)
7. Angles 9 - *Disappeared Behind The Sun* (Clean Feed)
8. ZAPP4 - *In Bloom* (Zennez)
9. Craig Taborn - *Daylight Ghosts* (ECM)
10. Cameron Graves - *Planetary Prince* (Mack Avenue)

SANDER GRANDE (MOJO, NORTH SEA JAZZ FESTIVAL)

1. Phronesis - *The Behemoth* (Edition)
2. Somi - *Petite Afrique* (OKeh)
3. Koffie - *Huntu* (V2)
4. LABtrio - *Nature City* (Outhere)
5. Miles Okazaki - *Trickster* (Pi)
6. Sevdaliza - *Ison* (Eigen Beheer)
7. Oddisee - *The Iceberg* (Mello)
8. Philippe Lemm Trio - *New Amsterdam*
9. De Raad Van Toezicht - *De Raad Van Toezicht* (Hey! Band)
10. Ruthie Foster - Joy Comes Back (Blue Corn Music)

PHIL HORNEMAN (WICKED JAZZ SOUNDS)

1. The PLAYlist & Glenn Lewis - *Chasing Goosebumps* (PLAYlist)
2. Philippe Baden Powell - *Notes Over Poetry* (Far Out)
3. STUFF. - *Old Dreams New Planets* (Sdban)
4. Moonchild - *Voyager* (Tru Thoughts)
5. Tagi & Steven Beatberg - *Youaresurrounded* (Heavenly Sweetness)
6. Awanto 3 - *Gargamel* (Dekmantel)
7. Miramode Orchestra - *Tumbler* (Agogo)
8. Maurice Brown - *The Mood* (Mobetta)
9. Lorrèn - *Land Of Possibilities* (Eigen Beheer)
10. Hot 8 Brass Band - *On The Spot* (Tru Thoughts)

DICK HOVENGA (JAZZISM, WRITTEN IN MUSIC)

1. Phronesis - *The Behemoth* (Edition)
2. Jef Neve - *Spirit Control* (Universal)
3. Tony Moreno Quartet - *Short Stories* (Mayimba)
4. Bram De Looze - *Piano E Forte* (Outhere)
5. Tomasz Stanko New York Quartet - *December Avenue* (ECM)
6. Steiger - *And Above All* (El Negocito)
7. Dayme Arocena - *Cubafonía* (Brownswood)
8. BeraadGeslagen - *BeraadGeslagen* ep (W.E.R.F.)
9. Phil France - *The Swimmer* (Gondwana)
10. Nicolas Kummert - *La Diversité* (Edition)

GUY VAN HULST (TIVOLI/VREDENBURG)

1. LABtrio - *Nature City* (Outnote)
2. Guillaume Perret - *Free* (Kakoum)
3. Thundercat - *Drunk* (Brainfeeder)
4. Van Binsbergen Playstation - *Tales Without Words* (Challenge)
5. Parisien/ Peirani/ Schaerer/ Wollny - *Out Of Land* (ACT)
6. Somi - *Petite Afrique* (OKeh)
7. John Abercrombie Quartet - *Up And Coming* (ECM)
8. Lijbaart/ Rambags/ Stadhouders - *Under The Surface* (Challenge)
9. Miguel Zenón - *Tipico* (CD Baby)
10. Colin Vallon Trio - *Danse* (ECM)

GIJSBERT KAMER (VOLKSKRANT)

1. Bob Dylan - *Triplicate* (Sony)
2. Thundercat - *Drunk* (Brainfeeder)
3. STUFF. - *Old Dreams New Planets* (Sdban)
4. Miles Mosley - *Uprising* (World Galaxy)
5. Lijbaart/ Rambags/ Stadhouders - *Under The Surface* (Challenge)
6. Hank Mobley - *To One So Sweet Stay That Way* (NJA)
7. Phronesis - *The Behemoth* (Edition)
8. Art Pepper Presents West Coast Sessions! - *Volume One Sonny Stitt* (Omnivore)
9. De Raad Van Toezicht - *De Raad Van Toezicht* (Hey! Band)
10. The Necks - *Unfold* (Ideologic Organ)

PIETER KOTEN / BENNY CLAEYSIER (KAAP)

1. Tigran Hamasyan - *An Ancient Observer* (Nonesuch)
2. Christian Scott - *Ruler Rebel* (Ropeadope)
3. Angles 9 - *Disappeared Behind The Sun* (Clean Feed)
4. Various - *Let's Get Swinging Modern Jazz In Belgium 1950 - 1970* (Sdban)
5. Steiger - *And Above All* (El Negocito)
6. Rawfishboys - *Fengling & The White Starline* (W.E.R.F.)
7. Heleen Van Haegenborgh & Christian Mendoza - *Copper* (W.E.R.F.)
8. Phil France - *The Swimmer* (Gondwana)
9. STUFF. - *Old Dreams New Planets* (Sdban)
10. Theo Bleckmann - *Elegy* (ECM)

AMANDA KUYPER (NRC)

1. Nate Smith - *Kinfolk: Postcards From Everywhere* (Ropeadope)
2. Thundercat - *Drunk* (Brainfeeder)
3. Somi - *Petite Afrique* (OKeh)
4. STUFF. - *Old Dreams New Planets* (Sdban)
5. Sampha - *Process* (Young Turks)
6. Miles Mosley - *Uprising* (World Galaxy)
7. Gregory Page - *So It Goes* (V2)
8. James Brandon Lewis Trio - *No Filter* (BNS Sessions)
9. Donny McCaslin - *Beyond Now* (Motéma)
10. ZAPP4 - *In Bloom* (ZenneZ)

MARCEL KRANENDONK (JAZZ ENTER, NACHT VAN DE JAZZ)

1. Shelter - *Shelter* (Audiographic)
2. Noël Akchoté & Mary Halvorson - *Live In Strasbourg* (Noël Akchoté)
3. Mete Erker Trio - *Live* (Sympathetic Vibrations)
4. João Hasselberg & Pedro Branco - *From Order To Chaos* (Clean Feed)
5. Angles 9 - *Disappeared Behind The Sun* (Clean Feed)
6. Brötzmann/ Swell/ Nilssen-Love - *Live In Copenhagen* (NotTwo)
7. Trio 3 - *Visiting Texture* (Intakt)
8. Booklet - *The 100% Rabbit* (Jedso)
9. John Zorn - *The Garden Of Earthly Delights* (Tzadik)
10. Tommy Moustache - *EGO* (Berthold)

NIELS NIEUBORG (NORTH SEA JAZZ CLUB)

1. Ondatrópica - *Baile Bucanero* (Soundway)
2. Christian Scott - *Ruler Rebel* (Ropeadope)
3. Various Artists - *Synthesize The Soul* (Ostinato)
4. Alice Coltrane - *The Ecstatic Music Of Alice Coltrane Turiyasangitananda* (Luaka Bop)
5. Jose James - *Love In A Time Of Madness* (Blue Note)
6. Janka Nabay - *Build Music* (Luaka Bop)
7. Jarvis Cocker & Chilly Gonzales - *Room 29* (Deutsche Grammophon)
8. Erasmo Carlos - *Erasmo Carlos E Os Tremendões, Carlos, ERASMO & Sonhos E Memórias 1941-1972* (Light In The Attic)
9. Tamikrest - *Kidal* (Glitterbeat)
10. Various Artists - *The Original Sound Of Mali* (Mr Bongo)

ONNO POST (LANTARENVENSTER, MUZIEKWEB.NL)

1. Kneebody - *Anti-Hero* (Motema)
2. Matthew Stevens - *Preverbal* (Ropeadope)
3. Stuff. - *Old Dreams New Planets* (Sdban)
4. Wayne Snow - *Freedom TV* (Tartelet)
5. Nicole Mitchell - *Mandorla Awakenings II, Emerging Worlds* (FPE)
6. Quantic & Nidia Gongora - *Curao* (Tru Thoughts)
7. Bottle Tree - *Bottle Tree* (International Anthem)
8. Jeb Loy Nichols - *Country Hustle* (City Country City)
9. My Baby - *Prehistorical Rhythm* (Glitterhouse)
10. Christian Scott - *Ruler Rebel* (Ropeadope)

HUUB VAN RIEL (BIMHUIS)

1. Jan Nijdam - *Bij De Dieren Thuis* (Sollasiututut)
2. Kaja Draksler Octet - *Gledalec* (Clean Feed)
3. Halvorson/ Fujiwara/ Delbecq/ Bynum - *Illegal Crowns* (RogueArt)
4. Craig Taborn - *Daylight Ghosts* (ECM)
5. Ivo Perelman - *The Art Of The Improv Trio* (Leo)
6. Oliveros/ Mitchell/ Tilbury/ Smith - *Nessuno* (I Dischi di Angelica)
7. Jason Roebke Octet - *Cinema Spiral* (NoBusiness)
8. Maarten Hogenhuis Trio – *Mimicry* (Eigen Beheer)
9. Okkyung Lee & Christian Marclay - *Amalgam* (Northern Spy)
10. Hank Mobley - *To One So Sweet Stay That Way* (NJA)

DAVY VAN ROBAYS (GENT JAZZ)

1. STUFF. - *Old Dreams New Planets* (Sdban)
2. Laura Marling - *Semper Femina* (Kobalt Music)
3. Brain//Child - *Brain//Child* (Honolulu)
4. Hypochristmutreefuzz - *Hypopotomonstrosesquipedaliophobia* (V2)
5. Becca Stevens - *Regina* (GroundUp)
6. LABtrio - *Nature City* (Outhere)
7. Rhiannon Giddens - *Freedom Highway* (Nonesuch)
8. Dayme Arocena - *Cubafonía* (Brownswood)
9. Yaron Herman - *Y* (Blue Note)
10. Shai Maestro Trio - *The Stone Skipper* (Sound Surveyor)

MARTIJN SOETENS (NPO RADIO 2 SOUL & JAZZ)

1. Chicano Batman - *Freedom Is Free* (ATO)
2. Jamiroquai - *Automaton* (Virgin)
3. Nate Smith - *Kinfolk: Postcards From Everywhere* (Ropeadope)
4. Tuxedo - *Tuxedo II* (Bertus)
5. Fink - *Fink's Sunday Night Blues Club, Vol. 1* (R'Coup'D)
6. Orchestra Baobab - *Tribute To Ndiouga Dieng* (V2)
7. Bruut! - *Superjazz* (Dox)
8. My Baby - *Prehistoric Rhythm* (Glitterhouse)
9. Parcels - *Hideout* ep (Kitsune Musique)
10. Trombone Shorty - *Parking Lot Symphony* (Blue Note)

MERIJN TIEMESSEN (SUBLIME FM)

1. John Mayer - *The Search For Everything* (Wave Two)
2. Miles Mosley - *Uprising* (World Galaxy)
3. FKJ - *French Kiwi Juice* (Roche Musique)
4. Oddisee - *Iceberg* (Mello)
5. Jalen N'Gonda - *Why I Try* (Jalen N'Gonda)
6. Nate Smith - *Kinfolk: Postcards From Everywhere* (Ropeadope)
7. Eric Legnini - *Waxx Up* (Anteprima)
8. My Baby - *Prehistoric Rhythm* (Glitterhouse)
9. Morrissey/ White - *Gentlewoman, Ruby Man* (Glassnote)
10. Celine Cairo - *Free Fall* (Hector)

Cd's

Kris Berry
Berry Street
Grey Town Recordings
GOSPEL/POP/SOUL
*****1/2**

Voor haar tweede album ging de Curaçaose-Nederlandse Kris Berry in zee met het New Yorkse producersduo Likeminds. Chris Soper en Jesse Singer werkten eerder samen met onder meer John Legend, The Roots en Chef Special. Het geraffineerd werkende duo werd gevraagd vorm te geven aan Berry's dromen en herinneringen, met als centraal thema *empowerment*, om aldus te komen tot een album dat zijn anker heeft in de gospelpop van de jaren negentig. Dat is uitstekend gelukt. Als er één woord van toepassing is op *Berry Street*, dan is het *sophisticated.* Berry heeft een mooie, ingetogen stem, die recht doet aan haar introspectieve teksten. "*Let the river flow, she's knows where she has to go",* zingt ze dan ook in *She Knows*. *No Axe To Grind* krijgt een klein ruw instrumentaal randje mee, waardoor het bijzonder radiovriendelijk wordt. *Hold On* is de eerste single en belicht de hoopvolle kant van de romantische liefde. Kris Berry is een getalenteerd zangeres die zich met dit tweede album zonder twijfel toegang verschaft tot een breed publiek.
Dietmar Terpstra

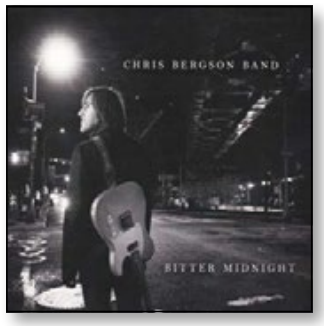

Chris Bergson Band
Bitter Midnight
Continental Blue Heaven
BLUES, ROCK, SOUL, JAZZ
******1/2**

Dat Chris Bergson zich al zo'n twintig jaar staande houdt binnen de New Yorkse jazzscene is overduidelijk terug te horen in zijn geraffineerde gitaarsolo's. Op *Bitter Midnight* put hij echter nog vaker uit de blues-, soul- en countrycanon die de Amerikaanse muziekhistorie rijk is en geeft daar zo zijn eigen invulling aan. De ene keer klinkt het gezelschap als Little Feat, dan weer als The Band of The Allman Brothers Band. Dat baritonsaxofonist Jay Collins (Gregg Allman) en trompettist Steven Bernstein (Levon Helm) een deuntje meeblazen zal dan ook geen toeval zijn. Prominente rollen zijn verder vergeven aan dichter Kate Ross, multi-instrumentalist Craig Dreyer, die vooral op de Hammond uitblinkt, en soulzanger Ellis Hooks, die drie songs meeschreef en, hoewel Bergson ook een behoorlijke zangstrot kan opzetten, zijn vocalen leent aan het titelnummer en het op Stax-leest geschoeide *Knuckles & Bones*. Puntgaaf.
Marcel Haerkens

VanBinsbergen Playstation
Tales Without Words
Buzz/Challenge
JAZZ
******1/2**

Gitariste en componiste Corrie van Binsbergen heeft veel ervaring met de interactie van literaire teksten met muziek. Voor dit project zijn teksten van Tjitske Jansen, Tommy Wieringa, Remco Campert, Toon Tellegen en Manon Uphoff de inspiratiebron, maar ze worden niet uitgesproken. De muziek heeft onvermijdelijk een sterk filmisch karakter en het lezen van de korte teksten bij de muziek vergroot de dramatische impact van de stukken wel degelijk. De middelgrote band van acht musici (vier blazers, piano, gitaar, contrabas en drums) speelt vaak impressionistische en serieus klinkende rockgetinte arrangementen, maar er is ook veel ruimte voor soloimprovisaties die vaak wat losser aandoen. Die improvisaties hebben een duidelijke meerwaarde. Heel herkenbaar en typerend zijn bijvoorbeeld de vloeiende 'sustainklanken' van Van Binsbergens gitaar. Die heterogene benadering maakt de muziek gevarieerd en als geheel spannend, maar het album blijft toch een soort organische samenhang houden.
Ken Vos

Bargou 08
Front Musical Populaire Targ
Glitterbeat
WORLDGROOVE
****

Dit kwintet muzikanten uit de Silianavallei in Noordwest-Tunesië, maakte met zijn geselende trance gezongen in het knerpende targdialect diepe indruk op Womex 2016. De harde kern van Bargou wordt gevormd door twee vrienden. Zanger Nidhal Yahyaoui speelt loutar-ud en synthesizeradept Sofyan Ben Yousssef is bandleider. Na veel liveoptredens op onder meer Roskilde voelden ze zich rijp voor de definitieve registratie van deze traditionele, eeuwenoude door Nidhal zelf opgedolven dorpssongs uit hun arme, onherbergzame bergvallei. Het resultaat is *Targ*, compromisloze *in your face* muziek met een eigentijds smoel. Traditionele instrumenten als loutar, fluiten van rozenhout, bendirtrom, drums en moogsynthesizer blazen traditie nieuw leven in. En hoe! De fluiten zwenken met hese hoge tonen naar alle kanten en in vele toonaarden, terwijl vette, zware synthibaslijnen in combinatie met denderende bendirpercussie en dito drums respectievelijk top en bodem aanleveren voor deze striemende arabotrance van zwaar kaliber. Niet voor niets zijn ze liefdevol opgepakt door de fijnproevers van het gelouterde *worldgroove*-pionierslabel Glitterbeat.
Pieter Franssen

Bongomatik
Espanderland
Indieplant
LATIN/POP
*****1/2**

De openings- en titeltrack, een samenvoeging van España en Nederland, is een ode aan koningin Máxima en alle Spaanstalige mensen in Nederland. Door de Spaanse teksten worden Nederlandse woorden als 'strippenkaart' ingevoegd. De muziek is een melange van latin, pop en jazz. Bongomatik staat symbool voor cool, hip en trendy. Met dit derde album viert de band de culturele diversiteit van ons land, de teksten zijn

Han Bennink Trio
Adelante
ICP/ToonDist
IMPRO
*****
Dit is de enige band die Han Bennink naar zichzelf heeft genoemd. Met de Deense pianist Simon Toldam en de Belgische klarinettist/saxofonist Joachim Badenhorst heeft hij jongere partners die qua productiviteit en flexibiliteit niet voor hem onderdoen. Ze hebben ook met hem gemeen dat ze de jazzvormen moeiteloos in een hedendaags improkader kunnen plaatsen. De beide jongere musici hebben ook een heel breed muzikaal referentiekader dat zowel originele wendingen als onverwachte klankperspectieven mogelijk maakt. *Adelante* is het derde album van het trio. De meeste stukken hier zijn van Badenhorst, Toldam of Misha Mengelberg en hebben vooral een melodisch vriendelijk karakter. Er zijn ook twee spontane improvisaties op *Adelante* te vinden. Vergeleken met de twee eerdere albums lijkt de verstandhouding tussen de drie heren zodanig aan nuance gewonnen te hebben dat de interacties breder geschakeerd lijken. Dat komt de dynamiek en het speelplezier natuurlijk zeer ten goede.
Ken Vos

in het Spaans, Nederlands, Engels en Portugees. De muziek is vrolijk en met een knipoog. Het is niet de geijkte latin maar nogal gemoderniseerd. Ritmisch zitten de songs strak in elkaar, maar meer staccato dan salsa zoals in *Squirrel Invasion. Neuspen* heeft meer van een vintage jazzsong en *Yeah Yeah* is een lekkere mix van pop en jazz waarna de Colombiaanse zanger Alberto Caicedo aan Bailando de juiste latin touch meegeeft. De groep sluit op een vlotte beat af met de ironische tekst *Nog Eentje Dan*.
Rik van Boeckel

Michiel Borstlap
Velvet
GPM/Pias
SOLO PIANO
***

Michiel Borstlap gaat doelgericht op weg naar grotere verstilling. Met *Velvet* (vijftien stukken opgenomen in zijn huisstudio Velvet Room) heeft hij een album gemaakt dat meer open plekken en talmende passages herbergt dan een voorganger als *Solo.* Deze keer speelt Borstlap de stukken niet alleen op een riante Steinway; er zijn ook vijf composities waarbij hij achter de oude Schwechten-piano kroop die zijn moeder hem ooit schonk. Die stukken hebben inderdaad een totaal andere, wat buitenissige klank – alsof ze rechtstreeks op de snaren werden gespeeld. Maar ja, hoe beoordeel je hier een album dat behalve een of twee stukken nauwelijks naar jazz verwijst? Er zijn enkele composities (bijvoorbeeld *Blue Ballet)* die bedrieglijk lijken op de geesteswereld van Eric Satie – maar die heeft zijn stukjes allang voor ons neergelegd. Op andere momenten is het muziek die zo bij een yogasessie kan worden gebruikt. Gelukkig sluit de pianist af met *Open Boogie* – toch een beetje swing.
Coen de Jonge

John Butcher & Ståle Liavik Solberg
So Beautiful, It Starts To Rain
Clean Feed
IMPRO
***1/2

Terwijl de Britse saxofonist Butcher (1954) een van de kernfiguren is van de Europese impro, lijkt de Noorse percussionist Solberg (1979) een stuk minder actief als performer. Slechts een handjevol opnamen zijn er van hem als bandlid. Dit is na *No Step* hun tweede duouitgave. *So Beautiful* werd live opgenomen in Cafe Oto, de laatste jaren waarschijnlijk de belangrijkste Londense club voor nieuwere impro. De sopraan- en tenorsaxofonist neemt in de drie spontane improvisaties het voortouw met de voor hem typerende afgemeten, heldere klanken, waarop Solberg met al even spaarzame slagen reageert en verder uitbouwt. De slagwerker heeft ontegenzeggelijk een goed gevoel voor ruimte. Op de korte termijn klinkt het samenspel zeer effectief. De stukken bestaan uit losse, fraai gemodelleerde klanken, maar een algehele samenhang en dus een langere spanningsboog ontbreekt.
Ken Vos

The BvR Flamenco Big Band
Luz De Luna
Keep an Eye Foundation
FLAMENCO
****1/2
Op het nieuwe album *Luz De Luna* combineert de flamencobigband van saxofonist Bernard van Rossum net als op *Jaleo Holandes* weer op ingenieuze wijze flamenco met bigbandjazz, nu met speciale gasten Antonio Serrano (mondharmonica) en Ben van Gelder (altsax). In de openingstrack *La Gaviota* gaat het al meteen goed los met gastzanger David de Jacoba. De titeltrack opent met bijzonder fraai en stemmig spel van Serrano waarna de Nederlandse flamencogitarist Edsart en Spaanse zangeres María Marín sterk inzetten. De combi van flamenco met bigband is hier zo krachtig. In diverse tracks geven de van flamenco bekende *palmas* de ritmische accenten zoals in het door het pianospel van Xavi Torres' gekleurde *El Gladiador Cobarde*. Van Rossum soleert subtiel in het door Jacoba intens gezongen *Y Tú Ni Siquiera Lo Sabes*. Dat levert een mooi contrast op. Zoals dat tussen het licht (*Luz*) van de zon en de maan (*Luna*)!
Rik van Boeckel

CaboCubaJazz
Corason Africano
Timbazo/Matismusic
AFRO CUBAN JAZZ
****
Een Rotterdamse productie, van muziek die enerzijds de band met Kaapverdië vasthoudt, maar daar ook de muziek van Cuba in heeft verwerkt. Verder zijn er lijntjes naar Colombia, Venezuela,

Cd's

Spanje en Puerto Rico – om een paar landen te noemen van musici die aan dit project meedoen. De grondleggers van CobaCubaJazz zijn percussionist Nils Fisher (geboren in Duitsland) en pianist Carlos Matos. De formatie die ze om zich heen hebben gebouwd bestaat uit acht personen, maar voor dit album hebben ze liefst dertien gasten uitgenodigd. Jazzliefhebbers zullen verheugd opkijken dat er ook een stuk van Horace Silver wordt gespeeld (*Peace*). Fraai door de piano van Matos ingeleid en roerend vertolkt door trombonist Pablo Martinez Hernández. Verder is het album mooi gevarieerd; het titelstuk heeft bijvoorbeeld een Senegalese oorsprong, maar er zijn ook typisch Zuid-Amerikaanse stukken zoals *Amor Del Alma*. Een mooie ballad? *Seis One Na Tarrafal*, met een melancholieke *vocal* van Dina Medina.
Coen de Jonge

Delfos?
Road Trip – For The Last 90 Days Of Your Life
Bow Shock Records
JAZZROCK
****
Een vraagteken achter de naam van saxofonist Rolf Delfos. Doet hij niet mee dan? Jazeker, maar hij wil onderstrepen dat dit album het resultaat is van een groepsinspanning. Van evenveel waarde zijn dus de bijdragen van keyboardspeler Berthil Busstra, gitarist Peter Heijnen, bassist Udo Pannekeet en drummer Pascal Vermeer. Waarbij in drie stukken ook nog rollen zijn weggelegd voor Cees Trappenburg (trompet en bugel) en Peter Broekhuizen op tenor- en baritonsaxofoon. Delfos houdt de zaken graag wat cryptisch, zie zijn tekst in de inlay: *"How can a necessary being exist totally polluted with the possible? If this answer is not satisfying, ask yourself why I should have made this album. Well, all I can say is that I still have a lot to tell and I do hope my music speaks for itself."* Nou, dat laatste is goed gelukt: twaalf stukken van diverse bandleden en een geacheveerder spelopvatting dan je meestal bij jazzrock tegenkomt.
Coen de Jonge

Xabier Diaz & Adufeiras de Salitre
The Tambourine Man
www.xabierdiaz.com
FOLK
***1/2
De volksmuziek van de Noord-Spaanse provincie Galicië is altijd relatief onbekend gebleven. Bij vlaggenschepen Kepa Junkera en Xalaparte heeft zich nu de moderne bard Xabier Diaz, Mr. Tambourine Man gevoegd. Hij stelt zich tot doel oeroude, vroeger alleen door vrouwen en meisjes gezongen liederen uit dorpen en gehuchten in nieuwe arrangementen te gieten. Dat gebeurt met de charmante hulp van elf jongedames op ronde en vierkante(!) tamboerijnen, die een en ander ook met zoetgevooisde samenzang ondersteunen. De liederen krijgen door de Alvarez-broers, de een accordeonist, de ander onstuimig bespeler van zowel de eeuwenoude zamfonadraailier als de viool, een heerlijk zangerige, deinende sound, die wonderwel aansluit bij de stem van Diaz. Soms klinken de liederen opzwepend, vaak zijn het weemoedige hymnes. Deze wonderlijke instrumentenmix in een soort van gemoedelijke, intieme setting, pakt soms prachtig uit, maar heeft af en toe ook last van een hoog *La La Land*-gehalte. Live hebben ze daar absoluut geen last van en zorgen de dames en heren voor een louterende, overrompelende belevenis.
Pieter Franssen

Diazpora
Islands
Legere/Painted Dog
FUNK
****
Ze zijn met negen man, komen uit Hamburg, begonnen al in 2002 en bewijzen zich met hun vijfde album als een van de beste funkbands van Duitsland. Dat je misschien nooit eerder van ze hoorde, zou kunnen komen omdat ze al die jaren in de groei waren. Met dit dertien eigen tracks tellende *Islands* (speelduur precies een uur) komen ze met een enorme knal tot wasdom. Een knal die tot ver over de Duitse grenzen hoorbaar is, mede dankzij het onvermoeibare label Legere, waar ze nu op uitkomen. De driekoppige blazerssectie is superhecht, demarrerend in uptempo tracks als *Moon*, maar ook

Bob Dylan
Triplicate
Columbia/Sony
SONG STANDARDS
****
Het is natuurlijk een schande dat Frank Sinatra bij leven nooit een Nobelprijs heeft gekregen. Hij zong een catalogus van 1400 liedjes in de studio bijeen, maar moest het doen met een paar eredoctoraten (één in de sector *engineering*), een postzegel en de *Medal of Freedom*. Terwijl Bob Dylan eindelijk naar Zweden toog om zijn Nobelprijs op te halen – hij was toch even in de buurt. Toegegeven, Sinatra schreef slechts mee aan een handvol liedjes; in die tijd hadden zangers daar hun personeel voor. In dat opzicht leverde Dylan heel wat meer af aan eigen tekstproductie. Dan het raadsel. Na *Shadows In The Night* (2015) en *Fallen Angels* (2016) komt de bard nu met drie cd's tegelijk: *Triplicate*. Dertig songs die - op één na - weer uit het repertoire van *The Voice* lijken geplukt. Fascinerend, hoe het swingende arrangent van Billy May in *Day In, Day Out* noot voor noot is gekopieerd. *Arranged by James Harper* staat erbij – jaja. De intro van *Somewhere Along The Way* – geleend van Axel Stordahl. De baslijnen in *How Deep Is The Ocean*: Nelson Riddle. Quincy Jones' listige arrangement van *The Best Is Yet To Come*. De weemoedige spinnenwebben van Gordon Jenkins in *September Of My Years*... Intrigerend om te horen hoe die verpakkingen nu worden uitgevoerd door een clubje met de steelguitar van Donnie Herron. Sommigen zullen hiervan gruwen. Ik niet, want je voelt dat Dylan deze grote songs hartstikke mooi vindt. En dan zing je ze zo intens mogelijk.
Coen de Jonge

COLUMBIA

A DECADE OF
SEX 'N' JAZZ

THE 10TH ANNIVERSARY LEGACY EDITION
DELUXE 2CD, WHITE VINYL 2 LP AND DIGITAL DOWNLOAD.

FEATURING MARVIN GAYE, PAUL CARRACK & ERIK TRUFFAZ
INCLUDING THE HITS BEAUTIFUL DAY, YOU'RE MY MEDICINE AND MARVIN & MILES

THE ORIGINAL ALBUM + COMPLETE CLUB & CHILL MIXES
STATE OF THE ART REMASTERED.
THE ULTIMATE FAN EXPERIENCE.

THE TRIPLE PLATINUM, BEST SELLING DUTCH JAZZ ALBUM EVER!

OUT NOW!

zalvend solerend in funky ballads als *Give A Little Prayer*. Bas, drums, gitaar, orgel en percussie doen exact wat ze behoren te doen in een funkband. Het negende bandlid is nieuw: zanger/gitarist Axel Feige. Hij is de kers op deze taart en maakt alle gastvocalisten van weleer overbodig. De voortreffelijke geluidskwaliteit (alles is analoog opgenomen) is te danken aan engineer Sebastian Nagel, die we al kenden als gitarist van The Mighty Mocambos, die andere grote funkband uit Duitsland.
Sjeng Stokkink

Ben van den Dungen Quartet
2 Sessions
JWA Records
JAZZ
****
Het derde album van het Ben van den Dungen Quartet is volgens de *liner notes* van de saxofonist vrij snel en na slechts een paar repetities opgenomen, ondanks dat het om nieuw materiaal gaat. Of het überhaupt verstandig is dat te melden laat ik in het midden, al is weinig te merken van slordigheden of onzekerheid. Een andere eigenaardigheid is dat de albumtitel niet alleen de gang van zaken beschrijft, maar ook de naam is van een compositie die tijdens beide sessies werd gespeeld en dus ook in twee versies op de cd is gezet. Het kwartet speelt vooral eigen composities in een postbopstijl met weinig opsmuk, waarbij pianist Miguel Rodríguez als begeleider en als solist positief opvalt. Van den Dungens toon lijkt met de jaren zwaarder en breder te zijn geworden, zowel op sopraan als op tenor, wat vooral ballads ten goede komt. Ik heb geen voorkeur voor een van de versies van *2 Sessions*.
Ken Vos

Rose Ellis
Like Songs Like Moons
ZenneZ
VOCAL JAZZ
***1/2
Een jongedame met een in New York opgenomen debuutalbum, Amerikaanse begeleiders, acht eigen Engelse teksten en een paar Amerikaanse standards – die zal wel ergens in New York wonen en werken? Klopt. Maar Rose Ellis heet eigenlijk Roos Plaatsman en groeide op in een Gronings dorp. Na haar opleiding verdween ze vijf jaar geleden naar New York, en de ervaringen die ze opdeed komen tezamen in dit album. Een van de standards is *That's All* waarin ze laat horen dat ze al behoorlijk doorgewinterd is, het stuk bezit nu heel andere akkoorden en krijgt daardoor wendingen die er eigenlijk een nieuw lied van maken. Haar eigen songs getuigen van de ervaringen in een grote stad. Zo is *Early In The Morning* niet alleen een liefdesverklaring maar ook een demonstratie van haar vernuft om met stukjes vocalese en haar stem als koortje te kunnen werken. Geen gemakzuchtig debuut – en ook een puik trio.
Coen de Jonge

Ella Fitzgerald
's Wonderful – Live In Amsterdam 1957 & 1960
Dutch Jazz Archives Series
VOCAL JAZZ
****
Als je terugkwam van een concert van Ella Fitzgerald had je hetzelfde gevoel als na een optreden van Rita Reys: puur geluk. Ook als je er met enige reserves naar toe was gegaan, want elke keer wonden de dames je weer met gemak om hun pink. Datzelfde gevoel hadden veel recensenten in 1960 na het concert van Ella in het Concertgebouw: *"a truly great event", "up to the highest expectations", "an exceptional performance."* In 1960 werd de zangeres begeleid door onder meer pianist Paul Smith en gitarist Jim Hall, drie jaar eerder waren dat pianist Don Abney, gitarist Herb Ellis, bassist Ray Brown en drummer Jo Jones. Waarbij pianist Smith toch de meest fijnzinnige begeleider bleek. Beide concerten maakten deel uit van een *Jazz At The Philharmonic*-pakket dat door Norman Granz was opgezet. In de inlay staat welke grote muzikanten ook meededen. Maar de betoverde critici hadden vooral oor voor Ella...
Coen de Jonge

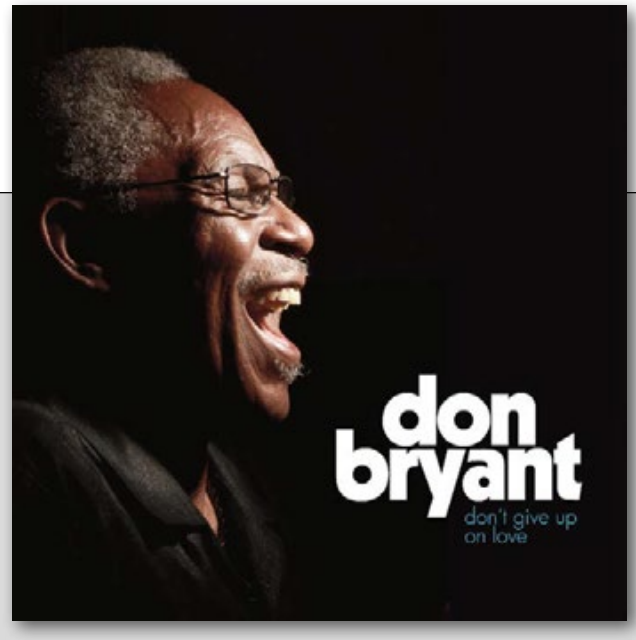

Don Bryant
Don't Give Up On Love
Fat Possum/Bertus
R&B/SOUL/FUNK
****
Een album met een intrigerende achtergrond! Bryant maakte namelijk zijn enige vorige album in 1969 en is inmiddels 74. Een begenadigd singer-songwriter op soulgebied. Hij stelde bijna zijn hele leven in dienst van de carrière van zijn echtgenote Ann Peebles (ze trouwden in 1974), als songwriter - ze schreven samen talloze tracks, waaronder *I Can't Stand The Rain* - en als haar persoonlijk begeleider op tournees en bij studiosessies. Tot zij in 2012 na een beroerte haar carrière moest beëindigen en er dus ook voor Bryant een enorm gat viel, dat hij uiteindelijk opvulde met deze comeback. *Don't Give Up On Love* is een ijzersterk album met tien tracks - zeven van eigen hand - dat hij opdroeg aan zijn vrouw. Het is opnieuw Memphis soul in optima forma en het goede nieuws is bovendien dat hij ermee gaat optreden. Hopelijk ook in ons land!
Sjeng Stokkink

Eric Gales
Middle Of The Road
Provogue/Mascot
BLUES/ROCK/SOUL/FUNK
****
De Gales Brothers waren met z'n drieën: Manuel, beter bekend als Little Jimmy King en in 2002 onverwacht overleden, Eugene en Eric. Alledrie speelden ze linkshandig en *upside down*. Eric debuteerde in 1991 met de lp *The Eric Gales Band* op Elektra. Hoewel hij zich nooit aan een genre wilde binden, vormen bluesy licks à la Jimi Hendrix een min of meer vast ingrediënt. In het funky *Change In Me (The Rebirth)* bezingt hij het afscheid

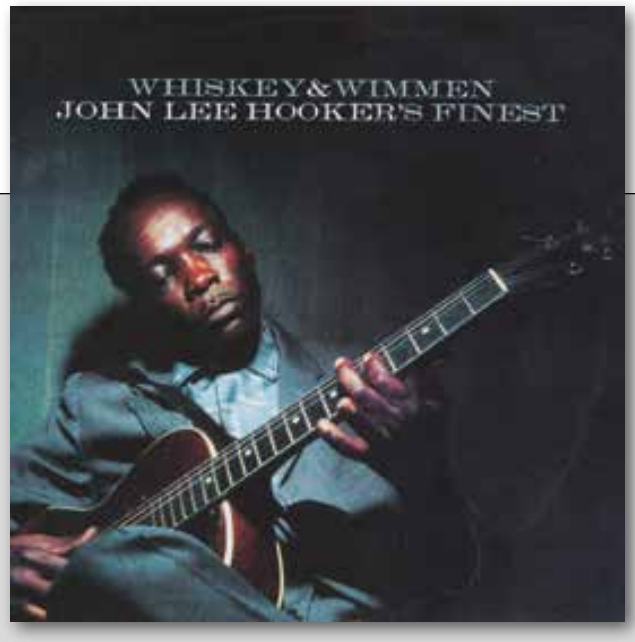

John Lee Hooker
Whiskey & Wimmen
John Lee Hooker's Finest
Vee-Jay/Universal
BLUES
*****1/2**

John Lee Hooker zou dit jaar honderd zijn geworden en wellicht is dat aanleiding geweest om deze *Vee-Jay*-opnamen, gemaakt tussen '54 en '62, op te poetsen. Hooker, toen een eind dertiger/midden veertiger, was in die jaren *on top of his craft.* Verstokte verzamelaars hebben dit werk op originele releases, dan wel op heruitgaven op vinyl, cd of de *Charly-box* uit '92 met alle 127 *Vee-Jay* tracks. Die klinken niet zoals sommige op deze heruitgave. *Boom Boom*, *Boogie Chillen*, *Dimples* - allen met die hypnotiserende beat - en *I'm In The Mood* komen bijna kakelvers over. Onbegrijpelijk daarentegen is dat in *Whiskey & Wimmen*, *I'm Going Upstairs* en *No Shoes* de zang verzuipt in de galmende begeleiding. Dit werk, het fundament voor bands uit de Engelse *bluesboom* gedurende de jaren zestig, had in z'n geheel wat minder mistig kunnen klinken.
Rien Wisse

van zijn langdurige drugsverslaving. *Help Yourself* is de klaagzang over een vrouw die raad wist met zowel zijn geld als de drankvoorraad. *I've Been Deceived* is een ruige funky blues waarin hij in een spetterende, flink door de wahwah en booster gehaalde solo Hendrix laat herleven. Dat doet de als *my big brother* geïntroduceerde Eugene in overtreffende trap, waarna Eric met de instrumentale boogie *Swamp* afrondt. Stevig maar aangenaam.
Rien Wisse

Gabriel Garzón-Montano
Jardín
Stones Throw/Bertus
MORNING FUNK
******1/2**

Zijn debuutalbum *Bishoune* uit 2014 leverde hem een plek in het voorprogramma van Lenny Kravitz op, hetgeen hem langs allerlei stadions voerde. Ook Mayer Hawthorne vroeg hem als voorprogramma. En Drake samplede de track *Six Eight* uitgebreid in zijn nummer *Jungle*. Maar op de onlangs verschenen opvolger *Jardin* heeft deze singer-songwriter uit Brooklyn, New York met Franse (moeder, ooit zangeres bij Philip Glass) en Colombiaanse (vader) roots zijn ware vorm gevonden, ver van de stadions, eerder diep in het clubcircuit. De groove erop is bijna onderhuids, zijn geluid steeds beheerst en intimiteit ademend, zijn vocalen zalvend en doordacht. De sleutelwoorden zijn harmonieus en ingetogen. Zijn muziek, gestoeld op soul en funk, is duidelijk uit het hart. Eerlijk en breekbaar, totaal gespeend van geschreeuw of wanklanken en bedoeld om helend te werken. Bovendien is hij multi-instrumentalist, speelt viool, drums, gitaar, bas en toetsen. Zijn uiterlijk kan perfect dienen als een *morph* tussen Bruce Springsteen en Johan Neeskens. Jardin is vooral een ideaal album om de dag mee te beginnen. Vandaar *morning funk*.
Sjeng Stokkink

Cameron Graves
Planetary Prince
Mack Avenue Records
MODERN JAZZ
****

Sidemen die zich als bandleiders ontpoppen na bijgedragen te hebben aan een succesvol album; het is een trend in de jazz die net zo oud is als de muziek zelf. En dus was het te verwachten dat muzikanten die te horen waren op Kamasi Washingtons omvangrijke *The Epic* hun vinger op zouden steken. Naast bassist Miles Mosley, die het op zijn recent verschenen *Uprising* meer richting soul en funk zoekt, komt ook pianist Cameron Graves met een albumdebuut. *Planetary Prince* is een akoestische jazzplaat met frisse grooves en een eigentijdse ritmische opvatting in de thema's. Daarmee is de link met *The Epic* snel gelegd, hoewel Graves de bombastische insteek van Washington achterwege laat. Alsof hij *The Epic* heeft ontdaan van toeters en bellen. En kernleden van de West Coast Get Down zoals bassist Thundercat en saxofonist Kamasi Washington zijn gewoon van de partij op deze uitstekende debuutplaat.
Koen Graat

Glerum Omnibus
Handful
Favorite/ToonDist
JAZZ
****

Het is met de uitgaven van Ernst Glerum altijd afwachten of we hem als pianist of als bassist te horen krijgen. Op *Handful* is Glerum Omnibus een trio waarin de nog jonge Timothy Banchet (1987) achter de piano zit. Net als de bassist heeft Banchet een gedegen kennis van jazztradities en goed ontwikkeld gevoel voor swing. Drummer Jamie Peet (1991) heeft ondanks zijn jeugdige leeftijd al eerder opgenomen met Glerum (*Paper Models*). Hij heeft behalve een goede swingtiming ook een subtiel gevoel voor klankkleur. Op deze cd zijn behalve vijf composities van Glerum ook twee stukken van Banchet te horen. Ze hebben met de drie *s*tandards gemeen dat het solowerk overzichtelijk en doelmatig gehouden wordt. De spanning wordt subtiel met smaakvolle ritmische en klankdetails opgebouwd. Bovenal swingt het trio onbedaarlijk. Ook leuk om in zo'n retrocontext een oude tranentrekker als *Cry Me A River* te horen. Een vinyluitgave lijkt onvermijdelijk.
Ken Vos

Tigran Hamasyan
An Ancient Observer
Nonesuch Records
MODERN CREATIVE
****

Na zijn krachtige plaat *Mockroot* met een progjazztrio en *Luys I Luso* met een Armeens koor, om maar eens twee uiterste te noemen, klaart pianovirtuoos Tigran Hamasyan op

Cd's

An Ancient Observer de klus helemaal alleen. Maar hoe groot het onderscheid tussen *Mockroot* en *Luys I Luso* ook was, op Hamasyans nieuwe soloalbum komen elementen terug van beide voorgangers. Met subtiel gebruik van vocalen en elektronica trekt de pianist je mee in zijn wereld vol contemplatie, folklore en gedoseerde *powerplay*. Dat laatste bijvoorbeeld in *Ancient Observer* en de lange suite *Nairian Odyssey*. Door het hele album heen lopen op geraffineerde wijze Armeens getinte melodieën, zowel in de pianopartijen als in de vocale ondersteuning. Met zijn bijzondere en veelzijdige achtergrond slaagt Hamasyan er steeds weer in zich te onderscheiden met hoogst originele muzikale texturen.
Koen Graat

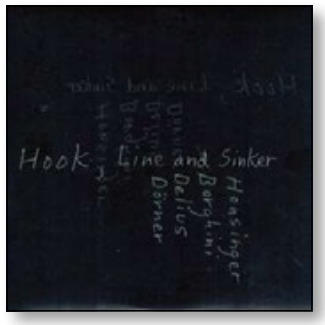

Honsinger, Borghini, Delius, Dörner
Hook, Line And Sinker (DVD)
De Platenbakkerij/Toon-Dist
IMPRO
****
De titel van deze dvd is eigenlijk ook de naam van deze band die als theatermuziekformatie is opgericht door cellist Tristan Honsinger. Blijkens de hoestekst hebben ook de andere bandleden een belangrijk aandeel in de compositiemateriaal, maar de typische, soms grappige, op alledaags gedrag gebaseerde thema's met voorgedragen teksten lijken me vooral door Honsinger bedacht. Dat dit optreden in het wat krappe Spinhuis werd gefilmd, heeft te maken met de theatrale elementen die vrij beperkt blijven. Belangrijker is het dat de muziek goed klinkt en dat de relatie tussen podiumplacering van de musici en geluid duidelijk wordt. Het beeldmateriaal van een camera is nogal basaal, maar verheldert wel veel. Indrukwekkender zijn de vloeiende overgangen in de groeps- en solo-improvisaties. Van bassist Thomas Borghini, saxofonist Tobias Delius en trompettist Axel Dörner zijn er ook vocale bijdragen die vooral visueel functioneel zijn.
Ken Vos

Eric Ineke Meets The Tenor Players
Let There Be Life, Love And Laughter
Daybreak/Challenge
HARDBOP
****1/2**
Drummer Eric Ineke is zeventig geworden, en dit is het album waarmee hij die mijlpaal viert. Acht liveopnamen met tenorsaxofonisten waar hij in de loop van zijn carrière mee mocht spelen. Allemaal stukken die nog niet eerder op albums van hem of bijvoorbeeld Rein de Graaff werden uitgebracht. Deze verzameling begint majestueus met een vertolking door Eddie 'Lockjaw' Davis van *The Tenorman's Dilemma,Body And Soul* – het stuk immers waarin je tegen de erfenis van Coleman Hawkins moet opboksen. Opgenomen in 1984 in het Groningse jazzcafé De Spieghel. Heb je dat gehad, komt Dexter Gordon aangetreden (Den Haag, 1972) die eerst het thema voorzingt en dan losbarst in *Stablemates,* elf minuten lang. Vervolgens horen we Johnny Griffin in 1990, de Brouwershoek, met een kokende uitvoering van *Wee*. "*Jazz music in Leeuwarden*", riep hij aan het slot. Krijgen we ook nog Grant Stewart, David Liebman en John Ruocco, Clifford Jordan, Lucky Thompson en George Coleman. Zo'n jubileum wens je iedereen toe.
Coen de Jonge

Chet Ivey
A Dose Of Soul
BGP/Ace/V2
FUNK
****1/2**
Chet Ivey werd geboren in 1932 in North-Carolina en groeide op in Washington. In 1959 nam hij zijn eerste single op en er zouden er nog zo'n dertig volgen tot midden jaren tachtig. En hoewel het grotendeels sterke staaltjes van zingen en vaak ook van componeren waren, in de stijl van James Brown (check *Funky Chit Chat* en *Bad On Bad*) en zelfs van Sly Stone (check *Movin'*), sloeg er niet één aan, zodat hij nooit aan een album toekwam. Zijn beschermheer was al die jaren Sylvia Music-uitgever en labelbaas annex producer Al Sears en de subtitel van deze zeer welkome verzamelaar luidt dan ook: *The Sylvia Funk Recordings 1972-75*. Met maar liefst achttien tracks en een puik essay in het bijgaande booklet, worden we op de hoogte gebracht van het bestaan en kunnen van een topper. Helaas postuum, want de man overleed in 2007, dus kunnen we zijn naar verluidt ijzersterke optredens niet meer zien, zelfs niet op YouTube.
Sjeng Stokkink

Benedikt Jahnel Trio
The Invariant
ECM Records
MODERN JAZZ
***
Met bassist Antonio Miguel en drummer Owen Howard vormt-

Kneebody
Anti-Hero
Motema Music
MODERN CREATIVE
*****
Na het *Kneedelus*-uitstapje met producer Daedelus, is het weer *back to basics* voor het powerkwintet Kneebody. Nu is uitgerekend bij deze groep de muzikale basis dermate ingenieus, dat een nieuw album hoe dan ook goed nieuws is. En wat een heerlijk vette plaat is *Anti-Hero*. Nummers als *Uprising*, *Drum Battle* en *The Balloonist* knallen erop, waarbij Kneebody de muziek laat balanceren tussen robuust en subtiel, avontuurlijk en toegankelijk, vrij en conceptueel. Fusion dus, maar dan in beste zin van het woord. Een mooie ontwikkeling is de omarming van jazzbands door een nieuw en vaak jonger publiek. Als er een (jazz)groep is die liefhebbers van hiphop, funk, *electronics* en *beats* zou moeten kunnen bekoren, dan is het Kneebody.
Koen Graat

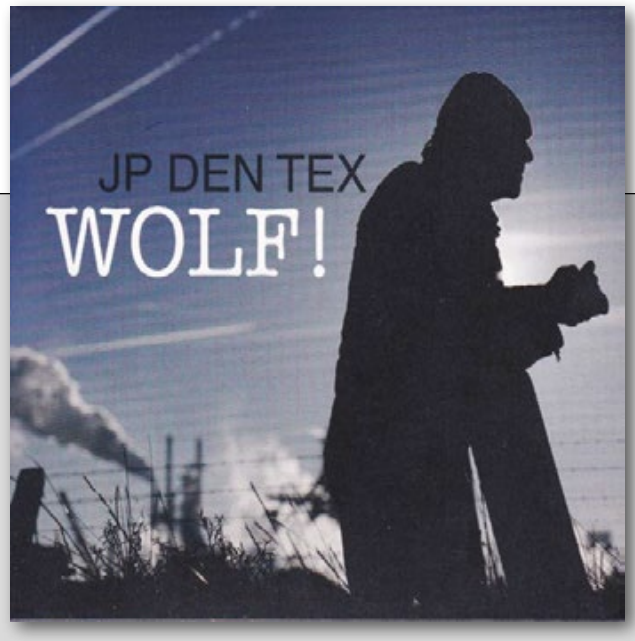

JP Den Tex
Wolf!
Cavalier/Heartselling
SINGER-SONGWRITER
****
Als gekend verhalenverteller is het niet verwonderlijk dat zijn eerste studioplaat sinds zes jaar - de concertregistratie *Storyteller /Live At Le Perron* niet meegeteld - een conceptalbum is geworden. Lijdend onderwerp van deze verzameling zelfgeschreven songs (Leadbelly's klassieker *In The Pines* daargelaten) is ene Gustav Wolfowitz (Wolf!), een schatrijke Duitse producer die door onverstandig financieel beleid van de ene op de andere dag blut is, zijn relatie ziet stranden, als straatmuzikant de kost moet verdienen en aldus kennismaakt met de keerzijde van de American dream. Een ideale basis voor fraaie in americana gewortelde liedjes die mede door vaste compagnon Yvonne Ebbers (gitaar, mandoline) en de in Nashville, Tennessee wonende Amerikaans/Nederlandse violist Diederik van Wassenaer ingekleurd worden. Daarbij blijft de verhouding tussen verstilde romantiek en uptempo meezingers mooi in balans blijft. Een overtuigend bewijs dat Jan Pieter het nog steeds in de vingers heeft.
Marcel Haerkens

Benedikt Jahnel al tien jaar een vast trio. Toch duurde het vijf jaar voordat de Duitse pianist met een nieuwe plaat kwam. Je zou dus zeggen dat hij de nodige tijd heeft gehad om eens goed te gaan zitten voor zijn nieuwe composities. In de albumopener wordt de spanning nog aardig vastgehouden door de pianist, wiens spel door zijn klassieke achtergrond en voorliefde voor lichte swing in de verte aan Bill Evans refereert. Dat niveau weet de groep helaas niet vast te houden. In *Part Of The Game* vindt een ritmisch steekspel plaats rondom een wat gemakzuchtig themaatje, terwijl een weinigzeggende ballad als *For The Encore* helemaal niet naar meer smaakt. Uiteindelijk is *The Invariant* best een prettige plaat, uitgevoerd door een prima trio. Het lukt Jahnel echter niet een onderscheidende plek op te eisen in het zeer rijk gevulde jazzlandschap der pianotrio's. Daarvoor zijn met name de composities te weinig bijzonder.
Koen Graat

Garland Jeffreys
14 Steps To Harlem
Luna Park/PIAS
POP/REGGAE/SOUL
****
In juni wordt hij 73, deze onvermoeibare New Yorkse singer-songwriter met Puerto Ricaans bloed. Hij beschikt over een zeer eigen stijl, die hij al bezigt sinds 1970 (het album *Grinder's Switch*) en die hem het respect van de meest uiteenlopende collega's opleverde, van Bruce Springsteen tot Circle Jerks, van Dr. John tot Lou Reed en John Cale, van Lynton Kwesi Johnson en Sly & Robbie tot James Taylor, van Sonny Rollins en Randy Brecker tot U2. Velen coverden zijn songs, inclusief zijn hits *Wild In The Streets*, *Matador*, *Ghost Writer* en *Hail Hail Rock N Roll*. Ook in films en tv-series werd zijn werk vaak gebruikt. *14 Steps To Harlem* is zijn vijftiende album, dat tien nieuwe eigen composities met zoals altijd geëngageerde teksten bevat, plus covers van *Help* (Beatles) en *Waiting For The Man* (Lou Reed). Opvallende gastoptredens van zijn dochter Savannah (zang en piano in *Time Goes Away*), van Dennis Bovell (Roland JD-800 in *Reggae On Broadway)* en van Laurie Anderson (viool in *Luna Park Love Theme*) verrijken het album, maar dat stemgeluid van Jeffreys zelf blijft toch het boeiende hoofdmotief.
Sjeng Stokkink

Bram de Looze
Piano E Forte
Outside Music
JAZZ
****1/2**
Met zijn nieuwe album *Piano E Forte*, met een verrassend concept van drie verschillende 'oude' piano's, zoekt Bram de Looze niet alleen de grenzen van zijn eigen virtuositeit, maar ook de grenzen van de jazz op. De basis voor *Piano E Forte* ligt bij de collectie piano's die de Belgische instrumentenmaker Chris Maene bezit. De Looze koos ervoor om voor zijn nieuwe album drie piano's uit verschillende periodes te kiezen, een originele Erard uit 1836, een reproductie van een Anton Walter en een kopie van de Pleyel Concert Grand uit 1843, allen met een zeer eigen geluid. Het maakt van *Piano E Forte* een weerbarstig album. Noem het dwars, maar juist door zijn avontuurlijke manier van de piano's ontdekken ontstaat er op *Piano E Forte* iets heel speciaals. Elke compositie of improvisatie kent zijn eigen muzikale klank en kleur. Het is daarmee een album om goed voor te gaan zitten en beetje bij beetje te ontdekken en te doorgronden. *Piano E Forte* is uitdagend en onvoorspelbaar.
Dick Hovenga

Lorrèn
Land Of Possibilities
Lorren Music/Tunecore
JAZZ/POP
****1/2**
Met de opvolger van haar debuut *Shades Of Blue* (2015) heeft zangeres Lorrèn weer een mooi album afgeleverd. Ze heeft zelf de nummers geschreven en geproduceerd. Ruben Hein schreef mee aan de gevoelige titeltrack. Lorrèn heeft nog meer dan op haar debuut haar eigen geluid gevonden. "Heb meer geduld" wil de zangeres de luisteraar vertellen in *Patience*. Dat geduld klinkt ook door het hele album heen, net als "geloof in zichzelf". Want daar gaat *Land Of Possibilities* over: als je in jezelf gelooft, ontstaan er altijd nieuwe mogelijkheden. In zo'n lekkere jazzy popsong *Hideaway* buit Lorrèn die mogelijkheden goed uit. Een belangrijke rol is er voor toetsenist Sander de Bie. Bij *In The Now* krijg je door de percussie van Martin Verdonk een relaxed zomers gevoel mee. Zo heeft het hele album een warm en zachtmoedig karakter, uiteraard in de eerste plaats door de prettig in het gehoor liggende zang van Lorrèn.
Rik van Boeckel

Cd's

Joost Lijbaart
Under The Surface
Challenge
MODERN CREATIVE
****
Je moet maar durven, beginnen met een fluisterende conversatie tussen drie mensen in een studio. Vocaliste Sanne Rambags spreekt in *Silent Conversation* een tekst die allengs meer verstaanbaar wordt, Joost Lijbaart en Bram Stadhouders maken er passend geritsel bij. Slagwerker Lijbaart (kun je wel van de leider van dit trio spreken?) wil met dit album een voorbeeld van volledige improvisatie uitbrengen. Vrij naar Hans Sleutelaar: "*Wollt Ihr die Totale Improvisation?*" Toch is dat gedeeltelijk het geval, de poëzie van Sanne Rambags was er al eerder, ze bedacht de woorden niet ter plekke; de tekst van *Above* is ontleend aan dichter Wallace Stevens. Overigens is ze op veel stukken wel degelijk aan het improviseren, bijvoorbeeld in het intense *Adem*. Rambags heeft een prachtstem. Laag, vol en toch ook helder als het moet. Lijbaart bewerkt het slagwerk en percussie, Stadhouders is bezig met akoestische gitaar, lier, synthesizers en percussie. Eindelijk weer een echt experiment.
Coen de Jonge

Van Merwijk's Music Machine
The Soul Of Spanish Harlem
Tam Tam Records
LATIN
*****
The Soul Of Spanish Harlem begint met een latin soulmedley die de weg opent naar een geschiedenisles van latin- en jazzgrootheid drummer Lucas van Merwijk. Met onder anderen zangeressen Shirma Rouse, Lilian Vieira en Gianna Tam is hij in de honderdjarige muzikale geschiedenis gedoken van de New Yorkse wijk Spanish Harlem. En dat doet hij zeer vakkundig. Terug naar de tijd van Duke Ellington en van Dizzy Gillespie, en hoe zij zich lieten beïnvloeden door de muziek van de New Yorkse latino's. Bebop werd cubop! Ray Barretto, Celia Cruz en zelfs Billy Preston komen voorbij. Net als Joe Bataans boogaloo. De ware Puerto Ricaanse salsa weerklinkt in het vurige *Aguanile* (Hector Lavoe, Willie Colon). Gianna Tam zingt erg mooi Earl Hagen's *Harlem Nocturne*. Van Merwijk bracht de muziek van dit album ook naar de theaters met een zinderende show. Op cd klinkt de latin soul van Spanish Harlem even overtuigend als live!
Rik van Boeckel

Raul Midon
Bad Ass And Blind
Mack Avenue/New Arts Int.
JAZZ/FUNK/SOUL/POP
****
Raul Midon blijft zich ontwikkelen, en dat siert hem. De titeltrack annex albumopener bevat een groove waar JJ Cale jaloers op zou zijn geweest. Midon rapt er zelfs op en trakteert ons tegen het eind op een vlammende elektrische gitaarsolo, terwijl je hem toch altijd visualiseert met een akoestische gitaar. Ook voor de track *Pedal To The Metal* blijkt hij een Dean Parks niet langer nodig te hebben en op *If Only* hoor je niet Carlos Santana, maar Midon zelf! En wie zit te wachten op zijn gimmickvolle trompetloze trompetspel, gaat door dit album een ons wegen. Waarvan akte. Wel doet trompettist Nicholas Payton mee, op *Wings Of Mind* en *All That I Am*. Midon's vaak meerstemmige vocalen met hier en daar een falset (*You & I*, *Gotta Gotta Move*) blijven bovenmatig boeien, terwijl ook 's mans gevoel voor covers een tien scoort, getuige de afsluiter *Fly Like An Eagle*, waarin hij de machtige Steve Miller naar de kroon steekt. Niets dan lof dus voor dit - alweer zijn negende - album.
Sjeng Stokkink

Jan Nijdam Kwartet
Bij de dieren thuis
Sollasiututut Records/ToonDist
IMPRO
****1/2**
Bassist Nijdam leidt sinds 2011 dit kwartet waarvan deze concertopname het debuutalbum vormt. Nijdam was in de jaren tachtig onder meer actief met zijn formatie Gaviaal, maar sindsdien hebben we weinig van hem gehoord. Nijdam presenteert dertien composities die een opvallende compactheid en een heldere presentatie met elkaar gemeen hebben. De composities verschillen sterk qua sfeer en opbouw, maar hebben steeds weer een relativerende wending of een juist dik opgelegde dramatiek die doet denken aan het werk van Misha Mengelberg. Pianist Michiel Scheen en slagwerker Alan Purves neigen evenals de leider vaak naar puntige, dribbelende fraseringen die de stukken een zekere onrust of ongedurigheid meegeven. Tenorsaxofonist en klarinettist Tobias Delius zorgt voor de meeste kleur en met zijn vloeiende, zoevende swinglijnen krijgen veel van de stukken een aangename melancholie. Het leuke van deze muziek is dat die door die tragikomische elementen dubbelzinnig blijft.
Ken Vos

Møster!
When You Cut Into The Present
Hubro/Pias
POWERJAZZ
***
Møster! is de viermansband van de Noorse saxofonist/percussionist Kjetil Møster, die als zesjarige op de accordeon begon en daarna nog cornet, bas en saxofoon leerde spelen. Hij werkt met een aantal formaties en stond met zijn K.M. Sextet ook al eens op North Sea Jazz. Met de groep Møster! maakt hij hardcore powerjazz. Dit is hun derde album, vijf stukken met een dreunende en onverzoenlijke groove, waarop Kjetil Møster en gitarist Hans Magnus Ryan (speelt ook bij Motorpsycho) met gebalde vuisten hun sound naar boven sturen.

3, 4, 5 Juni 2017

Music Meeting Festival

Park Brakkenstein, Nijmegen

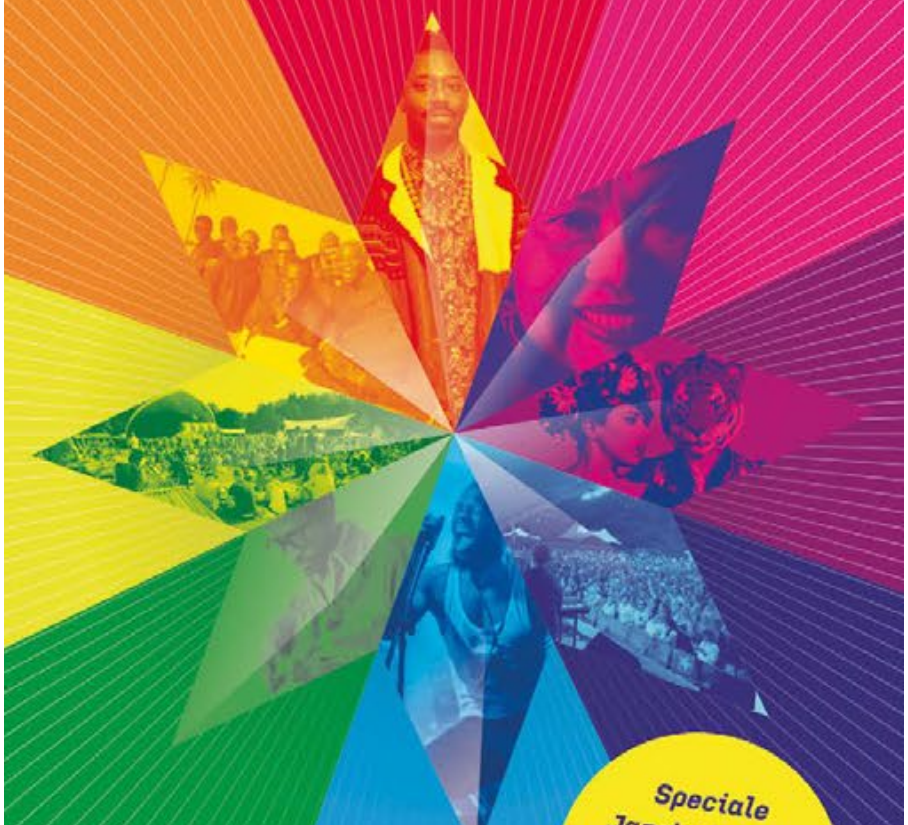

Speciale Jazzism-actie!
5 euro korting*

Ontdek de wereld in een weekend

Junun
featuring Shye Ben Tzur & The Rajasthan Express
Brian Blade 'Mama Rosa'
BCUC *invite* Shabaka Hutchings
Totó La Momposina
Banda Magda
Orchestre Poly-Rythmo de Cotonou

Een flinke portie muziekavontuur. Festival Music Meeting schuurt, borst en broeit. Een reis over continenten, met je blote voeten in het gras en de zon op je gezicht. Met muziek van over de hele wereld. Van jazz en improvisatie tot bijzondere cross-overs. Het festival zonder hokjesgeest. Opent je oren, opent je wereld.

**Actie is geldig t/m 26 mei op dagtickets met code: JAZZISMxMM33*

MusicMeeting.nl

UN EVENEMENT

La Première Soyez curieux

la trois

mithra

27ÈME FESTIVAL INTERNATIONAL

JAZZ À LIÈGE

DEE DEE BRIDGEWATER
RICHARD GALLIANO
HOMMAGE À EDITH PIAF AVEC SYLVAIN LUC
& NEW MUSETTE QUARTET AVEC PHILIP CATHERINE
FRED HERSCH TRIO
DAVE DOUGLAS QUINTET
CHINA MOSES
MARCOS VARELA & BILLY HART
ENRICO RAVA & GERI ALLEN
KURT ROSENWINKEL BANDIT 65
ERIC LEGNINI WAXX UP
THE COMET IS COMING
HOWE GELB TRIO
GET THE BLESSING
YUSSEF KAMAAL
LETTER MUSIC WITH S. HOUBEN
& T. DEVILLERS & J-C. RENAULT
NEIL COWLEY TRIO
HOT 8 BRASS BAND
JACK BROADBENT
LESTER'S BLUES
TRIO GRANDE
THE MAINSTREAM REUNION
BRAM DE LOOZE
BLOW TRIO
MANU LOUIS
DAVID THOMAERE TRIO
BROR GUNNAR JANSSON

11 • 12 • 13
MAI 2017

INFOS & TICKETS : WWW.JAZZALIEGE.BE

WIN FOR LIFE · LA CITE MIROIR · REFLEXION · THEATRE DE LIEGE · BTC

Cd's

Iedereen beroert op dit album percussie, dus ook bassist Nikolai Haengsle Eilertsen en drummer Kenneth Kapstad. Is er ook plaats voor subtiliteit op dit festijn van jazzrock, metalfunk, elektrorock en fusion? Jazeker, eventjes, in het stemmige *Journey,* een rustpunt van zes minuten. En dan volgt tot slot *Soundhouse Rumble,* de naam zegt het al – dat is weer spijkerharde oorlogstaal.
Coen de Jonge

Tommy Moustache
EGO
Berthold Records/ Elevate Records
MODERN JAZZ
****
Ze zetten hun luisteraars graag op het verkeerde been met hun absurdistische, rauwe instrumentale jazz, die tegelijkertijd een schizofrene trip vormt met funk- en rock-ingrediënten. Bij Tommy Moustache is niets wat het lijkt. Dat geldt ook voor het tweede album, *Ego: It's not about you, it never was.* Dat roept vragen op, evenals de gladgestreken bloesjes à la Tommy Hilfiger. Is dit een nieuwe levensstijl voor het tegendraadse kwartet, Jorn ten Hoopen (g), Jasper van Damme (s), Bas Kloosterman (b) en Mark van Kersbergen (d)? De muziek staat in ieder geval haaks op hun presentatie, want de tien composities zitten vol onregelmatige maatsoorten, gekke riffjes, opzwepende rockritmes en uitbundige solo's. Zo dendert de band de huiskamer binnen met opener en single *Hosternokke*, waarmee de toon gezet is. In *Brute Force* volgt een opvallende 'strijd': Van Damme speelt het thema stug door, terwijl Van Kersbergen er een compleet ander ritme onder zet. Uiteraard is er ook humor in bijvoorbeeld het loeivalse stukje in *Joe's Cameltoe Show.* Ook zijn er rustpunten, zoals *Bruno*, het Braziliaans aandoende *Rio Mantequilla* en *Boleratio*. Maar het is vooral de eigenzinnigheid in stukken als *Operation G-Ball* en *Un Hombre De Verdad* waardoor de mannen de aandacht opeisen.
Angelique van Os

The Paladins
New World
Lux Records/Sonic Rendezvous
ROOTS
****
Het heeft even geduurd voor The Paladins met een nieuw studioalbum op de proppen kwamen, veertien jaar om precies te zijn. In die tijd genoot de band een adempauze, waren er andere projecten (Hacienda Brothers) en werden er collega-artiesten in het zadel geholpen. *New World* is niet zomaar een plaat waar de band de draad weer oppikt met een mix van rockabilly, roots en aanverwante genres. Nee, de plaat heeft een boodschap. Zeker in het titelnummer, waarin wordt gerept van liefde en verlangen en in *Waterman*, waarin voorman Dave Gonzales zijn beklag doet over de gewone man die gemangeld wordt in de belangen van het grootkapitaal. Eigenaardig voor een Texaan, nietwaar? Voor de rest vliegt de band gelukkig fijn uit de bocht, met een mix van rock-'n-roll, blues, tex-mex en country. De uitmuntende kwaliteiten van gitarist Gonzales worden op stuiterende wijze gepaard aan de hechte basis van zijn oudgediende kompanen Thomas Yearsley op bas en Brian Fahey op drums. *Rock on*!
Dietmar Terpstra

Lula Pena
Archivo Pittoresco
Crammed Discs
WORLD
***1/2
Dit is het derde album van de Portugese Lula Pena. Ze treedt niet veel naar buiten en schetst met alleen haar stem en gitaar een mysterieus muzikaal landschap. Ze gebruikt haar instrument soms voor percussieaccenten. Ze laat zich niet in een hokje stoppen, zingt in verschillende talen zoals Spaans en Grieks. Door de sobere instrumentatie is de muziek niet altijd even toegankelijk, maar haar poëtische songs intrigeren daardoor juist. Lula heeft een typisch stemgeluid waar je niet meteen door wordt gegrepen. Het duurt even voordat het kwartje valt, maar daarna laat ze je ook niet meer los. In *Come Wander With Me*, het thema uit de sciencefictionserie *The Twilight Zone* gebruikt Lula haar stem zo dat je als het ware de song ingezogen wordt.
Rik van Boeckel

De Raad van Toezicht
De Raad
Hey Band
NUJAZZ | FUSION | FUNK| WORLD
****
Het debuutalbum kon na een zomer vol festivaloptredens niet uitblijven voor het twaalfkoppige De Raad van Toezicht. De plaat, simpelweg *De Raad* getiteld, is met publiek opgenomen in de Wisseloord Studios. Die live ambiance geeft extra schwung aan het geheel. De band is gegroeid in het samenspel, met mooie uitgesponnen solo's en strak spel van blazers en ritmesectie. Vooral in de oudere stukken, zoals *The Collector*, *Londinium* en *Snake* ligt de vergelijking met Snarky Puppy voor de hand en ontbreekt het de groep aan een eigen geluid. Deels heeft dat te maken met de ietwat vergelijkbare bezetting en arrangementen, hoewel de bijdrage van violist Mirco Wessoly een andere *sound* toevoegt. Het doet niets af aan het goede samenspel, de aanstekelijke ritmes, de fraaie blaasarrangementen en de hoge energie. Halverwege het album toont het collectief een breder geluid, dat meer richting afrobeat, New Orleans *brass music* en zelfs een vleugje latin gaat. In afsluiter *Locco Jardino* komen al die stijlen samen en toont De Raad wat voor klasse ze in huis hebben.
Angelique van Os

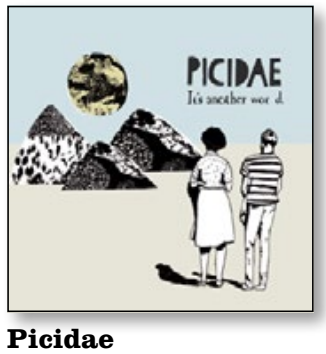

Picidae
It's Another Wor d.
NORCD/Pias
JAZZY POP/FOLK
****1/2
Je hebt niet veel mensen nodig om een band te vormen. De groep Picidae (spechten)

STINGRAY
djazz

Living the world of jazz.
All day. Every day.

The only worldwide Jazz TV Channel | stingraydjazz.com

Beleef Jazzism nu ook op de iPad!

Available on the App Store

MEI-AUG PROGRAMMA

wo 3 mei	Tinariwen locatie: maassilo
do 4 mei	The Rosenberg Trio & Django (concert + film)
vr 5 mei	Cyrille Aimée locatie: bird
za 6 mei	Steve Kuhn Trio
zo 7 mei	Orchestra Baobab (uitverkocht)
do 11 mei	Kandace Springs
vr 12 mei	Gilad Hekselman Trio
za 13 mei	Chris Potter Quartet
zo 14 mei	Lula Pena
do 18 mei	Ches Smith, Craig Taborn, Mat Maneri
zo 21 mei	The Raul Midón Trio
za 27 mei	Jeroen van Vliet Moon Trio
do 1 jun	Youn Sun Nah
vr 2 jun	Daniël Lohues
za 3 jun	Jorge Rossy Vibes Quintet
vr 9 jun	Trio Corrente
za 10 jun	Yaron Herman Trio
za 17 jun	Kurt Rosenwinkel CAIPI
22 – 23 jun	inJazz conferentie + festival
za 24 jun	La Mambanegra
di 27 jun	Elza Soares locatie: rotterdamse schouwburg
vr 30 jun	Hazmat Modine
zo 16 jul	Joey Alexander Trio
23 – 27 aug	Festival Latino Americano Rotterdam

lantarenvenster.nl
rotterdam, wilhelminapier

MUZIEK LANTAREN VENSTER

Cd's

bestaat in de kern maar uit twee personen, Sigrun Tara Øverland en Eirik Dørsdal; op vijf van de elf stukken staat Morten Martens (synth, bass & beats) er ook nog bij. Øverland zingt, speelt lier, harp en gitaar. Dørsdal werkt met (gestopte) trompet, synthbass, bass & beats. Deze Noorse artiesten zoeken blijkens titels als *Emmett Hill Meadows*, *Laponiac Insulae* en *Crowd Of Clouds* hun inspiratie vooral in de Scandinavische natuur. Die gewaarwordingen geven ze weer in muziek die deels met traditionele instrumenten wordt gemaakt; dat contrastreren ze met allerlei elektronische effecten. Sigrun Tara Øverland heeft een prachtige, kristalhelder stem. Ze schreef zelf de muziek en (Engelse) mysterieuze teksten, het arrangeerwerk is van het duo samen. Het resultaat is een intrigerende mix van tijdloze thema's en melodieuze lijnen, afgezet tegen strikt actuele geluiden.
Coen de Jonge

Mr. Sipp
Knock A Hole In It
Malaco
BLUES/SOUL/FUNK
*****
Nadat zanger/gitarist Castro Coleman (40), ofwel Mr. Sipp, in 2014 de International Blues Challenge in Memphis won, is het hem voor de wind gegaan. Tourtje met Dexter Allen door de Benelux, optreden op North Sea Jazz - het festival en de club - en prolongatie op Moulin Blues. Voor hét *southern soullabel* Malaco is dit alweer zijn tweede album. Dertien zelfbedachte songs, waarin stroef- en stuklopende relaties centraal staan. In *Bad Feeling* gaat het liefje vreemd, *Strings Atttached* is de smartelijke ballad van de op de klippen lopende relatie en in *Stalking Me* wordt de ex echt vervelend. Wat heeft deze man als zanger en gitarist veel breedte. Zware rockriffs in de titelsong, een rockende orkaan van gitaargeweld in *Going Down* tot soulvolle zang in het met onstuimige gitaar- en rustieke pianopartijen gelardeerde *Sea Of Love.* Sipp staat definitief op de kaart.
Rien Wisse

Jessica Sligter
A Sense Of Growth
Hubro/Pias
PSYCHPOP
****
Een interessant en hip album van Jessica Sligter, de singer-songwriter die in 2002 de Pim Jacobs-prijs won en zich na haar opleiding aan het Amsterdamse conservatorium in Oslo vestigde. Dit is haar vierde cd, een album dat een dik halfuur duurt maar dat voldoende kracht heeft om op zichzelf te staan. Sligter heeft alles zelf geschreven, waarbij ze hulp kreeg van Eyvind Kang voor de strijkersarrangementen. Dat laatste suggereert een traditionele aanpak, maar daarvan is in *A Sense Of Growth* geen sprake. Sligter is juist iemand die experimenteert, met stem, piano, synth en de inzet van vijftien andere musici. Dat houdt in dat ze zware elektronische effecten (zoals in *The Smoking Tree)* plots kan afwisselen met een subtiel klarinetje en stemmingsvolle vocalen van anderen – om weer met elektronica te eindigen. Het stuk *Mercilessly Clear* is weer zo'n geladen compositie waarin ze de luisteraar in een ongemakkelijke positie weet te brengen. Daar is kunst toch voor?
Coen de Jonge

Tomasz Stanko New York Quartet
December Avenue
ECM Records
JAZZ
****
Het oeuvre van de nu 74-jarige Stanko is inmiddels indrukwekkend. Zijn muzikale carrière begon in Polen in de vroege jaren zestig. Zijn vrije manier van spelen maakte hem al snel in West-Europa en daarna over de gehele wereld vermaard. Furore maakte hij begin jaren zeventig met een kwartet met onder meer saxofonist Tomasz Szukalski en drummer Edward Vesala. Een oplettende Manfred Eicher tekende Stanko vervolgens voor ECM waarvoor hij in 1976 zijn eerste, onderhand legendarische album *Balladyna* uitbracht. Stanko's manier van trompetspelen is de laatste jaren wat minder uitgelaten en introspectiever, soms zelfs minimalistischer. *December Avenue* (waarom trouwens nu pas uitgebracht? Het is de perfecte, warm klinkende winterplaat) is in twaalf composities een rijk en divers klinkend album waarop Stanko met zijn warme spel nadrukkelijk aanwezig is. Maar het zijn net zo goed composities als *Yankield Lid* en de titeltrack waarop juist alle muzikanten vrij spelend hun klasse

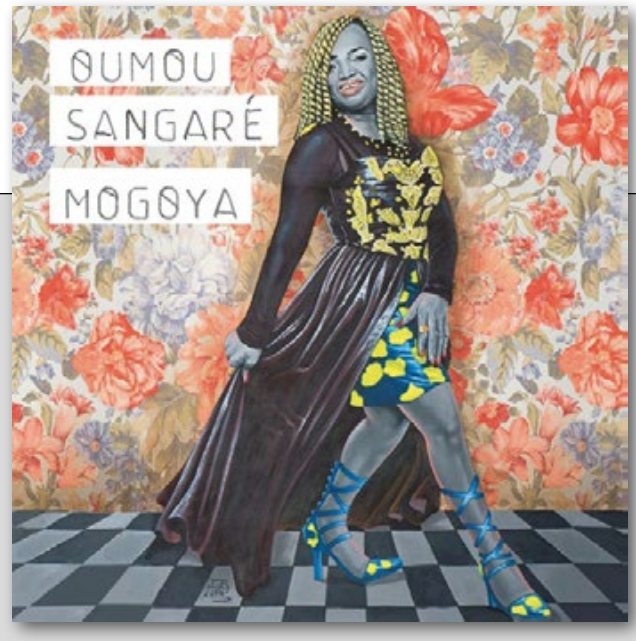

Oumou Sangaré
Mogoya
No Format!
AFRO
*****
Na acht jaar afwezigheid is de Malinese topzangeres terug met een ijzersterk album. Op *Mogoya* (mensen van nu) wordt de traditionele Malinese muziek heel fraai gemixt met Westerse sounds zoals synths, zonder dat het stoort. Oumou is weg bij World Circuit. Haar nieuwe label No Format! liet het album produceren door Andreas Unge (Zweden) en het Franse team A.l.b.e.r.t. De power van Oumou's stem stuwt alle songs naar grote hoogte zoals in *Yere Faga* dat door Tony Allens drumpartijen als Malinese afrobeat klinkt. Het zeer energieke *Fadjamou* wordt ingezet door de kamele-n'goni en net als in het geweldige *Kamelemba* ritmisch ondersteund door de djembé. *Mali Niale* (Mali is mooi) wordt gekenmerkt door een wiegende cadans terwijl *Djoukourou* moderne Malinese pop is maar wel met de traditionele muziek als basis. In *Kounkoun* neemt Oumou gas terug. Met *Minata Waraba* eert Oumou, al sinds haar debuut *Moussoulou* (1990) rolmodel voor vrouwen in Afrika, haar moeder. En ze sluit af met de zeer mooie, gevoelige titelsong!
Rik van Boeckel

Eric Vloeimans' Oliver's Cinema ◂▸ Montis, Goudsmit, Directie
Shabaka Hutchings' Sons Of Kemet ◂▸ Shirma Rouse ◂▸ Broken Brass Ensemble
BRUUT! ◂▸ Lew Tabackin Trio ◂▸ Lucy Woodward ◂▸ Remy van Kesteren ◂▸ BLOWtrio
Orchestre Poly-Rythmo ◂▸ Remembering Toots met Philip Catherine, Bert van den Brink,
Bart De Nolf en Hans van Oosterhout ◂▸ De Nachtdienst ◂▸ DJ Sandstorm
My Baby ◂▸ ZeelandJazz Festival Band o.l.v. Arno Krijger ◂▸ Greetje Kauffeld

www.zeelandjazz.nl / zeelandjazz

2 cadeaus voor nieuwe abonnees

+ **2** kaarten voor **Wicked Jazz Sounds Festival**
op zaterdag 24 juni 2017 in Amsterdam*
wickedjazzsoundsfestival.com

+ **6x**

Abonneren?

Bel: 085 7600237
(ma-vrij van 8.30 tot 12.30 uur, lokaal tarief)
E-mail: abonnement@bcm.nl
www.jazzism.nl

Jazzism is een uitgave van Uitgeverij BCM, Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven

Neem nu een jaarabonnement voor € 41,15 + gratis cd Bob Dylan + 2 kaarten Wicked Jazz Sounds Festival* of € 5,- korting!

*** Zolang de voorraad strekt.**

etaleren en je je bewust wordt dat Stanko een geweldig kwartet heeft. *December Avenue* is een fraai album dat een soms tranentrekkend mooi klinkende Stanko laat horen. De muzikanten die hem op zijn twaalfde album voor ECM omringen, geven hem de ruimte te gloriëren.
Dick Hovenga

Becca Stevens
Regina
Ground-Up
SINGER-SONGWRITER/CROSS-OVER
******1/2**
Multi-instrumentalist-vocaliste Becca Stevens draait al een tijdje mee in de New Yorkse scene en werkte samen met José James, Esperanza Spalding en Snarky Puppy. Niet voor niets, want Stevens toonde al op haar eigen drie albums haar kunde als singer-songwriter en haar heldere stem. Op dit meesterwerkje, geproduceerd door Troy Miller (Laura Mvula, Gregory Porter), overtreft de zangeres zichzelf met sfeervolle stukken vol sterke melodieën, rijke koortjes en subtiel samenspel met gasten als Laura Mvula (*Venus*, *To Be Loved*), Jacob Collier (*Both Still Here*, *As*) en David Crosby (*The Muse*). Regina (Latijn voor koningin) is een conceptalbum waarbij Stevens op geheel eigen wijze een ode brengt aan diverse koninginnen uit de literatuur en geschiedenis. Zo verwijst de prachtige single *Queen Mab* bijvoorbeeld naar een personage uit Shakespeare's *Romeo & Julia.* De composities zijn enerzijds ingetogen, emotioneel meeslepend en voorzien van diepgaande zanglijnen, zoals *Ophelia*, *The Muse* en *We Knew Love*. De instrumentatie neigt richting Appalachian-folk. Anderzijds toont Stevens meer pit en interessante gelaagdheid in koortjes en elektronische invloeden. Becca Stevens is zelf de grootste *Queen*, waar niemand omheen kan!
Angelique van Os

Raquel Tavares
Raquel
Sony Music
FADO
****
De Portugese fadozangeres Raquel Tavares is een vertegenwoordigster van de nieuwe generatie. Ze heeft op haar nieuwe album echter maar een paar pure fado's staan zoals *Deste-me Um Beijo E Vivi,* dat ooit werd gezongen door fadolegende Alfredo Marceneiro. Aan andere songs, voor haar geschreven door Portugese dichters en musici, gaf ze vol elegantie een fadogevoel mee. En dat doet ze met een mooie diepe stem. Zoals in *Regras De Sensatez* van Rui Veloso die hier ook gitaar speelt. *Limão* is vrolijke Portugese folklore. *Meu Amor De Longe* is het meest hitgevoelig. Hier wandelt ze al zingend door de wijk Bairro Alto. Erg fraai is het dynamische *Tradição,* waarin Angelo Freire (Mariza, Ana Moura) schittert op de Portugese gitaar. Dat Raquel verder kijkt dan Portugal bewijst ze met Caetano Veloso's *Coração Vagabundo*, waarin ze haar liefde voor de traditionele samba belijdt.
Rik van Boeckel

Tini Thomsen
The Long Ride
339 Records/Painted Dog
POWERJAZZ
****
Op dit tweede album van baritonsaxofoniste Tini Thomsen is ook de Engelse altist Nigel Hitchcock aanwezig, een man die speelde bij Mark Knopler en Tom Jones. Thomsen ontmoette hem ooit op een jazzfestival. Ze speelden samen bij een reünie van het saxofoonkwartet Itchy Fingers en daarna kon ze hem inlijven voor *The Long Ride*. Die titel moet een impressie geven van de ervaringen die Thomsen inmiddels heeft opgedaan. Deze keer heeft ze er ook voor gekozen om haar eigen instrument niet zo pontificaal in het centrum te plaatsen; de

STUFF.
Old Dreams New Planets
Sban Ultra
ELECTRONIC/JAZZ/FUNK
******1/2**
Het naamloze debuut (2015) van het Vlaamse vijftal was even baanbrekend als overrompelend. STUFF. koppelde er elektronica, machtige bastonen en spannend spel op sax en *EWI* (*Electric Wind Instrument*) aan weergaloos groovy spel van meesterdrummer Lander Gyselinck en andersoortig *stuff* afkomstig vanaf de draaitafels van mixmonster Menno. Na het tussentijds (theater)project *Hybrid Love*, met ook *spoken word* van acteur Josse de Pauw, is er nu een tweede instrumentaal album waarop opnieuw andere planeten worden verkend en hun vijftrapsraket onverwachte afslagen neemt. Iedere track bezit wederom een ander geluid en andere kleur, maar spannend blijft het tot de laatste klap. Het lekkere, helaas al na 1.40 minuut afklokkende, bij vlagen ook *noisy Slug* toont meteen hun zeldzame klasse en eigengereidheid. Gelukkig is het een opmaat naar veel meer fraais. Niet bewegen (dansen annex onvoorspelbare slangenbewegingen maken) is in een groot aantal tracks geen optie. Hun moderne instrumentale variant op free jazz, fusion, electro-funk en ambient-dub blijft uniek en van wereldklasse. In *Colibri* lijken we wel iets van een menselijke stem te horen, maar dan zonder woorden en elektronisch bespeeld en vervormd. STUFF. experimenteert, verrast, boeit en swingt. Herbie Hancock wil vast meedoen als hij dit hoort. *Colibri* staat qua samenspel, hoog dansbaar funkgehalte en de vertragende elementen in het drumwerk precies voor wat STUFF. zo onweerstaanbaar maakt. Ook op de podia van avontuurlijk ingestelde pop- en/of jazzprogrammeurs, want het maakt niet uit of die podia opgesteld staan op Motel Mozaïque, Best Kept Secret of Gent Jazz.
Willem Jongeneelen

Somi
Petite Afrique
OKeh!
JAZZ
****1/2
De albums van Somi kennen een ongelooflijke rijkdom aan muzikale sferen en kleuren. Ze neemt van wat ze muzikaal heeft meegekregen en maakt daar iets volledig eigens van. Op haar nieuwe album *Petite Afrique* is dat niet anders. Direct na opener *Disappearing Act 1*. maakt Somi in *Alien* de zaken duidelijk. Slim verpakt ze daarin Stings *Englishman In New York* in haar eigen verhaal. *"I don't drink coffee, I drink tea my dear. Some extra rice, please, on the side. And you can hear it in my accent when I talk. I'm an African in New York."* Haar band, met gitarist Liberty Ellman, pianist Toru Dodo, bassist Michael Olatuja en gelegenheidsdrummer Nate Smith geeft haar songs extra glans. De blazerssectie met saxofonisten Jallel Shaw en Marcus Strickland en trompettist Etienne Charles sluit daar wonderwel op aan. *Petite Afrique* is zowel een persoonlijk als sociaal bewogen album. De sfeer is merendeels ingetogen en elke song wordt ingekleurd met de prachtigste arrangementen. Luister naar tracks als *Blue, Like Dakar* en de heerlijk dromerige albumafsluiter *Midnight Angels* en je snapt wat ik bedoel. Somi is een absolute wereldster. Wat een muzikale rijkdom!
Dick Hovenga

overige kwintetleden (waarbij gitarist Tom Trapp, bassist Mark Haanstra en drummer Satindra Kalpoe) hebben nu de gelegenheid om hun kunnen meer tentoon te spreiden. Negen composities op dit album, waarvan er drie dezelfde titel dragen: *Petal # 1, # 2* en *# 3*. Hoe je dit album moet beluisteren? Alle knoppen open!
Coen de Jonge

Marle Thomson
The Canopy – Acoustic
Marle Thomson/City Lark Music
SOULFUL SPACE POP
****
Je hoort het onmiddellijk; dit is een groot talent. En het gaat nog maar om het debuutalbum van zangeres/gitariste Marle Thomson, die weliswaar al eerder een epeetje uitbracht maar die vijf stukken nu in een volwaardig album heeft opgenomen. Er staan nu in totaal 15 liedjes op *The Canopy* (oftewel bladerdak). Enkele titels zijn dezelfde – we horen stukken als *Levitation* en *You and Me* zowel in een akoestische versie als in de meer bewerkte uitvoering van de ep. Die akoestische uitdossing, puur stem en *finger picking* gitaar, is natuurlijk voor een debuut een gewaagde stap. Je staat immers zo naakt als het maar kan. Marle Thomson slaat zich er met glans en zelfverzekerdheid doorheen. Een zangeres met spitse teksten die zichzelf inventief begeleid en die met haar stem allerlei finesses kan opvoeren. Zonder flauwtes of lege plekken, een fraai debuut.
Coen de Jonge

Watermelon Slim
Golden Boy
Dixiefrog/Borderline Blues/Bertus
ROOTS
****1/2
De titel van Watermelon Slims nieuwe cd is geen borstkloppen maar refereert aan een gedicht van Shakespeare. Niet voor niets luidt zijn bijnaam *"The most literate bluesman in the world"*. De Vietnamveteraan, voormalig *truck driver* en teler van watermeloenen ontpopt zich op latere leeftijd tot een atypische bluesman wiens onorthodoxe slide-escapades, heftig mondharmonicaspel en schuurpapieren zangstem excellent zijn. Bij dit 68-jarig fenomeen gaan blues, gospel, folk, country en jazz hand in hand met politiek activisme. *Golden Boy* is opgedragen aan zijn tweede thuisland Canada. Zo verwijst het door producer Scott Nolan geschreven *Cabbagetown* naar de gelijknamige immigrantenwijk en staat het a capella gezongen zeemanslied *Barrett's Privateers* van folkzanger Stan Rogers te boek als Canada's onofficiële volkslied. Zijn bewerking van Blind Willie Johnson's *You're Going To Need Somebody On Your Bond* is subliem, terwijl het tegendraadse *Mean Streets* zo van een Captain Beefheart-album geplukt had kunnen zijn. Watermelon Slim blijft verrassen.
Marcel Haerkens

Luna Zegers
Entre Dos Mundos
Moonday Records
FLAMENCO
****1/2
Op Luna Zegers' nieuwste album *Entre Dos Mundos*,waarvoor ze zowel teksten als composities schreef gutst de passie naar buiten. Rijk geproduceerd door flamencogitarist Eduardo Cortes en fluitist en toetsenist Jack Tarradellas, krijgt ze alle ruimte om haar met veel levenslust gezongen wereldbeeld in te kleuren, een onstuimig palet waar de luisteraar zich aan kan laven. Trompet en Cubaanse tres worden naast vioolpartijen en fraaie zangcoros gebruikt in speelse arrangementvondsten. Fluit- en pianospel komen in veel tracks, die allemaal flamenco ademen in de *coros*, de *palmas* en het gitaarspel opvallend goed uit de verf, en ook vocaal op volstrekt eigen wijze gemodelleerd. In het hardcore flamenconummer *Tres Estrellas* geeft ze, alleen begeleid door gitaar, een verbluffend staaltje van haar kunnen. De zangeres, die de flamenco vanuit haar tenen trekt, voelt zich geïnspireerd door krachtige, legendarische *cantaores* als Pastora Pavon, la Perla de Cadiz en la Paquera de Jerez, die op de bres stonden voor flamencopower. Maar ook door jazzzangeressen en Buika. Dat ze alle facetten van de flamencozang beheerst, spat er af in de laatste paar tracks waarin het continu knettert en bliksemt.
Pieter Franssen

Vinyl

Record Store Day belichaamt de opmars van vinyl. De meest recente editie vond plaats op 22 april jl., waarbij in meer dan 90 Nederlandse platenwinkels - die allemaal vinyl verkopen - maar liefst 272 optredens van solisten en groepen plaatsvonden. Steeds vaker verschijnt nieuw materiaal van deze muzikanten ook op vinyl. Sjeng Stokkink selecteerde wederom een aantal belangrijke vinylreleases en -heruitgaven.

Koffie
Huntu
V2
AFROBEAT/FUNK/JAZZ
****1/2**

Na een *digital only* album en een vinyl ep in 2013 van deze Amsterdamse groep verschijnt nu een compleet album op cd en vinyl van ze, dat zeker niet onopgemerkt voorbij zal gaan. Nog voordat het album uitkwam (25 mei is de officiele releaseparty in De Melkweg) werd de achtkoppige band al geboekt voor Transition en North Sea Jazz en traden ze op in VPRO's *Vrije Geluiden*. Hun instrumentale muziek heeft een zeer eigen karakter, waarin invloeden van afrobeat, funk en jazz de overhand hebben. De opener *Huntu* zet al meteen de toon: een pakkende melodie waarin blazers en percussie elkaar bevechten. Dan volgt *Mama Deo* met een hoofdrol voor de toetsenman, waarmee de nodige psychedelica aan het palet wordt toegevoegd. In *Nachthengst* etaleert de groep zijn perfecte samenspel, waardoor de hypnotische werking op de luisteraar nergens verstoord wordt, en met de tracks *32* en *33* experimenteert het achttal er lustig op los, met adembenemende capriolen. De magie druipt eraf in *Mali,* dat opent met gitaarwerk à la Robert Fripp 2.0 en na een kort percussie intermezzo getiteld *Perc* volgt de enige vocale track *Hard Times*, met Bennie Sings, waarna dit weergaloos mooie en originele album waardig wordt afgesloten met de one-take studio livejam *Ippa.* Wat een trip!

Dr John The Nighttripper
The Sun, Moon & Herbs
Atco/MoV/Bertus
FUNK
****

Het aantal Dr. John albums loopt inmiddels in de veertig, maar op slechts drie daarvan noemt hij zich *The Nighttripper,* zoals geïntroduceerd in 1968 met de klassieker *Gris Gris*. Deze *The Sun, Moon & Herbs* uit 1971 was de derde en laatste, en de enige die in het altijd zeer aanwezige backingkoortje de deelname van Mick Jagger vermeldt. In zijn bezwerende New Orleans voodoomuziek beschikt Dr. John hier ook over spannende slidegitaar van Eric Clapton, terwijl ook de unieke Ray Draper op tuba een speciale vermelding verdient. De Memphis Horns zijn van de partij op drie van de zeven tracks, en in één track (*Familiar Reality-Opening*) doet zelfs Dr. Johns jeugdvriend Ronnie Barron mee op orgel. Maar hoe *star-studded* dit album ook mag zijn, het is toch Dr. John zelf die met zijn spel, zijn zang en zijn composities de boventoon voert. Zijn hypnotiserende Nighttripper-oeuvre is volstrekt uniek en dat maakt deze heruitgave extra legitiem.

The Frank Cunimondo Trio
Sagittarius
Mondo/MoV/Bertus
FUSION/JAZZ
****

Het origineel uit 1975 - uitgebracht op Cunimondo's eigen label Mondo - is al jaren een gezocht en peperduur collector's item (waarde meer dan 150 euro), dus deze reissue komt voor velen als geroepen. Vooral die ijzersterke cover van Herbie Hancocks *Chameleon* maakte dit album zo'n hebbedingetje, maar ook de twee lange eigen composities *Sagittarius* (12:37 uptempo) en *Slalom* (13:45 midtempo) doen je de vingers aflikken. Het is treffend hoe drie muzikanten (Cunimondo's klavierenarsenaal wordt ondersteund door Lenny Rogers op drums en Ray Russell op bass) zo'n hecht geluid weten neer te zetten. Cunimondo (geboren 1934 in Pittsburg) scoorde in 1997 nog een hitje met het al in 1971 opgenomen *Feelin' Good* (met zang van Lynn Marino) en geeft nog steeds les in Pittsburg. Hij is zelfs nog te boeken, getuige zijn website. Van de ongeveer tien albums die hij vanaf 1968 uitbracht (altijd op Mondo) is *Sagittarius* de meest gewilde.

Curtis Knight/Jimi Hendrix
Live At George's Club 20
2LP Experience Hendrix/ Sony
SOUL/FUNK
***

Dit is wat Hendrix-ontdekker en manager Chas Chandler hoorde in 1966, toen hij voor het eerst kennismaakte met het talent van Jimmy James, zoals Hendrix toen nog heette. Aldus de hoestekst van dit dubbelalbum met liveopnamen (van rond de jaarwisseling '65/'66) van de coverband van zanger/gitarist Curtis Knight. Knight gaf bandlid Hendrix een grotere rol dan voorheen The Isley Brothers, Little Richard en anderen deden: hij mocht ook zingen en de dames in het publiek om zijn vinger winden. Dat deze liveopnamen nu pas vrijkomen, heeft te maken met een jarenlange juridische strijd die producer Ed Chalpin voerde. De vijfkoppige band coverde de hits van die tijd (*Get Out My Live Woman*, *What I Say*, *I'm A Man*, *Mercy Mercy* en zo meer), aangevuld met een aantal bluesfavorieten van Hendrix (*Sweet Little Angel, Baby What You Want Me To Do*, *Drivin' South*, *Killing Floor* en meer). Deze dubbelaar met vijftien covers munt zeker niet uit in opnamekwaliteit, maar is vooral bedoeld als een tijdsbeeld, waarin de beste gitarist ooit boven de grond kwam.

Ook zeer de moeite waard en net (her) uitgebracht:
* Psychedelische folkpop uit 1970 op de lp *Full Circle* van Forest (Parlophone/MoV/Bertus, het origineel doet nu 250 euro!). * *Planet Ultra* van onze Urban Dance Squad uit 1996 (Virgin/MoV/Bertus). * Lp met de soundtrack van *The Illusionist* van Philip Glass uit 2008 (Rykodisc/MoV/Bertus). * Opnieuw een aantal Carole King-albums, waaronder *Simple Things* (1977), *Touch The Sky* (1979) en *Pearls* (1980). * En tot slot de in eigen beheer uitgebrachte lp *Oasis* van de groep Zitakula, het veelbelovende debuut van zeven Nederlandse muzikanten met de Brussels-Congolese zangeres Sandy Miessi Bakomi (Audiomaze).

GIOVANCA'S VINYL CHOICE

Ergens op een terras in Amsterdam, in een bloedserieus interview over mijn werk als zangeres en ambassadrice voor Plan Nederland, vraagt de journaliste ineens: "Wat is een 'vinylgirl'?" Dat staat inderdaad op mijn Instagram-profiel, maar het klinkt erg grappig uit haar mond.

Vinylgirl is een liefhebber van de warme, nostalgische sound van vinyl, leg ik haar uit. Een verzamelaar zeg maar, een '*cratedigger*'. Denk aan iemand die uren op een boekenmarkt kratten doorspit, op zoek naar een speciale uitgave van een goed boek. Dat heb ik met lp's. En, stel ik gerust, je hoeft geen audiofiel of supernerd te zijn. Je kunt ook gewoon lekker af en toe een mooie plaat kopen zoals je ook goeie wijn koopt.

In *Giovanca's Vinyl Choice* licht ik oude, nieuwe of bijzondere platen uit en ik ben erg benieuwd welke plaat jij in de spotlight wilt zetten. Is dat Chaka, Miles, of is dat een obscure funkplaat die niet onopgemerkt mag blijven? Mail mij jouw tip uit de platenkast op vinylgio@jazzism.nl. Heb er zin in!

Leon Ware

Rocking You Eternally

Ik sta met luiers en rompertjes in de hand als op vrijdagochtend 24 februari vroeg in de ochtend mijn telefoon gaat: Leon Ware is overleden. Alles staat even stil. Mijn dochtertje kijkt me aan alsof ze snapt wat er aan de hand is en geeft mij Nijntje. "Dank je wel lieve schat", zeg ik en verman mezelf. Op een dag vertel ik haar alles over oom Leon, de componist, producer, zanger, romanticus en vooral songwriter en woordkunstenaar. Ik zet *I Wanna Be Where You Are* van Michael Jackson op, een van de mooiste songs die Leon heeft geschreven.

Ik ontmoette Leon Ware zeker twintig jaar geleden. Ik zong in die tijd in de Amsterdamse band The Juize. Onze platenbaas vloog een producer over uit de States, om met ons te werken. Toen Leon de studio binnenkwam moest ik mezelf echt even knijpen. Dit kon niet de man zijn die dé iconische *I Want You*-plaat van Marvin Gaye, *Inside My Love* van Minnie Riperton, *If I Ever Lose This Heaven* met Quincy Jones en *Sumthin' Sumthin'* van Maxwell had geschreven. We waren een cool bandje, maar dit kon niet diezelfde man zijn. *Yet it was*. En muziek schept een band. We werden *instant friends*. Familie. We hebben samen talloze liedjes gemaakt, wekenlang door Amsterdam gefietst, op de gekste tijden broodjes shoarma gegeten en we spraken uren over muziek en het leven. Hij rookte dan een hele joint op – gedistingeerd, want dat was hij. Leon hield van Amsterdam. Hij liet zijn vrouw overkomen, zijn zoon en dochter. Hij trad hier graag op en omringde zich dan met de beste muzikanten.

Wat Leons nummers bijzonder maken, zijn de teksten, de bijbehorende supersubtiele koortjes en de akkoorden. Die typische Leon Ware-akkoordprogressies. Dat maakte ook dat Marvin Gaye begin jaren zeventig als een blok viel voor nummers die Ware eigenlijk voor zichzelf had geschreven. De teksten waren sensueel, sexueel, soms op het randje, maar hij kwam ermee weg, want er was ook iets magisch aan, iets dieps. Hij kon iets plats poëtisch laten klinken. Vaak waren het simpele zinnen, maar zo kloppend. Een van mijn favoriete nummers van hem als soloartiest is *Rocking You Eternally*. Het is zo *suave*! Zo zong hij ook, zwoel, gemakkelijk, alsof hij sprak.

Op een dag vroeg hij: "Hoe ver ben je met je tweede album? *I wanna be involved*." Hij had naar eigen zeggen het perfecte duet voor ons; *Where Love Lives*. We namen het op voor mijn plaat *While I'm Awake*. Ik was zeer vereerd.
Leon was al langere tijd ziek, maar altijd positief. En nog altijd bezig met muziek. Ook het afgelopen jaar sms'te hij ons regelmatig. "*I'm slowly healing! Got some music you need to hear.*" Muziek is tot het einde toe zijn lifeline geweest.

Welke plaat ik van hem aanraad? De kans is groot dat, zelfs als je geen soloplaat van hem hebt, hij ergens bij betrokken is op een Motown- of soulplaat in je kast.
Ik zou zeggen, de must have is uiteraard de *I Want You*-lp en zijn eerste soloplaten: *Leon Ware*, *Musical Massage*, *Inside Is Love* en *Rocking You Eternally*.
De sound van deze man heeft de soul en r&b zo stijlvol beïnvloed, hopelijk krijgt hij daar postuum nog meer credits voor. Hij verdient het.

Joodse jazz?

Ze heten Stanley Gayetsky, Arthur Arshawsky of Milton Rajonsky, maar de wereld kent ze als Stan Getz, Artie Shaw en Shorty Rogers. Of ze werkten gewoon onder hun eigen naam: Benny Goodman, Lou Levy, Stan Levey. Tegenwoordig zie je ook Israëlische voornamen; er bestaan zelfs twee Avishai Cohens, de een speelt bas, de ander trompet en diens zuster Anat klarinet. Hoe dan ook, het lijdt weinig twijfel dat in de Amerikaanse jazz de joodse musici, na de Afro-Amerikanen, de belangrijkste groep vormen (met de Italianen als goede derde). In de loop der decennia zijn daarvoor, gissenderwijs, allerlei verklaringen gezocht. De verwantschap tussen de Jiddische muziektraditie en de zwarte blues, de maatschappelijke en sociale discriminatie, waaraan zowel Afrikanen als joden in de VS blootstonden en het buitengewone muzikale talent in de joodse genen.
Er is nu voor het eerst een boek verschenen dat een serieuze poging tot interpretatie en verklaring doet. Charles Hersch, hoogleraar politicologie aan Cleveland State University, betoogt in *Jews and Jazz: Improvising Ethniticity* (uitgeverij Routledge) dat Amerikaanse joden de jazz, historisch gezien, voor drie doelstellingen hebben gebruikt, alle drie verband houdend met hun identiteit. "In het begin van de twintigste eeuw", zegt Hersch, "waren de joden voor veel beroepen buitengesloten. *So they went into entertainment.* Ze gebruikten muziek om te spelen met hun joodse identiteit, die te onderzoeken en er expressie aan te geven. Hoe ze dat deden, veranderde in de loop van de tijd."
In de jaren twintig en dertig werden joden in Amerika doorgaans gezien als niet volkomen Amerikaans of zelfs niet volkomen blank. Door jazz te spelen (zoals Goodman en Shaw) of door jazzachtige muziek te componeren (zoals Gershwin en Irving Berlin) bewezen ze hun Amerikaan-zijn. In één moeite door benadrukten ze dat de Amerikaanse muziek een smeltkroes van etnische genres was, waarin ook de zwarten volledig meespeelden. Zo vervulde Benny Goodman in de jaren dertig een pioniersrol in het doorbreken van de rassenscheiding binnen de jazz, door Teddy Wilson en Lionel Hampton te engageren – al formuleerde hij het zelf in niet-raciale termen: *"I just wanted to hire the best musicians."*
Fase twee, vanaf de jaren veertig, bracht een nieuw besef bij joodse jazzmusici: hun identiteit als minderheid en maatschappelijke outsiders in Amerika. Sommigen, zoals klarinettist Mezz Mezzrow, gingen zichzelf expliciet als 'zwart' beschouwen en manifesteren. Anderen namen, als *white negro*, allerlei gedragingen en hebbelijkheden van hun zwarte medemusici over. Maar in alle gevallen, zegt Hersch, *"they used jazz to sort of resist assimilation."*
Dat leidde soms tot onaangename wrijving binnen de jazzgemeenschap. Van trompettist Wynton Marsalis, de machtige artistiek directeur van Jazz at Lincoln Center in New York, zijn een paar rare anti-joodse uitspraken bekend. In een tv-interview uit de jaren negentig verklaarde hij dat gekleurde muzikanten jarenlang hebben geleden onder het feit dat de muziekbusiness wordt gecontroleerd door "*people who read the Torah and stuff.*" Hij sprak verder over "*so-called white people who were Europeans, people who functioned as Negroes in European society. They came over here and said: 'We're not the lower class of European society now, because we have these black Americans that we can dog and mess over.'*"
Opmerkelijk genoeg werden Marsalis' woorden min of meer geëchood door de oorspronkelijk Oostenrijkse pianist Joe Zawinul. In 1992 zei hij in een interview met het blad *Jazz Forum*: "*The Jewish people took away a lot of the black music and made it sound like itself. The black musician was supposed to be working in the kitchen, cleaning the dirt. That's the Jewish system.*"
In de jaren zestig begonnen joodse jazzmusici hun joodse identiteit ook in hun muziek te beleven. Drummer Shelly Manne en vibrafonist Terry Gibbs (geboren als Julius Gubenko) deden dat nog tamelijk speels, met de albums *My Son The Jazz Drummer!* (1962) en *Jewish Melodies In Jazztime* (1963).
Sinds de jaren negentig graven musici als John Zorn, trompettist Steven Bernstein en saxofonist Paul Shapiro dieper in hun joodse achtergrond. Vier albums van Steven Bernstein, verschenen op John Zorns Tzadik-label, heten achtereenvolgens *Diaspora Soul*, *Diaspora Blues, Diaspora Hollywood* en *Diaspora Suite*. Paul Shapiro bracht, ook op Tzadik, de cd's *Midnight Minyan, Essen* en *Shofarot Verses* uit. Een flinke stap verder dan *Bei Mir Bist Du Schön.*
Charles Hersch heeft in zijn boek soms aanvallen van geleerdheid en dan wordt zijn gedachtenvlucht over de vele joden in de jazz wat te academisch. Daarom besluit ik graag met een meer down-to-earth verklaring van een ervaringsdeskundige. In de *Volkskrant* van 29 oktober 2016 interviewde Robert Vuijsje (wel familie) in zijn serie Land van afkomst saxofonist Benjamin Herman. Diens afkomst mag je, met enige ironie, voor een jazzmuzikant ideaal noemen: zoon van een rabbijn die in zijn jeugd jazztrombone speelde en later ook nog psychotherapeut werd.
Benjamin Herman legde zelf de link: "De band die ik zie met het jodendom: mensen zoals mijn vader bestudeerden de Tora zeer intensief, elke dag. Met mijn saxofoon is dat hetzelfde. De enige manier om een intieme relatie te krijgen met het materiaal, is door elke dag urenlang te studeren. Als je één keer per week je saxofoon uitpakt, blijft het aan de oppervlakte."

Bert Vuijsje
www.bebopbusiness.com

#MJAZZ 2017

14/10/17

MONDRIAAN JAZZ FESTIVAL

DEN HAAG | PAARD | KOORENHUIS | HUMANITY HOUSE

RAVI COLTRANE & CANTO OSTINATO | FORQ
NATE SMITH KINFOLK | MAMMAL HANDS
JAIMEO BROWN TRANSCENDENCE
ROHEY | JAMIRE WILLIAMS & MANY MORE

TICKETS: WWW.PAARD.NL

DE ROMA

JASON MORAN
PRESENTS
IN MY MIND: MONK AT TOWN HALL 1959

AN EVENING WITH
PAT METHENY
W/ANTONIO SANCHEZ, LINDA OH & GWILYM SIMCOCK

9 MEI	**PAUL CARRACK**
6 JUN	**GOV'T MULE**
18 JUN	**HAZMAT MODINE**
20 JUN	**JUANA MOLINA**
21 JUN	**KRIS KRISTOFFERSON**

DE ROMA: TURNHOUTSEBAAN 329, B-2140 ANTWERPEN, BELGIË • **INFO & TICKETS:** WWW.DEROMA.BE • +32(0)3 600 16 60

Orchestra Baobab

"Dit zou geen tributealbum worden"

In 2007 bracht het West-Afrikaanse Orchestra Baobab *Made In Dakar* uit. Nu verschijnt *Tribute To Ndiouga Dieng* als eerbetoon aan de in november 2016 overleden zanger.

Tekst: **Rik van Boeckel** | Foto: **Youri Lenquette**

Orchestra Baobab ontstond begin jaren zeventig in Baobab Club (Dakar, Senegal). Ze werden wereldwijd bekend met het legendarische album *Pirate's Choice* (1989). Daarop was goed te horen dat de ritmische oorsprong van de muziek van de Cariben in West-Afrika ligt. In de clubs van Dakar klonk in de jaren zeventig niet alleen de muziek van Senegal, maar ook Cubaanse muziek gespeeld door Senegalezen. Het was de perfecte voedingsbodem voor Orchestra Baobabs mix van Afro-Cubaanse ritmes, Congolese rumba, highlife en Portugees-Creoolse melodieën uit het aan Senegal grenzende Guinee-Bissau.

Invloeden

Op *Made In Dakar* waren onder andere stijlen als de Cubaanse guajira en de calypso te horen. Zanger Balla Sidibé spreekt liever niet over Caribische invloeden. "Want hun oorsprong ligt in Afrika. Ik gebruik graag de term 'Afro-Senegalais' om de mix van muzikale stijlen van de verschillende etnische groepen van Senegal te omschrijven." De muziek van de groep is echter breder georiënteerd. De invloeden komen niet alleen uit Senegal, maar ook uit Guinee en Mali. De streek Casamance, in het zuiden van Senegal onder Gambia, is ook heel belangrijk voor de muziek van Orchestra Baobab. Balla Sidibé, Rudy Gomis en Abdouleye Cissoko komen daar vandaan. Op het nieuwe album zingt Rudy het nummer *Caravana* in het Portugees-Creools. Sidibé: "Ik heb de tekst geschreven net als voor de andere nummers. Een aantal daarvan gaat over de liefde, zoals *Foulo, Natalia, Mariama* en *Caravana*. *Douga* is een melancholieke song over een strijder uit Guinee-Conakry. De melodieën hebben we samen gecomponeerd."

Nieuwe invloeden

Op de nieuwe plaat geeft koraspeler Abdouleye Cissoko de Baobab-songs van een verfrissende impuls. De toevoeging van dit instrument laat de nieuwe muziek van het Orchestra nog meer West-Afrikaans klinken dan voorheen. Dat komt ook door de bijdragen van de jonge

gitarist René Sowatche en trombonist Wilfried Zinzou, beiden afkomstig uit Benin. Sidibé: "Zij zijn bandleden die al bij de band betrokken waren. Ze zijn vrienden, ze zijn niet echt nieuw."
In het verleden bracht gitarist Barthelemy Attiso uit Togo zijn muzikale bagage mee, zoals de Ghanese highlife, Congolese gitaarmuziek, het spel van Carlos Santana, Jimmy Smith. Attiso's gitaarmelodieën waren toen kenmerkend voor de sound van Orchestra Baobab. Hij is nu gestopt met de band omdat hij het niet meer kon combineren met zijn advocatenpraktijk.

Ndiouga Dieng

Ndiouga Dieng was een van de pijlers van de groep. Zijn dood is daarom een zwaar verlies voor Orchestra Baobab. Sidibé: "Hij was niet alleen belangrijk als zanger, maar ook als organisator, als iemand die de band aanstuurde, voor aandacht zorgde en de financiën regelde. Dieng was al lange tijd ziek en we werkten al een tijd aan het album toen hij overleed. Dit zou in eerste instantie ook geen tributealbum worden."
Het heeft lang geduurd voordat *Tribute To Ndiouga Dieng* uitkwam. Sidibé: "Uiteindelijk is het vorig jaar opgenomen, deels in Londen en deels in Dakar." Het werd geproduceerd door Nick Gold, Lamine Faye (gitarist en schrijver bij Super Diamono de Dakar) en Jerry Boys. De laatste is opnametechnicus bij World Circuit's Livingston Studios in Londen en verantwoordelijk voor de opnamen van albums van onder anderen Oumou Sangare, Buena Vista Social Club, Omara Portuondo en Ibrahim Ferrer. Hij produceerde ook het Baobab-album *Specialist In All Styles* uit 2001. J

"De ritmische oorsprong van de **Caribische muziek** ligt in West-Afrika"

Vulfpeck

"Mijn doel was een band oprichten en ervan leven"

Er zijn weinig bands die sinds hun oprichting zo'n cultstatus hebben verworven als het Amerikaanse Vulfpeck. De onweerstaanbare grooves, de geweldige livereputatie en de uitgekiende onlinestrategie zorgen voor een razendsnel groeiende internationale fanbase. Vulfpeck is hot en in het najaar begint de band aan haar eerste Europese tournee. Reden genoeg voor een goed gesprek met oprichter en bandleider Jack Stratton.

Tekst: **Gert-Jan Hox**

Nog niet zo lang geleden werd York Boulevard in Los Angeles door een vooraanstaande reisgids uitgeroepen tot 'de coolste straat van L.A.'. De straat heeft veel funky kledingzaakjes, eettentjes, hippe kappers, tattooshops en muziekwinkels. In The Highland Cafe ontmoet ik Vulfpeck-voorman Jack Stratton (28). Hij eet een organische zalm met linzen en doet er ruim een uur over, net zolang als het gesprek duurt. "Mijn moeder is aerobiclerares, geeft ook yoga, en zij heeft er bij mij ingehamerd dat ik altijd langzaam in kleine hapjes moet eten. Veel gezonder. Maar misschien nog wel belangrijker: door haar heb ik als kind Stevie Wonder, Kool & The Gang, The Jackson 5 en Earth, Wind & Fire leren kennen – *the good stuff*. Ze maakte altijd playlists met dat soort muziek voor haar aerobiclessen. Later deed ik dat voor haar. Mijn vader is klarinettist in een klezmerband. Ik begon met drummen toen ik zeven jaar was en rond mijn tiende ging ik met mijn vader samen spelen. Vanaf mijn dertiende deed ik ook gigs met hem, als het niet te laat werd en school er niet onder leed. Later speelde ik ook gitaar en piano. Dat komt nu bij Vulfpeck goed uit, want Theo (Katzman) drumt ook en speelt fantastisch gitaar. Daarbij heeft hij een geweldige stem en kan hij goed schrijven. Dus we wisselen elkaar een beetje af."

Motown luisteren

"We zaten samen in Ann Arbour op de Universiteit van Michigan. Ik studeerde opnametechniek en drums. Theo studeerde ook drums, maar speelde vooral gitaar. Joe (Dart) studeerde bas en Woody (Goss) jazzpiano. Vulfpeck ontstond doordat ik altijd naar Motown-muziek luisterde, je hebt hier eindeloos veel radiostations die dat 24 uur per dag draaien. De manier waarop Motown nummers opnam, spreekt me aan. Je had een vaste ritmesectie en die zorgde ervoor dat een nummer te gek klonk. Die muzikanten zaten dagenlang samen in de studio en daarom waren ze waanzinnig goed op elkaar ingespeeld. Dat is waarom ik Vulfpeck begonnen ben. Ik wilde gewoon een hele goeie ritmesectie zijn, ook voor andere muzikanten als die iets wilden opnemen."
Je wilde dus zoiets als legendarische studioritmesecties als The Wrecking Crew of The Funk Brothers? "Ja, precies. De timing is ook goed, want zo'n soort sectie bestaat nauwelijks meer. Ik las in een interview met Gordon Edwards (bassist en leider van de legendarische band Stuff, red.) dat er in de hoogtijdagen, eind

"De manier waarop **Motown nummers** opnam, spreekt me aan"

jaren zeventig en begin tachtig, alleen al op Manhattan minstens tien van dat soort triple A-ritmesecties waren. Dat is wat ik wil met Vulfpeck, dat gevoel van de ritmesectie. Nummers worden beter als je dingen met andere muzikanten doet. Ik heb nummers in m'n eentje opgenomen op de computer, zoals iedereen het

tegenwoordig doet, maar die klinken gewoon niet zo lekker als wanneer je het met anderen doet. Toen we bij elkaar kwamen, was het eerste dat we in deze samenstelling deden een nummer opnemen in de schoolstudio. Dat pakte goed uit en die track hebben we toen op YouTube gezet. We gingen wat optreden en we bleven regelmatig opnemen. Het begon eigenlijk vrij snel te lopen. Helemaal na dat akkefietje met Spotify."

Absolute stilte

In 2014 bracht Vulfpeck het album *Sleepify* uit. *Sleepify* bestond uit tien tracks met absolute stilte, elk variërend tussen de 31 en 32 seconden. Het resultaat was vijf minuten lang niets, wat niet zozeer een artistiek statement was, maar wel een uitgekookt commercieel idee. De band vroeg haar fans het album tijdens hun slaap continue te streamen op Spotify, om zo voldoende geld te genereren om hun eerste tournee te financieren. De concerten zouden vervolgens gratis toegankelijk zijn. De stunt trok veel aandacht, vooral toen Spotify het album een aantal weken later verwijderde, zonder duidelijke opgaaf van redenen. Maar Vulfpeck haalde bijna 20.000 dollar aan royalty's op, waarmee de missie geslaagd was en de Sleepify Tour kon beginnen.
Jack Stratton: "Toen kenden ineens veel mensen ons, iedereen vond het een geweldige stunt. Daarvoor hadden we in eigen beheer al een paar albums uitgebracht, al bleef het allemaal een beetje onder de radar. Tot 2015, toen het ineens vrijwel vanzelf ging. Daarmee werd Vulfpeck in de hoofden van de andere bandleden Joe, Woody en Theo ineens een serieuze carrièremogelijkheid, terwijl dat altijd mijn doel is geweest: een band oprichten en ervan leven. Het bizarre is dat we eigenlijk nauwelijks optraden, we deden alleen die sessies en knalden die allemaal op internet. Het was de omgekeerde wereld. Normaal speelt een band eerst jarenlang en neemt dan eens een album op."

In eigen hand

Een van de pijlers van het succes is Strattons feilloze gevoel voor onlinemarketing en het feit dat hij alles in eigen hand houdt. Hij begrijpt als van nature de kracht van social media en wat YouTube en Facebook kunnen betekenen voor het succes van een band. Voortdurend voedt hij zijn fans met filmpjes, links en gedetailleerde tutorials waarin hij stap voor stap uitlegt hoe zijn nummers gespeeld moeten worden. Door zijn albums integraal op YouTube te zetten, lijkt het alsof hij alles gratis weggeeft, maar Stratton heeft ervaren dat het mensen juist aanzet tot het kopen van de albums. Dan is er nog de plug-in 'Vulf Compressor', die eigen opnames van een authentiek Vulfpeck-geluid kan voorzien. Zijn er T-shirts en sweaters, een audiologo, de Vulf-huisstijl en een vrij verkrijgbaar lettertype genaamd Vulf Mono.
Stratton: "Ik ben de enige in de band die altijd geïnteresseerd is geweest in de zakelijke kant van muziek maken. Spotify is een goede bron van inkomsten, vooral ook omdat de rechten volledig bij ons liggen. Dat zou niet zo zijn als we bij een platenlabel ondergebracht waren, maar we hebben alles in eigen bezit. We hebben geen label, geen manager, het is allemaal direct sales. Mensen die ik echt hoog heb zitten, zeggen dat ik onderhand echt een manager moet gaan nemen, maar ik pieker er niet over. Die wringt de laatste penny uit de band en dan kunnen we binnen een jaar opdoeken. We verkopen overigens ook veel op vinyl, wat iets nieuws is. We laten die vinylplaten persen in Amsterdam bij een bedrijf dat het beste ter wereld schijnt te zijn."

Theo Katzman links en rechts bassist Joe Dart.

Stelregels

De afgelopen jaren heb ik een aantal stelregels voor mezelf ontwikkeld. Die zou ik andere beginnende bands ook aanraden omdat ze voor mij goed gewerkt hebben. Bijvoorbeeld: geen covers doen. We doen ze soms, maar we zetten ze niet op een album. Je wilt niet bekend worden met een cover. Een andere regel is dat ik nooit een contract met een platenmaatschappij zou sluiten, echt nooit. Je moet gewoon alles in eigen hand houden. Dat geldt ook voor de muzikale kant. Ik werk bijvoorbeeld ook niet met een producer. Het idee is altijd dat we een nummer samen opnemen, dus niet track voor track of instrument voor instrument. De opname filmen we altijd en die gaat dan op YouTube. Door mijn studie weet ik hoe ik de microfoons moet

"Eigenlijk draait **de hele band** om bassist Joe Dart"

plaatsen, maar ik word ook steeds beter in de afwerking, het mixen. De ruwe tracks klinken vaak nog voor geen meter, ze worden echt gemaakt in de mix. Dus de opnames gaan steeds beter klinken, waardoor we ook weer meer albums verkopen. Al denk ik wel dat mensen niet zouden willen dat we in hele dure studio's zouden gaan opnemen, zelfs als we het konden betalen. Ze verwachten van ons dat we in huiskamers opnemen met een paar microfoons, dat is ook de lol ervan."

Gastmuzikanten

"We hebben een aantal dingen gedaan met legendarische studiomuzikanten. Dat was waanzinnig, je hebt die mensen je hele leven gehoord op allerlei opnamen en ineens zie je de magie letterlijk voor je ogen voltrekken. Voor *Christmas In L.A.* wilde ik daarom graag met David T. Walker opnemen. Hij was gitarist van onder meer The Jackson 5 en Stevie Wonder. Het was een poging om een Jackson 5-achtig nummer te schrijven. David speelde op al die Jackson 5-nummers en geeft ze dat specifieke geluid. Ik wilde hem eerst interviewen, gewoon omdat ik hem wilde ontmoeten, maar daar bedankte hij beleefd voor. Hij is een wat teruggetrokken man, hij heeft ook nooit een manager of een agent gehad. David wilde wel meewerken aan een sessie toen ik hem daarvoor benaderde, want dat is helemaal zijn ding. Hij is trouwens vrij bekend in Japan en omdat hij met ons speelt, hebben we daar nu ook een album uitgebracht.
Verder hebben we opgenomen met de legendarische drummer, en mijn persoonlijke idool, Bernard Purdie en met James Gadson, de drummer van Bill Withers. Kort geleden hebben we nog opgetreden met Michael McDonald van Steely Dan en met Cory Henry van Snarky Puppy. Dat past natuurlijk mooi in het oorspronkelijke idee van de ritmesectie. Onze fans houden er ook wel van als we en toe een gast uitnodigen. We hebben ook een aantal vaste muzikanten in onze vriendenkring waar we

Jack Stratton

regelmatig mee spelen en die ook voor ons schrijven, of wij voor hen. Zoals zanger pianist Joey Dosik, gitarist Cory Wong en natuurlijk zanger Antwaun Stanley, die volgens mij het grootste zangtalent is dat ik de laatste tien jaar heb gehoord."

De kracht van Joe

"Eigenlijk draait de hele band om bassist Joe Dart, hij is zo'n ongelofelijke kracht. Als die studiolegendes met hem spelen, gaan ze uit hun dak. Ze vinden hem fantastisch. Bootsy Collins was heel positief over hem, Bernard Purdie is gek op hem, we zijn allemaal groot fan van Joe. Hij heeft trouwens ook de meeste vrouwen achter zich aan.
Het lijkt soms wel of onze fans allemaal muzikanten zijn. Ze snappen onze muziek helemaal en wat er online gebeurt, is soms verbazingwekkend. Mensen maken nieuwe te gekke versies van onze nummers, heel inspirerend. We zijn nog niet echt in Europa geweest, maar we hebben een gig in Dublin gedaan. Wat daar gebeurde, was niet te bevatten. Het was onze beste show ooit, alleen al vanwege de fans. De zaal zong de hele show lang alle baslijnen. Die kenden ze gewoon, zo muzikaal zijn ze daar. Ik kan niet wachten om naar Europa te komen om te kijken wat er gebeurt als we in Amsterdam spelen, of in Berlijn. Er is een cultureel verschil met Amerika. Amerikanen komen vaak naar concerten om te drinken en staan vervolgens de hele avond te praten zonder op de band te letten. Dat is bij jullie anders, in Europa is er meer respect voor livemuziek." J

Billy Cobham

"Shut up and just do it"

Die mooie markante kop met daarop twee opvallende glazen kijkers. Een flitsend haarbandje, imponerende spierballen en twee basdrums die als boegbeelden naar voren staken. Zo kennen we Billy Cobham van oude foto's. 72 is de drumlegende nu, 'maar leeftijd telt niet'.

Tekst: **Jean-Paul Heck** | Foto's: **Wjarek / Shutterstock.com**

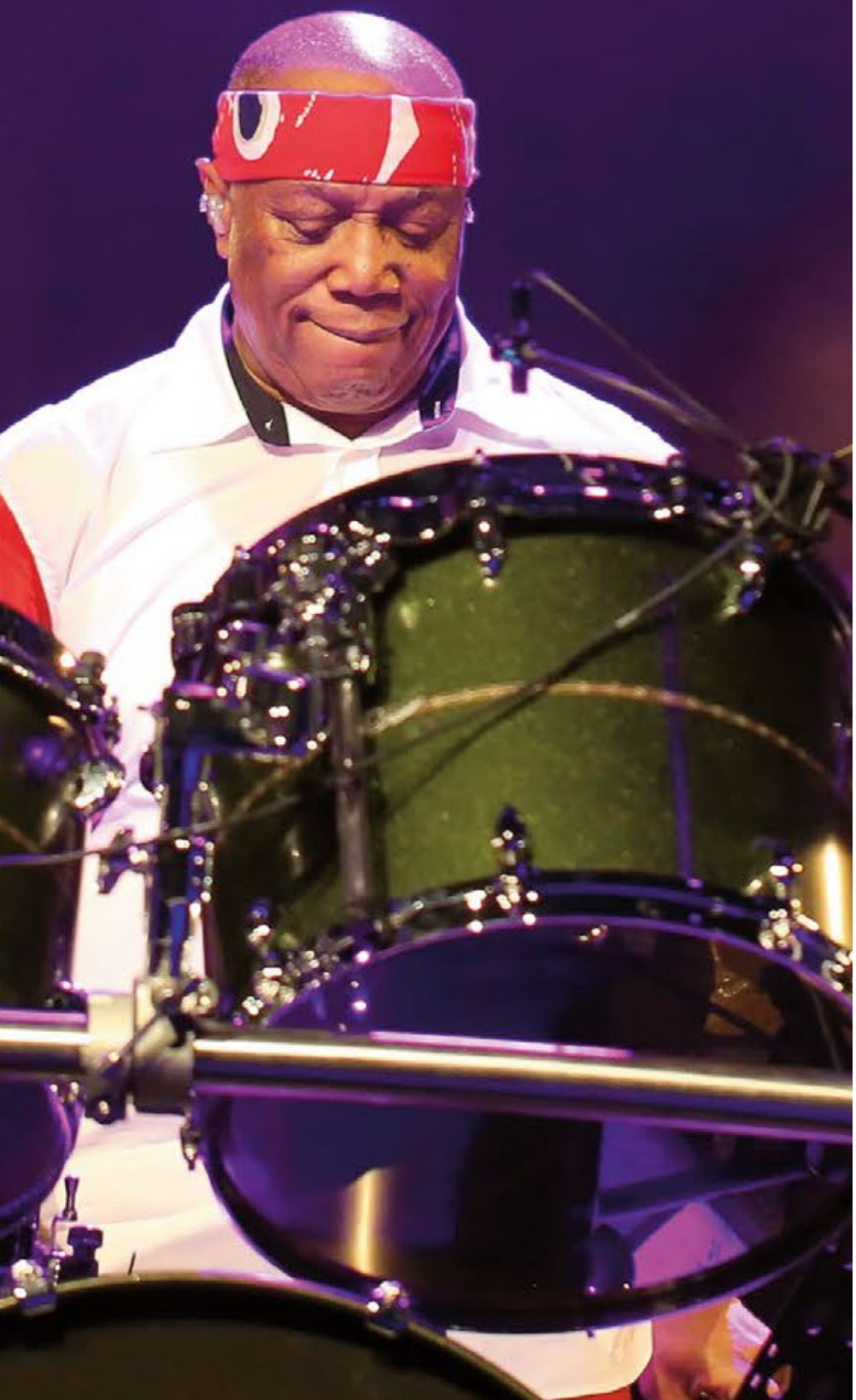

Cobham praat vlot en gemakkelijk. Terwijl de spierbundel het eerste deel van zijn ruime lunch naar binnen werkt, start hij zelf het gesprek. "Ik voel mij erg goed de laatste jaren. Heb wel wat ouderdomsklachten gehad, maar eigenlijk mag ik niet klagen. Er zijn momenten dat ik echt denk in de kracht van mijn leven te zijn." Hij is gestoken in een spijkerbroek en een strak, glanzend wit overhemd met opstaand kraagje. Voor hem staat zijn laptop. "Mijn onafscheidelijke vriend. Mijn vrouw doet het management en beantwoordt alle aanvragen, maar ik wil weten wat er om mij heen gebeurt. Er is niets vervelender dan losgeweekt worden van de realiteit." Vrienden en kennissen heeft globetrotter Cobham overal. Tijd heeft hij echter weinig en de tijd die hem ter beschikking staat, wil hij optimaal gebruiken. Interviews met hem duren nimmer langer dan dertig minuten. "In een half uur kan ik meer zeggen dan de meeste drummers op een hele dag." Vooruit dan maar, het is het proberen waard.

De eerste keer dat ik u live zag spelen was bij Peter Gabriel op het Torhout/ Werchter Festival in België. Nu speelt u met een geweldige liveband met daarin gitarist Dean Brown die we nog kennen van The Brecker Brothers.
"Dean en ik zijn erg close. Hij is de meest groovy en swingende gitarist die ik ken, er staat geen maat op hem. Peter Gabriel was een heel ander avontuur. Dat betekende knopjes indrukken, knopjes uitdrukken, inwerken met een in-ear systeem, 130 decibel op je oren en opvullen van datgene dat er al was. Zeg maar gewoon, meespelen met een band. Popmuziek is een show hé. Veel zaken zijn er al en waarbij jij spaarzaam je dingetjes mag doen. Alles is precies op tijd, iets wat overigens niet alleen voor popmuziek geldt. Toen ik bij Pat Metheny speelde, ging het precies hetzelfde. Als Pat een gig had aangenomen voor tachtig

"In een half uur **kan ik meer zeggen** dan de meeste drummers op een hele dag"

minuten dan duurde dat optreden ook ongeveer 79 minuten en 58 seconden. Pat speelde altijd exact dezelfde solo's en van mij werd verwacht dat ik exact dezelfde partijen speelde. Het is overigens niet iets waar ik radicaal tegen ben."

Uw speciale manier van spelen heeft u heel ver gebracht. De meeste jazzdrummers noemen Billy Cobham vaak als een zeer belangrijke inspiratiebron.
"Haha, dat ze het over mij hebben, komt vooral omdat ze gewoon niet weten waar die Cobham uithangt. Ze horen vaag iets over Europa, dat ik geïsoleerd leef in de bergen van Zwitserland. Ze weten meestal absoluut niet waar ik mee bezig ben. Dat ik nu niet meer op de voorgrond sta, is een zelfgekozen anonimiteit. Natuurlijk zou ik zo weer met John McLaughlin kunnen spelen. De hele wereld zou het fantastisch vinden, behalve ik. Ik weet namelijk al van tevoren hoe het zou gaan

BIMHUIS

JAZZ / WORLD / IMPRO

WWW.BIMHUIS.NL

VR 5 MEI CARTE BLANCHE WALTER LAMPE
ZA 6 MEI ROBERTA SÁ – SOUNDS OF BRAZIL
MA 8 MEI KONRAD KOSELLECK BIG BAND... 13!
WO 10 MEI SOWETO SOUL
DO 11 MEI ALEX SIMU QUINTET ECHOES OF BUCHAREST
VR 12 & ZA 13 MEI THE PRESENT IS PRESENT
MA 15 MEI BIMLAB BY WIEK HIJMANS & ALEX COKE
WO 17 MEI FRED HERSCH TRIO
VR 19 MEI CARNATIC FLUTE & SITAR DUET (INDIA)
ZA 20 MEI IVO PERELMAN & MATTHEW SHIPP DUO
DO 25 MEI VEIN FEAT. GREG OSBY
VR 26 MEI NJJO & ANTON GOUDSMIT
ZA 27 MEI JAN NIJDAM KWARTET
ZO 28 MEI SATANIQUE SAMBA – SOUNDS OF BRAZIL
WO 31 MEI EVENSANNE
DO 1 JUN THEO LOEVENDIE'S WELLINGTONIANS
VR 2 JUN MAZE & OKKYUNG LEE & JAKOB KIRKEGAARD
WO 7 JUN SOUKAST – SOUNDS OF BRAZIL
DO 8 JUN BATTLE TRANCE
VR 9 JUN LEW TABACKIN TRIO
ZA 10 JUN TRIO CORRENTE – SOUNDS OF BRAZIL
ZO 11 JUN KAPOK
VR 16 JUN MARK SCHILDERS' FABRIK
ZA 17 JUN DAVID KWEKSILBER BIG BAND
WO 21 JUN NEW EUROPEAN ENSEMBLE & SYRIAN SOLOISTS
DO 22 JUN HEARTH: RASMUSSEN / RAVE / SANTOS SILVA / DRAKSLER
VR 23 JUN BACHAR MAR-KHALIFÉ
ZA 24 JUN CEUMAR – SOUNDS OF BRAZIL
DO 29 JUN GLERUM OMNIBUS

VOLLEDIGE AGENDA OP WWW.BIMHUIS.NL

BIMHUIS RADIO

info & archive:
www.bimhuis.com/bimhuisradio

TUNE IN FOR FREE:
CONCERTS STREAMED LIVE FROM THE BIMHUIS

PaRaDox

MEI
VR 05 **Le Goas/Felder/Escreet/Donkin**
ZA 06 **Cyrille Aimée Band**
WO 10 **Paul van Kemenade invites ...**
VR 12 **Get The Blessing**
ZA 13 **T99**
VR 19 **Estafest**
ZA 20 **Raad van Toezicht**
VR 26 **Becca Stevens Band**
ZA 27 **Myderwyk, U'Duet & VanDryver**
WO 31 **Hackensaw Boys**

JUNI
ZA 17 **Barrelhouse**

SEPTEMBER
VR 08 **Vanbinsbergen PLAYSTATION**
ZA 09 **Michelle David Gospel Sessions**
ZO 10 **Nathalie Matteau & Les Hommes Perdus**
VR 15 **Mark Schilders FABRIK**
ZA 16 **Lijbaart/Rambags/Stadhouders**
WO 20 **Tingvall Trio**
VR 22 **Matangi Quartet ft. Lijbaart/Brederode**
ZA 23 **Fraanje/Sylla/Reijseger**
VR 29 **Zach/Økland/Van Heertum/Jillings**
ZA 30 **De Looze/Baron/Verheijen**

BEVESTIGD VOOR KOMEND SEIZOEN

GONG Nate Smith Kinfolk **Terry Bozzio**
Enrico Rava Quartet **Cecile McLorin Salvant**
DAAU **Blacktet Marquis Hill** Colin Vallon Trio
Girls in Airports Scott Kinsey Group **Kneebody**
Makaya McCraven **Jasper Somsen**

www.paradoxtilburg.nl

klinken want ik weet immers hoe John speelt. Dat is dus geen uitdaging en het zal mijn muzikale omgeving niet verrijken."

Maar toch houdt u nog wel bij wat er precies gaande is in de wereld van de drums, begrijp ik?
"Ik geef alle jazzmuzikanten maar één advies: ga weg uit je eigen land, reis veel, ervaar veel en sla het op. En dan bedoel ik niet twee dagen op een hotelkamer zitten, maar ga er echt twee maanden wonen. Twee maanden Amsterdam, drie maanden Stockholm of Tokyo. Doe dat, dat heb ik ook gedaan. Maak 's ochtends een lange wandeling langs de grachten van Amsterdam, praat met de bakker, stap de bibliotheek binnen. Als je dat niet doet, zal je vaderland altijd bij je zijn, ook in je spelen. Dat moet je kunnen uitbannen. Probeer, zoals ik al eerder zei, uit je vaste omgeving te kruipen. Dan kom je uiteindelijk op het punt terecht dat je er muzikaal anders uitstapt. Het instrument bespeelt immers niet zichzelf, dat doe jij. Het vertaalt datgene wie je bent en wat je ervaringen zijn."

De 'vlucht' uit Amerika, toch alweer zo'n veertig jaar geleden, duurt nog steeds voort. U woont nog altijd in Zwitserland.
"Ik moest afstand van Amerika nemen om te kunnen bekijken wat er zich werkelijk afspeelde. Als je er woont, zit je binnen de kortste keren weer in die ratrace, daar hoef je niets voor te doen. Op het moment dat ik mijn appartement in New York binnenstap gaat de telefoon. Ik krijg een hoop informatie en voordat ik die heb verwerkt, krijg ik het volgende telefoontje met nog meer informatie. Het is als een overdosis aan vitamine A, B,C, D, en E. Het was gewoon te veel voor mij. Door dat levenstempo mis je uiteindelijk heel veel kansen. Alles vliegt langs je heen."

Bent u zelf ook een Europese muzikant geworden?
"Wat betreft levenstempo zeker en ook qua instelling. Het werken met muzikanten uit Nederland en Scandinavië heeft erg louterend op mij gewerkt. Ze zijn nuchter, analytisch en echt. Dat mis ik nog weleens bij Amerikanen. In Amerika vechten alle drummers om een en dezelfde mediastoel. Ik wil dat niet, om de simpele reden dat ik er helemaal geen tijd voor heb. Ik ben vooral bezig om mijn eigen projecten van de grond te krijgen. Als ik dan in Amerika kom, krijg je reacties als: 'Waarom heb je niet gezegd dat je dat aan het doen was?' Gewoon om de simpele reden dat ik daar geen tijd voor had, omdat ik bezig was met de uitvoering ervan. In Amerika is er een tendens dat projecten waarover wordt gepraat uiteindelijk niet worden uitgevoerd. Mijn motto is simpel: *shut up and just do it!* Te veel mensen zitten in de muziek voor het geld. Mijn grote drijfveer blijft de samenwerking met muzikanten uit allerlei landen. Je draagt iets bij aan de muziek die iemand heeft gemaakt in een andere omgeving dan die jij kent. Daar voeg je dan je eigen ervaringen uit die omgeving aan toe."

> "Als het goed klonk zei Miles helemaal niks en dat was **het ultieme compliment**"

Dat betekent dus dat u zich niet laat leiden door wat uw medemuzikanten willen, maar vooral door datgene waar u zelf naartoe wilt gaan met uw spel.
"Heel vaak wordt mij gevraagd: 'Billy, kun jij niet spelen wat je op die en die plaat ook speelde?' Natuurlijk kan ik dat, maar ik zal er toch het nodige aan toevoegen of die muzikant het nu leuk vindt of niet. Niemand zal bijvoorbeeld John Coltrane kunnen spelen zoals hij dat kon. Een andere saxofonist kan je alleen het idee geven hoe het ooit moet hebben geklonken als Coltrane het deed. Dat geldt zeker ook voor drummers. Niemand zal ooit klinken als Cobham, ze kunnen alleen proberen mijn intenties te interpreteren."

Miles Davis is een van de muzikanten die u eigenzinnige opvattingen heeft bijgebracht.
"Toen ik bij Miles speelde, leek het net alsof ik naar mijn eigen homevideo in het echte leven zat te kijken. Een soort film zonder geluid. Miles praatte amper tegen mij. Soms draaide hij zich tijdens opnamen om en kraaide slechts: *'Not that!'* Dan probeerde ik het anders te spelen en riep hij weer: 'Not that either!' Na de derde keer was het slechts: 'Play whatever you want, but play it right!' Als het goed klonk, zei Miles helemaal niks en dat was het ultieme compliment. Ik kreeg nooit geld van hem als ik op een van zijn platen speelde, slechts respect. En dat is niet in geld uit te drukken." JT

Rhiannon Giddens

“Het verleden is het heden”

De gedreven zangeres, fiddle- en banjospeelster Rhiannon Giddens beschouwt haar carrière als niets meer of minder dan een missie. Op haar recente soloplaat *Freedom Highway* duikt ze in het pijnlijke Afro-Amerikaanse verleden, als een middel om zichzelf en het heden beter te begrijpen.

Tekst: **Herman van der Horst** | Foto's: **John Peets**

Het nummer *Julie* gaat over een gesprek tussen een zwarte slavin en haar blanke meesteres, terwijl de twee de komst afwachten van de Noordelijke Unie-soldaten die de *big house* van een zuidelijke plantage naderen. De meesteres smeekt Julie om bij haar te blijven in deze onzekere tijden. Vrezend dat de soldaten haar *trunk of gold* zullen plunderen, vraagt ze Julies hulp om hen te misleiden. Maar terwijl Julie belooft bij haar meesteres te blijven totdat de soldaten komen, wijst ze de blanke vrouw er koeltjes op dat ‘haar’ goud verkregen is door de verkoop van Julies eigen kinderen. Het is bloedgeld. Bij de eerste gelegenheid zal Julie vertrekken - *with what family I have left* - van deze ellendige plek die haar meesteres ‘thuis’ noemt. *In leaving here, I’m leaving hell.*
Julie is een van de talloze stemmen die Rhiannon Giddens tot leven wekt op haar tweede soloplaat *Freedom Highway.* Van Nat Turner, leider van een slavenopstand in 1830, en de stemmen van de burgerrechtenbeweging uit de jaren zestig tot de recente krantenkoppen uit de straten van Ferguson en Baltimore en de daaruit ontstane Black Lives Matter-beweging. Schijnbaar moeiteloos trekt ze een lijn van het verleden naar het heden. Als een belangrijke inspiratiebron noemt ze Andrew Wards boek *The Slaves’ War: The Civil War in the Words of Slaves* uit 2008. Eindeloos spendeerde ze tijd in universiteitsarchieven op zoek naar documenten over slavernij. Een verkoopbon die ze tijdens haar speurwerk ontdekte, was de treurige inspiratie voor *At The Purchaser’s Option*, haar wrange song over het kopen en verkopen van tot slaaf gemaakte kinderen, zonder rekening te houden met familieleden. Om te beweren dat Rhiannon Giddens ‘haar huiswerk heeft gedaan’ is een knoeperd van een understatement. Ze omschrijft zich als een ‘historisch muzikant’. “Ik voel me als de uitvoerende arm van het gilde der geschiedschrijvers. Zij houden zich bezig met de feiten en ik hou me bezig met de emoties erachter. Daarbij gaat het niet om mij, alleen om de muziek. Zoals mijn moeder altijd zei: doe nooit iets voor geld, macht of prestige. Daar geloof ik in. Dit is een roeping.”

Gelukkig toeval

Giddens vond haar muzikale roeping door een gelukkig toeval. Ze studeerde zang, met de nadruk op opera, aan het Oberlin conservatorium in Ohio. In een opwelling bezocht ze een klas in contradansen, in de veronderstelling dat het om oude Engelse dansjes ging die de personages uit haar favoriete Jane Austin-romans pleegden te doen. In plaats daarvan werd ze

De meeste Afro-Amerikanen willen **liever niet herinnerd worden** aan hun pijnlijke verleden

geconfronteerd met een levende traditie van fiddlemuziek. Pas nadat ze terugkeerde naar haar geboorteplaats Greensboro in North Carolina, ontdekte ze de hybride van Europese, Afrikaanse en lokale tradities van de regio waaruit ze was voortgekomen. "Hoe meer ik te weten kom over die oude songs, hoe meer ik leer over mijn grootouders, wat betekent dat ik meer over mijn ouders leer, wat betekent dat ik meer over mezelf leer."
In 2005 bezoekt ze de Black Banjo Gathering, een evenement in North Carolina dat mensen bewust wil maken van de zwarte wortels van countrymuziek. Daar ontmoet ze gitarist Dom Flemons en fiddler Justin Robinson, met wie ze The Carolina Chocolate Drops formeert. Het trio blaast nieuw leven in de vaak genegeerde historie van de Afro-Amerikaanse *stringbands* uit de jaren twintig en dertig. Hun naam is een eerbetoon aan de Tennessee Chocolate Drops, een stringband die furore maakte in dezelfde periode. "We leerden al snel dat we het feit moesten omhelzen dat we een zwarte stringband waren", zegt Giddens. "Want mensen vroegen ons altijd hoe we aan deze muziek komen. Met andere woorden: waarom spelen zwarte mensen banjo?" Dan moesten ze uitleggen dat de banjo door slaven naar Amerika was gebracht en dat voor 1830 geen blanke erover piekerde om erop te spelen. Dat er voor de Amerikaanse burgeroorlog geen twee gescheiden muzieksoorten bestonden, blank en zwart. Beide groepen deelden een gezamenlijke traditie en een gemeenschappelijk repertoire. De waterscheiding trad pas in met de opkomst van de platenindustrie. Zwarte en blanke muziekstijlen bestonden als afzonderlijke entiteiten alleen op de radio, in muziekpublicaties en in de bakken van platenwinkels. Daarbuiten was het een kruisbestuiving. Genres als blues en country waren de creaties van degenen die de muziek verkochten, niet van de makers. Op een gegeven moment zijn Giddens en haar kompanen opgehouden om dat allemaal uit te leggen. Ze vonden dat het simpele feit dat zij die muziek speelden voor zich moest spreken.

Solocarrière

Giddens' solocarrière begon ook min of meer toevallig op het podium van de New Yorkse Town Hall. Tijdens een concert geïnspireerd op *Inside Llewyn Davis*, de film van Joel en Ethan Coen over de Greenwich Village folk revival. Daar stond ze als een relatief onbekende tussen zangers als Joan Baez, Elvis Costello en Patti Smith. Blootvoets en gekleed in een lange rode jurk vertolkte Giddens een verbluffende versie van *Waterboy*, de song die beroemd was gemaakt door folkzangeres Odetta in de jaren zestig, gevolgd door een tongbrekende medley van Schotse traditionals. T-Bone Burnett, de producer van dat concert, stond perplex. "Ik doe dit al vijftig jaar, maar zoiets heb ik nog nooit gezien", zei hij. Burnett bood meteen aan om Giddens' droomplaat te produceren. De samenwerking leverde *Tomorrow Is My Turn* op. De plaat kreeg een Grammy-nominatie voor 'beste folkalbum'. Maar de kracht van *Tomorrow Is My Turn* is nu juist dat ze folk, blues, country, gospel, jazz en nog meer weet te overstijgen. Ze smeedt een caleidoscopisch geheel van pionierende vrouwen uit de Amerikaanse muziek door alle tijden heen.

WICKED JAZZ SOUNDS FESTIVAL 2017

Graphic design: DBXL

JUNGLE BY NIGHT
LEFTO
TONY ALLEN
JEANGU MACROOY
STUFF.
NSJO ft. PETE PHILLY & YORAN VROOM
BOCA45
OMAR vs. MARK DE CLIVE-LOWE
MOODS
BLOWTRIO
THE MAUSKOVIC DANCE BAND
MICHELLE DAVID & THE GOSPEL SESSIONS
KING HASSAN
WICKED JAZZ SOUNDS BAND
L'ENFANT
WJS DJs & MUSICIANS

EN NOG VEEL MEER...

ZATERDAG 24 JUNI NDSM AMSTERDAM

TICKETS & INFO:
www.wickedjazzsoundsfestival.com

Vrouwen die op hun beurt tegen de keer in genres wisten te ontstijgen. Songs van iconen als Nina Simone, Dolly Parton en Patsy Cline tot meer recent herontdekte namen als Rosetta Tharpe en de mysterieuze Geeshie Wiley. "Je kunt de titel *Tomorrow Is My Turn* interpreteren alsof ik zeg: morgen ben ik aan de beurt, eindelijk heb ik een soloplaat. Maar daar heeft het niets mee te maken. Het was ook niet dat ik een feministische plaat wilde maken. Ik wilde mijn muzikale voorgangers verkennen en hen een eer bewijzen."

Protestmuziek

Begin vorig jaar oogstte Rhiannon Giddens veel lof met een korte tournee getiteld *Swimming In Dark Waters: Other Voices Of The American Experience*. Een door haar geproduceerde showcase van Amerikaanse protestmuziek, van Haïtiaanse folksongs tot hedendaagse satire op de economische crisis. "Ik was een beetje moe van het feit dat de singer-songwriter altijd voorgesteld wordt als een blanke vent met een gitaar. Er bestaat een lange historie van protestmuziek en singer-songwriters van gekleurde mensen." Na lang zoeken heeft ze onlangs een replica van een banjo uit 1850 gevonden. Een fretloze banjo met dierenhuid en darmsnaren, zoals die voor het eerst in de blanke cultuur doordrong via de *blackface minstrel shows*. Een instrument waarover ze even gepassioneerd spreekt als over de geniale Bert Williams, die begin vorige eeuw het cliché van de *blackface minstrel* ontsteeg met zijn ironie. "Ik ben altijd geïnteresseerd geweest om een helder licht te werpen op aspecten van de Amerikaanse cultuur die nooit in een helder licht staan. Veel van wat er momenteel in Amerika aan de hand is, kun je verklaren door in de geschiedenis te graven. Ik probeer die dingen voorwaarts te trekken. Het verleden is het heden."
Giddens beseft dat ze daarin, zeker als muzikant, een uitzondering is. De meeste Afro-Amerikanen willen immers liever niet herinnerd worden aan hun pijnlijke verleden. "Dat frustreert me, want op die manier staan we toe dat iemand anders ons verhaal vertelt – en dat is geen goed idee. Als je niet teruggaat in de historie, dan mis je ook alle verhalen over heldendom en overleving, over vernuft en creativiteit. Als iemand je vertelt: oh, het was gruwelijk, wij waren slaven. Nee, wij waren tot slaven gemaakt en hebben daaruit een hele cultuur weten te creëren die daarvoor niet bestond. De geschiedenis maakt je trots."
Niettemin draagt ze haar eruditie en politieke betrokkenheid met een lichte toets. Er zit niets bestudeerds aan haar met historische feiten doordrenkte songs. Met haar stem weet ze het verleden voelbaar te maken, als een middel om iets van het heden te begrijpen. Wellicht komt dat door haar onverklaarbare drang om zich overal instinctief in te storten. "Ik ben een soort mafkees", zegt ze. "Wanneer ik ergens inspring, dan spring ik met m'n voeten omlaag en m'n neus dicht." Wat ze ook in de toekomst nog zal leren uit de krochten van de Afro-Amerikaanse geschiedenis, we mogen dankbaar zijn dat Giddens haar neus dichtknijpt en er inspringt. J

> "Ik wilde mijn **muzikale voorgangers** verkennen en hen een eer bewijzen"

Thievery Corporation

"De Braziliaanse muziek blijft een ongelofelijke schatkamer"

Niemand had kunnen vermoeden dat het tweetal Rob Garza en Eric Hilton, het dj-duo dat schuilgaat achter Thievery Corporation, vanuit Washington de wereld met hun muziek twintig jaar lang zou betoveren. "De tijd is voorbijgevlogen en we hebben nog steeds niet alles gedaan wat we muzikaal willen."

Tekst: **Dick Hovenga** | Foto's: **Jen Maler**

Thievery Corporation startte in 1995 als dj-duo en maakte grote indruk met hun eerste album *Sounds From The Thievery Hi-fi* (1996). De twee mannen versmolten hun liefde voor acidjazz, dub en bossanova tot een smakelijke eenheid en kregen daarmee - met coole, lome beats - de massa aan het bewegen. Met de albums die volgden, werden ze door te gemakzuchtige journalisten - en daardoor ook door een groot deel van het publiek - als lounge versleten. Die aan supermarkten en liften herinnerende muziekstroming werd al snel tot cool bestempeld, maar het deed juist de muziek van Thievery Corporation tekort. Met hun langzame beats, wereldse muzikale visies en door de invloeden uit de hiphop, hoorden Garza en Hilton juist bij de veel coolere triphopscene. Hun manier van songs schrijven en ontwikkeling in sfeer en klankkleur is van een muzikaal zeer hoog niveau en heeft veel diepgang.
Garza en Hilton zijn behoorlijk verrast dat hun Europese tour veel jong publiek trekt. "Die jongeren hebben de afgelopen twintig jaar heel wat muziek gemist en beoordelen ons op wat ze nu horen. Vaak zijn ze goed op de hoogte van onze bronnen, zoals oude Braziliaanse of reggaehelden. Noem het de Spotify-generatie", vertelt Garza, "Eric en ik moesten vroeger echt goed zoeken om al die mooie oude albums te vinden. Deze jonge generatie vindt nu heel simpel alles op internet. Het grappige is wel dat de echte liefhebbers de muziek vervolgens ook op vinyl willen hebben. Die voorheen moeilijk te krijgen albums komen nu ineens als reissue in de mooiste verpakkingen uit."

Eigen platenlabel

"Twintig jaar Thievery Corporation is heel geleidelijk gegaan. We maakten onze allereerste plaat gewoon in de Eighteenth Street Lounge in Washington, de bar waarvan Eric mede-eigenaar was. De plek ook waar we later ons eigen platenlabel naar vernoemd hebben. Het hebben van een eigen platenlabel was vanaf het begin een doel, we wilden onze eigen dingen doen zonder inmenging van anderen. Dat was de beste beslissing die we ooit hebben genomen en het heeft ons de financiën geleverd om op tournee te gaan met de grote groep mensen die we rondom ons verzameld hebben", aldus Garza. "Ons eerste album werd meteen in Europa opgepikt en vanaf dat moment bleven we albums maken, compilaties samenstellen en kregen we aanbiedingen om voor de grootste artiesten remixen te maken", vult Hilton aan. "Die eerste tien jaar vlogen sowieso voorbij. We maakten niet alleen de albums die we wilden, maar toerden ook door de landen waar we dolgraag naartoe wilden – van Engeland naar Italië en Spanje, van Zuid-Amerika naar Australië.
De laatste jaren zijn wat overzichtelijker, want we nemen wat

"Nog altijd vinden we albums waar we **nog nooit van gehoord** hebben en die inspiratie geven"

Wat er in de wereld gebeurt hebben we als krant niet in de hand

Hoe het gebracht wordt gelukkig wel.

Bij Trouw geloven we dat de samenleving meer baat heeft bij een ander geluid. Hetzelfde nieuws maar anders gebracht. Nieuws dat verbreedt, verdiept en oplossingen aandraagt, in plaats van problemen herhaalt. Nieuws dat u inspireert en hoop geeft voor de toekomst.

Geheel vernieuwde website + app

Trouw nu 2 weken gratis. Ga naar trouw.nl

deVerdieping Trouw

meer rust tussen het toeren en het maken van albums. Nadat Europa ons eerst ontdekt had, werden we pas veel later ook in Amerika succesvol. Europa wordt vaak gedreven door wat trendy is en toen het na een aantal jaren wat minder met ons ging in Europa, pakte het in Amerika wat op. Vooral omdat ze daar hoorden dat we het bij jullie zo goed deden. Nu gaat het gelijk op en dat is natuurlijk te gek om mee te maken."

Genoeg inspiratie

"Onze albums zitten vol invloeden van muziek uit de hele wereld. We nemen eigenlijk altijd op in onze eigen studio", zegt Hilton. De imposante studio waar de mannen werken staat prachtig gefotografeerd op de binnenhoes van de verzamelaar *It Takes A Thief*. De mannen geven al snel toe dat de foto doet vermoeden dat de studio veel minder groot is. Met hun handen geven ze de maten van hun studio aan, dat eerder een ruimte van vier bij vijf meter is. Hilton: "We hebben genoeg inspiratie om de ideeën over onze muziek gewoon in Washington vorm te geven. Pas voor ons laatste album *The Temple Of I & I* besloten we een week naar Jamaica te gaan, om daar de basis voor het album te leggen. Uiteindelijk hebben we daarna in Washington toch het meest werk moeten doen. We konden natuurlijk ook moeilijk de hele band naar Jamaica invliegen. Dat zou logistiek te lastig en financieel te onaantrekkelijk zijn geweest."
De platencollectie van de heren blijft de basis van alles wat ze maken. "We hebben van jongs af aan altijd veel muziek gekocht en beluisterd. Dat zal altijd van invloed op onze muziek blijven", volgens Garza. "Nog altijd vinden we albums waar we nog nooit van gehoord hebben en die inspiratie geven, ook laatst weer toen we op Jamaica waren. Of we ontmoeten mensen die daarna spontaan de studio inkomen om mee te doen. Bijvoorbeeld Racquel Jones op Jamaica, zij bleek een zeer belangrijke schakel in de totstandkoming van het album. Ze zingt en toast (als een dj in dancehallmuziek lyrisch over de *riddim* zingt, wordt dat toasting genoemd, red.) geweldig. Ze is heel gracieus in haar kledingstijl en bij haar *stage performance*, daarmee is ze een aanwinst voor onze liveband. Verder putten we nog steeds uit alles wat de Braziliaanse muziek heeft voorgebracht, dat blijft een ongelofelijke schatkamer. We hebben het idee dat we ons hele leven nog Braziliaanse albums zullen vinden die we nog nooit eerder hebben gezien en die ons muzikale leven zullen beïnvloeden. We hebben alweer zoveel inspiratie dat we na dit, meer door reggae en dub beïnvloede album, zo weer een vervolg op *Saudade* (hun vorige, Braziliaans georiënteerde album, red.) kunnen maken."

Politieke statements

Hilton en Garza zijn geëngageerde musici en hun politieke statements stuiteren soms van de albums af. Nooit belerend, maar immer verpakt in coole beats en songs en daardoor nog doeltreffender. "Wat er momenteel in de wereld gebeurt, is verontrustend. Wij hebben altijd het ideologische idee gehad dat muziek verbroedert en gelukkig zien we dat ook tijdens deze tour", zegt Garza. "Met alle wereldse invloeden die we in onze muziek verwerken en met de grote diversiteit in culturen waar we mee samenwerken, kunnen we onze ogen gewoonweg niet sluiten. Een man als Trump, die afkomstig is uit een rijk milieu en absoluut niet weet hoe het land echt functioneert, kan ervoor zorgen dat een land hard achteruitgaat – en de kunsten voorop. Een bekend gegeven van populistische politici is dat ze bang zijn voor kritiek, de kunstenaars leveren daar de grootste bijdrage aan. Wegsaneren dus, vindt zo'n man. De grote demonstratie van vrouwen vlak na de inauguratie gaf al aan dat mensen zich niet zomaar opzij zullen laten duwen. Ik heb hoop dat het uiteindelijk toch goed komt, maar het zal even duren."

Direct na het interview haasten de twee mannen zich naar de kleedkamer om daar hun laatste voorbereidingen te treffen. Garza komt nog even terug om wat namen en titels op te schrijven van de nieuwe Braziliaanse albums waar we over spraken. Het optreden is ijzersterk. Een mooi gevarieerde *setlist* met uitdagende rustige tracks vroeg in de set en uitbouwend naar een ultieme climax. Met bassist Ashish Vyas, drummer Jeff Franca en percussionist Frank Orrall staat er een geweldige ritmische drie-eenheid. Garza op toetsen en gitaar en Hilton achter de desks, trekken het geluid nog flink wat breder. Met tal van vocalisten (Mr. Lif, Natalia Clavier, Racquel Jones en Notch) gaat de zaal uiteindelijk helemaal los. Je vraagt je tegelijkertijd af waarom geen van de zichzelf respecterende grote festivals Thievery Corporation ooit als avondafsluiter hebben geboekt. Een groter feest kun je namelijk niet krijgen. J

Leve als Neve

De Belgische pianist Jef Neve reist de hele wereld rond met zijn muziek. In iedere editie van Jazzism beschrijft hij een fragment uit zijn leven.

Muziek kan de wereld redden

Een jaar geleden werd België opgeschrikt door een aantal bomaanslagen die het leven kostten aan 32 mensen, waarbij ook nog tientallen gewonden vielen. Totaal zinloos. Gebrainwashte domme hersenkwabben van achterlijke mensendieren die een mechanisme in gang zetten, waarbij elk perspectief op geluk tot nul wordt gereduceerd. Wat volgt is een schabouwelijk toneel van lokale en minder lokale machtsgeile rechtse haviken. Die, onder het mom van het 'veiligstellen van onze democratische waarden', de publieke opinie zo manipuleren dat we, voor we er erg in hebben, alle gevoel voor nuance in debatten hebben verloren en tabula rasa maken van universele waarden waar elke mens recht op heeft.
Wat ben ik op zo'n moment blij dat ik als muzikant een taal mag prediken waaruit alleen liefde spreekt. Muziek is de taal die oprechte emoties laat spreken. Die uitnodigt voor dialoog, verzoening brengt, mensen kan laten verstillen wanneer ze liever zouden roepen. Ons verheft tot hoogtes, zodat we van een afstand naar ons leventje kunnen kijken en tegelijk diep in onszelf dingen laat ontdekken waarvan we niet wisten dat we ze in ons hadden.
En voor u denkt dat dit een of ander etherisch schrijfsel is: heeft u zich het volgende als eens afgevraagd? Wat zou er gebeuren wanneer er twee legers tegenover elkaar staan, klaar om ten strijde te trekken. En één van de twee legers plots vraagt om een laatste moment, een moment waarop de soldaten samen hun afscheidslied van het leven mogen spelen, een melodie vol liefde, voor hun kinderen, hun ouders, hun familie en vrienden?
Ik heb me dat wel al afgevraagd, en ik garandeer u, daar wordt niet meer gevochten. Dat zou een plaats zijn waar nieuwe liefde zou ontluiken in plaats van een slagveld.
En durf mij niet naïef te noemen, u weet dat ik gelijk heb. Naïef zijn diegenen die hun energie en hun leven investeren in de roem en de veiligheid in het belang van 'de natie', en daarmee ontelbaar aantal mensenlevens verwoesten. Want dat is wat mij betreft een pak minder tastbaar dan liefde: naar elkaars verhalen luisteren, de hand vastnemen en samen verder op pad gaan.
Amen.

"Durf mij niet **naïef te noemen**, u weet dat ik gelijk heb"

Piano Nodig ?

Vergeet niet ook een bezoek te brengen aan Piano's Maene !

MAENE

Akoestische piano's in alle prijsklassen :
Steinway, Boston, Essex, Doutreligne, Yamaha,
Kawai, Sauter

Tweedehands piano's met 5 jaar waarborg
Digitale piano's
Yamaha, Kawai, Roland en Nord

Huur je piano vanaf 35 Euro per maand

5 showrooms
BRUSSEL - GENT - ANTWERPEN -
LANAKEN - RUISELEDE
Vestiging Lanaken (Oud-Rekem)
ook open op zondag !

ONTDEK ONZE PROMOTIES
EN WEBSHOP OP
WWW.MAENE.BE

Diana Krall in concert
maandag 11 en dinsdag 12 september 2017
Carré Amsterdam